

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yetmiş beşinci İnikat

13.V.1955 Cuma

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	192:193	ne suretle idare edildiğine dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in şifahi cevabı (6/91)	196
2. — Havale edilen kâğıtlar	193:194	6. — Müzakere edilen maddeler	197
3. — Yoklama	195	1. — İstanbul Mebusu Tahsin Yazıcı ve 6 arkadaşının, Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla değiştirilen 10 ncu maddesinin tadiline ve aynı kanuna geçici iki madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Milli Müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/73)	197:203
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiyeye maruzatı	195	2. — Petrol Kanununun bâzı maddelerinin tadili ve bâzı maddelerine fıkralar ilâvesi hakkında kanun lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/236)	203:216,223,226,231,238:241
1. — Malatya Mebusu Nüvit Yetkin ve 5 arkadaşının, Basın Kanununun bâzı maddelerinin tadiline ve 6334 sayılı Kanunun meriyetten kaldırılmasına dair kanun teklifinin teşkil edilecek Muvakkat Encümeninde müzakere edilmesi hakkında takrir (2/145, 4/130)	195	3. — Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri kanunu lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/243)	217:222,231,231,232,235,242:245
5. — Sualler ve cevaplar	195	4. — Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi kanun lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/244)	223:226,232,235,246:249
A — Şifahi sualler	195	5. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair kanun lâyihası ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet,	
1. — Antalya Mebusu Burhanettin Onat'ın nüfusu 50 000 den fazla olan şehirlerimizde memurlara öğle yemeği verilmesi ve devlet dairelerinde hekim istihdamı hususlarında ne düşünüldüğüne dair Başvekiliden şifahi suali (6/88)	195		
2. — Kars Mebusu Ali Yeniaras'ın, Amasya vilâyetinin Selağzı Köprübaşı mevkiindeki belediyeye ait bina hakkında Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/90)	196		
3. — Kars Mebusu Ali Yeniaras'ın, Afyon Karahisar vilâyetinin Emirdağ kazasının Bademli köyünde yenilenen muhtar seçimine ve halen köyde muhtarlık vazifesinin			

Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları
(1/184) 226:227,232,235,250 :253

6. — D. D. T. Döner sermayesi kanunu lâyihası ve Sıhhat ve İċtimai Muavenet, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/71) 227:228,232,235,254 :257

7. — Emniyet Umum Müdürlüğü vilâyetler teşkilâtı mensuplarıyla merkez teşkilâtı âmir ve memurlarından bâzı hizmetlerde çalıştırılanlara fazla mesai ücreti verilmesine dair kanun lâyihası ile Bursa Mebusu Ağâh Erozan'ın, emniyet teşkilâtına dâhil maaşlı memurlara fazla mesai tazminatı verilmesine dair kanun teklifi ve Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/258, 2/76) 228:230

8. — 6 Haziran 1947 tarihinde Lâ

Haye'de kurulan «Milletlerarası Beratlar Enstitüsü» ne iltihakımız hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve İktisat encümenleri mazbataları (1/175) 230:231,232,235,258 :261

9. — Gayrimenkul Kiraları hakkında kanun lâyihası ile Ankara Mebusu Talât Vasfi Öz'ün, meskenden gayrı işlerde kullanılan gayrimenkullerin kiralanmasına, İstanbul Mebusu Fûruzan Tekil ve Celâl Türkgeldi'nin, Millî Korunma Kanununun tadili hakkındaki 6084 sayılı Kanunun değiştirilmesine, Sinob Mebusu Server Somuncuoğlu'nun, bina kiralarına, Trabzon Mebusu Emrullah Nutku'nun, Millî Korunma Kanununun 6084 sayılı Kanunla değiştirilen 30 neu maddesinin tadiline dair kanun teklifleri ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/153, 2/6,26,33,35) 231:237

1. — SABIK ZABIT HULÂSASI

Kayseri Mebusu İbrahim Kirazoğlu'nun, Memurin Kanununun 84 neu maddesinin (D) fıkrasıyla 85 nei maddesini değiştiren 3335 sayılı Kanunun 2 nei maddesinin son fıkrasındaki «Mesleki memuriyet olan mebuslar» tâbirinin tefsiri hakkındaki takririnin, Muvakkat Encümen ile Bütçe Encümeninde görüşülmesi, kabul edildi.

Antalya Mebusu Burhanettin Onat'ın nüfusu 50 000 den fazla olan şehirlerimizde memurlara öğle yemeği verilmesi ve devlet dairelerinde hekim istihdamı hususlarında ne düşünüldüğüne dair Başvekilden şifahi suali, Başvekil hazır bulunmadığından gelecek İnikada bırakıldı.

Belediye Kanununa bâzı maddeler eklenmesi ve bu kanunun bâzı maddelerinin kaldırılması hakkındaki 5669 sayılı Kanunu tadil eden 6437 numaralı Kanunun değiştirilmesine

dair kanun, kabul edildi.

Bira, tabii köpüren şarap ve viskinin İstihlâk Vergisine tâbi tutulması hakkındaki kanun, kabul olundu.

Gayrimenkul kiraları hakkındaki kanun lâyiha ve tekliflerinin heyeti umumiyesi üzerindeki müzakereler kâfi görüldü. Yürürlükte bulunan kira rejiminin bir sene daha uzatılması hakkındaki takrirler dikkate alındığından bu takrirlerle birlikte kanun lâyiha ve teklifleri Muvakkat Encümene verildi.

13 . V . 1955 Cuma günü saat 15 de toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili	Kâtip
Balıkesir Mebusu	Kayseri Mebusu
<i>Esat Budakoğlu</i>	<i>İbrahim Kirazoğlu</i>
	Kâtip
	Antalya Mebusu
	<i>Attilâ Konuk</i>

Sualler

Şifahi sual

1. — Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in, Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin değiştirilip değiştirilmeyeceğine ve Genelkurmay eski 2 nci Başkanı Orgeneral Zekâi Okan'ın emekliye sevk edilmesi ve yeniden hizmete alınması sebebine dair şifahi sual tavriri, Başvekâlet ve Millî Müdafâ Vekâletine gönderilmiştir. (6/96)

Tahrirî sualler

Malatya Mebusu Nuri Ocakcioğlu'nun,

Malatya'nın Akçadağ kazası ile diğer hangi köylerinde arazi tesbit ve tevziine gidildiğine, bu köyler halkının şikâyetlerini icabettiren sebeplerin tetkik ettirilip ettirilmediğine dair tahrirî sual tavriri, Başvekâlet, Devlet ve Ziraat vekâletlerine gönderilmiştir. (7/92)

Burdur Mebusu Mehmet Özbey'in, jandarma astsubaylarına ayda 50 şer lira tazminat verilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair tahrirî sual tavriri, Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/93)

2. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Lâyhalar

1. — Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Ekonomik İş Birliğine dâhil memleketlerle borçlanma, yardım ve ödeme anlaşmaları akdi için hükümete salâhiyet verilmesine dair 5436 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkında kanun lâyihası (1/274) (Hariciye ve Ticaret encümenlerine)

2. — Basın-Yayın ve Turizm Umum Müdürlüğü Teşkilât Kanununun 21 nci maddesinin tadili hakkında kanun lâyihası (1/275) (Dahiliye Encümenine)

3. — Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1953 malî yılı hesabı katî kanun lâyihası (1/276) (Divanı Muhasebat Encümenine)

4. — Harelar Kanununa bağlı (10) sayılı tarifinin 6401 sayılı Kanunun 1 nci maddesiyle muaddel 41 sıra numarasının II işaretli bendinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası (1/277) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

5. — Millî Piyango Teşkiline dair 3670 sayılı Kanunun 14 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası (1/278) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

6. — Petrol Dairesi 1955 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası (1/271) (Bütçe Encümenine)

7. — Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Kırallığı ve Yugoslavya Federatif Halk Cumhuriyeti arasında Ankara'da imza edilen «Balkan İstişari Meclisinin Teşkiline Mütedair Anlaşma»nın tasdiki hakkında kanun lâyihası (1/272) (Hariciye Encümenine)

8. — 28 Nisan 1304 tarihli Alâmeti Farika Nizamnamesine ek kanun lâyihası (1/273) (İktisat Encümenine)

Teklifler

9. — Burdur Mebusu Mehmet Özbey'in, muvazzaf subaylara arazi verilmesi hakkında kanun teklifi (2/144) (Millî Müdafâa, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

10. — İdare âmirleri İzmir Mebusu Mehmet Aldemir ve Kütahya Mebusu İhsan Şerif Özen'in, Büyük Millet Meclisi Emniyet kadrosuna dâhil bulunan memurlara fazla mesai ücreti verilmesine dair kanun teklifi (2/143) (Bütçe Encümenine)

11. — Malatya Mebusu Nüvit Yetkin ve 5 arkadaşının, Basın Kanununun bâzı maddelerinin tadiline ve 6334 sayılı Kanunun meriyetten kaldırılmasına dair kanun teklifi (2/145) (Dahiliye ve Adliye encümenlerine)

Mazbatalar

12. — Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Kanunla değiştirilen 46 nci maddesinin tadiline dair kanun lâyihası ile Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu'nun, Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Kanunla muaddel 46 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeni mazbatası (1/186, 2/84) (Ruznameye)

13. — Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına ekli listelerin metinlerinde düzeltme ve değişiklik yapılmasına mütaallik Birinci Protokolün onanması hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Gümrük ve İnhisarlar, Ticaret, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/83) (Ruznameye)

14. — 1951 bütçe yılı hesabı katfisine ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ile 1951 malî yılı hesabı katî kanunu lâyihası ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası (3/93, 1/40) (Ruznameye)

15. — Türkiye Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 12 Temmuz 1947 tarihinde Ankara'da imzalanan (Türkiye'ye yapılacak yardım hakkında Anlaşma) nın onanmasına dair 5123 sayılı Kanunun 2 nci maddesine bir fıkra ve aynı kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun lâyihası ve Hariciye, Millî Müdafaa, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/62) (Ruznameye)

16. — İstanbul Mebusu Hâdi Hüsman ve 4 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Kuruluşu hakkındaki 6145 sayılı Kanunun geçici IV ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Münakalât ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/122) (Ruznameye)

17. — Maarif Vekâleti Kuruluş Kadroları ile Merkez Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair olan 4926 sayılı Kanunla ek ve zeyilleri bulunan kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası ve Maarif ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/204) (Ruznameye)

18. — Eczacı Odaları Birliği Kanunu lâyihası ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve Adliye encümenleri mazbataları (1/78) (Ruznameye)

19. — Yeni Radyo İstasyonlarının kurulması ve Ankara Radyo İstasyonunun Tevsi ve Takviyesi için gelecek yıllara geçici taahhütlere girişilmesi hakkındaki 6128 sayılı Kanuna ek ka-

nun lâyihası ve Dahiliye, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/215) (Ruznameye)

20. — İdare âmirleri Kütahya Mebusu İhsan Şerif Özgen, İzmir Mebusu Mehmet Aldemir ve Balıkesir Mebusu Ahmet Kocabıykoğlu'nun, inşa edilmekte olan yeni Büyük Millet Meclisi binasıyla müstemilâtına yapılacak tefriş ve tezyin işlerine ait taahhüt icrasına mezuniyet verilmesine dair kanun teklifi ve Bütçe Encümeni mazbatası (2/125) (Ruznameye)

21. — Emniyet Umum Müdürlüğü vilâyetler teşkilâtı mensuplarıyla merkez teşkilâtı âmir ve memurlarından bâzı hizmetlerde çalıştırılanlara fazla mesai ücreti verilmesine dair kanun lâyihası ile Bursa Mebusu Agâh Erozan'ın, emniyet teşkilâtına dâhil maaşlı memurlara fazla mesai tazminatı verilmesine dair kanun teklifi ve Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/258, 2/76) (Ruznameye)

22. — Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu'nun, eski Ekonomi Bakanı ve Kocaeli Milletvekili Sırrı Bellioğlu'nun hükümlü bulunduğu cezanın affı hakkındaki 5765 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin tefsiri hakkında takriri ve Adliye Encümeni mazbatası (4/89) (Ruznameye)

23. — 60 milyon liralık iç istikraz akdi hakkında kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/250) (Ruznameye)

24. — Etibank Kanununun 10 ncü maddesinin ilgası hakkında kanun lâyihası ve İktisat, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/217) (Ruznameye)

25. — Edirne Mebusu Rükneddin Nasuhioğlu'nun, Edirne Müdafii General Şükrü zevcesi Zafer Edirne'ye vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/101) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,05

REİS — Reisvekili Esat Budakoğlu

KATIPLER : Attilâ Konuk (Antalya), İbrahim Kirazoğlu (Kayseri)

3. — YOKLAMA

Reis — Yoklama yapılacaktır.
(Eskişehir mebuslarına kadar yoklama ya-

pıldı).

REİS — Celseyi açıyorum.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MARUZATI

1. — *Malatya Mebusu Nüvit Yetkin ve 5 arkadaşının, Basın Kanununun bazı maddelerinin tadiline ve 6334 sayılı Kanununun meriyetten kaldırılmasına dair kanun teklifinin teşkil edilecek Muvakkat Encümende müzakeresi hakkında taktırir (2/145), (4/130)*

NÜVİT YETKİN (Malatya) — Gündem dışı söz istiyorum; taktirimle alâkadardır.

REİS — Buyurun.

NÜVİT YETKİN (Malatya) — Muhterem arkadaşlarım, Basın Kanununun bazı maddelerinin tadili hakkında bir kanun teklifimiz vardır. Bugünkü «gelen evrak» meyanındadır. Adliye ve Dahiliye encümenlerine havale edilmiştir.

Taallük ettiği mevzuun ehemmiyeti ve müstaceliyeti sebebiyle Meclisin yaz tatiline girmesinden evvel müzakeresinde fayda mülâhaza ediyoruz. Esasen tadilini teklif ettiğimiz kanunun aslı da Dahiliye ve Adliye encümenlerinden müteşekkil muvakkat bir komisyonda müzakere edilmiştir. Bu itibarla bu teklifimizin de bu iki encümeden seçilecek üyelerden mürekkep bir muvakkat komisyonda müzakeresini

teklif ve müsaadelerinizi rica ediyorum.

REİS — Efendim; taktir okunacaktır.

Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

5680 sayılı Matbuat Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmsi hakkındaki kanun teklifimiz bugün havale edilen evrak arasında bulunmaktadır.

Mevzuun ehemmiyeti ve müstaceliyeti sebebiyle Yüksek Meclisin yaz tatiline girmesinden evvel müzakeresinde fayda görmekteyiz.

Tadili istenen kanunun aslı Adliye ve Dahiliye encümenlerinden mürekkep bir muvakkat encümende takdimen ve müstacelen müzakere edilmiş olduğundan tadil teklifimizin de Adliye ve Dahiliye encümenlerinden seçilecek Muvakkat Encümende müstacelen ve takdimen müzakeresini saygı ile arz ve teklif ederiz.

13 . V . 1955

Malatya Mebusu

Nüvit Yetkin

Kars Mebusu

Sırrı Atalay

REİS — Taktirî reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Taktir reddedilmiştir.

5. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — ŞİFAHİ SUAL

1. — *Antalya Mebusu Burhanettin Onat'ın, nüfusu 50 000 den fazla olan şehirlerimizde memurlara öğle yemeği verilmesi ve devlet dairelerinde hekim istihdamı hususlarında ne düşünül-*

düğüne dair Başvekilten şifahi suali (6/88)

REİS — Başvekil ve Devlet vekilleri yoktur. Soru gelecek İnikada kalmıştır.

2. — *Kars Mebusu Ali Yeniaras'ın, Amasya vilâyetinin Selağzı Köprübaşı mevkiindeki belediye için bina hakkında Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/90)*

REİS — Takriri okutuyorum.

Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Aşağıdaki sorunun Dahiliye Vekili tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygı ile arz ederim.

Kars Mebusu
Ali Yeniaras

1. Mülkiyeti Amasya Belediyesine ait ve Amasya'nın Selağzı, Köprübaşı mevkiinde -954 yılının Ağustos ayına kadar C. H. P. sinin isticarında bulunan binanın halen kime ve ne gibi şartlar altında devredildiği,

2. Mevcut devirde kanunlara aykırı bir eylem bulunup bulunmadığı,

3. Bu devir münasebetiyle Amasya Belediyesinin maddi bir zarara uğrayıp olmadığı,

4. Kanunsuzluk varsa müsebbipleri hakkında ne muamele yapıldığı?...

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Aydın) — Efendim, arkadaşımızın takriri ile mutali olduğumuz hâdise hakkında ilgili vilâyetten malûmat talebettim. Bu malûmat henüz gelmemiş olduğu için cevap arz edemeyeceğim. Bir haftalık mehil rica ediyorum.

REİS — Bir hafta mehil verilmiştir.

3. — *Kars Mebusu Ali Yeniaras'ın, Afyon Karahisar vilâyetinin Emirdağ kazasının Bademli köyünde yenilenen muhtar seçimine ve halen köyde muhtarlık vazifesinin ne suretle idare edildiğine dair sualine dahiliye Vekili Namık Gedik'in şifahi cevabı (6/91)*

Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Aşağıdaki sorunun Dahiliye Vekili tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına delâletle-

rini saygı ile arz ederim.

Kars Mebusu
Ali Yeniaras

1. Afyon vilâyetinin Emirdağ kazasının Bademli köyünde 7 Kasım 1954 tarihinde yapıp itiraz üzerine 23. I. 1955 tarihinde yenilenen muhtar seçiminde aynı şahsın kazanmış olması karşısında kaymakamlıkça bu seçim neticesine riayet hususunda kanunsuz bir hareket yapılmış mıdır? Yapılmamışsa kaymakam hakkında ne gibi muamele yapılmıştır?

2. Halen adı geçen köyün muhtarlık vazifesi ne suretle idare edilmektedir?

REİS — Dahiliye Vekili.

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Aydın) — Muhterem arkadaşlar, Afyon vilâyetinin Emirdağ kazasına bağlı Bademli köyünde 23. I. 1955 tarihinde yeniden yapılan muhtar seçimi neticesine riayet hususunda kanunsuz hareket yapıp yapılmadığı hakkında Kars Mebusu Sayın Ali Yeniaras'ın şifahi sual takririne cevabımı arz ediyorum.

Bademli köyü muhtarı Ulvi Koçak'ın Vekâletimize müracaatı üzerine şikâyet mevzuu tetkik ve tahkik ettirilmiş ve kaymakamın muhtar hakkında ihtar cezasını takdirde ve mütaakiben köy muhtarını Köy Kanununun 41 nci maddesine göre işten çıkarma tasarrufunda hatası görülmüş ve yapılan bu muamele ıslah ettirilerek Muhtar Ulvi Koçak 9. IV. 1955 tarihinde vazifesine başlatılmıştır.

Vilâyetçe takdirsizliğinden dolayı kaymakam hakkında ihtar cezası tatbik olunmuştur.

REİS — Ali Yeniaras.

ALİ YENİARAS (Kars) — Soruma cevap veren Muhterem Dahiliye Vekilinin Afyon Vilâyetinin Bademli köyündeki gayretkeş bir kaymakamın kanunsuz hareketleri hakkında, vekâlet olarak, ve şahsan vekil olarak gösterdikleri alâkaya eidden teşekkürlerimi arz ederim. Sualim cevaplanmıştır ve tatmin edilmiş bulunuyorum. Kendilerine tekrar teşekkür ederim. (Alkışlar)

REİS — Suale bitmiştir.

6. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *İstanbul Mebusu Tahsin Yazıcı ve 6 arkadaşının, Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla değiştirilen 10 ncu maddesinin tadiline ve aynı kanuna geçici iki madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/73) (1)*

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİ REİSİ FAHRİ BELEN (Bolu) — Muhterem arkadaşlarım, yarbaylığı altı seneden üç seneye indiren bir kanun lâyihası ilgili encümenlerde müzakere ve ittifakla kabul edilerek huzuruza gelmiştir, bir müddetten beri sıra beklemektedir, Ruznamededir.

Altı sene evvel bu yarbaylık bir kanunla, üç seneden altı seneye çıkarılmıştı. Bunun bir hata olduğunu ordu erkânı.....

REİS — Paşam esas hakkında değil, yalnız takririniz üzerinde konuşunuz.

FAHRİ BELEN (Devamla) — Pekâlâ; oraya geliyorum.

Ve Millî Müdafaa Vekâleti takdir etmiştir. Yeni hazırlanan Personel Kanunu bu şekilde hazırlanmıştır. Fakat dört seneden beri bu kanun huzuruza gelmediği için yarbaylar mağdurdur. Ordu mensuplarının terfii ve terfihi ve bilhassa genç iktidarların yüksek kumanda mevkilerine çıkmasına yardım edecek olan bu kanun teklifi çok mühimdir. Eğer bu kanun, bu içtima devresinde çıkmazsa 200 kadar mağdur yarbay Ağustos terfiinden istifade edemeyecekler, aynı zamanda bu kanun teklifi hükümsüz kalacak ve 60 yarbay da tekaüde sevk edilmiş olacaktır.

Arz ettiğim sebeplerden dolayı bu teklifin tercihan ve müstacelen müzakeresini arz ve teklif ediyor ve bu hususta bir de takrir veriyorum.

Yüksek Riyasete

Bugünkü Ruznamenin birinci müzakeresi yapılacak maddelerin 7 numarasında yazılı subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla değiştirilen 10 ncu maddesinin tadiline dair teklifi kanuni müzakeresinin Kira Kanunu ve diğer mevzuların müzakeresi dolayısıyla tatilden sonraya kalması muhtemel görülmekte-

dir .Halbuki bu teklifi evvelce adaletsiz ve sebepsiz olarak uzatılmış olan yarbayların bekleme müddetinin kısaltılması ve düzeltilmesi hedef tutulmakta ve bu suretle kendi sun'u taksirleri olmadan ve asgari hizmet müddetini bekleme dolayısıyla sin haddine uğrıyarak Temmuz ayı içinde ordudan ayrılacak yarbayların mağduriyetine mahal vermemek üzere Millî Müdafaa ve Bütçe encümenlerince kabul edilen teklifi kanununun diğer maddelere tercihan ve müstaceliyetle müzakeresinin Heyeti Umumiyenin reyine arzını istirham ederim.

Millî Müdafaa Encümeni
Reisi
F. Belen

REİS — Efendim, bu teklifin takdimen görüşülmesi hususunu reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim, lâyihanın heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı?

ZEKİ ERATAMAN (Tekirdağ) — Söz istiyorum.

REİS — Buyurun.

ZEKİ ERATAMAN (Tekirdağ) — Muhterem arkadaşlar, özür dilerim, ben asker değilim, bu mevzuda konuşmak bana düşmez, ama dışarda arkadaşlar bâzı fikirler dermeyen ettiler, ben de arz edeceğim.

Efendim, eskiden yarbaylıkta üç sene geçirilirken bu kanun çıktıktan sonra yarbaylık müddeti 6 sene yapılmış. Bu sefer teklifi kanunide altı senelik yarbaylık müddetinin tekrar üç seneye indirilmesi teklif edilmektedir. Bugün geriye kalanlardan dört sene, beş sene yarbaylık yapmış ve hattâ altı seneyi ikmal etmeye 10 veya 20 günü kalmış olanların hakkı ne olacaktır?

(Onlar lâyihada var sesleri) Eğer bunlar lâyihada düşünülmüş ise mesele yoktur. Benim arzum, bu müddetlerin kıdemlerine zammedilmesidir.

TAHSİN YAZICI (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, mevzuun gayesi Subaylar Heyeti Kanununun tadil edilen 10 ncu maddesini yeniden tadil ettirmek ve bu maddeye iki geçici madde ilâve ettirmekten ibarettir. 10 ncu madde, subayların her rütbede bekleme müddetle-

(1) 269 sayılı matbuu zaptın sonundadır.

rini bildirmektedir. Bu maddeye göre 1950 senesine kadar yarbaylık müddeti 3 sene iken, 20 Mart 1950 tarihli bir kanunla bu müddet 6 seneye çıkarılmıştır. 6 seneye çıkarılma mucip sebebinde, «Orduda albay rütbesinde subayların çoğaldığı, bunun için altı sene olan albaylık müddetinin üç senesinin alınarak yarbaylık müddetine eklendiği, bununla beraber bu, yarbaylık, albaylık bekleme müddetleri mecmuu olan dokuz senede bir değişiklik olmadığı» merkezindedir.

Görülüyor ki, mucip sebep de yalnız albayların çoğalması nazarı dikkate alınmış, fakat yarbayların hizmeti, yıpranması, emekliliği gibi hak ve hususiyetlerinden hiçbirisi düşünülmemiştir. Hal böyle olduğuna göre bu açık bir haksızlıktır. Bu haksızlık ordu hizmetine zarar iras ettiği gibi şahısların hakkını da haleldar etmiştir. Bu hususta muhterem heyetinizi tenvir etmek için yarbayların hususiyeti hakkında biraz mâruzatta bulunmama müsaade buyurun.

Bir yarbay, orduda tahminen 24 - 25 sene hizmet ettikten sonra, alay kumandanlığı yapar, sicilini almaya muvaffak olmuş ise yarbay olabilir. Yarbaylığın emeklilik yaş haddi 54 tür. Yarbay vazife ve makam itibariyle yarbaylığı müddetince pasif olarak hareket etmek mecburiyetindedir. Bir yarbayın, albay sicili aldıktan ve 25 sene gibi uzun bir müddet hizmet ettikten sonra, 3 sene yerine 6 sene yarbaylık pasif vazifelerinde hizmet etmesi, onun albay olduktan sonraki çok lüzumlu olan ruhi ve bedenî kuvvetini harcama demektir. Bu bakımdan dolayı bu müddetin üç seneye inmesi lüzumlu ve faydalıdır.

Yarbaylık müddeti esasen diğer ordularda da üç seneden fazla değildir. Millî Müdafaa Vekâletince hazırlanmış olan yeni Personel Kanun tasarısına göre de bu müddet esasen üç seneye indirilmiştir. Bu keyfiyet yüksek tasvibinize mazhar olduktan sonra bunların zayi olan haklarının telâfisi meselesi gelir. Bu da kanun teklifinde mevcut iki geçici maddenin Yüksek Heyetinizce kabul buyurulması ile mümkün olabilir. Bu iki geçici maddenin hulâsası; yarbaylıkta geçen üç seneden fazla hizmet müddetinin albaylıklarına intikal ettirilmesidir. Bu suretle ordu daha genç ve dinç kumandanlar kazanmış, bu suretle 300 - 400 kadar mağdur arkadaş ve

dolayısıyla onların aileleri sevindirilmiş ve nihayet birçok arkadaş genç ve dinç olarak alaylarımızın başına geçmekle daha faydalı, daha verimli bir vaziyette çalışma imkânını bulmuş olacaklardır. Bu kanun teklifi Millî Savunma Komisyonunca aynen kabul edilmiş, Bütçe Komisyonunca ise yalnız üç eneye indirilme kabul edilmiş, fakat iki geçici madde reddedilmiştir. Ret sebebi, üç seneden fazla yapılan yarbaylık müddetinin albaylığa ilâvesinin âdeta bir nevi geri hesaplaşma ve bir istisna teşkil ettiği mülâhazası iledir. Baştan nasıl bir yanlışlık yapılmış ve şimdi bu yanlış hesabı Bağdat'tan geri döndürmek istiyorsak burada bu tashihi aynı şekilde yapmak pekâlâ mümkündür.

Bütçe Encümeninin mazbatasında yahut tadil şeklindeki başlığın yanlış ve diğer iki maddesinde de bâzı isabetsizlikler olduğunu tahmin ediyorum. Bütçe Komisyonunun tadilinde 2 nci maddede kıdemli yarbaylık kıdemli 2 nci sınıf askerî memurluk kaldırılmaktadır. Kıdemli yarbaylık kalkmış olabilir, fakat kıdemli 2 nci sınıf askerî memurluk kalkamaz. Bunların içinde yarbaylığa ve daha üst dereceye terfi etmeleri lâzım gelen birçok insanlar vardır. Eğer bu maddesi kaldırırsak yarbayların kaşını yapalım derken bu ikinci sınıf askerî memurların gözünü çıkarmış oluruz.

Diğer bir maddede yarbaylık altı sene olduğuna göre üçüncü seneden sonra verilmekte olan üç senelik 50 liralık aylık tazminat kaldırılmaktadır. Bu da kaldırıldığı takdirde, arz ettiğim gibi, kanunen yarbaylık muadili derecede olup daha yüksek rütbeye çıkmaması icabeden askerî memurları gadre uğratmış oluruz. Bu sebeple teklifte Millî Müdafaa Encümeninin mazbatasının kabulünü yüksek tasvibinize ve kararınıza arz ediyorum. (Alkışlar)

REİS — Sami Orberk.

SAMİ ORBERK (Trabzon) — Değerli arkadaşlarım, çok kısa olarak bu mevzu hakkında bir iki kelime arz edeceğim.

Subayların terfileri hakkında 1926 senesinde 863 numaralı bir kanun çıkarılmıştır. Bu kanun yarbaylığı üç sene olarak kabul etmiştir. O tarihten 1950 senesine kadar 17 tane kanun çıkarılmıştır. Bu kanunların hepsinde yarbaylık müddeti üç senedir. Ancak 1950 de çıkan 5611 sayılı Kanunda yarbaylık altı seneye çıkarılmıştır. Sebep olarak da sayın general Tahsin

Yazıcı'nın buyurdıkları gibi albaylıkta çok tıkanma oluyor; bunu önliyelim. Hakikatta bu subayları yarbaylıkta tasfiye etmektir. Subay yarbaylıktan daha ilerisine gidemiyor. Orada bekliyor, enerjisini, gençliğini ve son enerjisini yarbaylıkta harcıyor, posası çıkıyor. Kurtulabilirse albay olacak; kurtulamadığı takdirde ya kendi arzusu ile yahut yaş haddi ile tekaüde sevk edilmiş olacaktır.

Şimdi huzuruza getirilmiş olan bu kanun teklifi ile bir adaletsizliğin ortadan kaldırılması isteniyor. Yani yarbayların üç senede terfi etmesiyle hem para bakımından orta yerde mevcut bir haksızlık kalkmış olacak, aynı zamanda ordu sizin de arzu ettiğiniz gibi, genç, enerji sahibi elemanlarla mücehhez kılınmış olacaktır.

Kıdemli yarbaylar, Yüksek Heyetinizin bildiği üzere bir maaş almıyor. Meselâ üsteğmenlik 5611 sayılı Kanunla altı seneye çıkarılmıştır. Fakat üsteğmen her üç senede bir rütbe terfi eder ve 6 rütbenin maaşını alır, bunu yalnız yarbaylar almaz, kıdemli yarbaylar ancak elli lira bir tazminat alırlar. Bu para da tekaütlüğe tesir etmez. Binaenaleyh bu kanun teklifinin Yüksek Heyetiniz tarafından kabulünü istirham ediyorum.

Yalnız burada bir mesele var; Bütçe Encümeni her halde iyi tenvir edilmemiş olacak ki, kendisi bir teklif yapmıştır. Bir kere kanunda sicilleri müsait olanların derhal terfii meselesi vardır. Bütçe Encümeni bunu kabul etmiyor. 30 Ağustos'ta terfi etsinler diyor.

İkincisi terfi edecek olan yarbaylar arasında eğer Bütçe Encümeninin teklifi kabul edilirse bir nasp karışıklığı olacaktır. Ordumuzda, terfiler biliyorsunuz, ehliyet ve kıdem esasına göre yapılmaktadır. 5611 sayılı Kanun altı seneye göre terfii ayarladığından birçok arkadaşlar henüz kıtaya çıkarılmamıştır. Bugün tesadüfen kıtada bulunup Dört seneyi tamamlamış olanlar terfi edecek; beşinci seneyi bitirmiş oldukları halde kıtaya çıkarılmamış, olan yarbaylar mağdur olacaklar, böylece kıdeminden iki sene kaybedeceklerdir. Bütçe Encümeninin teklifi böyledir.

Diğer taraftan 5609 sayılı Kanuna ek olan 5838 sayılı Kanunla verilen 50 lira tazminat da kaldırılıyor. Halbuki henüz kıtaya çıkmamış subaylar vardır. Sonra bâzı askerî memurlar yarbaylıktan ileriye gidemiyeciktir. Eğer bu

kanunu kaldıracak olursak bir kısım yarbayları da bu suretle tazminattan mahrum etmiş olacağız. Binaenaleyh Millî Müdafaa Encümeninin teklifinin müzakereye esas olarak alınmasını arz ediyorum, bu maksatla da bir tekrar sunuyorum. Karar Yüksek Heyetinizindir. Hepinizi saygı ile selâmlarım. (Alkışlar)

REİS — Hüsnü Gökтуğ.

HÜSNÜ GÖKTUĞ (Elâzığ) — Muhterem arkadaşlarım, şimdi huzuruza sunulan kanunla büyük haksızlık önlenecektir. Orduda derin akisler yaratan bu halin yüksek varlığını önleneceğini kabul ederek mâruzatıma başlıyorum.

Biliyorsunuz yarbaylık evvelce dört sene idi, sonra üç sene oldu, sonra dört sene oldu, sonra altı seneye çıkarıldı. Bu müddetler içinde arkadaşların birçok kayıpları oldu. Bu son altı senenin kabulü ile önümüzdeki senede sin haddine uğrıyacak birçok yarbaylar vardır, bunlar emekliliğini beklemektedirler. Bunların adedi 60 kişidir. Bu arkadaşların hakları açık ve sarihtir. Yüksek Heyetinizin bunu takdir edeceğine kanaatim vardır. Bunların müddeti üç seneye indirilir, muvakkat madde de aynen kabul edilirse ancak hakları verilmiş olur. Bu hakları verilmediği takdirde bu şimdi iki üç senelik albay olması gereken arkadaşlar, bu kıtada çalışarak ömrünü vatan hizmeti uğrun-da yıpratın 4 - 5 sene bu rütbede beklemiş bulunan yarbaylar belki de yine sin haddine uğrıyacak ve bundan istifade edemiyeceklerdir. Benim söyleyeceğim husus budur. Bu arkadaşların mağduriyetlerine son verelim. Eğer bir defaya mahsus olmak üzere kıta hizmeti kabul buyurulacak olursa o zaman hak ve adalet yerini bulacaktır. Bu suretle geridekiler gibi kıtadaki arkadaşlarımız da kazanmış olacaktır. Bu itibarla kanunun muvakkat madde ile birlikte ve tam olarak kabulünü rica ediyorum.

REİS — Kemal Balta.

KEMAL BALTA (Rize) — Efendim, ben, daha evvel konuşan arkadaşların sözlerini tekrar ederek sizleri rahatsız edecek değilim. Ben-deniz yalnız bir noktaya işaretle sözlerimi bitireceğim.

Yüksek Heyetiniz Fahri Belen'in teklifi üzerine bu kanun tasarısının müstacelen müzakeresini takabbül etti. Şimdi elimizdeki lâyiha-

da iki fikir var, bunlardan birincisi Bütçe Komisyonunun tasarısı, diğeri de kanunu teklif eden Tahsin Yazıcı arkadaşımızın noktai nazarını ele alan Millî Müdafaa Encümeni tasarısıdır.

Ben burada Millî Müdafaa Encümeni tasarısının müzakere edilmesini arz ve teklif edeceğim.

REİS — Hâdi Hüsman.

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar; Tahsin Yazıcı ve arkadaşlarının yaptığı teklifi Millî Müdafaa Encümeninin tetkikinden sonra, encümenimiz de tetkik etti ve esasını kabul etmiş olmakla beraber eksikleri tamamlamak ve tatbikatta bir yanlışlığa mahal vermemek üzere ayrıca bâzı maddeleri de bu teklife ekledi.

Bütün arkadaşlarımın görüşmelerine bilhassa dikkat ettim; Yüksek Heyetiniz de dikkat buyurmuştur : «Yarbaylık müddeti üç sene idi. Altı seneye çıktı. Bir hata yapıldı. Bu altı senenin üç sene olması lâzımdır.» diye beyanı mütalâa ettiler. Halbuki hakikatte vaziyet asla böyle değildir. Yarbaylık müddeti altı sene değildir, mevcut hükümlere göre gene üç senedir. Üç seneyi ikmal eden yarbay kıdemli yarbaydır. Binaenaleyh nasıl ki, mülâzimlikte... (O, o sesleri, gürültüler) Arkadaşlar, bendeniz mevcut kanun hükümlerini aynen arz etmeye mecburum. Nasıl ki, yüzbaşılıkta bir kıdemli yüzbaşılık vardır, nasıl ki, mülâzimlikte bir kıdemli mülâzimlik vardır, bunun için de kanun bugün için yarbaylık kıdemli yarbaylık diye unvanlar vermiştir. Bunlar üç sene müddeti doldurduğu anda kıdemli yarbay olur ve ücretleri de ona göre zam görür. Şu halde yarbaylık 6 sene değil, üç senedir. Encümenimiz bunu kabul ettikten sonra, kanunda ordu için terfi ve maaş kanunları ayrı ayrı vaz'edildi. Evvelce unvana mahsus kanunlar çıkarılıp mütaakiben ona mütenazır olarak terfi esaslarına uygun maaş derecelerini gösteren kanunlar çıktı.

Arkadaşlarımız yalnız kıdemli yarbaylık sınıfını kaldırmayı istihdaf eden bir teklif yapmışlardır. 3 sene yarbaylıkta kalmış ve terfiye müstahak bulunmuş olmaları lâzım. Dikkat buyurursanız, terfiye müstahak olanların bir derece yukarıya geçmesi mevzuubahistir. Eğer altı sene yarbay olmuş olsaydı yarbaylık devresinin 3 neü senesinde terfiye liyakat mevzuubahis olmazdı. Demek ki,

kıdemli yarbaylığı Ordu Terfi Kanunu bir derece olarak kabul etmiştir. Yarbaylıkta üç sene kalan bir arkadaş, eğer terfiye lâyük ise, terfi eder, kıdemli yarbay unvanını alır ve ilâve olarak 50 lira da ücret alırdı. Yaşıyan hüküm budur.

Arkadaşlarımızın teklifi kıdemli yarbaylık sınıfının kaldırılmasına mâtufl olduğuna göre, Terfi Kanununda yapılan bu değişikliğe mütenazır olarak Maaş Kanununda da değişiklik yapmak ve kıdemli yarbay unvanını kaldırmak lâzım geldiği gibi, ilâveten verilen 50 lira ücretin de kaldırılması icabeder. Bir taraftan yarbaylık üç seneye indirilirken, diğeri hükümlerin yaşamasını elbette teeviz etmezsiniz. Bütçe Encümeni olarak biz, müddeti kabul ve arkadaşımızın teklifinin esasını kabul ederken, aykırı hükümler yaşamasın diye bu iki metni de tasarıma almış bulunuyoruz. Bu itibarla Bütçe Komisyonu mazbatasının müzakereye esas tutulmasında zaruret vardır. Ama arkadaşlarımızın muvakkat madde olarak teklif ettikleri maddelerin müzakeresi yapılır, Heyeti Celilenizce takdir ve gerekiyorsa ilâve edilir. Fakat Bütçe Komisyonunun teklifi kabul edilmezse, kanun teknik bakımdan yanlış, eksik yapılmış olur. Arkadaşlarımızın teklifteki hakları mahfuz kalmak şartıyla Bütçe Komisyonunun teklifinin müzakereye esas tutulmasını bilhassa rica ederim.

REİS — Sual var Hâdi Bey.

VACİD ASENA (Balıkesir) — Kıdemli yarbayların zammı mevzuunda bir sualim olacaktı, arkadaşımız izahlarında bu ciheti belirttiler.

NUSRET KIRIŞCIOĞLU (Zonguldak) — 5609 sayılı Kanunun birinci maddesinin tadili teklif olunmadığı halde, komisyon bu tadili re'sen yapabilir mi?

HÂDİ HÜSMAN (Devamla) — Bu, tadil teklifinin tabii neticesiydi. Arz ettim, arkadaşlarımızın kıdemli yarbaylık sınıfının kaldırılmasına mâtufl olan teklifi, (Yarbay olan üç sene sonra kıdemli yarbay olur) hükmü yaşadığı halde muallâkta kalır. Yalnız yarbaylık sınıfını bırakıp da, kıdemli yarbaylık sınıfını kaldırırken (3 sene sonra kıdemli yarbay olur kaydının da) kaldırılmasını teklif etmeleri lâzımgelirdi. Bu onun tabii ve zaruri bir neticesidir ki, bu maksatla komisyonunuz eksik olan bu hükmü, teklifi itmam için tasarıya eklemiştir. Yeni bir hüküm eklenmiş değildir.

EMRULLAH NUTKU (Trabzon) — Arkadaşların verdiği teklifi Bütçe Encümeni tekabül ediyor mu?

HÂDÎ HÜSMAN (Devamla) — Takabbül etmiyor. Müzakeresi her zaman mevzuubahistir. Arkadaşlarımızın teklif hakları elbette mahfuzdur.

REİS — Şevki Yazman.

ŞEVKİ YAZMAN (Elâzığ) — Efendim, Millî Müdafaa Komisyonu adına, Bütçe Komisyonunun metninin müzakeresine muarız değiliz. Ancak 2 nci geçici madde vardır, onun tasarıya ilâvesini istiyeceğiz. Bu hususun mahfuz olmasını komisyon adına talebetmiş değiliz. Arkadaşlarımız talebetmiş.

HÜSNÜ GÖKTUĞ (Elâzığ) — Hâdi Hüsman Beyefendi arkadaşımız bunu yalnız para ölçüsü ile, para gücü ile görmek istediler. Halbuki moral itibarıyla vaziyet böyle değildir, hattâ yeni personel kanununda da bu müddet üç sene olarak tesbit edilmektedir. Yarbaylar bir makam sahibi değildir ve kıtaya çıkmamıştır. Zaten yarbaylar halen de üst makamlar sicil verirken albaylık yapar dedikten sonra kıtaya çıkmazlar. Eğer Bütçe Komisyonunun bu teklifi aynen kabul edilirse, yani muvakkat madde kabul edilmezse bundan kıtadaki bütün yarbaylar kaybedeceklerdir, bunlar bugün almakta oldukları elli lirayı da alamıyacaklardır. Çünkü maaş ve kıta diye ikisine bir istikamet verdikten sonra geri kalan üç senelik yarbaylar alacak, halbuki, kıtada sicil itibarıyla müddetini doldurmakta olanlar hem bekleyecekler, hem de maaşlarını alamıyacaklardır. Binaenaleyh kaş yapalım derken göz çıkarmış olacağız. Bu itibarla her halde muvakkat maddenin kabulünü Yüksek Heyetinizden rica ederim muhterem arkadaşlar.

REİS — Başka söz istiyen yoktur. Maddele-re geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mazbatada müstaceliyetle görüşülmesi talebedilmektedir.

Bunu da reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir takrir vardır, okutuyorum. Bu takrir Millî Müdafaa Encümeni metninin görüşülmesi hakkındadır.

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim sebeplerden ötürü Millî Müdafaa Encümeni metninin müzakereye esas olarak alınmasını arz ve teklif ederim.

Erzinean Mebusu Trabzon Mebusu
M. Rahmi Sanalan Sami Orberk

REİS — Takriri reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Takrir reddedilmiştir.

4273 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla değiştirilen 10 ncu maddesi ile Subay ve Askerî Memurların Maaşları hakkındaki 5609 sayılı Kanunun 5838 sayılı Kanunla değiştirilen birinci ve ikinci maddelerinde değişiklik yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — 4273 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla değiştirilen 10 ncu maddesindeki (Yarbay 6 yıl - havada, denizde 5 yıl -) ibaresi (Yarbay 3 yıl) olarak değiştirilmiştir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yoktur, reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Subay ve Askerî Memurların Maaşları hakkındaki 5609 sayılı Kanunun 5838 sayılı Kanunla değiştirilen birinci maddesine ait cetveldeki (Kıdemli yarbay, kıdemli ikinci sınıf askerî memurlar, yarbay ve ikinci sınıf askerî memurlar) ibaresi (Yarbay ve ikinci sınıf askerî memurlar) olarak değiştirilmiştir.

REİS — Tahsin Yazıcı.

TAHSİN YAZICI (İstanbul) — Efendim, biraz evvel de arz ettiğim veçhile, şimdi okunan madde kabul buyurulduğu takdirde, kıdemli yarbaylıkla, kıdemli 2 nci sınıf askerî memurluk kalkmış olacaktır. Halbuki 2 nci sınıf askerî memurlardan yarbaylık muadili dereceden daha yukarı terfi etmemeleri lâzımgelen eşhas vardır. O zaman bunların almakta olduğu 50 lira tazminat heder olacaktır. Bunun için şimdi bu maddenin kabul edilmemesi adaletsizliği düzeltmek için güzel bir sebep olacaktır.

REİS — Hâdi Hüsman.

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. HÂDÎ HÜSMAN (İstanbul) — Eevvelâ şurasını arz ede-

yim ki, encümenimiz tarafından ilâve edilen maddeyi yüksek heyetiniz tasvibetti ve Bütçe Komisyonunun mazbatasının görüşülmesini kabul etti. Fakat ilâveten şu noktayı arz edeyim ki, Millî Müdafaa mensupları, asteğmenden korgenerale kadar rütbeyi haiz olan subaylar ve bunların yanında o rütbelerin muadili olan askerî memurlar bütün mevzuatta terfi ve maaşta, her mevzuda daima muadil haklara sahip ve usullere tâbidirler.

Müsaade ederseniz bir ikisini arz edeyim : Yarbaylar ve ikinci sınıf askerî memurlar, albaylar ve birinci sınıf askerî memurlar. Görüyorsunuz ki rütbeyi haiz olan subaylarla beraber, o rütbenin muadili telâkki edilmiş olan askerî memurlar daima aynı muameleye tâbi tutulmuş, aynı hak sahibi tanınmıştır; aynı terfi maaşını alırlar, aynı terfi müddetine sahiptirler.

Yalnız bunların içinde Asteğmenden Korgenerale kadar bu sistem bir kül olarak ele alındığı ve tatbikatı mevcut olduğu halde bunların içinden yalnız albaylara mütenazır telâkki edilen askerî memurları - ki birinci sınıf askerî memurlardır - altı senede bir muameleye tâbi tutmak, onları da kıdemli askerî memur diye bir sınıfın mevcudiyetini devam ettirmek ordu nizamına, kaidesine ilk defa olarak bir istisna yaratmak olur ki bunu daha evvel ordu ve ordu ile alâkalı hükümetle beraber düşünerek esasını tesbit etmek daha doğru olur. Belki tatbikatta bir yanlışlık yapmış oluruz. Esasen Bütçe Encümeni olarak bunu mevcut nizamı tatbik etmekten, mevcut nizamın temadisini istemekten gayrı bir şey yapmadık. Arkadaşlarımızın teklifleri kabul edilecek olursa istisnai bir durum yaratılmış olacaktır. Biz arkadaşımızın teklifine iştirak etmiyoruz, Encümenin tesbit ettiği şekilde maddenin kabulünü rica ediyoruz.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Subay ve Askerî Memurların Maaşları hakkındaki 5609 sayılı Kanununun 5838 sayılı Kanunla değiştirilen 2 neî maddesinden (Naspından itibaren üç yılı tamamlayan ve buldukları görevlerde bir üst derece maaşa liyakatleri, üstleri tarafından tasdik edilen yarbaylara kıdemli yarbay denir. Bunlara ve eşiti

askerî memurlara 4 ncü derece maaşı ve ayrıca (50) lira tazminat verilir.) ibaresi çıkarılmıştır.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun Şevki Yazman, geçici madde hakkında konuşacaklar.

ŞEVKİ YAZMAN (Elâzığ) — Burada ince bir nokta var ki, dikkat edilmezse bâzı mağduriyetlere sebep olacaktır. Biz bir geçici madde koymuştuk. Yarbaylık altı sene müddetle olduğuna göre rahat rahat kıta hizmeti yapabiliirdi ve kıta hizmeti sonunda kıtaya çıkarırlardı. Biz indirince bunlardan bir kısmı kıtaya çıkmamış bulunacaklardır. Halbuki yarbaylığı düşünelim. Kıtada daha ziyade kıdemli binbaşı olarak tabur komutanlığı yaparken alay komutanlığı yapar diye sicil alarak yarbay olacaktır. Bu itibarla alay komutanlığı sicili aldığına göre teklifimiz, kıtada ve kıta gerisinde sicil aldı ise, sicili eğer iyi ise derhal müddetini dolduranların terfi etmesi hususundadır ve adalet de bu yoldadır. Öyle zannediyorum ki, bu muvakkat maddeyi mutlaka koymak lâzımdır. Meselâ; kıymetli bir erkânıharb zâbiti farzedelim, önünde daha kıta müddetine epey zaman var, NATO'ya gitmiş çalışmış, ondan sonra gelmiş Erkânı Harbiyede çalışmış. Aynı şubede bir askerî memur vardır, onun kıta hizmeti yoktur. O da üç senesini doldurmuştur, bu da üç senesini doldurmuştur. Eğer bu geçici maddeyi kabul etmezsek o vakit o kıymetli erkânıharb zâbiti terfi edemeyecek, fakat alelittlak şubede oturmuş olan askerî memur terfi edecek. Onun için teklif ettiğimiz geçici maddenin kabulünü rica ederim. Bunun için de bir tahrir taksim ediyorum.

REİS — Tahriri okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Şifahen arz ettiğim sebeplerden ötürü görüşülmekte olan kanun lâyihasına aşağıdaki maddenin geçici madde olarak eklenmesini arz ve teklif ederim.

Elâzığ Mebusu
Şevki Yazman

Muvakkat madde — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte üç senesini tamamlamış olan yarbaylar ile muadili askerî memurlar kıta veya geri hizmetlerde almış oldukları son sicillerine göre derhal terfi ettirilirlir.

REİS — Hâdi Bey, bu takrire iltihak ediyor musunuz?

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Bu takrire iltihak ediyoruz.

REİS — Takrire Bütçe Komisyonu da iltihak etmektedir. Muvakkat madde olarak okunan takriri reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini ıera vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler...Etmeyenler... Kanun kabul edilmiştir.

2. — *Petrol Kanununun bazı maddelerinin tadili ve bazı maddelerine fıkralar ilâvesi hakkında kanun lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/236) (1)*

İŞLETMELER VEKİLİ SAMET AĞAOĞLU (Manisa) — Çok muhterem arkadaşlarım; bir, iki kanun mevzuumuz var ki hakikaten zaruri ve müstacel olmasalardı huzuruza çıkarak müstaceliyet ve takdim kararlarınızı istirham etmiyecektim.

Bunların başında Petrol Kanunu gelmektedir. Memleketimizdeki büyük servetlerin bir an evvel kıymetlendirilmesi için, mevcut kanuna nazaran birçok tadilleri ihtiva eden Petrol Kanunu encümeden çıkmış ve komisyon mazbatasında takaddümen ve müstacelen görüşülmesi yazılmıştır. İstirhamım, bu talebin kabul edilerek tasarının bir an evvel kanunlaşmasının teminidir.

Bundan sonra İktisadi Devlet Teşekkülleri-mizde yeni bir istihale ve ıslahat hareketine başlangıç olmak üzere hazırlanmış bulunan Karabük Demir - Çelik fabrikalarının ve bir de Selüloz ve Kâğıt fabrikalarının İktisadi Devlet Teşekkülleri haline getirilmeleri hakkındaki tasarıların, yaz aylarında daha rahat ve müsait şe-

kilde çalışmak imkânlarını bulmak bakımından, müstacelen ve takdimen görüşülmesinin kabulüne müsaade buyurmanızı bilhassa istirham ederim. Bu hususta zaten İkinci Muvakkat Komisyon Reisinin verilmiş takriri vardır. Kabulünü rica ederim.

Yüksek Reisliğe

Petrol Kanunu lâyihasının ehemmiyetine binaen tercihan ve müstaceliyetle müzakeresi için karar alınması hususuna delâletlerini saygılarımla arz ve rica ederim.

Muvakkat Encümen Reisi
Ahmet Özel

REİS — Takriri kabul edenler, etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Lâyihamın heyeti umumiyesi üzerinde müzakerelere başlıyoruz.

AHMET ÖZEL (Sivas) — Muhterem arkadaşlar, tatbikatta kolaylığı ve vuzuhu sağlamak, müteşebbisleri memleketimizde petrol aramaları ile ilgilendirerek en elverişli sermaye yatırımları ve âzami faaliyetlerini temin etmek maksadını taşıyan 6326 sayılı Petrol Kanununun, Hükümet tasarısı olarak tadil edilmiş maddeleri, Muvakkat Encümenimizde tetkik ve tesbit edilmek suretiyle Yüksek Huzuruza gelmiş bulunmaktadır.

Tasarı, sermaye ve sâfi kârların aynı veya nakdî transferleri, piyasa fiyatı tarifi ve işletme halinde müteşebbislere yüzde elli menfaat sağlanması gibi, başlıca teşvik edici hükümleri ihtiva etmektedir. Buna karşılık Devlet, arama risklerine iştirak etmiyeceği gibi petrol ihtiyaçlarımız da kendi kaynaklarımızdan ön plânda temin edilmiş olacaktır.

Aynı zamanda temel sanayiın memleketimizde kurulması petrol tekniğinin yerleşmesi, iktisadi hayatımıza getireceği faaliyet ve gelişme imkânları gibi büyük faydaları da mevcuttur.

Petrol mahsullerini ithal etmek suretiyle döviz fedakârlıklarına katlanmak zorunda bulunan memleketler, kendi topraklarında petrol aramalarını teşvik ederek bir an önce bu kaynağa sahip olmak yolunda rakabet halindedirler. Nitekim Fransa, Küba, Şili gibi memleketler müteşebbislerin arama safhalarındaki risklerini tahfif ve faaliyetlerini desteklemek maksadıyla malî külfetlere dahi katlanmaktadırlar. Çünkü;

(1) 270 sayılı matbuza zaptın sonundadır.

Kömür, elektrik ve petrol tek ifade ile enerji sanayi, ana ve temel sanayidir. Bunun dışındaki sanayi bundan doğma ve müstak sanayidir; memleketimizin şimdiki yıllık ham petrol ihtiyacı iki milyon ton iken, beş sene sonra 1960 yılında lügaritmik bir artışla en az dört milyon tona yükselmiş olacaktır.

Elektrik enerjisi de böyledir :

Amerika ve Avrupa memleketlerinde elektrik enerjisine duyulan ihtiyaç on yılda periyodik olarak % 100 artarken, memleketimizde aynı enerjiye duyulan ihtiyaç beş yılda yüzde yüz artmıştır.

İhtiyaçlar tekâmülü, her tekâmül merhalesi de yeni ihtiyaçları doğurur. Bütün enerji şubelerine kavuşmak için sarf ettiğimiz gayretin hakiki sebebi de budur.

Enerji endüstrisini kendi menbalarıyla kurulan bir memleketin bütün sanayi kolları müstakar, devamlı ve her zaman gelişme istidadını haiz olurlar.

Bir memleketin kan damarları mesabesinde bulunan münakale şebekesini, tahrik ve cer sisteminin hattâ millî müdafaa gücünün de temeli enerjidir.

Tasarı bu temel sanayiın kurulmasını teşvik ve formüle etmektedir.

Muhterem arkadaşlar, bu mâruzatımızda, daha çok ulaştırılması gereken teknik gayeler üzerine eğilmeyi tercih etmemizin sebebi, meşru gayelerin vasıtaları da meşru kılmasıdır. Memleketimizde açılacak petrol kuyuları gaye, kuyulara giden yollar da vasıta. Bu yolların avan projesi olan lâyiha, tasvibinize mazhar olursa definitif ve nihai proje olacaktır. Takdir elbette millî iradenindir, arz ederim.

REİS — Hikmet Bayur.

HİKMET BAYUR (Manisa) — Sayın arkadaşlar; bakan arkadaşımızdan bir noktanın aydınlatılmasını rica edeceğim :

Bir kaygı var, deniyor ki : «Dünyada petrol bollaşmıştır. İran petroleri tekrar dünya piyasasına girmiştir. Irak ve Küveyt petroleri de çok artmış bir ölçüde istihsal edilmektedir. Bu bakımdan bizdeki bulunmuş petroler işletilmeyecek, yani yedek petrol halinde tutulacaktır.»

Petrol Kanunumuz bunu önleyebilecek midir ve eğer bulunuyorsa petrolerimizin behemahal işletilmesini sağlayabilecek midir? De-

mek istiyorum ki, ben ve birçoklarımız bu işlerin inceliklerini bilmeyiz, sormak istediğim şey, petrol bulununca derhal işletilecek midir, yoksa yedek olarak kalacak mıdır? Böyle bir tehlike var mıdır? Aydınlatmanızı rica edeceğim.

REİS — İşletmeler Vekili.

İŞLETMELER VEKİLİ SAMET AĞAOĞLU (Manisa) — Muhterem Hikmet Bayur'un endişesine çok katı bir ifade ile ancak şunu söyleyebilirim : Petrol bulunduğu zaman muhakkak surette işletilecektir. Böyle bir endişeye karşı, hattâ biraz vehim de olsa, hattâ gayrimümkün de olsa, kanun tasarımızda - evvelki kanununda da olduğu gibi - yeni tadillerimize gayet esaslı müeyyideler konulmuştur. Allah bir an evvel bize petroleri buldurmak imkânını versin. Arkadaşımız hiç endişe etmesinler. Muhakkak surette işletilecektir. (Soldan : Alkışlar).

REİS — Başka söz isteyen yok. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mazbatada müstaceliyetle görüşülmesi de teklif edilmektedir. Bu hususu reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Müstaceliyetle görüşülmesi kabul edilmiştir.

6326 sayılı Petrol Kanununun Bâzi Maddelerinin Tadili ve Bâzi Maddelerine Fıkralar İlâvesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 6326 sayılı Kanunun 3 nci maddesinin 1 nci fıkrasının b bendi, 8 nci fıkrasının a bendi, 25 nci fıkrasının a, b bentleri; 26 nci fıkrası, 27 nci fıkrasının a, b bentleri, 32 nci fıkrası, 5 nci maddesi, 12 nci maddesinin 1 nci fıkrası (a, b, c bentleri hariç), 13 nci maddesinin 1 nci, 3 nci fıkraları, 43 nci maddesi, 50 nci maddesinin 2 nci fıkrası, 53 nci maddesinin 2 nci fıkrası, 55 nci maddesinin 2 nci fıkrası, 56 nci maddesinin 2 nci ve 3 nci fıkraları, 57 nci maddesi, 58 nci maddesinin 1 nci ve 2 nci fıkraları, 63 nci maddesinin 1 nci fıkrası, 68 nci maddesinin 1 nci fıkrası, 69 nci maddesinin 2 nci fıkrası, 71 nci maddesi, 78 nci maddesinin 1 nci ve 2 nci fıkraları, 79, 81 nci maddeleri, 82 nci maddesinin 1 nci fıkrasının b, c bentleri, 84 nci maddesinin 3 nci fıkrası, 95 nci maddesi, 97 nci maddesi, 98 nci maddesi, 101 nci maddesinin 2 nci fıkrası, 102 nci maddesinin 1 nci

fıkrası, 103 ncu maddesi, 104 ncu maddesi, 105 nci maddesinin 2 nci fıkrasının a bendi ve 3 ncu ve 4 ncu fıkraları, 106 nci maddesi, 107 nci maddesi, 109, 110 ncu maddesi, 111nci maddesi, 112 nci maddesinin 1 nci fıkrası, 115 nci maddesi, 116 nci maddesi, 117 nci maddesi, 118 nci maddesi, 120 nci maddesinin 1 nci fıkrası, 132 nci maddesinin 1 nci fıkrası, 134 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 3. — 1. b) Mayi petrol, veya gazla birlikte istihsale elverişli olan veyahut bunların içinde erimiş bulunan bileümle asfalt ve diğer sulb hidrokarbonlara ;

8. a) Arama, keşif, inkişaf, istihsal, tasfiye ve bunlarla ilgili ameliyelerle, petrolün ve petrol mahsullerinin depolanmasına, nakledilmesine ve petrol mahsullerinin doğrudan doğruya müstehlike perakende olarak veya tevzi müesseseleri tarafından satışı hariç olmak üzere satılmasına ;

25. a) Petrolün, Türkiye dâhilinde veya haricinde en yakın erişilebilir dünya piyasasında, evsaf ve izafi sıklet bakımından normal olarak mütat ayarlamalara göre tesbit edilmiş serbest rekabet fiyatına, aynı evsafta petrolün dünya piyasasından Türkiye'de teslim edildiği mahalle kadar getirilmesi için gereken bileümle masrafların (109 ncu maddedeki normal ve munzam vergiler hariç olmak üzere Vasıtalı, Vasıtasız vergiler, Gümrük Vergi ve resimleri de dâhil) ilâvesiyle elde edilen miktara «piyasa fiyatı» ;

Veya erişilebilir dünya piyasası mevcut olmadığı takdirde, petrol hakkı sahibinin Türkiye'de teslim edildiği noktada mahallen tatbik ettiği satış fiyatına «piyasa fiyatı» ;

b) Tasfiye edilmiş petrol mahsullerinden gayri petrolün kuyu başından Türkiye'de teslim edildiği mahalle kadar getirilmesi için, normal ve munzam vergilerden gayri Vasıtalı, Vasıtasız vergiler ve Gümrük Rüsümü da dâhil olmak üzere, gereken bileümle masrafların piyasa fiyatından tenziliyle elde edilen rakama «kuyu-başı fiyatı» ;

26. Miadı bir seneden fazla olan malzeme veya tesisat masrafları hariç olmak üzere, arama maksadiyle yapılan veya bu maksatla ilgili diğer bileümle masraflara «arama masrafları» ;

27. a) Miadı bir seneden fazla olup, tesis edilmemiş veya kullanılmamış olan veya ;

b) Tesisinden veya kullanılmaya başlanılmasından itibaren bir sene sonunda kullanılabilir durumda olan veya hurda kıymeti bulunan ;

Tesisat veya malzeme masrafları hariç olarak üzere kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya bu ameliyelere hazırlık için veya bunlara müteferri olarak yapılan bileümle işçilik, yakıt, tamir, bakım, nakliye, ikmal ve malzeme masraflarına «sondaj fer'i masrafları» ;

32. 15,5 santigrat derecesinde ve her santimetre kare başına 1,03 kilogram tazyik altında ölçülen 158, 984 litre (42 galonluk bir varil) mayi petrole veya 500 metre küb gaz halinde petrole «petrol birimi» ;

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 5. — a) Bu kanuna göre müsaade, arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi veya belge alınmadan hiçbir petrol ameliyesi yapılamaz.

b) Başka bir kanuna göre bir asfalt veya diğer bir sulb hidrokarbon yatağı için verilmiş her hangi bir hak, bu hakkın sahibine bir petrol ameliyatı yapmak veya bir ameliyeye müdahale etmek hakkını vermez.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 12. — 1. Yabancı devletlerin doğrudan doğruya veya dolayısıyla idaresinde müessir olabilecekleri mikyasta veya şekilde malî ilgileri veya menfaatleri bulunan hükmi şahıslarla yabancı bir devlet için veya yabancı bir devlet namına hareket eden şahıslar ;

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 13. — 1. İcra Vekilleri Heyeti kararıyla, petrol hakkı sahiplerinden, Türkiye'de istihsal ettikleri petrolden istihsal ettikleri miktar ile mütenasip olarak memleket ihtiyacına tekaül etmek üzere :

a) Tasfiye edilmiş petrol mahsullerinden gayrı petrolü;

b) Türkiye'de tasfiye tesisleri mevcut olduğu takdirde tasfiye edilmiş petrol mahsullerini; Piyasa fiyatı üzerinden sağlamaları istenebilir.

3. Memleket ihtiyacı, Türkiye'nin silâhlı kuvvetleriyle sivil halkın ihtiyaçlarına tekabül eden petrol demektir. Bu miktara Türkiye limanlarındaki gemilerin ve hava meydanlarındaki uçakların yakıtları ve Türkiye'deki tasfiyehanelerin bu fıkradaki ihtiyaçları karşılamak üzere tasfiye etmeleri gereken petrol dâhildir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Madde 43. — Bu kanun hükümlerine göre vazifelilerin görevleri dolayısıyla muttali oldukları, petrol hakkı sahibine ait teknik, malî ve ameliyata mütaallik malûmat, kendisinin rızası olmadıkça ve petrol hakkının devamı müddetince ifşa edilemez.

Bunların dışındaki malûmatla umumi mahiyetteki teknik, malî ve jeolojik malûmat, kuyu yerleri, sondajcı kesitleri ve muhafaza boruları kayıtları ve umumi istihsal rakamları bu kayda tâbi değildir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Madde 50. — 2. Kendi petrol imkânlarını tesbit maksadiyle, arama sahası dışında müsaade sahibi imiş gibi jeolojik istikşafta bulunmak.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Madde 53. — 2. Bir bölgede bir hükmi şahıs aynı zamanda en fazla sekiz arama ruhsatnamesine sahibolabilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Madde 55. — 2. Bir bölge dâhilindeki arama sahalarının her hangi birinde, bu kanun hükümlerine riayet etmek suretiyle, hüsnüniyetle aramaya devam eden bir arayıcının o bölgedeki arama ruhsatnameleri müddetleri, her defasında

iki yılı aşmamak üzere, zaman zaman temdide diledilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Madde 56. — 2. Arayıcının bir yıl zarfında arama sahası içinde yaptığı aramanın ve bu sahanın petrol imkânlarını tesbit maksadiyle saha dışında yaptığı jeolojik istikşafın masrafları o yıl içinde ödiyeceği mecmu devlet hakkından tenzil edilir. Ancak, tenzil edilecek miktar devlet hakkının % 80 ini aşamaz.

3. Arama sahasında bir keşif yapmış olan arayıcının bir vergilendirme döneminde kuyubaşı fiyatı üzerinden ödediği devlet hissesi aynı dönem içinde o saha üzerinden ödiyeceği devlet hakkından mahsubedilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Madde 57. — Arayıcı, ruhsatnamesinin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde arama sahası dâhilinde aramaya veya bu sahanın petrol imkânlarını tesbit maksadiyle saha dışında jeolojik istikşaf yapmaya başlamakla ve ruhsatname müddetince aramaya hüsnüniyetle devam etmekle mükelleftir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 58. — 1. Arayıcı, aynı bölgeye dâhil arama sahalarının her hangi birinde o bölgeye mütaallik en eski ruhsatnamesinin tarihinden itibaren en geç 5 yıl içinde arama sondajına başlamaya mecburdur. Bu müddet, Petrol Dairesince âzami iki yıl daha uzatılabilir.

2. Bir bölgedeki arama sahalarından birinde bir keşif yapan arayıcı, keşfi takibeden iki yıl içinde aynı bölgedeki diğer bir arama sahasında ve yine bu keşiften itibaren beş yıl içinde de o bölgedeki mütebaki arama sahalarında arama sondajına başlamaya mecburdur. Ancak, aynı bölge dâhilinde keşfi mütaakıp iktisabedilecek arama ruhsatnameleri hususunda Petrol Dairesi, 33 ncü madde mucibince ameliyatın yapılmasına veya bunların kanuni mehillerinin temdidine karar verir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok-

tur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 63. — 1. Arama sahasında bir keşif yapmış bulunan ve arama ruhsatnamesi yürürlükte iken nizamname hükümlerine uygun olarak işletme ruhsatnamesi talebeden bir arayıcıya, arama sahası dâhilinde kendi seçtiği ve arama sahasının yarısını aşmayan her hangi bir veya mütaaddit arazi parçası için 61 ve 62 ne maddelerdeki taahhütlere tâbi olmak kaydıyla, arama ruhsatnamesinin verdiği tarihte cari bulunan şartlarla işletme ruhsatnamesi verilir. Arayıcı taleplerine ruhsatname harcının ödendiğini gösteren makbuzu da bağlar.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 68. — 1. Bir işletmeci işletme ruhsatnamesinin ilk üç yılı sonuna kadar işletme sahasından ticari miktarda petrol istihsal etmediği takdirde Petrol Dairesi kendisine iktisadi istihsal şartlarını da göz önünde bulundurarak 90 günden az olmamak üzere münasip bir mehil verir. İşletmeci bu müddet içinde de ticari miktarda petrol istihsalinde bulunmazsa işletme hakkı sukut eder.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 69. — 2. İşletmecinin bir vergilendirme döneminde bir işletme sahası için kuyubaşı fiyatı üzerinden ödediği devlet hissesi, işletme sahasına ait olarak o dönem için ödiyeceği devlet hakkından mahsubolunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 71. — Petrol Dairesince dermeyan olunan şartlara tâbi olmak kaydıyla ameliyatlarını birleştiren işletmeciler, birleştirilmiş petrolü arazinin verimli olarak işletilmesinin bütün icaplarına tevessül edebilirler. Ve müşterek istihsal için tek bir devlet hissesi ödiyebilirler. Bu suretle birleşen işletmeciler birleşme haricinde kalan sahaları için normal olarak ödemekle mükellef buldukları devlet hakkına ilâveten birleştirilmiş petrolü arazi üzerinden

aralarında tâyin ve tesbit edecekleri nispetlerde devlet hakkı ödemekle mükelleftirler.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 78. — 1. Bir arayıcı veya işletmeci, arama veya işletme sahasından istihsal edip depoladığı petrolün sekizde birini devlet hissesi olarak ödemekle mükelleftir. Ancak :

a) Arama ve işletme sahası ile ilgili olarak yapılan arama, inkişaf veya istihsal ameliyelerinde veya,

b) Daha çabuk, daha verimli veya nihai olarak daha büyük istihsal yapmak maksadıyla, aynı veya diğer bir hazne tabakasına sevk etmek suretiyle kendisi tarafından kullanılan petrolerden devlet hissesi ödemez.

2. Petrol müstahsilinin ödiyeceği devlet hissesi nakden veya bu maddenin 3 neü fıkrasında derpiş edildiği veçhile aynen ödenebilir. Ve bu ödemelerin tutarı kuyubaşı fiyatı üzerinden hesaplanır. 13 neü maddenin 1 neü fıkrası mucibince petrol hakkı sahibinden memleket ihtiyaçlarına mukabil temini talebedilen miktarlardan kendisi tarafından aynen ödenen devlet hissesi miktarları tenzil edilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 79. — Arayıcı veya işletmecilerin ödemekle mükellef buldukları devlet hakkı ve hissesi kendilerince beyan edilir. Ve Petrol Dairesi tarafından tahakkuk ettirilir.

Nakden ödenecek devlet hakkı ve hissesi Petrol Dairesinin bağlı bulunduğu yer vergi dairesine ödenir. Devlet hakkı ve hissesinin beyan, tahakkuk ve ödeme usul, şekil ve zamanı nizamnamede gösterilir.

REİS — Madde hakkında bir takrir vardır, okutuyorum :

Riyaset Yüksek Makamına

Petrol Kanununun 79 neü maddesinin ikinci bendinde : «Nakden ödenecek devlet hakkı ve hissesi Petrol Dairesinin bağlı bulunduğu yer vergi dairesine ödenir.» denilmektedir.

Petrol Dairesi hükmi şahsiyeti haiz bir kamu idaresi olduğu ve binnetice bir vergi dairesine bağlı bulunması düşünülemediği cihetle,

mezkûr ibarenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Izmir Mebusu
A. Aker

Nakden ödenecek devlet hakkı ve hissesi Petrol Dairesinin bulunduğu yer vergi dairesine ödenir.

REİS — Komisyon iltihak ediyor mu?

KOMİSYON ADINA SUAT BAŞOL (Zonguldak) — Kabul ediyoruz.

REİS — 79 neu maddeyi bu tashih şekliyle reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 81. — Petrol Dairesi, belge istihali için yapılacak müracaatın :

1. Mevkii muameleye konmuş bulunan diğer bir müracaatla tedahül etmemesi,

2. Evvelce verilmiş ve müracaat tarihinde yürürlükte bulunan bir belge ile tedahül etmemesi,

3. Petrol Dairesince bu kanunun maksadına aykırı görülmemesi,

halinde, müracaatın alındığı tarihten itibaren 90 gün içinde bu kanunun maksadına uygun olarak tesbit edeceği şartlarla istenilen belgeyi verir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 82. — 1. b) Aynı ihtiyacı temine mâtuf aynı hizmeti istihdaf ediyorsa;

c) Boru hatları güzergâhları birbirine tedahül ediyorsa;

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 84. — 3. Derpiş edilen nakil ücreti petrolü taşıtan ile taşıyıcı için munsif ve mâkul olmadıkça tarife tasvibedilemez. Tarife taşıyıcıya, yıpranma, faiz ve amortisman paylarını havi nakliye masraflarına ilâveten nakliye ameliyesinin ifa edilebilmesi için gerekli sermaye mevcutları esasına dâhil kıymetler ile nakliye ameliyesinde fiilen kullanılan nakdî fonlar ve bunlara mütedair haklar üzerinden mâkul bir kâr temin edecektir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur.

Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 95. — 1. Bu kanunun hükümleri mahfuz kalmak şartıyla her petrol hakkı sahibi, yürürlükte bulunan bilûmum vergi, resim ve hare kanunları ile vergi usul kanunları hükümlerine, bunların tadillerine veya bunlar yerine kaim olacak kanunlara tâbi tutulacaktır.

2. Bu kanunda yazılı petrol ameliyeleri ile birlikte umumi hükümlere tâbi diğer faaliyetlerde bulunan petrol hakkı sahipleri, petrol ameliyelerine mütaallik faaliyetleri için ayrı sermaye tahsis eder, bu mahiyetteki muamelelerini tefrik etmek üzere ayrı kayıt ve muhasebe tutar ve petrol ameliyelerinin netice hesaplarını diğer faaliyetlerin netice hesaplarına karıştırmaksızın ayrı bir beyanname ile bildirirler. Petrol ameliyelerinden mütevellit neticeler müstakillen vergilendirilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 97. — 5421 sayılı Kanunun 7 nei maddesinin 1 nei fıkrası ile 5422 sayılı Kanunun 12 nei maddesinin 1 nei fıkrasındaki istisnaya mütaallik hükümler, petrol ve petrol mahsullerinden elde edilen gelir ve kazançlara tatbik olunmaz.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 98. — Geliri vergilendirmeye ve aynı zamanda harap olma, yıpranma, işe yaramaz hale gelme, tükenme, kayıp, devir veya terk halleri için yapılacak indirimleri tâyine esas olan «iktisadi kıymetler» değeri; «iktisadi kıymetler» in petrol hakkı sahibi tarafından ilk iktisap kıymetine, bu «iktisadi kıymetler» üzerinde yapılan ve aktifleştirilen masrafların ilâvesi (bu masraflar meyana, petrol hakkı sahibinin aktifleştirmeyi tercih ettiği arama masrafları, sondaj ferî masrafları ve ticari miktarda petrol verimi olmayan kuyuların açılış masrafları dâhildir) ve hâsıl olan bu kıymetten önceden indirim olarak talep ve kabul edilmiş olan harap olma, yıpranma, işe yaramaz hale gelme, tükenme veya kayıp paylarının tenzili suretiyle elde edilen miktardan ibarettir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 101. — 2. Petrol hakkı sahibi, bu tahmini, iktisadi kıymetlere ait böyle bir indirim ihtiva edecek ilk beyannamesini vermeden önce yapar. Nizamnamede tesbit olunan esaslar dairesinde, Maliye Vekilinin lüzum göstermesi veya yapılacak müracaatı kabul etmesi üzerine başka bir tahmin ikame olununcaya kadar, bu tahmin petrol hakkı sahibini bağlar.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 102. — 1. Petrol hakkı sahibi, her vergilendirme dönemi için maliyet esasına veya nispi esasa göre hesaplanacak bir tükenme payı indirimini isteyebilir. Ancak, indirilmesi istenilen bu tükenme payı, maliyet esasına göre hesaplanacak indirimden daha düşük olamaz.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 103. — Tükenme payı, maliyet esasından şöyle hesaplanır :

1. Tükenmeye mevzu olan kıymet; petrol hakkı sahibinin sahip bulunduğu her bir münferit sahanın tükenmeye mevzu mecmu kıymetinden,

a) Münferit sahanın petrol istihsalinden gayrı bir maksada tahsis edilmiş bulunan kısmının maliyeti veya kıymeti ile,

b) Petrol ameliyatının nihayetlendiği tarihte, münferit sahanın petrol hakkı sahibi bakımından haiz olduğu bakıye kıymet,

İndirilerek bulunur.

2. Tükenme birimi; vergilendirme dönemi başında tükenmeye mevzu olan kıymetin, petrol hakkı sahibinin tahminine göre, o tarihte münferit sahada yeraltında mevcut bulunan istihsalî mümkün petrol birimi adedine taksim suretiyle tâyin olunur.

3. Tükenme payı; 2 nci fıkradaki esaslara göre bulunan tükenme birimi, petrol hakkı sahibi tarafından,

a) Arama veya işletme sahası ile ilgili arama, inkişaf veya istihsal ameliyelerinde kullanılan,

b) Daha çabuk, daha verimli ve netice itibariyle daha fazla istihsal yapmak maksadiyle kendisine ait olan aynı veya başka bir hazneye sevk edilen,

Petroller hariç olmak üzere, vergilendirme dönemi içinde o münferit sahada istihsal edilip depolanan petrol birimi sayısı ile çarpılarak tâyin edilir.

4. Petrol hakkı sahibi, her vergilendirme dönemi başında o tarihte münferit sahada mevcut bulunan istihsalî mümkün petrol birimi hakkındaki tahminini değiştirebilir ve nizamnameye uygun olarak hesaplayacağı yeni tahminini nizamnamede gösterilen müddet ve şekiller dâhilinde bildirir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 104. — 1. Tükenme payı, nispi esasından şöyle hesaplanır :

a) Petrol hakkı sahibi tarafından,

1. Arama veya işletme sahası ile ilgili arama, inkişaf veya istihsal ameliyelerinde kullanılan,

2. Daha çabuk, daha verimli ve netice itibariyle daha fazla istihsal yapmak maksadiyle kendisine ait olan aynı veya bir başka hazneye sevk edilen,

Petroller hariç olmak üzere, vergilendirme dönemi içinde her bir münferit sahada istihsal edilip depolanan petrol birimi sayısı, her birimin kuyubaşı fiyatı ile çarpılarak tükenme payı bakımından o münferit sahanın gayrisâfi geliri bulunur.

b) Bu fıkranın (a) bendi gereğince hesaplanan gayrisâfi gelirden, petrol hakkı sahibi tarafından vergilendirme dönemi için, Devlete ödenmiş veya ödenecek o münferit sahaya ait Devlet hisseleri ile o münferit sahanın içinde bulunduğu arama veya işletme sahasının Devlet hakları indirilir.

c) Geri kalan miktarın % 27,5 u tükenme payıdır.

2. Her bir münferit saha için nispi esas üzerinden hesaplanan tükenme payı, petrol hakkı sahibinin bu münferit sahadan elde ettiği gayrisâfi gelirden, tükenme payı indirimi hariç olmak üzere, tenziline salâhiyetli bulunduğu bütün indirimleri yaptıktan sonra kalan sâfi gelirin % 50 sinden fazla olamaz.

3. Tükenme payı bakımından gayrisâfi ve sâfi gelirin hesaplanmasında, birleştirilmiş sahalara ait kısımlar hariç olmak üzere her bir arama veya işletme sahası için ödenmiş veya ödenecek devlet haklarından, bu sahalara içindeki her bir münferit sahaya düşecek hissenin tâyininde : Her bir münferit sahadan bir vergilendirme döneminde istihsal olunup depolanan petrol birimleri adedinin, aynı dönem içinde bunların buldukları arama veya işletme sahalarında istihsal edilip depolanan petrol birimleri adedi yekûnuna nispeti esas alınır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 105. — 2. a) Petrol hakkı sahibi, yukardaki masraf gruplarından her biri için gayrisâfi gelirinden indirmek veya bir aktif olarak sermaye hesabına almak hususunda hâiz bulunduğu tercih hakkını, bu gruba dâhil masrafların yapıldığı ilk döneme ait vergi beyannamesinde kullanır.

3. Sermaye hesabına alınarak aktifleştirilmiş arama masrafları, tükenme payı indirimi yolu ile veya terkten mütevellit zarar olarak itfa edilir.

4. Sermaye hesabına alınarak aktifleştirilmiş sondaj fer'î masrafları ile ticari miktarda verimi olmayan kuyuların açılma masraflarından;

a) İktisadi kıymetin maliyeti ile bu iktisadi kıymetin elde edilmesi ve üzerindeki tesisatın kurulması ile ilgili masraflar, amortisman yolu ile veya terkten mütevellit zarar olarak,

b) Bütün diğer masraflar, tükenme payı indirimi yolu ile veya terkten mütevellit zarar olarak,

itfa olunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 106. — Tekevvün ettikleri seneden itibaren 10 yıldan fazla devredilmemek şartıyla petrol hakkı sahibinin cari ve evvelki vergilendirme dönemlerine mütaallik vergi beyannamelerine göre tahassul etmiş olan zararlarından; kendisinin nispi esas üzerinden talebettiği ve ayırmasına müsaade edilmiş olan tükenme payının maliyet esası üzerinden ayırabileceği tüken-

me payına nazaran fazlalığı ile kapatıldıktan sonra bakiye kalan kısmı, nizamnamede gösterilen esaslar dâhilinde mütaakıp senelere devredilebilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 107. — Esas faaliyetleri bu kanuna göre petrol ameliyatı olan ve bütün bir vergilendirme dönemi boyunca biri diğerinin hisse senetlerinin % 90'ına veya daha fazlasına sahip olmak suretiyle aralarında iştirak tesis etmiş bulunan iki veya daha fazla petrol hakkı sahibi, ayrı ayrı vergiye tâbi olacak yerde isterlerse gelir ve zararlarını birleştirerek bir vergi beyannamesi ile bildirirler. Bu takdirde müşterek beyannamenin verildiği ilk dönemden hemen evvelki iki döneme ait zararlar tekevvün tarihinden itibaren mütaakıp 10 yıldan fazla devredilmemek şartıyla ve bu kanunun 106 ncı maddesine uygun olarak nizamnamede tesbit olunan esaslar dairesinde mütaakıp senelere devredilebilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yoktur.

Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 109. — 1. Personel hakkı sahibi, her vergilendirme dönemi için gelir ve kazançları üzerinden aşağıdaki vergilere tâbidir :

a) 1. Yürürlükte bulunan kanunlara göre petrol hakkı sahibinin sâfi gelir ve kazançları üzerinden alınacak kurumlar vergisi ile,

2. Hissedarlar namına gelir ve kazançları üzerinden vergilerine mahsuben tevkif yolu ile veya başka bir şekilde ödenmesi gereken Gelir Vergisi,

Meemuundan ibaret olan bir «normal vergi»,

b) Sermaye mevcutları esasına dâhil kıymetleri ve 106 ncı madde mucibince mütaakıp senelere devri mümkün bakiye zararlarını bir kere itfa ettikten sonra gelir ve kazançları üzerinden; sâfi gelir ve kazançlarının % 50'sinden, o vergilendirme dönemi için kendisi tarafından Devlete ödenen veya ödenecek olan normal vergi ile diğer vasıtasız vergiler, Devlet hakları, Devlet hisseleri, harçlar, gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri çıktıktan sonra kalan miktar kadar bir «munzam vergi».

2. Petrol hakkı sahibinin sermaye mevcutları esasına dâhil kıymetler ile 106 nci madde mucibince devredilebileceği zararlar yekûnu;

a) Cari ve evvelki bütün vergilendirme dönemlerinde normal vergiye esas tutulan sâfi gelir ve kazançlarından;

1. Munzam vergiye tâbi olacağı dönem için ödediği veya ödiyeceği normal vergi ve,

2. Bütün evvelki vergilendirme dönemlerinde ödenmiş olduğu normal vergiler,

Çıktıktan sonra kalan kısmı ile,

b) Munzam vergiye tâbi olacağı tarihe kadar petrol hakkı sahibinin nispi esas üzerinden talebettiği ve ayırması kabul edilmiş bulunan tükenme payının maliyet esasına göre ayırabileceği tükenme payına nazaran fazlalığı,

Yekûnundan aşağı düştüğü tarihten itibaren petrol hakkı sahibi munzam vergiye tâbi olur.

3. Petrol hakkı sahibinin gelir ve kazançlarından, bu maddenin yukarıki fıkralarında sözü geçen ve hesaplanma şekli gösterilen vergilerden gayri gelir ve kazançlar üzerine müesses vergiler alınmaz. Petrol hakkı sahibinin bu maddenin 1 nci fıkrası mucibince mükellef bulunduğu normal vergi; aynı vergilendirme dönemi zarfında Devlete ödenmiş veya ödenecek diğer vasıtasız vergiler, Devlet hakları ve hisseleri, harçlar, Gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri mecmuuna ilâve edildiği zaman petrol hakkı sahibinin bu dönem için 110 ncu maddenin 2 nci fıkrası gereğince hesaplamaya salâhiyetli olduğu sâfi gelir ve kârlarının % 50 sini aşamaz.

REİS — Bu maddeye ait takrirler vardır, okunacaktır.

Riyaset Yüksek Makamına

Petrol Kanununun 109 neu maddesinin 1 nci fıkrasının (a) bendinde, petrol hakkı sahibinin her vergilendirme dönemi için gelir ve kazançları üzerinden :

«1. Yürürlükte bulunan kanunlara göre petrol hakkı sahibinin sâfi gelir ve kazançları üzerinden alınacak Kurumlar Vergisi ile,

Hissedarlar namına gelir ve kazançları üzerinden vergilerine mahsuben tevkif yolu ile veya başka bir şekilde ödenmesi gereken Gelir Vergisi,

Mecmuundan ibaret olan bir normal vergi» alınacağı yazılıdır.

Diğer taraftan; aynı maddenin üçüncü fık-

rasında, «Petrol hakkı sahibinin gelir ve kazançlarından, bu maddenin yukarıki fıkralarında sözü geçen ve hesaplanma şekli gösterilen vergilerden gayri gelir ve kazançları üzerine müesses vergilerin» alınmayacağı tasrih olunmuştur.

Ancak; mezkûr 3 ncü fıkrada, umumiyet ifade edecek şekilde, «gelir ve kazançlar üzerine müesseses vergiler» denildiği halde; 1 nci fıkranın a bendinde «Kurumlar Vergisi» ve «Gelir Vergisi» tâbirleri kullanılmıştır.

a bendinde kullanılan Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi tâbirleri ile bugün yürürlükte bulunan 5422 sayılı Kurumlar Vergisi ile 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun kastedilmediği, kurum kazançları ile hissedarların gelir ve kazançlarından alınacak vergilerin murat olduğu düşünülebilirse de; mezkûr tâbirlerin 5422 sayılı Kanuna göre alınan «Kurumlar Vergisi» ile 5421 sayılı Kanuna müsteniden alınan «Gelir Vergisi» olarak anlaşılması da mümkün görülmektedir. Maddenin 3 ncü fıkrasının (1 nci fıkrada anılan vergilerden başka gelir ve kazançlar üzerine müesses vergilerin alınmayacağı) hakkındaki mutlak hükmü muvacehesinde; ileride Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi isimlerinin değiştirilmesi halinde, petrol şirketlerinden vergi alınmaması veya hiç değilse ihtilâflara yol açması ihtimali mevcuttur. Şayanı arzu olmıyan bu durumu bertaraf etmek için 1 nci fıkranın a bendinde de, 3 ncü fıkrada olduğu gibi, Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi tâbirleri yerine sadece «Vergi» kelimesinin kullanılmasının daha uygun olacağı kanaatindeyim.

Bu sebeple, sözü geçen birinci fıkranın a bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

İzmir Mebusu
Abdullah Aker

a) 1. Yürürlükte bulunan kanunlara göre petrol hakkı sahibinin sâfi gelir ve kazançları üzerinden alınacak vergi ile,

2. Hissedarlar namına gelir ve kazançları üzerinden vergilerine mahsuben tevkif yolu ile veya başka bir şekilde ödenmesi gereken vergi,

Mecmuundan ibaret olan bir «normal vergi»;

Yüksek Riyaset Makamına

6326 sayılı Petrol Kanununun 109 neu maddesinin 1 nci fıkrasının b bendinde, petrol hakkı sahiplerinden muayyen esaslar dâhilinde

«munzam vergi» alınacağı yazılmış, fakat bu verginin tarh, tahakkuk ve tahsili hususunda hangi hükümlerin uygulanacağından bahsolunmamıştır.

Gerçi 95 nci maddeye göre, Petrol Kanunun-da ayrıca hüküm bulunmayan hallerde Gelir ve Kurumlar vergileri ile Vergi Usul kanunları ahkâmının uygulanması gerekmekte ise de, Vergi Usul Kanununun tatbik edileceği vergileri gösteren 1 nci maddesinde munzam vergi zikredilmemiştir.

Munzam verginin müstakil bir vergi olmayıp Kurumlar Vergisinin bir cüzünü teşkil ettiği, bu sebepler Kurumlar Vergisi Kanunu ile Vergi Usul Kanununun munzam vergi hakkında da tatbiki lâzımgelceceği düşünülebilirse de, mevcut hükümler bu türlü anlayışa pek de müsait görülememektedir.

Binaenaleyh; ilerde vukuu melhuz tereddütlerin önlenmesini temin maksadiyle, 109 neu maddenin 2 nci fıkrasının nihayetindeki (... Yekûnundan aşağı düştüğü tarihten itibaren petrol hakkı sahibi munzam vergiye tâbi olur.) ibaresinden sonra aşağıdaki cümlelerin ilâvesini arz ve teklif eylerim.

«Munzam vergi, Kurumlar Vergisine ilâve suretiyle alınır.

Kurumlar Vergisi ile Vergi usul kanunları hükümleri bu vergi hakkında da tatbik olunur.

İzmir Mebusu
Abdullah Aker

REİS — Komisyon her iki takrime de iştirak ediyor mu?

MUVAKKAT ENCÜMEN MAZBATA MUHARRİRİ SUAT BAŞOL (Zonguldak) — Komisyon olarak bu iki takrime de iştirak ediyoruz.

Yalnız 109 neu maddenin başındaki «personel hakkı», «petrol hakkı» olacak. Bir de 20 nei sayfanın en başındaki «yekûndan», «yekûnundan» olacak.

REİS — Abdullah Aker'in tadil şekilleriyle ve mazbata muharririnin izah ettiği matbaa hatalarını da komisyon sözcüsünün tashih ettiği şekilde 109 neu maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 110. — Petrol hakkı sahibi, sâfi gelir ve kazançlarını tesbit ederken :

1. Normal vergi bakımından; kendi petrol

ameliyatının gayrisâfi gelirinden tatbika yetkili olduğu bütün indirimleri,

2. Munzam vergi bakımından; kendi petrol ameliyatının gayrisâfi gelirinden, devlete ödediği veya ödiyeceği devlet hakları, devlet hisseleri, harclar, Gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri, normal ve munzam vergiler ve diğer vasıtasız vergiler hariç olmak üzere, tatbikine yetkili bulunduğu bütün indirimleri,

Düşebilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 111. — Bir petrol hakkı sahibi, Türkiye'de yaptığı petrol ameliyeleri dolayısıyla devlet hakkına, devlet hissesine, bu kanunun 109 neu maddesinde derpiş olunan vergilere, sair Vasıtalı ve Vasıtasız Vergi, Resim ve Harclara tâbi tutulmakla beraber, kendisi için diğer mükellefiyet zümrelerine nazaran farklı mükellefiyetler ihdas eden veya bu kanunda mükellefiyet mevcut olmadığına sarahaten işaret edilen vasıtalı vasıtasız hiçbir vergi, resim veya hare ile teklif olunamaz.

Bir petrol hakkı sahibi, kendi arama ve işletme sahasında bulunan veya istihsal olunan veya bir petrollü araziden istihracolunan, depolanan naklolunan ve satılan petrol için bu kanun gereğince hesaplanacak devlet hakları, devlet hisseleri, gelir ve kazançları üzerinden alınacak vergiler hariç olmak üzere petrol üzerine müesses vasıtasız veya vasıtalı hiçbir vergi, resim ve harca tâbi değildir. Memleket ihtiyaçlarını karşılamak için satılan petrol mahsulleri bu hükümden müstesnadır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 112. — 1. Bir petrol hakkı sahibi bizzat veya bir mümessili veya Petrol Dairesince kabul edilmiş bir mütaahhidi vasıtasıyla Türkiye'ye kendi petrol ameliyatı için Petrol Dairesince lüzumlu görülen, bütün malzemeyi bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren 25 sene müddetle Gümrük ve diğer İthal Vergi ve Resimlerinden muaf olarak ithal eder. Ancak, işbu devrenin 6 nei senesinden sonra İcra Vekilleri Heyeti, Türkiye'de istihsal veya imal edilen ve evsâfi, mevcudu ve emre âmade miktarı bakımın-

dan ithal edilen mümasil maddelerle kıyası ka-
bil bulunan ve fiyatları ithal maddelerine naza-
ran % 15 ten daha yüksek bulunmayan maddeler
rin isimlerini muhtevi müfredatlı bir liste neş-
rederek, bu listede gümrükten muaf olarak ithal
edilmekte bulunan maddelerden hangilerinin
Gümrük Vergisine veya diğer İthal Vergi ve Rü-
sumuna tâbi tutulacağını tâyin ve tesbit edebi-
lir. Bu liste muayyen devrelerde yeniden gözden
geçirilerek tâdil olunabilir; muaddel liste neşro-
lunduğu tarihten 6 ay sonra meriyete girer. An-
cak, muaddel listenin neşir tarihinden evvel ikti-
sabadılmış, sipariş edilmiş veya satın alınmış olan
maddeler listenin meriyete girdiği tarihten sonra
teslim edildikleri takdirde Gümrük Vergisine tâ-
bi tutulmazlar. 25 yıllık muafiyet kısmen veya ta-
mamen İcra Vekilleri Heyeti kararıyle uzatılabi-
lir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok.
Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul eden-
ler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 115. — 1. Bir petrol hakkı sahibi,
Petrol Dairesine müracaatla :

a) Nakdî fonlarının ve buna mütaallik
haklarının :

1. Devlete ödenmesi gereken fakat öden-
memiş bulunan her türlü vergi, resim, harc,
Devlet hakları ve Devlet hisselerinin tediyesi
için lüzumlu kısmı ile;

2. Türkiye'de petrol ameliyatından gayrı
membalardan elde ettiği fonlarının ve bunlara
mütaallik haklarının sermaye mevcutlarının 98
nci madde mucibince tesbit olunan kıymetini
aşan kısmı; ve

3. Petrol hakkı sahibinin nispî esas üzerin-
den talebettiği ve ayırmasına müsaade edilmiş
olan tükenme payını maliyet esasından
ayırabileceği tükenme payına nazaran fazlalığı
dolayısıyla ödenecek vergi miktarında hâsıl
olacak noksanlığa tekabül edecek kısmı,

Hariç olmak üzere kalan kısmını ve

b) Sermaye mevcutları esasının :

1. Devlete ödenmesi gereken fakat öden-
memiş bulunan her türlü vergi, resim, harc
Devlet hakları ve Devlet hisselerinin tediyesi
için lüzumlu kısmı; ve

2. Petrol hakkı sahibinin Türkiye'de pet-
rol ameliyatından gayrı membalardan elde et-
tiği kısmı,

Hariç olmak üzere kalan kısmını;

Vergiden muaf olarak nakden veya aynen
harice transfer edebilir.

2. Petrol hakkı sahibinin petrol ameliya-
tında kullanılmak üzere hariçten sermaye, hiz-
met, malzeme veya diğer bir iktisadi kıymetin
getirilmesine mâruf talebi üzerine, Maliye Ve-
kili, Türkiye'de petrol ameliyatından gayrı bir
membadan elde edilmiş, nakdî sermaye ve bu-
na mütaallik haklar dâhil, iktisadi kıymetlerinin
harice transferi için müsaade verebilir. Bu fık-
ra gereğince harice transferine müsaade edilen
iktisadi kıymetlerle hariçten temin edilen ser-
maye, hizmet, malzeme veya diğer iktisadi kıy-
metler, petrol hakkı sahibince Türkiye'deki
petrol ameliyatından gayrı membalardan elde
edilmiş addolunur.

REİS — Bu madde hakkında bir takrir var,
okutuyorum.

Riyaset Yüksek Makamına

Teklif edilen lâyihanın 115 nci maddenin
2 nci fıkrasında «petrol hakkı sahibinin petrol
ameliyatında kullanılmak üzere hariçten serma-
ye, hizmet, malzeme veya diğer bir iktisadi kıy-
metin getirilmesine mâruf talebi üzerine, Mali-
ye Vekili, Türkiye'de petrol ameliyatından gay-
rı bir membadan elde edilmiş, nakdî sermaye
ve buna mütaallik haklar dâhil, iktisadi kıymet-
lerin harice transferi için müsaade verebilir.
Bu fıkra gereğince harice transferine müsaade
edilen iktisadi kıymetlerle hariçten temin edilen
sermaye, hizmet, malzeme veya diğer iktisadi
kıymetler petrol hakkı sahibince Türkiye'de pet-
rol ameliyatından gayrı membalardan elde edil-
miş addolunur», denilmektedir.

Fıkroda « . . . hariçten sermaye . . . » ve
« . . . hariçten temin edilen sermaye tâbirleri
kullanılmakta ise de bunların hemen arkasın-
dan . . . » hizmet, malzeme veya diğer iktisadi
kıymetler . . . » kelimeleri geldiğine ve bunlar
sermayenin unsurları olduğuna nazaran bu fık-
rada kullanılan sermayeden maksat nakittir.

Aynı fıkroda « . . . Maliye Vekili, Türkiye'de
petrol ameliyatından gayrı bir membadan elde
edilmiş nakdî sermaye ve bunlara mütaallik
haklar . . . » ibaresinde nakdî sermaye tâbiri
kullanılmıştır.

Halbuki kanunun diğer bâzı maddelerinde,

hattâ aynı maddenin birinci fıkrasında «nakdî fon» kelimeleri kullanılmaktadır.

Gerek teknik bir hatanın düzeltilmesi gerekse ifadeler arasında birliğin temini maksadıyla yukarıda zikredilen sermaye tâbirleri yerine nakit ve nakdî sermaye yerine de nakdî fon kelimeleri kullanılmak üzere fıkranın aşağıdaki şekilde tashihi arz ve teklif ederim.

İzmir Mebusu
Abdullah Aker

2. Petrol hakkı sahibinin petrol ameliyatında kullanılmak üzere hariçten nakit, hizmet, malzeme veya diğer bir iktisadi kıymetin getirilmesine mâtuf talebi üzerine, Maliye Vekili Türkiye’de petrol ameliyatından gayri bir membandan elde edilmiş, nakdî fon ve buna mütaallik haklar dâhil, iktisadi kıymetlerin harice transferi için müsaade verilebilir. Bu fıkra gereğince harice transferine müsaade edilen iktisadi kıymetlerle hariçten temin edilen nakit, hizmet, malzeme veya diğer iktisadi kıymetler petrol hakkı sahibince Türkiye’de petrol ameliyatından gayri membalardan elde edilmiş addolunur.

REİS — Efendim; encümen bu teklife iştiyak ediyor mu?

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. SUAT BAŞOL (Zonguldak) — İltihak ediyoruz.

REİS — Teklife encümen de iltihak etmektedir. Maddeyi bu tadil ile reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde bu tadil ile kabul edilmiştir.

Madde 116. — 1. Petrol ameliyatında kullanılmak üzere Türkiye’ye ithal edilmiş olan bileümle nakdî fonlar ve buna mütaallik haklarla sermaye mevcutları esasının bir cüz’ünü teşkil eden malzeme veya diğer kıymetler, transferin yapıldığı döviz ile Türk parasının, ithal tarihinde veya Petrol Dairesi ile petrol hakkı sahibinin aralarında mutabık kalacakları daha mukaddem bir tarihte cari resmi kambiyo kuruna nazaran kıymeti itibariyle tesbit edilecektir. Bu maddenin meriyete girmesinden evvel ithal edilmiş iktisadi kıymetlerin (Nakdî fonlar ve buna mütaallik haklar dâhil) değerleri ithal tarihleri itibariyle tâyin ve tesbit olunur. Kıymet tâyin ve tesbiti, Maliye Vekâleti ile müştereken Petrol Dairesince yapılır.

2. Evvelce ithal edilmiş malzeme veya ser-

maye mevcutları esasının bir cüz’ünü teşkil eden diğer mevcudatı da ihtiva etmek üzere madde 115 (1) de münderiç nakdî fonlar ve buna mütaallik haklar dâhil iktisadi kıymetlerin harice transferleri için müracaat yapıldığı zaman bu hususta gereken transfer hakkının, transfer edilecek dövizin cins ve miktarının, kabili tatbik olan hallerde malzeme veya sermaye mevcutları esasının bir cüz’ünü teşkil eden mevcudatın ithal edilenlerle aynı olduklarının tevsiki, Maliye Vekâleti ile müştereken Petrol Dairesince ifa edilecektir.

3. Bu suretle yapılacak tevsik muamelelerinde Maliye Vekâleti ile birlikte Petrol Dairesi, dövizin cinsi hakkındaki kararını, petrol hakkı sahibinin ve transfer edilecek nakdî fonlar ve buna mütaallik haklar dâhil iktisadi kıymetlerin buna ait hakların hangi memlekete mensub olduklarına ve bu gibi diğer alâkalı hususlara istinad ettirecektir. Hilâfına delil mevcut bulunmadıkça, transfer edilecek nakdî fonlar ve buna mütaallik haklar dâhil iktisadi kıymetlerin nelerden ibaret bulunacağı hakkındaki kararda, transfer edilecek nakdî fonlar ve buna mütaallik haklar dâhil iktisadi kıymetlerin, mukabilinde elde edildikleri nakdî fonlar ve buna mütaallik haklar dâhil iktisadi kıymetlerin memlekete ithal tarihlerindeki sırayı takibetmeleri prensibi gözetilecektir.

Hariçten ithal edilmiş nakdî sermaye veya bu mahiyetteki haklarla sermaye mevcutlarının bir cüz’ünü teşkil eden diğer kıymetlerin transferinde, transfer edilecek meblâğ bunların ithal zamanında cari olan resmî kambiyo kuru veya bu maddenin 1 ne fıkrası gereğince mutabık kalınacak daha mukaddem tarihteki kambiyo kuru üzerinden tesbit edilecektir. Bunların dışında kalan hususlarda tesbitte esas tutulacak kur, petrol hakkı sahibi için cari resmî kurdan daha az menfaatli olmayacaktır.

REİS — Madde hakkında bir takrir var. Okuyorum efendim.

Riyaset Yüksek Makamına

Teklif olunan lâyihanın 116 ncı maddesinin 3 ncü fıkrasında «bu suretle yapılacak tevsik muamelelerinde Maliye Vekâleti ile birlikte Petrol Dairesi, dövizin cinsi hakkındaki kararını petrol hakkı sahibinin ve transfer edilecek nakdî fonlar ve buna mütaallik haklar dâhil ikti-

sadi kıymetler ile buna ait hakların hangi memlekete mensup olduklarına ve bu gibi diğer alâkalı hususlara istinadettirilecektir» denilmektedir.

Bu hükümde «...buna mütaallik haklar... «ve» buna ait hakların... «ibareleri mükerreren kullanıldığından metnin aşağıdaki şekilde tashihini arz ve teklif ederim.

Izmir Mebusu
Abdullah Aker

«Bu suretle yapılacak tevsik muamelelerinde Maliye Vekâleti ile birlikte Petrol Dairesi, dövizin cinsi hakkındaki kararını, petrol hakkı sahibinin ve transfer edilecek nakdî fonlar ve buna mütaallik haklar dâhil iktisadi kıymetlerin hangi memlekete mensup olduklarına ve bu gibi diğer alâkalı hususlara istinadettirilecektir...»

REİS — Komisyon iştirak ediyor mu?

MUVAKKAT ENCÜMEN MAZBATA MUHARRİRİ SUAT BAŞOL (Zonguldak) — Ediyoruz efendim.

REİS — Komisyon iltihak ediyor. 116 ncı maddeyi Abdullah Aker arkadaşımızın teklifi şeklinde oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 117. — 1. Maliye Vekâleti, 115 nci maddenin 1 nci fıkrasına göre vukubulacak transfer taleplerini Petrol Dairesiyle müştereken ve aynı maddenin 2 nci fıkrası mucibince vukubulacak transfer taleplerini de müstakillen tetkik ettikten sonra 115 nci maddeye uygun olan talepler için gerekli müsaadeyi verir ve yukardaki maddelere tevfikân lüzumlu döviz tahsis eder.

2. Bir petrol hakkı sahibi bu kanunun 13 ncü maddesinin 3 ncü fıkrasında tarif edildiği veçhile, memleketin petrol ihtiyacı temin edildikten sonra Türkiye'den ihracettiği petrolün hariçteki satışından mütevellit hasılatın Türkiye'deki ameliyeleri ve bu kanundan doğan mükellefiyetleri için lâzım olacak miktarlar haricinde kalan kısmını hariçte muhafaza etmek hakkına sahip olacaktır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 118. — 1567 sayılı Kanun ve bunun

ek ve tadilleri ile Türk Parası Kıymetini Koruma hakkındaki 13 numaralı Kararname hükümleri ve bu hususa mütaallik diğer kanun ve kararnameler petrol hakkı sahipleri hakkında bu kanun hükümleri mahfuz kalmak şartıyla tatbik olunur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 120. — 1. İşletmeciler ve belge sahipleri 119 ncü madde mucibince istihdam ettikleri ecebi şahıslar adedinin % 15 inden aşağı adedde olmamak üzere Türk vatandaşlarının petrol ameliyatının her safhasında ihtisas kazanmaları için yabancı memleketlerde veya Petrol Dairesince uygun görüldüğü nispette Türkiye'deki ilmî veya meslekî müessese veya işletmelerde eğitim ve staj görmelerini, masraflarını deruhde ederek sağlarlar.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 132. — 1. Petrol hakkı sahibi, bu kanuna nizamnameye, bunlara müstenit kararname ve emirlere veya müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi ve belgede yazılı şartlara riayet etmediği takdirde Petrol Dairesi, kendisine 90 gün zarfında bunlara riayeti, aksi halde verilen müsaadenin, arama veya işletme ruhsatnamelerinin veya belgenin fesholunacağını ihtar eder. Bu ihtara rağmen 90 günlük mühletin hitamında petrol hakkı sahibinin riayetsizliği devam ederse, riayet olunmayan husus veya mükellefiyetin mesnedi olan müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi veya belge İcra Vekilleri Heyeti kararıyla fesholunur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 134. — Bu kanunun teşkilâta müsaade ve belgeye mütaallik hükümleri neşri tarihinde, diğer hükümleri 14 ncü maddede zikrolunan nizamnamenin meriyet tarihinde yürürlüğe girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Birinci madde tekrar okundu.)

REİS — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 6326 sayılı Kanunun 3 ncü

maddesinin 8 nci fıkrasına c bendi, 30 ncu fıkrasına b, c bentleri, 31 nci fıkrası yerine yeni bir fıkra, 19 ncu, 24 ncü ve 120 nci maddelerine aşağıda gösterilen fıkralar ilâve edilmiştir.

Petrol Kanununun 3 ncü maddesinin 31 nci, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, ncu fıkraları sırasıyla 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40 nci fıkra olarak değiştirilmiş ve 30 ncu fıkrası a bendi ile isimlendirilmiştir.

Madde 3. — 8. c) a ve b bentlerinde sözü geçen ameliyelere mütaallik idari faaliyetlere,

30. b) Petrol hakkı sahibinin Türkiye'deki petrol ameliyatı ile ilgili olarak kullanmaya tahsis ettiği sermaye mevcutlarının 98 nci maddesi mucibince hesaplanmış kıymetine «Sermaye mevcutları esası»;

c) 1. Arazi, isticar hakları, irtifak hakları ve bu kanuna göre iktisabedilen haklar;

2. Binalar, teçhizat, makineler, hammadde mevcutları, yedek parçalar, ikmal malzemesi ve sermaye hesabına alınarak aktifleştirilmiş diğer malzeme;

3. Peşin kira, sigorta ve imtiyaz bedeli gibi peşin ödenmiş masraflardan tahakkuk etmeyen kısım;

4. Patentler, alâmeti farika, mukaveleden doğan haklar ve sermaye hesabına alınarak aktifleştirilmiş ilk tesis ve taazzuv masrafları ve hizmet bedelleri gibi gayrimaddi haklar ve mevcutlar ile;

5. Petrol hakkı sahibinin 105 nci madde gereğince sermaye hesabına alıp aktifleştirdiği arama masrafları, sondej fer'i masrafları ve ticari miktarda verimi, olmıyan kuyuların açılma maliyetine «Sermaye mevcutları»;

31. Gerek ham, gerek yarı mamul, yahut mamul bileümle eşya, teçhizat, alât, edevat, makine, nakil vasıtaları, bileümle diğer vasıtalar ve bunlara mütedair yedek parçalarına «Malzeme»;

REİS — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 19. — 3. Petrol Dairesi Disiplin Komisyonu, Reisin başkanlığı altında, reis muavinleri, şube müdürleri ve hukuk müşavirinden teşekkül eder. Bu komisyon Petrol Dairesince tâyin edilmiş memurlara taallûk eden disiplin işleriyle meşgul olur. Vekil tarafından tâ-

yin edilmiş memurlara taallûk eden disiplin işleri Vekâlet Disiplin Komisyonunca incelenir.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 24. — 2. Bu kanunun tatbikiyle ilgili bulunan vekâletlerin mümessilleri Petrol Dairesi Reisinin başkanlığında vekilin tâyin edeceği tarihlerde toplanarak kanunun 2 nci maddesinde yazılı maksadı temin için alınması gereken tedbirleri tâyin ve tesbit ederler.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 120. — 3. Bu suretle eğitim ve staj görenler gerek devlete ve gerekse masraflarını deruhde eden petrol hakkı sahiplerine karşı mecburi hizmet veya iş mükellefiyeti ile bağlı değildirler.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(2 nci madde tekrar okundu)

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 6326 sayılı Kanununun 18 nci maddesinde kadrosu kanuna eklenmiş olduğu bildirilen kadroya yapılan ilâveler bu kanuna ilişik cetvelde gösterilmiştir. Bu ilâve kadro cetvelinde ihtisas mevkiî olarak gösterilenlerle müşavir avukatın 6326 sayılı Kanununun 18 nci maddesinin 2 nci fıkrasının «b» bendi hükmü dâhilinde mukavele ile istihdamı caizdir.

REİS — Maddeyi cetveliyle birlikte reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunun teşkilâtla müsaade ve belgeye mütaallik hükümleri neşri tarihinde, diğer hükümleri 6326 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinde zikrolunan nizamnamenin meriyet tarihinde yürürlüğe girer.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Maddeler hakkındaki müzakere bitmiştir. Heyeti umumiyesi açık oyuna arz edilmiştir.

3. — *Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri kanunu lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatasını (1/243) (1)*

Yüksek Riyasete

Gündemin 9 ncu maddesinde bulunan Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri kanun lâyihası ile 10 ncu maddede bulunan Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi kanun lâyihasının şifahi arz ettiğim sebebe müsteniden tercihen ve müstacelen müzakeresine karar verilmesini arz ve teklif ederim.

Muvakkat Encümen Reisi
Refet Aksoy

REİS — Takriri kabul edenler... Etmeyenler... Takrir kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı?...

CEMAL KIPÇAK (Zonguldak) — Muhterem arkadaşlar, İşletmeler Vekâletinin getirdiği kanun tasarısı, kanunun esbabı mucibesinde belirtildiği gibi, bu teklifi sanayileşme hareketimizin bir yeni safhasının tahakkuku inâasına alırsak heyecanla ve hararetle karşılamamaya imkân yoktur: Fakat gönül isterdi ki, sanayileşme hamlemizin İktisadi Devlet Teşekkülleri formu içerisinde alması lâzımgelen şekli, nihai şekli böyle kademeli safhalarda hazırlamaktansa bunu toplu, olgun ve ihtiyaca tam mânasıyla cevap verecek mahiyette bir sistem olarak getirmek yoluna igdilmesi daha iyi olur kanaatindeyim. Bugün şu kısmıyla gelen tasarının bize ifade ettiği mâna, İktisadi Devlet Teşekkülleri içerisinde Etibank ve Sümerbank iki müessese olarak, aynı işle alâkalı olduğu için, bunu toplu bir holding haline getirmek yoluna girilmiş olmasından ibarettir. Metinde görüyoruz ki Sümerbank bir finansman müessesesi halinde kalacaktır. Teşekkülle bir münasebeti yok, sadece finansman münasebeti kalıyor. Bu şekil takdir edilir, çok güzeldir. Acaba neden diğer müesseseler için de aynı zihniyet ve aynı düşünce hâkim olmuyor da aynı ayrı teşekküller yaratmak suretiyle ayrı varlıklar halinde bırakılıyor ve bunların daha müstakil, daha iyi çalışır bir hale getirilmesi yoluna gidilmiyor. Bendeniz kanun teklifini bu istikamete götürülmüş bir adım mahiyetinde telâkki ettiğim içindir ki hararetle tas-

vibediyor ve o hamlenin yapılmasının zamanı gelmiş olduğuna işaret etmeyi de zaruri görüyorum. Burada İşletmeler Vekilinin bize vereceği izahat içerisinde bekliyorum ki bu temenni ettiğim dâvanın hakikat haline getirilmesi için, şu esbabı mucibede izah edildiği gibi, ciddî bir başlangıç, esaslı bir adım atılmış olsun. Yoksa bugünkü şu formül içerisinde ayrı bir müessese halinde bu kalacaksa bunun mahzurları olabileceğine işaret etmek lâzımgelir. Bu müessesenin merkezi Karabük'te oluyor. Karabük'te olan bir merkezin İşletmeler Bakanlığıyla münasebetlerinde büyük zorluklar meydana çıkması mümkündür. Yalnız telefon irtibatıyla bugünkü İşletmeler Bakanlığı münasebetlerini bu şekilde bu teşekkül içinde devam ettirmeye imkân olmayacaktır. Umum Müdürün sık sık buralarda, vekâlette bulunması mecburiyeti hâsıl olacak, alınan kararların tatbiki bakımından türlü sıkıntılar doğacaktır. Bu sebeplerle Sümerbank yine bu müesseselerle İşletmeler Bakanlığı arasında münasebetleri idame bakımından eski fonksiyonunu muhafaza edecektir.

Elhâsıl bu kanun bu şekliyle yalnız Divriği ile Karabük'ün birleşmesi gibi bir neticeden başka bir netice yaratmayacaktır. Bu takdirde de şu husus tezekkür edilebilir : Neden makine ve kimya aynı müessese içine alınmasın? Makine - Kimya da bugün kendi formülü içinde mütalâa edilecek olursa birçok kısımlarında bu demir ve çeliğin bünyesine girmesi icabeden selülleri, kısımları ihtiva etmektedir. Onu da bu formül içine almak zarureti hâsıl olur.

Görüyoruz ki arkadaşlar, mevzu tetkik edildiği zaman, bu kanun nihai istikamet vermek için bir merhale olarak telâkki edildiği takdirde, hararetle kabul edilmesi lâzımgelen bir kanundur. Yok bizatihi kendi halinde kalacak ve nihai olgunluğa doğru götürmeyecekse o halde kanun metninde işaret ettiğim hususların tashihi cihetine gidilmesinde zaruret vardır. Bu bakımdan Bakanlığın bizi tenvir etmesinde fayda görürüm arkadaşlar.

REİS — İşletmeler Vekili.

İŞLETMELER VEKİLİ SAMET AĞAOĞLU (Manisa) — Çok muhterem arkadaşlarım; Cemal Kıpçak arkadaşımızın tasarısı tasvibetmiş olmasından çok müteşekkirim. Bunun bir merhale olduğunu kabul ettikten sonra nihai olmadığını teyidetmemi istiyorlar zannederim.

(1) 273 sayılı Matbuua zaptın sonundadır.

Kendileri de kabul ediyorlar ki, esbabı mucibe bunu yeni bir istikamette başlanmış bir hareket diye gösteriyor. O halde bizzat esbabı mucibede endişelerinin cevabı mevcuttur.

Kanunumuzdaki esaslar iki istikamette belirmektedir : Birineisi, Sümerbank bünyesinden mahiyetleri itibariyle birbirinden çok farklı büyük iktisadi ve teknik fonksiyonların ayrılması, ikineisi, Sümerbankın bir finansman müessesesi haline gelmesidir. O halde kanunu bu iki zaviyeden mütalâa etmek lâzımgelir.

Derhal arz edeyim ki; İzmit Kâğıt ve Selüloz ve Karabük Demir ve Çelik sanayiinin bugün memlekette arz etmiş buldukları ehemmiyet itibariyle, onlarla devletin daha bir müddet meşgul olması lâzımgelmeseydi tıpkı mensucat sanayiinde düşündüğümüz gibi bunları derhal nihai merhaleye geçirmek yollarını bulacaktık. Sümerbankın bünyesinde bugün bulunan diğer bazı sanayi grupları için çok daha ileri bir merhale mevcuttur. Meselâ mensucat kısmını anonim şirket haline getirmek istiyoruz. Cemal Kıpçak'ın kasdettiği nihai nokta işte budur.

Karabük'ün teşekkülün merkezi olması meselesine gelince : Cemal Kıpçak'ın dediği gibi böyle bir realite, bir hâdise kısmen var. Fakat bunu devamlı bir hal kabul ettiğimiz zaman Türkiye'de kurulacak bütün teşekküllerin merkezlerini Ankara'da toplamak lâzım gelir Esas gaye, teşekküle istiklâl verilmesi olduğuna göre, merkezin faaliyet yerinin ortasında bulunması icabeder. Vekâletle temasları telefonla yapabilirler. Esasen Karabük 2 - 3 saatlik mesafededir, süratle buraya gidip gelmek de mümkündür. Hattâ biz istiyoruz ki, teşekküller vekâletle, hükümet merkezi ile, yani kendilerinin bağlı buldukları makamların tesislerinden uzak olarak ve o makamların siyasetlerini bilerek çalışsınlar. Cemal Kıpçak arkadaşım bunun mânevi bir tarafı da bulunduğunu unutmazsınlar. Muhterem arkadaşlarım; müsaade ediniz de merkez Karabük şehrinde olsun. Elbette bunun birtakım müesseseleri de olacaktır. Şayet ileride buraya almak vaziyeti belirirse o zaman düşünürüz.

HİKMET BAYUR (Manisa) — Bir sual soracağım.

Acaba bu iş Sümerbankla Etibankın lâğvı mıdır?

İŞLETMELER VEKİLİ SAMET AĞAOĞLU (Devamla) — Arkadaşımıza verdiğim cevap-

ta zannederim bu ciheti de izah etmiş bulunuyorum. Sümerbankı bir finansman müessesesi haline getirmeyi esas prensip olarak düşündük. Çünkü halen Sümerbankın bünyesinde; Sivas'taki Çimento Fabrikasından ağır sanayie kadar, mensucattan kimya sanayiine kadar muhtelif mahiyette sınaî ve iktisadi faaliyetler toplanmış bulunmaktadır. Bunlar kanunlarına göre birer müessese halinde idare edilmekte iseler de bu kanunları tetkik buyurduğunuz zaman göreceksiniz ki, lâfzan verilmiş bir muhtariyetten fazla bir şey asla mevzu bahis değildir. Doğrudan doğruya Sümerbankın sevku idaresine tâbi bulunmaktadır. Bir meclisi idare tasavvur ediniz ki; bir umum müdür, muavinleri, şube müdürleri tasavvur ediniz, Sivas'taki Çimento Fabrikasına, Karabük'teki ağır sanayi tesislerine, bilmem neredeki mensucat fabrikasına kadar sevku idare etmek vaziyetindedir. Böyle bir misal dünyada yoktur. Sümerbank bir holding olmalıdır. Sümerbankın sermayesiyle kurmuş olduğu muhtelif teşekküller için bir nâzım idare organı veyahut bir finansman müessesesi olmalıdır. Bugünkü şekli Sümerbankın artık ıslah edilmelidir. Neden bu zamana kadar böyle oldu? Tarihi malûm. Sümerbank, Etibank kurulurken memleketin değerlerini kıymetlendirmek maksadiyle kuruldukları gibi bir nümune müessese olarak düşünülmüşlerdir. Bunun için Sümerbanka çok muhtelif vazifeler verilmiştir. Derhal söyleyeyim Sümerbank, Etibank bu vazifeleri muvaffakiyetle ifa etmişlerdir.

Aziz arkadaşlarım; bu muvaffakiyeti huzurunuzda ifade etmek mecburiyetindeyim. Türkiye'nin müstakbel tarihinde Etibankın, Sümerbankın tarihî yeri çok mühimdir. Büyük rol, yani kurucu rolü oynamışlardır. Bugün hususi teşebbüs meydana atılmıştır, memleket artık kalkınma yoluna girmiştir. Sümerbank, bu kalkınma karşısında hususi sermayeyi, kendi bünyesinden ayrılacak teşebbüslerle beraber finanse edecek hale gelmelidir. Başka memleketlerdeki muadili teşekküllerin yerini almalıdır.

Cemal Kıpçak arkadaşımız sordu : «Sümerbankı, Etibankı ayrı ayrı bırakacağımıza, ikisini birleştirip bir finansman müessesesi yapamaz mıyız?» dedi. İstikbalde oraya doğru gidilebilir.

Şimdiden arz edeyim ki, kömür teşekkülleri-mizi, kömür havzasını bir iktisadi devlet teşekkülü halinde mi, yoksa başka şekilde mi? Fakat muhakkak surette Etibanktan ayırmak zamanı

geldiğine kaani bulunuyoruz, havza üzerinde yapılmakta olan ıslahat vardır, bu ıslahat işi tekemmül ettikten sonra bu hususta huzurunuza bir kanunla geleceğiz.

Hikmet Bayur Beyefendinin sualine hulâsaten şöylece cevap vereyim : Sümerbank dağılmıyor, Sümerbank kendi kurduğu teşebbüslerin bir holdingi, kendisinden ayrılmış olan diğer iktisadi devlet teşekküllerinin bir finansman müessesesi haline geliyor. Bu iktisadi devlet teşekkülleri ilerde hususi sermayeye intikal edebildikleri takdirde Sümerbank doğrudan doğruya bir finansman müessesesi haline gelecek büyük, en büyük sanai bânkamız olacaktır.

Bilmem tatmin edebildim mi? Bir dağılma yok, bir istihalenin başlangıcı vardır.

REİS — Cemal Kıpçak.

CEMAL KIPÇAK (Zonguldak) — Muhterem arkadaşlar, bakanın verdiği izahatı büyük bir memnunlukla telâkki ettim. Görülüyor ki, mesele yalnız Karabük'ün ve Divriği'nin birleştirilmesi gibi basit bir mesele değildir, iktisadi devlet teşekkülleri gibi memleketin iktisadi bünyesinde mühim rol oynayan bir varlığın artık bir istihsal safhasına girmesi meselesidir. Bu, zamanı gelmiş bir mesele olarak hakikaten burada Büyük Millet Meclisinde bütçe müzakerelerinde birçok arkadaşlar tarafından ve bizzat vekâlet tarafından türlü türlü temennilerle belirtilmiş bir mesele halinde idi. Bunun bugün başlamış olması hakikaten heyecan ve sevinçle telâkki edilecek bir keyfiyettir.

Arkadaşlar, 8 milyar liraya yakın - Belki müteceviz - bir para hareketinin memleket iktisadi faaliyetinde türlü muvmanlar göstermesi şüphesiz değerli, çok değerli mânalar taşır. Bu mânanın tam iktisadi icaplara tetabuk edecek şekilde inkişaf etmesinde zaruret vardır. Bugün Sümerbank Müessesesinin ve Etibank Müessesesinin ve bir İşletme Vekâletinin aykırılığı içinde, iktisadi bünyemizin aykırılığı içinde bâzı safhalarda sıkıntılar çekildiği bir vakıa idi. Bu sıkıntıları ortadan kaldırabilmek için idari bünyede esaslı tadilât yapılmasında zaruret vardı. Sekiz milyar liralık sermaye sahibinin kim olduğunu tâyin etmek icabeder. İktisadi Devlet Teşekkülleri Umumi Heyetinin toplantılarında yalnız bu bünyede çalışan elemanlara ikramiye vermekten ileri gitmiyen bir safha içinde kalması doğru bir keyfiyet değildi.

Bunun yanında memleketin sanai bünyesi büyük bir istikamette büyük bir hamleye girişmiş bulunuyor. Bunun İşletmeler Vekâleti içinde yürümesine imkân yoktur. Bir sanayi vekâletine ihtiyaç vardır.

Memleketin hususi teşebbüsü yanında devletin iştirak ettiği sanai hareketlerin müşterek formül içerisinde devletin idare organına tâbi olmasının zamanı gelmiştir. İşte bu kanunu bu hususlara girişilen bir merhale olarak heyecanlı telâkki ediyorum ve bakanın verdiği izahatı da bu mânaya alarak seviniyorum. Teşekküllerimi buradan arz etmeyi zevk telâkki ediyorum.

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde başka söz isteyen yoktur. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müstaceliyetle görüşülmesi hususunda takirde talebedilmektedir. Bu ciheti de reylerine arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Kanunu

Bölüm : I.

MADDE 1. — Hükmi şahsiyeti haiz bulunmak ve bu kanunla 3460 sayılı Kanunun hükümüne tâbi olmak üzere «Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri» adı ile bir teşekkül kurulmuştur.

Bu kanunda «Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri» DÇ remziyle ifade olunmuştur.

DÇ, İşletmeler Vekâletine bağlı olup merkezi Karabük'tedir.

DÇ, yurt içinde ve dışımda şubeler açabilir ve temsilciler bulundurabilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — DÇ nin yapabileceği işler şunlardır :

1. a) Her nevi ham demir ve halitalarını,
- b) Her nevi pik ve çelik döküm, dövme ve pres mamullerini,
- c) Her nevi font, çelik boru ve aksamını,
- d) Her neviden demir ve çelik hadde mamullerini,
- e) Kok ve kok fabrikası tâli mahsullerini,

f) Sülfirik asit, suni gübreler ve tâli maddelerini, istihsal ve imal etmek.

2. Yukardaki fıkralarda yazılı işler için lüzumlu maden cevherleri, her nevi ham ve yardımcı maddeleri aramak, işletmek ve bunları istihraç ve istihsal etmek.

3. İşletme faaliyetlerinin her safhasında hâsıl olabilecek değerlerin kıymetlendirilmesi için lüzumlu tesisleri kurup işletmek.

4. Yukardaki fıkralarda yazılı işlerle ilgili olmak üzere yeni tesis ve fabrikalar kurmak ve işletmek.

5. Yukardaki fıkralarda yazılı faaliyetlerin icabettirdiği her türlü ticari muamelelerle alım ve satım muamelelerini yapmak.

6. Yukardaki fıkralarda yazılı işlerle meşgul olmak üzere kurulmuş ve kurulacak anonim veya limitet şirketlere lüzumu halinde iştirak etmek.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bölüm : II.

Malî hükümler

MADDE 3. — DÇ nin sermayesi 200 milyon lira olup İcra Vekilleri Heyeti kararıyla bir misline kadar artırılabilir. Bu sermaye aşağıdaki kaynaklardan terekkübeder :

a) Muvakkat birinci madde gereğince DÇ ye intikal edecek her çeşit kıymetler.

b) Yedinci maddeye göre sermayeye eklenecek kârlar.

c) Umumi bütçeden sermayeye mahsuben yapılacak tediyeler.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 4. — DÇ nin bankacılık ve kredi muamelelerini Sümerbank yapar.

Ancak, DÇ nin diğer malî müesseselerden kısa vâdeli kredi temin etmek hakkı mahfuzdur.

DÇ, Sümerbankın muvafakkati olmadıkça diğer bir bankaya tevdiatta bulunamaz.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yoktur. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 5. — DÇ, itibari sermayesinin yarısını geçmemek üzere, Sümerbank ile müştereken veya münferiden her türlü tahviller çıkarabileceği gibi sair membalardan da uzun vâdeli istikraz yapabilir.

Sümerbank DÇ nin çıkaracağı tahvillere ve yapacağı her türlü istikraza kefalet eder.

6115 sayılı Kanunun 23 ncü maddesi DÇ nin Sümerbanktan yapacağı istikrazlara tatbik edilmez.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 6. — DÇ, kendi kurduğu müesseselerin dışında hakiki veya hükmi şahıslara ikraz yapamaz.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 7. — DÇ nin yıllık sâfi kârından 3460 sayılı Kanunun 42 nei maddesi ve 6212 sayılı Kanun hükümlerine göre gerekli tefrikler yapıldıktan sonra bakiye ödenmemiş sermayeye mahsubedilir.

Sermaye tamamen ödendikten sonra kârlar sermayenin dörtte birine varıncaya kadar fevkalâde ihtiyat akçesi olarak tefrik olunur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Bölüm III.

İş ve finansman programları

MADDE 8. — DÇ, her yıla ait iş programını İşletmeler Vekâletinin mütalâasını aldıktan sonra yapar.

REİS — Söz istiyen var mı? Maddeyi reye arz ediyorum: Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 9. — DÇ, kuracağı yeni fabrika ve tesislerle yapacağı esaslı tevsilere ait projelerini tatbik etmeden evvel bu projelerin malî kısımları hakkında Sümerbank'ın mütalâasını alır.

DÇ, senelik finansman programını hesap yılı başlangıcından bir ay evvel Sümerbank'a gönderir.

REİS — Söz istiyen var mı? Maddeyi reye arz ediyorum: Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Bölüm IV.

İdari hükümler

MADDE 10. — DÇ, biri umum müdür olmak üzere beş kişilik bir idare meclisi tarafından idare olunur. Reis ile iki âza İşletmeler Vekilinin, bir âza Maliye Vekilinin, bir âza İktisat ve Ticaret Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetince tâyin olunur.

İdare Meclisi reis ve âzalarının, teşekkülün iştigal mevzuları ile alâkalı teknik, malî, iktisadi işlerden en az biri üzerinde tecrübe ve ehliyet sahibi olmaları şarttır.

Reis ve âzaların hizmet müddetleri üç yıldır. Müddeti bitenler yeniden tâyin edilebilirler. Müddetlerini doldurmadan ayrılanların yerine tâyin olunan âzalar ayrılanların müddetlerini tamamlarlar.

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSİ REFET AKSOY (Ordu) — Efendim, bu maddede bir tertip hatası var, bunu düzeltmek için huzurunuzu işgal etmiş bulunuyorum.

10 neu maddenin birinci fıkrası şöyle olacak: «DÇ, biri umum müdür olmak üzere beş kişilik bir idare meclisi tarafından idare olunur. Reis ile iki âza İşletmeler Vekilinin, bir âza Maliye Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetince tâyin olunur.» Yani bu fıkradan «bir âza İktisat ve Ticaret Vekilinin» cümlesi çıkarılmıştır. Bunu dikkatinize arz ederim:

REİS — Onuncu maddeyi komisyonun tasahih ettiği şekilde reye arz ediyorum : Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 11. — DÇ nin bir umum müdürü ile lüzumu kadar muavini bulunur. Umum Müdür ve muavinlerinin yüksek tahsil görmüş, teknik işlerle iştigal edecek muavinlerin ise yüksek mühendis olmaları şarttır.

Umum Müdür muavinleri, umum müdürün inhası ve İşletmeler Vekilinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tâyin olunurlar.

REİS — Söz istiyen var mı? Maddeyi reye arz ediyorum: Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Umum Müdür DÇ nin bütün muamelelerini kanunlar ve nizamnameler hükümleri ile idare meclisi kararları dairesinde ve DÇ nin iştigal mevzularının icaplarına göre tedvir eder.

REİS — Söz istiyen var mı? Maddeyi reye

arz ediyorum: Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 13. — 3612 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi DÇ memurlarına tatbik edilmez.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölüm : V.

Müteferrik hükümler

MADDE 14. — DÇ, bilecümle tesislerini 3460 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi mucibince müessesese haline getirmeden kendine bağlı teşebbüsler halinde idare edebilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 15. — 3460 sayılı Kanunun 43 ncü maddesinde yazılı suçları işliyen DÇ memur ve müstahdemleri haklarında aynı madde hükümleri tatbik edilir.

İrtikâp veya rüşvet suçlarını işliyen DÇ memur ve müstahdemleri Türk Ceza Kanunundaki devlet memurlarına mütaallik cezalar ile cezalandırılır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölüm : VI.

Muvakkat maddeler

MUVAKKAT MADDE 1. — Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi ile Divriği Demir Madenleri İşletmesi Müessesesinin mevcut tesisleri ile bitmemiş veya başlangıç halinde bulunan ve henüz müessesese hesaplarına intikal ettirilmemiş olan tesislerine ait bütün hak ve menfaatleri, mevcut ve matlupları, bilecümle taahhüt ve borçları ve birikmiş fonları ve tahakkuk etmiş ve edecek vergi borçları ve buna mütaallik diğer vecibeleri bu kanunla DÇ ye intikal eder;

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Muvakkat birinci madde gereğince Etibank ve Sümerbanktan devredilen kıymetler, muvakkat dördüncü maddede yazılı heyet tarafından, kanunun

meriyete girdiği tarihteki durum ve takdir edilen kıymetlere göre değerlendirilerek bir devir bilânçosu yapılır.

Defter kıymetleri ile yeni değerler arasındaki fark hiçbir suretle Sümerbankla Etibankın hesaplarına geçirilmez ve her hangi bir vergi ve resme tâbi tutulmaz.

Bu bilânçoda evvelâ üçüncü madde mucibince DÇ ye tahsis edilen 200 milyon liralık itibari sermaye kaydı tesis edildikten sonra, muvakkat birinci madde mucibince aktife:

- a) Menkul ve gayrimenkullerle haklar,
- b) Bileümle alacaklar,

Pasife :

- a) Bileümle Borçlar,
- b) Çürük alacaklarla vafını ve kıymetini kaybetmiş aynı mevcutlar için usulü dairesinde ayrılacak karışıklıklar, müterakim amortismanlar, bileümle ihtiyatlar ve diğer fonlar,

Kanunun meriyete girdiği tarihteki takdir edilmiş kıymetler üzerinden geçirilir.

Devir bilânçosunda gösterilip kesin neticeleri sonradan anlaşılacak olan hesaplar, sonuçlarına göre devir bilânçosunun aktif ve pasifine kaydolunur.

Aktif ve pasif arasındaki fark DÇ nin ödenmiş sermayesini teşkil eder.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 3. — Sümerbankın Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesine ödediği 42 000 000 liralık sermaye ile Etibankın Divriği Demir Madenleri İşletmesi Müessesesine ödediği 12 000 000 liralık sermaye devir tarihi itibarıyla Sümerbank ve Etibankın ödenmiş sermayelerinden tenzil edilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Muvakkat ikinci maddede yazılı olduğu veçhile DÇ ye devredilecek kıymetlerin, takdiri ve devir bilânçosunun tanzimi muameleleri, Maliye ve İşletmeler vekâletleriyle Umumi Murakabe Heyeti, Sümerbank, Etibank ve DÇ taraflarından seçilen birer üyeden müteşkil bir heyet marifetiyle kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yapılır. Heyet lüzumu kadar

personel kullanabilir. Heyetin ücret ve masrafları ile kullanacağı personelin ücret ve masrafları DÇ tarafından takdir ve tediye olunur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 5. — Bu kanunun meriyete girdiği tarihten aynı yılın sonuna kadar olan müddet DÇ nin ilk hesap devresidir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 6. — Bu kanunun meriyete girdiği tarihte Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları ve Divriği Demir Madenleri İşletmesi müesseselerinde müstahdem bulunan bütün memur, hizmetli ve işçilerle bu müesseselerin meşgul olduğu mevzularla ilgili olarak Sümerbank ve Etibank taraflarından yaptırılan montaj ve inşaat işlerinde bu Bankalar mensubu olarak çalışan memur, müstahdem ve işçiler bütün hakları ve vecibeleri mahfuz kalmak şartıyla DÇ ye geçerler.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 7. — Bu kanun gereğince DÇ ye intikal edecek menkul ve gayrimenkullerin DÇ namına tescilinden her hangi bir resim, hare ve devrinden İntikal Vergisi alınmaz.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Bu kanun neşri tarihinden bir ay sonra meriyete girer.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müzakere tamamlanmıştır. Heyeti umumiyesini açık oyunuzla arz ediyorum.

4. — *Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi kanun lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/244) (1)*

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen var mı?..

Petrol kanununa rey vermiyen arkadaşlar lütfen reylerini kullansınlar.

SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Muhterem arkadaşlar, bu kanunun gelmesi dolayısıyla büyük zevk duyuyoruz. Bu vesile ile gerek iktidarımızı, gerek Hükümetimizi ve gerekse İşletmeler Vekâletini tebrik etmek ve o bölgenin çocuğu olarak müessesenin yeni şekliyle memlekete daha hayırlı ve faydalı olmasını temenni için söz aldım. (Bravo sesleri)

REİS — Başka söz istiyen var mı?.. Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum; kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Bu lâyihanın da müstaceliyetle müzakeresi teklif edilmektedir; kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi Kanunu

Bölüm : I.

MADDE 1. — Hükmi şahsiyeti haiz bulunmak ve bu kanunla 3460 sayılı Kanun hükmüne tâbi olmak üzere «Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi» adı ile bir teşekkül kurulmuştur.

Bu kanunda, Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi «Seka» remziyle ifade olunmuştur.

Seka, İşletmeler Vekâletine bağlı olup merkezi İzmit'tedir.

Seka, yurt içinde ve dışında şubeler açabilir ve temsilciler bulundurabilir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Seka'nın yapabileceği işler şunlardır :

1. a) Muhtelif cins kâğıt ve karton ve icabettiği takdirde her nevi kâğıt ve karton mamulü yapmak,

b) Kâğıt ve karton imali için lüzumlu her

nevi selüloz, mihanikî odun hamuru ve yarı kimyevi hamur gibi bilûmum yarı mamulleri ihzar ve istihsal eylemek,

c) Yukardaki fıkralarda yazılı neviden mamullerin istihsali ameliyelerinde ihtiyaç duyulan kimyevi maddelerle diğer yardımcı maddeleri imal etmek,

d) Klor ve sütkostik ve bunların müstaklarını istihsal eylemek,

e) Bilûmum mamul, yarı mamul ve yardımcı maddeler istihsali sırasında tahassul edilecek tâli maddeleri de değerlendirmek.

2. İmalâtın ihtiyaç göstereceği odun esasına müstenit selüloz, mihanikî odun hamuru ve yarı kimyevi hamur gibi yarı mamul maddeleri elde etmek maksadiyle fidanlıklar ve ormanlar vücudunda getirmek ve işletmek ve orman tâli mahsullerini kıymetlendirmek.

3. Yukardaki fıkralarda yazılı işler ve kâğıt, karton ve diğer zirai mahsul ve sınaî mamullerin ambalâj ihtiyaçları için lüzumlu biçimle tesisatı kurmak ve işletmek.

4. Yukardaki fıkralarda yazılı faaliyetlerin icabettirdiği her türlü ticari muamelelerle alım ve satım muamelelerini yapmak.

5. Yukardaki fıkralarda yazılı işlerle meşgul olmak üzere kurulmuş ve kurulacak anonim veya limitet şirketlere lüzumu halinde iştirak etmek.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölüm : II.

Malî hükümler

MADDE 3. — Sekanın sermayesi 100 milyon lira olup İcra Vekilleri Heyeti kararıyla bir misline kadar artırılabilir. Bu sermaye aşağıdaki kaynaklardan terekkübeder :

a) Muvakkat birinci madde gereğince Sekaya intikal edecek her çeşit kıymetler;

b) Yedinci maddeye göre sermayeye eklenecek kârlar;

c) Unûmi bütçeden sermayeye mahsuben yapılacak tediyeler.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Sekanın bankacılık ve kredi muamelelerini Sümerbank yapar.

Ancak, Sekanın diğer malî müesseselerden kısa vâdeli kredi temin etmek hakkı mahfuzdur.

(1) 274 sayılı matbuu zaptın sonundadır.

Seka Sümerbankın muvafakati olmadıkça diğ^{er} bir bankaya tevdiatta bulunamaz.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Seka, itibari sermayesinin yarısını geçmemek üzere, Sümerbank ile müştereken veya münferiden her türlü tahviller çıkara-bileceği gibi sair membalardan da uzun vâdeli istikraz yapabilir.

Sümerbank, Sekanın çıkaracağı tahvillere ve yapacağı her türlü istikraza kefalet eder.

6115 sayılı Kanunun 23 ncu maddesi Sekanın Sümerbanktan yapacağı istikrazlara tatbik edilmez.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Seka, kendi kurduğu müesseselerin dışında hakiki veya hükmi şahıslara ikraz yapamaz.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Seka'nın yıllık sâfi kârından 3460 sayılı Kanunun 42 nci maddesi ve 6212 sayılı Kanun hükümlerine göre gerekli tefrikler yapıldıktan sonra bakıye ödenmemiş sermayeye mahsubedilir.

Sermaye tamamen ödendikten sonra kârlar sermayenin dörtte birine varıncaya kadar fevkalâde ihtiyat akçesi olarak tefrik olunur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölüm : III.

İş ve finansman programları

MADDE 8. — Seka, her yıla ait iş programını İşletmeler Vekâletinin mütalâasını aldıktan sonra yapar.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Seka, kuracağı yeni fabrika ve tesislerle yapacağı esaslı tevsiilere ait projelerini tatbik etmeden evvel bu projelerin mali kısımları hakkında Sümerbankın mütalâasını alır.

Seka, senelik finansman programını hesap yılı başlangıcından bir ay evvel Sümerbanka gönderir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölüm : IV.

İdari hükümler

MADDE 10. — Seka, biri umum müdür olmak üzere beş kişilik bir idare meclisi tarafından idare olunur. Reis ile bir âza İşletmeler Vekilinin, bir âza Maliye Vekilinin, bir âza Ziraat Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetince tâyin olunur.

İdare Meclisi reis ve âzalarının teşekkülün iştigal mevzuları ile alâkalı teknik, malî, iktisadi işlerden en az biri üzerinde tecrübe ve ehliyet sahibi olmaları şarttır.

Reis ve âzaların hizmet müddetleri üç yıldır. Müddeti bitenler yeniden tâyin edilebilirler. Müddetlerini doldurmadan ayrılanların yerine tâyin olunan âzalar ayrılanların müddetlerini tamamlarlar.

SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Efendim Hükümetin teklifinin 10 ncu maddesinde Umum Müdürü, İşletmeler Vekilinin tâyin edeceği sarahatle yazılmaktadır, halbuki encümenin teklifinde bu cihet meskût geçilmiştir, başka bir yerde bulunmasın veya bir yanlışlık olmasın, izahını rica ederim.

REİS — Encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSİ REFET AKSOY (Ordu) — Efendim, filhakika hükümetin teklifinde, Seka'nın İdare Meclisini teşkil edecek zevattan reis ile bir âza İktisat ve Ticaret Vekâletince seçilir, kaydı vardır. Fakat encümenimiz şu mülâhazaya vardı.

SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Umum Müdürü soruyorum, kim tâyin edecektir?

REFET AKSOY (Devamla) — Doğrudan doğruya İşletmeler Vekili.

SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Maddede yoktur.

REFET AKSOY (Devamla) — Var efendim.

İşletmeler Vekili tâyin edecektir. Zapta bu suretle geçsin.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Seka'nın bir Umum Müdürü ile lüzumu kadar muavini bulunur. Umum Müdür ve muavinlerinin yüksek tahsil görmüş, teknik işlerle iştigal edecek muavinlerin ise yüksek mühendis olmaları şarttır.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Umum Müdür Seka'nın bütün muamelelerini kanunlar ve nizamnameler hükümleri ile İdare Meclisi kararları dairesinde ve Seka'nın işgal mevzularının icaplarına göre tedvir eder.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 13. — 3612 sayılı Kanununun 6 ncı maddesi Seka memurlarına tatbik edilmez.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölüm : V.

Müteferrik hükümler

MADDE 14. — Seka, bilcümle tesislerini 3460 sayılı Kanununun 26 ncı maddesi mucibince müessese haline getirmeden kendine bağlı teşebbüsler halinde idare edebilir.

REİS — Söz istiyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 15. — 3460 sayılı Kanununun 43 ncü maddesinde yazılı suçları işleyen Seka memur ve müstahdemleri hakkında aynı madde hükümleri tatbik edilir.

İrtikâp veya rüşvet suçlarını işleyen Seka memur ve müstahdemleri Türk Ceza Kanununun Devlet memurlarına mütaallik cezalarla cezalandırılır.

REİS — Söz istiyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölüm : VI.

Muvakkat maddeler

MUVAKKAT MADDE 1. — Sümerbank Selüloz Sanayii Müessesesinin mevcut tesisleri ile bitmemiş veya başlangıç halinde bulunan ve henüz müessese hesaplarına intikal ettirilmemiş olan tesislerine ait bütün hak ve menfaatleri mevcut ve matlupları, bilcümle taahhüt ve borçları ve birikmiş fonları ve tahakkuk etmiş ve edecek vergi borçları ve buna mütaallik diğer vecibeleri bu kanunla Seka'ya intikal eder.

REİS — Söz istiyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Muvakkat birinci madde gereğince Sümerbanktan devredilen kıymetler, muvakkat dördüncü maddede yazılı heyet tarafından, kanunun meriyete girdiği tarihteki durum ve takdir edilen kıymetlerine göre değerlendirilerek bir devir bilânçosu yapılır. Defter kıymetleri ile yeni değerler arasındaki fark hiçbir suretle Sümerbankın hesaplarına geçirilmez ve her hangi bir vergi ve resme tâbi tutulmaz.

Bu bilânçoda evvelâ üçüncü madde mucibince Seka'ya tahsis edilen 100 milyon liralık itibari sermaye kaydı tesis edildikten sonra, muvakkat birinci madde mucibince aktife :

- Menkul ve gayrimenkullerle haklar;
- Bilcümle alacaklar.

Pasife :

- Bilcümle borçlar,
- Çürük alacaklarla vafını ve kıymetini kaybetmiş aynı mevcutlar için usulü dairesinde ayrılacak karşılıklar, müterakim amortismanlar, bilcümle ihtiyatlar ve diğer fonlar,

Birinci fıkra mucibince takdir edilen kıymetler üzerinden geçirilir.

Devir bilânçosunda gösterilip kesin neticeleri sonradan anlaşılacak olan hesaplar, sonuçlarına göre devir bilânçosunun aktif ve pasifine kaydolunur.

Aktif ve pasif arasındaki fark Seka'nın ödenmiş sermayesini teşkil eder.

REİS — Söz istiyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 3. — Sümerbank'ın «Sümerbank Selüloz Sanayii Müessesesi» ne ödediği 20 000 000, — liralık sermaye devir tarihi itibariyle Sümerbank'ın ödenmiş sermayesinden tenzil edilir.

REİS — Söz istiyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum ; Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Muvakkat ikinci maddede yazılı olduğu veçhile Seka'ya devredilecek kıymetlerin takdiri ve devir bilânçosunun tanzimi muameleleri Maliye ve İşletmeler vekâletleriyle Umumi Murakabe Heyeti, Sümerbank ve Seka taraflarından seçilen birer üyeden müteşekkil bir heyet marifetiyle kanu-

nun meriyete girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yapılır.

Heyet lüzumu kadar personel kullanabilir. Heyetin ücret ve masrafları ile kullanacağı personelin ücret ve masrafları Seka tarafından takdir ve tediye olunur.

REİS — Söz istiyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum; Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 5. — Bu kanunun meriyete girdiği tarihten aynı yılın sonuna kadar olan müddet Seka'nın ilk hesap devresidir.

REİS — Söz istiyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum; Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 6. — Bu kanun meriyete girdiği tarihte Sümerbank Selüloz Sanayii Müessesesinde müstahdem bulunan bütün memur, hizmetli ve işçilerle bu müessesesinin meşgul olduğu mevzularla ilgili olarak Sümerbank tarafından yaptırılan montaj ve inşaat işlerinde bu banka mensubu olarak çalışan memur, müstahdem ve işçiler bütün hakları ve vecibeleri mahfuz kalmak şartıyla Seka'ya geçerler.

REİS — Söz istiyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum; Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 7. — Bu kanun gereğince Seka'ya intikal edecek menkul ve gayrimenkullerin Seka namına tescilinden her hangi bir resim ve hare ve devrinden İntikal Vergisi alınmaz.

REİS — Söz istiyen yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum; Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Bu kanun neşri tarihinden bir ay sonra meriyete girer.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun müzakeresi bitmiştir. Tümünü açık oyunuza arz ediyorum.

Petrol Kanununun bazı maddelerinin tadili ve bazı maddelerine fıkralar ilâvesi hakkındaki kanun lâyihasının oylama muamelesi bitmiştir.

5. — *Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair kanun lâyihası ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/184) (1)*

SIHHAT VE İÇTİMAİ MUAVENET VEKİLİ BEHÇET UZ (İzmir) — Sayın arkadaşlarım; gerek hastanelerin ilâç ve röntgen filimleri gibi verem hastanelerinin réhabilitation işleri, hasta veremlilere iş bulmak için tanzim ettiğimiz döner sermayeye dair kanun lâyihalarımız huzurunuzda getirilmiştir. Müstacelen ve takdimen müzakere edilmesini rica ederim.

REİS — Takriri okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Ruznamenin birinci müzakeresi yapılacak maddeleri arasında (15) numarada bulunan (Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair kanun lâyihası) ile (16) numarada bulunan (D. D. T. döner sermayesi kanunu lâyihası) nın diğer işlere takdimen, müstacelen müzakeresini arz ve teklif ederim.

Sıhhat ve İçtimai Muavenet

Vekili

Dr. B. Uz

REİS — Bu iki lâyiha'nın takdimen görüşülmesi hakkındaki takriri reyinize arz ediyorum; Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

HALİL İMRE (Balıkesir) — Söz istiyorum.

REİS — Takdimen görüşülmesi kabul edilmiştir, söz veremem.

Birinci lâyiha'nın heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyiha'nın müstacelen görüşülmesi teklifi de vardır. Bu ciheti de reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Müstacelen müzakeresi kabul edilmiştir.

Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti Hastaneleriyle Réhabilitation Müesseselerine Verilecek Mütedavil Sermaye hakkında Kanun

MADDE 1. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet

(1) 282 sayılı matbuca zaptın sonundadır.

Vekâletince lüzum görülecek hastanelerde ücrele yapılacak bilûmum muayene, tedavi ve lâboratuvar tetkikk ve tahlil işlerini yapmak ve réhabilitation müesseselerinin işletilmesini temin etmek üzere (1 000 000) lira mütedavil sermaye verilmiştir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Birinci madde ile verilen mütedavil sermaye her nevi müstehlek maddelerle mütedavil sermaye hizmetlerinin istilzam ettireceği alât ve cihazların mubayaa ve tamirleri için kullanılabilir.

Ancak bu işlerde ek vazife ile istihdam edileceklere 100 lirayı geçmmek üzere Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince tesbit edilecek bir ücret verilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Mütedavil sermayenin işletilmesine mütaallik her türlü malî ve idari muamelelerin yürütülme şekline ait esaslar Maliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekâletince müştereken tesbit olunur. Malî yıl sonunda hâsıl olacak kârlar bir milyon liraya balığ oluncaya kadar mütedavil sermayeye mahsubedilir.

Mütedavil sermaye muameleleri 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanuniyle 2490 sayılı Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir.

Ancak mütedavil sermayenin her malî yıl sonunda tanzim olunacak bilânçoları evrakı müsbiteleriyle birlikte üç ay içinde Divanı Muhasebatın tetkik ve vizesine arz olunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum.

Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesi açık oya arz edilmiştir.

HALİL İMRE (Balıkesir) — Usul hakkında söz istiyorum.

REİS — Nedir usul?

HALİL İMRE (Balıkesir) — Usul hakkında buradan söylenmez ki... Müzakeresine karar verilmiş maddeler arasında Kira Kanunu olduğuna dair....

REİS — Heyeti Umumiye gündeme hâkimdir.

HALİL İMRE (Balıkesir) — Usul hakkında söz istedim, konuşturmadınız.

REİS — Müsaade buyurun, sonra.

6. — *D. D. T. Döner Sermayesi kanunu lâyihası ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/71) (1)*

REİS — Lâyihanın heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen yok. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mazbatada müstaceliyetle görüşülmesi de teklif edilmektedir. Bu hususu da reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Müstaceliyetle görüşülmesi kabul edilmiştir.

D. D. T. Mütedavil Sermayesi Kanunu

MADDE 1. — D.D.T. ve D.D.T. tesir ve evsafını haiz maddelerle bunların müstahzarlarını tedarik ederek muayyen fiyat ve şekillerde satışa çıkarmak ve gereken stokları vücuda getirmek üzere Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti emrine (3 000 000) lira mütedavil sermaye verilmiştir.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Mütedavil sermayenin kaynakları şunlardır :

A) 3631 ve 3943 sayılı kanunlarla devlet kinini ve milhleri için verilmiş olan mütedavil sermaye,

B) Umumi bütçeden ayrılacak tahsisat,

C) Mütedavil sermaye (3) milyon liraya balığ oluncaya kadar elde olunacak kârlar.

(1) 283 sayılı matbuua zaptın sonundadır.

Sermaye bu miktara balığ olduktan sonra hâsıl olacak kârlar her bilânço senesi sonunda Hazineye yatırılır.

REİS — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Satışa çıkarılacak D. D. T. ve D D T. tesir ve evsafını haiz maddelerle müstahzarlarının fiyatı, bunların satışa çıkarılmasına kadar geçireceği safhalara ait masraflarla sair bilûmum masraflar ve verilecek beyiyeler de hesaba katılmak şartıyla tesbit edilecek maliyetine fiyat değişiklikleri karşılığı olmak üzere % 5 e kadar yapılan ilâvesiyle tâyin olunur ve bâyiler eliyle yapılan satışlarda, bâyilerine % 10 Beyiye Resmi indirilmek suretiyle verilir.

REİS — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Mütedavil sermayenin hesap usulleri, alım satım muameleleri, malların gönderilmesi, hesaplarının tanzim ve ita esas ve şekilleri Maliye, Sıhhat ve İctimai Muavenet vekâletlerince müştereken tâyin ve tesbit olunur.

REİS — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Ktblu edilmiştir.

MADDE 5. — Mütedavil sermayesinin idare bütçesi ile daimî ve muvakkat kadroları Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletince tasdik ve istihdam edileceklerin tâyini adı geçen vekâlet tarafından icra edilir.

Mütedavil sermaye kadrolarına uhdelerinde asli bir vazife bulunanların ilâve vazife olarak tâyinleri halinde kendilerine Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti tensibiyle ayda 30 liradan 100 liraya kadar ücret verilebilir.

REİS — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Ktblu edilmiştir.

MADDE 6. — Mütedavil sermaye ticari usullere göre idare olunur. Sarfiyatı Umumi Muhasebe, Müzayede ve Münakasa ve İhale kanunları hükümlerinden ve Divanı Muhasebatın kablessarf vizesinden müstesnadır.

Malî yıla ait bilânço ve kâr ve zarar hesapları her malî yılın hitamından itibaren en geç (3) ay içinde tanzim ve bir nüshası Divanı Muhasebata ve bir nüshası da Maliye Vekâletine tevdi olunur.

REİS — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Ktblu edilmiştir.

MADDE 7. — Fevkalâde stoklar tesisine lüzum görüldüğü takdirde Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletinin teklifi, Maliye Vekâletinin muvafakati ve Vekiller Heyeti kararıyla (3 000 000) liraya kadar krediler teminine Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti salâhiyetlidir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 8. — 3631 ve 3943 sayılı kanunlar kaldırılmıştır.

REİS — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Ktblu edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Devlet kinini mütedavil sermayesine ait mevcut kinin, ampulkinin ve sair bilûmum sıtma ilâçları Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletince mubayaa ve icabederse maliyeti mukabilinde Kızılay Umumi Merkezine devrolunur.

MADDE 9. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye, Sıhhat ve İctimai Muavenet vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

REİS — Lâyihanın heyeti umumiyesi açık oyunuzda arz edilmiştir.

7. — *Emniyet Umum Müdürlüğü vilâyetler teşkilâtı mensuplarıyla merkez teşkilâtı âmir ve memurlarından bâzı hizmetlerde çalıştırılanlara fazla mesai ücreti verilmesine dair kanun lâyihasıyla Bursa Mebusu Ağâh Erozan'ın, Emniyet Teşkilâtına dâhil maaşlı memurlara fazla mesai tazminatı verilmesine dair kanun teklifi ve Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/258, 2/76) (1)*

REİS — Buyurun Dahiliye Vekili.

DAHİLİYE VEKİLİ NAMIK GEDİK (Aydın) — Efendim, Emniyet Umum Müdürlüğü teşkilâtına bağlı bâzı emniyet mensuplarına faz-

(1) 295 sayılı Matbuâ zaptın sonundadır.

la mesai karşılığı ücret ödenmesini derpiş eden kanun tasarısı tabedilmiş ve Heyeti Celileye arz edilmiştir.

Bu tasarının gündeme alınması ve gündeme alındığı takdirde takdimen ve müstacelen görüşülmesi hususunda bir takrir arz ettik, kabulünü istirham etmekteyim. (Kabul, kabul sesleri)

REİS — Efendim takriri okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Emniyet Umum Müdürlüğü vilâyetler teşkilâtı mensuplarıyla merkez teşkilâtı âmir ve memurlarından bâzı hizmetlerde çalıştırılanlara fazla mesai ücreti verilmesine dair kanun lâyihası ile Bursa Mebusu Agah Erozan'ın, Emniyet Teşkilâtına dâhil maaşlı memurlara fazla mesai tazminatı verilmesine dair kanun teklifinin ruznameye alınarak diğer işlere takdimen ve müstaceliyetle müzakeresini arz ve teklif ederim.

Dahiliye Vekili
Namık Gedik

REİS — Evvelâ ruznameye alınması hususunu reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Ruznameye alınması kabul edilmiştir.

Yalnız bunun tevziinden itibaren 48 saat geçmemiş olması itibariyle müzakere edilebilmesi Yüksek Heyetinin vereceği karara bağlıdır. Şimdi bu tasarının müzakere edilmesi hususunu reynize arz ediyorum. Kabul edenler lütfen işaret etsinler... Etmeyenler... Müzakeresi kabul edilmiştir.

Takdimen görüşülmesi ciheti de teklif edilmektedir. Bu hususu da reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen? Buyurun.

KEMAL BALTA (Rize) — Efendim; ben-deniz bir noktayı arz edeceğim. Katiyen vaktinizi işgal etmeyeceğim. Emniyet mensuplarının hizmetleri herkesçe malûmdur. Şimdi Dahiliye Encümeni bu arkadaşlara 75 lira tazminat vermeyi kabul etmiş fakat Bütçe Encümeni bunu 50 ye indirmiş. Bunların eline bu vaziyette 35 lira gibi cüz'î bir miktar geçecektir. Bunun için bunun yine 75 lira olmasını rica ediyorum. (Alkışlar)

REİS — Cemal Tüzün.

CEMAL TÜZÜN (Kocaeli) — Muhterem arkadaşlar; mesele tavazzuh etmiştir. Bu mevzuda konuşmaya lüzum yoktur. Heyeti Umumi-yemiz esasen bunu can ve gönülden kabul etmekteyiz. 70 imzalı bir takrir de takdim etmekteyim, kabulünü rica ederim. (Bravo sesleri, alkışlar)

REİS — Efendim; heyeti umumiyesi üzerinde başka söz isteyen var mı? Encümen.

DAHİLİYE ENCÜMENİ ADINA SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Efendim; Dahiliye Encümeni esasen 75 lira olarak teklif etmişti, 75 lira olarak kabulünü rica ediyoruz.

REİS — Efendim, son encümen bütçedir. Bütçe Encümeni metni üzerinde konuşuyoruz.

Heyeti umumiyesi üzerinde başka söz isteyen?

EKREM ANIT (Samsun) — Muhterem arkadaşlar, emniyet ve asayiş işleri ile görevli emniyet teşkilâtı mensuplarına karşı Büyük Meclisin gösterdiği çok değerli ve yerinde olan takdirlerini şükranla karşılamamak imkân haricindedir. Fazla söz söylemeyi zait görüyorum. Bu teşkilât mensuplarının nasıl çalıştıklarına bizzat şahitsiniz. Hepinizi hürmetle selâmlarım. (Alkışlar).

REİS — Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müstaceliyetle görüşülmesi hususu da talep edilmektedir. Bu ciheti de reynize arz ediyorum.

Kabul edenler... Etmeyenler... Müstaceliyetle görüşülmesi kabul edilmiştir.

Emniyet Umum Müdürlüğü Kadrosuna Dâhil Memurlara Fazla Mesai Ücreti Verilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Emniyet Umum Müdürlüğü kadrosuna dâhil memurlara (Polis Enstitüsü ve polis okulunda tahsil ve kursta bulunanlar ile öğretmenler hariç) fazla mesai karşılığı olarak maaşlarına ilâveten ayda maktuan (50) lira fazla mesai ücreti verilir.

REİS — Bu madde hakkında takrirler var, okunacaktır.

Reisliğe

Arz ettiğim sebeplere binaen birinci madde-deki (50) rakamının (75) olarak değiştirilme-

sinin reye konulmasını teklif ederiz.

Giresun	İzmir	İzmir
A. Tüfekçioğlu	P. Arat	M. A. Sebük
İzmir	Çoruh	Çoruh
N. Pınar	H. Çeltikçioğlu	M. Bumin

Yüksek Reisliğe

Emniyet mensuplarına fazla mesailerin karışığı olarak maaşlarına ilâveten ayda maktuan (50) lira yerine (75) lira fazla mesai ücreti verilmesi için 1 nci maddenin bu şekilde tadilini arz ve teklif ederiz.

Kocaeli	Edirne	Elâzığ
C. Tüzün	R. Nasuhioglu	S. Toker
Kocaeli	Kastamonu	Antalya
T. Güneş	N. Ş. Nabel	B. Onat
Antalya	Çoruh	Mardin
A. Okur	Z. Ural	R. K. Timuroğlu
Okunamadı	Trabzon	Niğde
	M. R. Tarakçioğlu	A. Kadioğlu
Gazianteb	Gazianteb	Konya
S. Kuranel	A. Ocak	R. Gökmenoğlu
Ankara	Muğla	Tunceli
M. F. Fenik	Z. Mandalinci	B. Turgut
Giresun	Trabzon	İzmir
A. N. Duyduk	İ. Şener	A. Aker
Kırşehir	Siird	Yozgad
M. Mahmudoğlu	S. Bedük Ö. L.	Erzurumluoğlu
Seyhan	Sinob	Çankırı
L. Sezgin	S. Somuncuoğlu	T. Akman
Ordu	Amasya	Burdur
M. C. Bengü	H. Koray	H. Çimen
Sivas	İçel	Sivas
E. Erdinç	R. Çetin	B. Örnekol
Kocaeli	İçel	Zonguldak
N. Unat	M. Ünal	N. Diken
Sivas	Bursa	İstanbul
H. Yüksel	S. Karacabey	A. Hacopulos
Samsun	Yozgad	Okunamadı
F. Tüzel	N. Kurban	
Erzincan	Sivas	Yozgad
T. Şenocak	Ş. Ecevit	T. Alpay
Muğla	Trabzon	Erzincan
Y. Başer	S. Orberk	M. R. Sanalan
Urfa	Ordu	Gazianteb
M. Timur	F. Ertekin	S. İnal
Zonguldak		Denizli
H. Hilâlci		M. Gülcügil

REİS — Bütçe Encümeni iltihak etmediği

takdirde nazara alınan tavrı encüme iadeye mecbur oluruz.

Şimdi haber göndermişler.

Efendim tavrın nazara alınması hususunu reynize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiş ve madde tavrı beraber encüme verilmiştir.

8. — 6 Haziran 1947 tarihinde Lâ Haye'de kurulan «Milletlerarası Beratlar Enstitüsü» ne iltihakımız hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve İktisat encümenleri mazbataları (1/175) (1)

REİS — Ruzname ile ilgili bir tavrı daha var. Okunacaktır.

Yüksek Reisliğe

Ruznamenin ikinci defa müzakere edilecek maddelerinin 2 numarasında kayıtlı 6 Haziran 1947 tarihinde Lâ Haye'de kurulmuş «Milletlerarası Beratlar Enstitüsü» ne iltihakımız hakkındaki kanun lâyihasının tercihan ve müstaceliyetle müzakeresini arz ve teklif ederim.

İktisat Encümeni Sözcüsü
Zonguldak Mebusu
Suat Başol

REİS — Tavrın takdimen görüşülme yolundaki kısmını reynize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 Haziran 1947 tarihinde Lâ Haye'de kurulan «Milletlerarası Beratlar Enstitüsü» ne iltihakımız hakkında Kanun

MADDE 1. — 6 Haziran 1947 tarihinde Lâ Haye'de, Holânda, Belçika, Fransa ve Lüksemburg hükümetleri tarafından müştereken kurulan «Milletlerarası Beratlar Enstitüsü» ne ilişik anlaşmada yazılı esaslar dâhilinde iltihaka ve ihtiraları lüzumunda re'sen yenilik vasfının tetkikine tâbi tutmaya ve bu enstitüde mütehasıs memurları, asli vazifelerine hâle gelmeksizin vazifelendirmeye hükümet mezundur.

REİS — Madde hakkında tadil teklifi yok. Maddeyi reynize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meriyete girer.

(1) Birinci müzakeresi 69 ncu İnikat zaptıdadır.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reye arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi açık oya arz edilmiştir.

6326 sayılı Petrol Kanununun bâzı maddelerinin tadili ve bâzı maddelerine fıkralar ilâvesi hakkındaki kanun lâyihasına (282) rey verilmiştir. Lâyiha (282) reyile kabul edilmiştir.

Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri kanun lâyihasına rey vermiyen arkadaşların lütfen reylerini kullanmalarını rica ediyorum.

9. — *Gayrimenkul Kiraları hakkında kanun lâyihası ile Ankara Mebusu Talât Vasfi Öz'ün, meskenden gayri işlerde kullanılan gayrimenkullerin kiralanmasına, İstanbul Mebusu Füzûzan Tekil ve Celâl Türkgeldi'nin, Millî Korunma Kanununun tadili hakkındaki 6084 sayılı Kanununun değiştirilmesine, Sinob Mebusu Server Somuncuoğlu'nun, bina kiralarına, Trabzon Mebusu Emrullah Nutku'nun, Millî Korunma Kanununun 6084 sayılı Kanunla değiştirilen 30 ncu maddesinin tadiline dair kanun teklifleri ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/153, 2/6,26,33,35)*

REİS — Muvakkat Encümen mazbatasını okuyoruz.

13 . V . 1955

Yüksek Reisliğe

Meclisin 11 . V . 1955 tarihli toplantısında umumi müzakerelerin sonunda Yüksek Riyasete takdim edilip Büyük Meclis tarafından nazara alınarak muvakkat encümenimize havale buyurulan takrirler tetkik edildi.

Ruh ve ifadelerindeki kastın komisyonumuz raporiyle gayrikabili telif olmadığı müşahede ve kanaatiyle komisyon raporunda ısrar suretiyle takrir muhtevalarının tahakkukunun mümkün olabileceğine ve keyfiyetin Umumi Heyete encümen adına sözlü ve yazılı olarak arzına karar verildi.

Muvakkat Encümen Reisi	Reisvekili
Balıkesir	Çanakkale
H. İmre	S. Karanakçı
Mazbata Muharriri	Kâtip
İzmir	Yozgad
P. Arat	Ö. L. Erzurumluoğlu

Afyon K.	Ankara
M. Âli Ülgen	H. Bulgurlu
Aydın	Burdur
N. Geveci	B. Kayaalp
İmzada bulunamadı	
Bursa	Bursa
M. Erdener	H. Şaman
Çanakkale	Erzincan
S. Sezgin	S. Perinçek
İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı
Gümüşane	Hatay
H. Tokdemir	Ş. İnal
İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı
İstanbul	Muğla
F. Ulaş	Y. Başer
İmzada bulunamadı	
Ordu	Samsun
M. Yazıcı	M. Özkefeli

REİS — Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri kanun lâyihası hakkındaki oylama muamelesi sona ermiştir.

HÂMİD ŞEVKET İNCE (Erzurum) — Geçen celsede beş arkadaş, müttetiküllisan olarak Riyaset makamına verdikleri önerge ile huzurumuzda ahzi mevki ettiler. Günlerden beri dinledik. Bu Kira Kanunu meselesi hakkında tam bir kanaate varamamanın yani Hükümet teklifi mi, encümen teklifi mi lâıyık itibar olsun ve bunlardan hangi birini meriyete koyalım diye tam bir kanaat hâsıl olmadığından, benim de dâhil olduğum bâzı arkadaşlar bu meyanda ahzi mevki ettik. Bu arkadaşlar ayrı ayrı beş takrir veriyorlar, diyorlar ki : «Yürürlükte bulunan kanunu bir sene daha temdidedelim.» Reyinize müracaat ediliyor. Müttehidül beyan olan bu beş takrir kabul edilerek encümene gidiyor. Encümen diyor ki : Emir Meclisten geliyor, ben onun bir uzvu mütehassısıyım ama ben Büyük Millet Meclisi kararını dinlemem. (Öyle bir şey yok, sesleri) Müsaa-de buyurun öyle bir şey var veya yok, elbette bu kürsü münakaşa ve ilim yeridir. Kanun mevzularımız üzerinde tartışarak bir hakikate ulaşmaya çalışacağız.

Encümen diyor ki : Büyük Millet Meclisinin kararı, benim nazarımda şayanı iltifat değildir, çünkü ben eski tasarımda ısrar ediyorum. Peki düşünelim bir kere ve mukayeseye geçelim : Temyiz Mahkemesinin heyeti umumiyesinin dününde bulunan Ceza ve Hukuk daireleri veya Devlet

Şûrasına nazarân Deavi Dairesi yani heyeti umumiyesinin dununda bulunan bir heyeti kazaiye, senin kararını dinliyemem diyemeyeceği gibi Büyük Millet Meclisinin bir encümeninin de, haki-miyeti mutlakıyeyi uhdesinde taşıyan Büyük Millet Meclisinin (onlar çok konuşuldu sesleri) kararını keenlemyekûn adderek ona başka bir mahiyet vererek ben, eski kararında ısrar ediyorum demek salâhiyeti mevcut değildir. Şimdi böyle bir vaziyetin vukuunu sabahleyin Zafer gazetesinde okuduğum zaman doğru encümenine geldim, Mu-vakkat Encümenin yanında ahzi mevki ettim. Benimle beraber hariçten gelen mebus arkadaşlardan Emrullah Bey de vardı Arkadaşlar nısbı mü-zakereyi zorlukla doldurabilir vaziyette toplandı-lar. Halil İmre Bey Reislik mevkiinde arkadaş-larla müşavere etti ve nihayet şimdi okunan tezke-reyi yazdılar. Ben şimdi Şevki Yazman arkadaş-ıma söyledim, bilhassa senin takririnin bir husu-siyeti vardır, ne olur dedim; madde kanuniyeyi yapaydın da, bir iki maddelik bir kanun teklifi ile 1939 senesine meskenlerde şu, meskenden gay-rısına şu kadar zam yapılır deyiverseydin... Bu da Meclisçe kabul edilmiş olduğuna göre ne olur-du? Kanun olurdu ve encümenine gitmesine lüzum kalmazdı, dedim. Evet dedi, bunu düşünmedim. Eğer böyle bir vaziyet karşısında kalınsa ve Ma-kamı Riyaset de (Şevki Yazman'ın takririni kabul edilmiştir) deseydi mesele kalmıyacak ve kanun kabul edilmiş olacaktır.

Şimdi, bizzat Büyük Millet Meclisi nizamna-meye de aykırı bâzı kararlar vermiştir. Fakat ne olursa olsun, Büyük Millet Meclisinin kararları lâzımül ittiba ve riâyedir. Burada uzun görüşme-lerden sonra, kabul etmemek suretiyle, Büyük Millet Meclisi Hükûmete, «Senin teklifin beni doyurmadı», encümenine, «Senin metnin tatmin-kâr değildir» demiştir. Birtakım teklifleri de bu arada uygun bulmadı ve ben anlıyorum ki, bu muhtacı tâmiktir ve halkı çok yakından alâkadar eden bir meseledir. Bu sebeple bunu evvelce oldu-ğu gibi bir sene daha tâlik edelim diyor. Şimdi talik kararlaştırılmıştır. Buna rağmen encümen benim dediğim dediktir diyor. Yahu sen kimsin? (Bravo sesleri, alkışlar) Sen, bu Meclis namına hareket eden bir mütehassıs heyetten ibaretsin, her encümen gibi bir encümensin! Senin baban emrediyor. Hâkimiyet bilâkaydüşart milletin-dir. Bu şartları uhdesinde taşıyan bir Meclis karar veriyor, buna karşı bir heyet söz söylüyor!

Bu, olmaz arkadaşlar... (Bravo sesleri) (Bunlar çok söylendi sesleri, gürültüler) Bilhassa yerin-den itiraz eden Adnan Tüfekçioğlu'nun bu kürsüye gelmesini isterim.

İnfazı lâzımgelen bir karar karşısında bu kararı nazarı dikkatte almayan bir encümen bunda evet, haklıdır dersiniz o vakit, o encümen Büyük Millet Meclisinin kararı karşısında sebat ve ısrar edecektir. Bu, asla doğru değildir. Karar Meclisindir, Meclisin bu kararına karşı ısrar ve sebatla bulunmak Büyük Millet Mec-lisinin kararını kıymetten düşürmek demektir. Bu doğru değildir. Bu itibarla bendeniz bir tak-rir takdim ediyorum. Kabulünü ve bu sarahat dairesinde tekrar encümenine iadesini rica ediyorum.

REİS — Efendim, rey toplama muamelesi bitmiştir.

Encümen buyurun.

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSİ HALİL İMRE (Bahkesir) — Muhterem arkadaşlarım, vaziyetin usule mütaallik kısmına girmezden evvel Tüzüğün 119 neu maddesinin 67 numaralı notunu müsaadenizle okuyup ondan sonra esasa geçeceğim :

«Komisyon dikkate alınan değiştirgelere uy-mak zorunda değildir.» Kaldı ki muhterem ar-kadaşlarım, komisyonumuzun kararı vaziyetin telifi ve takrirlerin mevcut, müzakere edilmek-te olan encümen maddeleriyle kabili telif olduğu yolunda tecelli etmiştir, ben onu arz edeceğim.

— Muhterem arkadaşlar, Zonguldak Mebusu Cemal Kıpçak, Edirne Mebusu Cemal Köprülü ve iki arkadaşı, Aydın Mebusu Zühtü Uray ve Elâzığ Mebusu Şevki Yazman takrirlerinin müş-terek noktaları şudur; tahlil edelim. Arkadaşlar diyorlar ki : «Teklif âm ve kanunidir, fakat Büyük Meclis tatmin edilmemiştir. İkinci hüküm mevcut rejimi tesis eden 6084 sayılı Kanunun bir sene daha uzatılıp meriyette kalması lâzım-dır.»

Şevki Yazman arkadaşımız ayrıca 6084 sa-yılı Kanunun hükümlerini kayıtsız uzatmanın mahzurlarını da derpiş ederek iki madde ile, muayyen zam tekliflerini de tesbit etmektedir.

Madde şöyledir :

1. 6084 numaralı kanunun hükümleri 1 Ha-ziran 1956 tarihine kadar uzatılmıştır.
2. Bu müddet zarfında mal sahibi ve kiracı

serbest akde müstenit bir anlaşmaya varmadıkça 1 Haziran 1955 tarihinden itibaren, 1939 kiralarna meskenlerde % 200, dükkânlarda % 400 den fazla olmamak kaydiyle bir zam yapılabilir.

Arkadaşlar, bu takrirler, komisyonumuzun tetkik mevzuu olan kanun teklif ve tasarılarından şekil bakımından, hüküm bakımından ayrı bir teklif olması, usul bakımından komisyonumuzun dikkatini çekip kısa bir müzakere mevzuu olmuş ise de, mal sahibi ile kiracı münasebetlerini tanzim ihtiyacı ile hazırlanan kanun teklif ve tasarılarının müzakereleri sırasında, millî irade ve arzunun en yüksek tecelli mahallinden izhar edilen bir temenninin teklif ve tasarılar mevzuu ile teklifi hususunda bir müzakere ve mesaiye devamın icabına karar verilmiştir.

Buraya kadar hiçbir usuli aykırılık yoktur.

Komisyon görüşümüzün arzında :

a) Tetkik edilmekte olan teklif ve tasarıların karakterlerinin kısa tahlili,

b) Hükümet veya komisyon raporlarından birinin müzakerelerde tebarüz eden mahzurlardan kurtarılmasının veya müzakerelerde itibar görecek mütalâalar ikmalinin mümkün olup olmayacağı,

c) Muhterem Şevki Yazman'ın madde hâlindeki tekliflerinin tahlili,

d) Mesken politikası hakkında pek kısa bir görüş ve mütalâa sırası takibedilmiştir.

Filhakika müzakere edilmekte olan komisyonumuz raporu tahliyenin, tahliye sebebi olarak da kiralarnın tahdidini anlayışına dayanan, bunu temin edecek hükümler ve esbabı mucibesinden ibarettir.

Hükümet teklifi, esbabı mucibesıyla tahditçi, metinleriyle serbest rayiç ve serbest rejim taraftarı olduğu aşikâr olmakla beraber, Hükümet adına konuşan Ticaret Vekili Sayın Sıtkı Yırcalı'nın, Hükümetin de tahdit taraftarı olduğunu beyanından sonra müzakere mevzuumuz olan teklif ve tasarıların müşterek gaye olarak tahdit üzerinde ittifak ettiği, ancak tahdidi temin eden usul ve metinlerde ayrıldığını şimdilik kabul etmek mümkün ve lâzımdır. Zira komisyonumuzca tetkik edilip arz edilen teklif ve tasarıların her birinin esbabı mucibesinde tahdidin lüzum ve zarureti vuzuhla ve katiyetle ifade edilmiş bulunmaktadır. Bun-

lar müzakerelerimizin ana kaideleridir. Gerek Hükümet teklifi, gerek komisyon raporu ve gerekse arkadaşlarımızın tekliflerinin hepsinin esbabı mucibesini bir tahdittir. Onu temine mâ-tuf hiçbir arkadaş da tahdidin lüzumsuzluğundan ayrılıp 6084 sayılı Kanunun serbest rejimi özlediğine dair 3 günlük müzakerenin hiçbir anında ifade edilmiş değildir. Halbuki arkadaşlarım, bilhassa dikkatinizi istirham ederim, 6084 numaralı Kanun esbabı mucibesini, metinleriyle, hükümleriyle o günün şartlarına göre serbest rejimi tercih eden ve onu bâzı maddeleriyle âni, bâzı maddeleriyle tedrici temin ihzar eden bir kanundur. O kadar ki o kanunun anlayış ve esbabı mucibesıyla Millî Korunma Kanununun 14 sene devam eden 30 neu maddesinin âni ilgasından doğabilecek mahzur ve endişeler hâkim olmasa idi bugün ne Millî Korunma Kanununun 30 neu maddesi ne de yaşayan 6084 sayılı Kanun ortada kalmazdı.

6084 sayılı Kanun bir kurşun gibi hedefi olan Millî Korunma Kanununun 30 neu maddesini imha ettikten sonra kendisi de bir barut ve kurşun gibi yok olurdu, toz duman olurdu arkadaşlar.

Bugün 6084 sayılı Kanun sadece tedrici ilgayı ihzar eden, temin eden intikal maddeleriyle yaşamakta, âni ilgayı temin eden hükümlerini çöktan beri serbestî sahaya intikal ederek serbestînin tahribatına katılmış bulunmaktadır ve hattâ serbest tahliye ve serbest kira rejimine doğru zaman geçtikçe, vâde yaklaştıkça henüz tedrici ilganın imkânlarından müstefidolmakta olan kiracılar bile göç etmek, meskenini dağılmak endişelerinin ağırlığı altında serbestînin ve himayesizliğin şimdiden mağdurudurlar. 6084 sayılı Kanun serbestî rejimi kanunudur. Neşir ve meriyetinden beri Muvakkat birinci maddesinin a, b, c, ç, d, e, f fıkralarının tatbiki suretiyle «hükmen veya her ne suretle olursa olsun» tahliye edilmiş bulunan gayrimenkuller bugün serbest rejim sahasında 1947 den sonra inşa edildikleri için serbestçe kiraya verilenlerle beraber birbirinden emsal, cesaret ve cüret alarak kiralarnı artırmakta ve bu yüzden meskensiz ve melcesiz vatandaşlara huzursuzluk ve vatandaşlar huzurunun kâfili ve temini ile vazifeli B. M. Meilisine ve Hükümete endişeler ilka etmektedir. Üç celse-den beri müzakeresi devam eden teklif ve ta-

sarılar işte bu endişelerle müteharrik olarak 6084 sayılı Kanunun bu ümit ve intizar edilmiyen neticelerinden nizam ve huzuru korumak gayesiyle sevk edilmiştir. Bugün artık dâva serbestiyi kısmen getirmiş, tamamen de getirmek üzere olan ve daha hayatta iken memleket iktisadiyatına, yarasına ve sosyal huzuruna zararlar vermiş bir kanunun ömrünü uzatmak değil, o kanunun yok ettiği, Millî Korunma Kanununun 30 neu maddesinin boşluğunu bu suretle dolduracak bir kanun ihtiyacı karşısındayız. (Alkışlar) Zarar veren 6084 numaralı Kanun olmuştur. Onu kaldırıyoruz Bu boşluğu da daha iyi ve müstakar bir sistem buluncaya kadar eski ve alışılmış usul ve kaidelerle dolduruyoruz. Komisyonumuzun teklifi budur.

Mükemmeli temin edilinceye kadar iyiye itibar etmek lâzımdır. İyiyi daha iyi yapmak muhterem heyetinizin kifayeti ve iktidarı dâhilindedir. Amâ bilmem zararı aşikâr bir rejime avdet temenni edilir mi?

Arkadaşlar, ikinci kısma geçiyorum, yani Hükümet tasarısının ve komisyon raporunun tatmin etmediği yolundaki mütalâayı arz edeceğim.

Arkadaşlar, çok şayanı dikkattir, Büyük Meclisçe nazara alınan takrirler ne istiyor? Serbestiyi mi? Hayır arkadaşlar, tahdit istiyor, daha açık ifadesi ile 6084 sayılı Kanunun tahdide yarar hüküm ve rejiminin devamını istiyor. Bu noktayı takrirlerde imzaları bulunan Sayın Şevki Yazman ve Cemal Köprülü'nün şifahi izahları ile tenvir ve tavzih edilmiş bulunmaktadır. Şevki Yazman arkadaşım tahditçidir. Açık saçık sokağa bırakamayız bu münasebetleri diyor. Zabıtlar buradadır. 1939 doğumlulardansın, 1947 doğumlular serbest olsun istemiyor.

Böyle olacağına; 6084 sayılı Kanun zarar vermekte devam etmesin demektedir. Bu noktayı tavzih etmek istiyorum. (Bravo sesleri)

İşte komisyonumuzun, Hamid Şevket Beyin ta'nettiği ve iltihak etmez gibi gösterilen ve babasına âsi bir çocuk gibi tasvir edilen komisyonumuzun mesaisinin Muhterem Heyetinizi tenvir etmekten başka bir gaye gütmeyeceği meydandadır, arkadaşlar. (Alkışlar)

Şu halde komisyon ve hükümet teklif ve tasarılarının tatmin edici olmadığı ifadesini kıymetlendirip anlamak lâzımdır.

Hükümet teklifinin bize göre de tatmin edici olmıyan prensibi, 6084 sayılı Kanunun serbesti vait ve temin eden hükümlerinin mal sahibi - kiracı münasebetlerine getirdiği huzursuzluğu irade ve rızaların cebir, ikrah ve endişe altında karşılaştıklarını bilmez ve takdir etmez bir tavır ile bu neviden serbest anlaşmaları terviç eder görünen prensibidir.

Ve yine hükümet teklifinin bize göre de tatmin edici olmıyan kaidesi yukarda arz ettiğimiz şartlar altında dahi anlaşamama halinde o ihtilâf gününün rayiç emsaliyle bir kira tesbiti mahkemelere terk eden kaidesidir.

Bu müşahedeler komisyonumuz müşahedeside olduğu kadar, Meclis kürsüsünde bu tezin taraftarlarının tercümanı hissiyatı olan muhterem mebus arkadaşlarımızın da müşahedeleridir. Bu arkadaşlar ki (Hükümet tasarısının da tatmin edici olmadığı) beyaniyle o takrirlere reylerini katmışlardır.

Muhterem arkadaşlarım; bu, biraz sonra itti-haz buyurmanızı bilhassa rica edeceğim, kararınız için fevkalâde şayanı dikkattir.

Komisyonumuz raporunun tatmin edici olmıyan taraflarını müzakerelerde pek dikkatle takip suretiyle teşhis etmiş bulunuyoruz. Bunlar :

a) Komisyonumuz metninin bir daîmiyet arz eden mahiyeti.

b) 6 . V . 1953 kiralalarının dondurulup emsal alınması ve ondan sonra serbest akıtların kiralalarının o emsale göre tashihi.

c) Meskenlerde % 300, meskenden gayri yerlerde % 500 zammın bölge ve hususi hal misalleri ile isabetsizliği iddiası.

d) 1947 den sonra inşaatın serbest kira rejimini de tahdit rejimi içine alması.

Bütün bu müşahede ve tenkidlerin dahi bir kanun maddesi halinde tedvin sahası ve zemini ancak komisyonumuz metnidir ki, bu bahiste Hidayet Aydıner arkadaşım pek ısrar etmişlerdir. Mevzuu, tatmin edilir hale getirmek muhterem heyetinizin iradesi altındadır.

İstîtraden arz edeyim, Hâmid Şevket Beyefendi, Şevki Yazman arkadaşım demiş ki, ne olurdu 200 ü 400 deseydiniz de hemen kabul etseydik. Bu da mümkün, fakat muhterem arkadaşlar, henüz kanunun heyeti umumiyesi üzerinde konuşuyoruz, maddesi geldiği vakit bu husus Heyeti Âliye önünde tekrar müzakere edilir.

Yalnız, arz ettiğim gibi, unutmamak lâzımdır ki, henüz lâyihanın heyeti umumiyesinin müzakeresi üzerindeyiz.

Şimdi muhterem arkadaşlar, komisyonumuzun bu 4 nokta üzerindeki, raporumuzun tatmin edilmez telâkki edilen maddeleri üzerindeki görüşlerini arz edeyim : Arkadaşlar, gerek Hükümet teklifinde gerekse komisyon metninde.. (Onu maddelerde söylersiniz, sesleri) Güzel.

Muhterem arkadaşlar, komisyonun tatmin etmemiş gibi görünen her maddesi, eğer daimiyet arz etsin, istemiyorsanız unvanını değiştirirsiniz, Kira Kanunu demezsiniz de Millî Korunma Kanununun 30 neu maddesi dersiniz. Bu o zaman tamamen muvakkat mahiyet arz eder. Böyle bir daimiyet arz eden kanunun daha mükemmeline intizar hissi ve ümidi geliyorsa bu tadil tamamen arzumuzu temin eder. 1953 teki tesbit vaziyetini hukuka aykırı görüyorsanız kanunun neşri tarihinde demek pekâlâ mümkündür.

Şu noktayı arz etmeden geçemeyeceğim; Hükümet teklifi ve komisyon raporunda 1940 tan beri muhtelif kanunlarla teşekkül etmiş kiralık gayrimenkuller katagorileri tezahür etmiştir. Tahditli ve serbest rejim diye yekdiğerine hüsnü-teşiri ümidedildiği halde suitesiri müşahede edilen ayrı katagoriler, kiraların ölçüsüz talebedilmesi yarışında birleştikleri için tanzim tedbirlerinde tevhidilmeleri gayet tabiidir arkadaşlar. Diğer taraftan 1939 dan sonra, zarar vermekte ondan asla geri kalmıyan 1947 nin serbest rejimini de rahat ve serbest bırakamazsınız.

Muhterem arkadaşlar; Muhterem Heyetinizce nazara alınan teklifler, tetkiklerimiz sonunda görüldü ki, (reddetmek, kabul etmemek şöyle dursun) bilâkis metinlerimizle gayet kolaylıkla kabili telif şeylerdir. Yalnız, Muhterem Hâmid Beyden de rica ederim, sıraları geldiği vakit tekliflerini tekrar etsinler. Her arkadaşın tekliflerine komisyonunuz elbette anlayış gösterecektir.

Hulâsai mâruzatım; bu dört ara takrirden gösterilmiş hususları ve bu şekilde teklifimizin ana istikametini bir kere daha tavzihe fırsat bulduktan sonra komisyon raporunun bir an evvel müzakereye alınmasını rica ederim. Çünkü bütün memleket iki saf halinde mal sahibi ve kiracı olmak üzere 6084 sayılı Kanunun ted-

bir olmadığı ve bunu behemehal bir tedbire bağlamak lâzımgeldiği kanaatindedir.

Takdir Yüksek Heyetindir. (Bravo sesleri, alkışlar).

REİS — Efendim, Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri kanun lâyihasına (279) rey verilmiştir. Kanun (279) reyle kabul edilmiştir.

Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi kanun lâyihası için (275) arkadaş rey vermiştir. Kanun (275) reyle kabul edilmiştir.

Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti Hastaneleriyle Réhabilitation Müesseselerine Verilecek Mütedavil Sermayeye dair kanun lâyihasına (281) rey verilmiştir. Binaenaleyh kanun (281) reyle kabul edilmiştir.

D.D.T. Mütedavil Sermayesi kanun lâyihasına (275) oy kullanılmıştır. (275) oyla kanun kabul edilmiştir.

6 Haziran 1947 tarihinde Lâ Haye'de kurulan «Milletlerarası Beratlar Enstitüsüne» ne iltihakımız hakkındaki kanun lâyihasına (272) oy verilmiştir. Kanun (272) oyla kabul edilmiştir.

Mahmut Goloğlu.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Muhterem arkadaşlarım; itiraf edeyim ki, bu mevzuda bir fikir arz edebilecek durumda değilim. Ben de konuşan birçok arkadaşlarım gibi konuşan arkadaşlarımı dinleyip salim bir neticeye varmak arzusunda idim. Bu suretle tahassul edecek kanaate göre rey kullanmak için elde mevcut teklifleri, komisyon raporunu ve Hükümet lâyihasını göz önüne alarak bunların en akla yakın olanını ve içtimai zarurete en ziyade uygun bulunanında karar kılmak hevesinde iken birdenbire komisyon raporunda olmyan, Hükümet teklifinde bulunmyan, hiçbir arkadaş tarafından konuşmalarında ileri sürülmyen bir teklif geldi. İtiraf edeyim ki, kendimi evvelden böyle bir ihtimale alıştıramadığım için lehte veya aleyhte bir şey söyleyemedim.

Yüksek Heyetiniz bu takriri kabul etti. Doğrudur, makbuldür. Encümene gitti; şimdi encümen bunu kabul etmiyor. Eğer encümenin itirazı reddedilirse burada, ne olacak?. Elde mevcut bir kanun teklifi ve lâyihası olmadığına göre bir Meclis kararıyla mi eski rejimi devam ettireceğiz?. Halbuki eski rejimin devamı için bir kanun teklifine veya lâyihasına ihtiyaç vardır. (Alkışlar) Eğer arzumuz takrirdaki gibi, bir rejim ise, bu sefer çıkmaza girmiyelim diye, komisyon ra-

porunu kabul edecek olursak, bu takdirde arzulamadığımız bir yola gitmiş olacağız. Şu halde her iki hal de çetin bir durum arz etmektedir. Fakat elbette ki Yüksek Heyetiniz bunun bir kolayını bulacaktır.

Şimdi, eğer kabul ettiğimiz takrire göre bir noktai mülâhaza serdetmek icabederse, bilmem ki, ince bir farkla tenevvür edebilecek miyiz, eski rejimin bir sene daha devamını karar altına aldık. Düşünebilir miyiz ki, eski rejimin devamı tâbiriyle, eski kanun motamo, tatbik edilecek, tatbiki devam edecek, yoksa eski rejimi esas tutmak suretiyle tadilen mi tatbik edeceğiz?. Bu iki mühim noktayı göz önünde tutmak icabeder. Fakat her halü kârda asıl mesele usuli noktadır. İster eski rejimi, yani eski kanunu aynen bir sene daha devam ettirelim, ister eski rejimi umumi hatları ile bugünkü şartlara uygun şekilde devam ettirmek yoluna gidelim. Hiçbirisi bize doğru yolu göstermiş olmaz. Bir teklif hiçbir zaman bir kanun olmaz, bir teklifin veya lâyihanın kanunlaşması usulleri tüzükte sarih olarak belirtilmiştir. Kanunun çıkması için tekliflerin Büyük Millet Meclisi komisyonlarından geçmesi, tabı ve mebuslara tevzi edilmesi, bunlar olduktan sonra umumi heyetten geçmesi ile mümkün olur.

Kaldı ki, eski kanunu aynen mi tatbik edelim, yoksa rejimi tadil ederek mi işe başlayalım? Bu esas bakımından çok mühimdir. Çünkü, 1939 rejimine tâbi kiracı ile mal sahibi pek az kalmıştır. Pek az kimsenin tâbi olduğu rejimi devam ettirmek bu rejimden sonraki kiracıyı ve diğer alâkahıları bu imkânlardan mahrum etmek biraz ağır gelir. Çünkü, 1939 rejimine tâbi olan kiracılardan birçokları serbest rejime girmişlerdir. Bundan evvelki kanunlarla gerek yeni yapılan ve gerekse türlü sebeplerle boşalan gayrimenkuller serbest rejime tâbi olmuştur. Aşağı yukarı serbest rejime tâbi olan kiralar ekseriyeti teşkil etmeye başlamıştır.

Şimdi, eski rejimi motamo tatbik mi edeceğiz? Kaldırarak olursak kiralar birdenbire acaba yükselmeyecek midir? Binaenaleyh normal seviyeyi bulmuş olan kiralar için bir şey düşünmek ihtiyacında değil miyiz? O halde takririn muhteyası, bence eski rejimin devamı şeklinde, yani motamo eski kanunun ana hatları içerisinde ve fakat yeni şartlara uygun eski kanunun ana hatları içerisinde yeni bir kanuna muh-

tacız, demektir, mânasında şahsan, âcizane anlamak hevesindeyim.

Bu takdirde ne yapalım? Bu takdirde, âcizane kanaatime göre takibedilecek iki şekil, yol vardır. Mevcut raporlardan birisi, - hangisi olursa olsun, çünkü, hangisi daha isabetlidir, hangisi daha iyidir, yolunda bir kanaati tam-meye sahip değilim - mevzuu müzakere edilir ve onun içerisinde mevcut bulunmayan ve burada kabul edilen takririn ana hatlarına muvazi kayıtlar dercedilir.

Yahut da, her halde bugün bu müzakere bitmiyecektir, yarın bu teklif sahibi arkadaşlar arzularını belirten bir kanun teklifini Yüksek Riyaset makamına takdim ederler ve her ikisi birden müzakere edilmek üzere bir kanun teklifi haline getirilmiş olur.

Bu iki şıktan başka verilecek olan bir kararın doğru ve usule uygun olacağı kanaatinde değilim.

Mâruzatım bundan ibarettir.

HÂMİD ŞEVKET İNCE (Erzurum) — Usul hakkında söz istiyorum.

REİS — Ne usulü efendim? Rapor geldi, okundu, arkadaşlara söz veriyoruz.

HÂMİD ŞEVKET İNCE (Erzurum) — Müzakere şekli hakkında söz istiyorum.

REİS — Buyurun.

HÂMİD ŞEVKET İNCE (Erzurum) — Sana arkadaşlarım; ben işin esasına girip de münakaşa yapmıyacağım. Ne Hükümet ne de encümen teklifi üzerinde durmıyacağım. Ben bir mesele karşısındayız, bunu halledelim diyorum. Diyorum ki bu Meclis bir karar vermiştir, bunu nazara alalım diyorum. Beş takrir verilmiştir. Bunlar kabul edilmiştir. Bununla Meclis, ey komisyon bu karar üzerinde duruyorum. Bu kararı verirken ortada olan iki müttezat lâyihayı nazara aldım ve göz önünde tuttum; onları reddettim; onlar üzerinde durmaya lüzum görmedim. Meseleyi mukaddemeyi ve kabul edilen takripleri sana gönderiyorum; bu şekilde karar ver. Teklifi kanuni olmayınca, encümene gidip görüşülmeyince; acaba biz böyle bir şey yapabilir miyiz? Bal gibi yaparız. (Yapamayız sesleri)

Beyefendi, muhterem arkadaşım bana cevap vermek için bana şunu söyle... (Gürültüler).

REİS — Efendim; cevap vermeyin. (Gürültüler)

HAMİD ŞEVKET İNCE (Devamla) — Arkadaşlar; bir meseleyi mukaddeme var; bunu halledin. Encümen verdiği cevapta, doğruluğu kabul etsin mesele kalmaz. Encümen bunu düşünebilir; ben dün akşam tetkikatımı yaptım, sabahleyin Kâtibi Umuminin yanına gittim, eskiden verilen böyle bir kararın ne mahiyette olduğunu sordum. Bu bir Meclis kararı değildir. Çünkü her kararın altında zaptın sayfası ve numarası yazılıdır. Bunda ne numara ne de tutanak vardır. Ben bir hakikata sizin gibi ulaşmak için çalıştım. Karar değildir, maalesef vakıadır, olmuştur. Adliye Encümeni, Bütçe Encümeni mabzatalarında ısrar mahiyetini taşıyan kararları kabul etmişizdir. Eğer onlar gibi bunu da

bundan sonra siz mütemadiyen bu şekilde ısrar ve sebat eder ve kabul ederseniz, ben çok korkarım ki Meclis kararlarının kıymeti teşriyesi kalmamıştır. (Oo sesleri)

REİS — Müsaade buyurun, müzakereler tamamen usulü içerisinde devam etmektedir. Yüksek Meclis takrirleri nazarı dikkate aldı. Ve takrirler komisyona havale edildiler. Komisyon görüşlerini getirdi. Onun üzerinde müzakereler yapılmıştır.

Yalnız arkadaşlar daha 17 arkadaş bu mevzu üzerinde söz almıştır. Vaktin geçmiş olması dolayısıyla 16 Mayıs 1955 Pazartesi günü 15 te toplanmak üzere İnikadı tatil ediyorum.

Kapanma saati : 18,40

6326 sayılı Petrol Kanununun bâzı maddelerinin tadîli ve bâzı maddelerine fıkralar ilâvesi hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi	: 541
Rey verenler	: 282
Kabul edenler	: 282
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 251
Münhal mebusluklar	: 8

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Arif Demirel
Sıtkı Koraltan
Hüseyin Tiryakioğlu
Murad Âli Ülgen

AĞRI

Nimet Sümer
Celâl Yardımcı

AMASYA

Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray

ANKARA

Muhlis Bayramoğlu
Âtîf Benderlioğlu
Ömer Bilen
Dağistan Binerbay
Osman Şevki Çiçekdağ
Muzaffer Ergüder
Mümtaz Faik Fenik
Zafer Gökçer
Seyfi Kurtbek
Talât Vasfi Öz
Âliye Temuçin
Hâzım Türegün
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Enver Karan
Attilâ Konuk
Asım Okur
Burhanettin Onat
Ahmet Tokuş

AYDIN

Namık Gedik
Etem Menderes
Zühtü Uray

Cevat Ülkü

BALIKESİR

Vacîd Asena
Esat Budakoğlu
Mekki Said Esen
Mücteba İştin
Halil İmre
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Karagür
Ahmet Kocabıyıköğlu
M. Halûk Timurtaş

Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

Yümmü Üresin

BİNGÖL

Necati Aras

BİTLİS

Nusrettin Barut

BOLU

Selâhattin Baysal
Sabri Çonkar
Lûtfi Oğultürk

BURDUR

Hüseyin Çimen
Behçet Kayaalp
Mehmet Özbek

BURSA

Agâh Erozan
Hulûsi Köymen
İbrahim Öktem
Ali Ferruh Yücel
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alpkartal

Emin Kalafat

Fatin Rüşti Zorlu

ÇANKIRI

Tahir Akman
İbrahim Aydın
Celâl Boynuk
Kenan Çığman
Asım Emrem

Tahsin Uygur

ÇORUH

Mecit Bumin
Hilmi Çeltikçioğlu
Muzaffer Önal
Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran
Mustafa Kemal Biber-
oğlu
Şevki Gürses
Ali Rıza Kılıçkale
Baha Koldaş
Cevat Köstekçi
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Ali Çobanoğlu
Mustafa Gülcügil

DIYARBAKIR

Yusuf Azizoglu
Ragıp Karaosmanoğlu

EDİRNE

Mehmet Enginün
Cemal Köprülü
Hasan Maksudoğlu
Rükneddin Nasuhioğlu
Sabahattin Parsoy
Kemal Yaşınkılıç

ELÂZİĞ

Suphi Ergene
Ömer Faruk Sanaç
Selâhattin Toker

ERZİNCAN

Mustafa Rahmi Sanalan
Tevfik Şenocak

ERZURUM

Işhak Avni Akdağ
Abdülkadir Eryurt
Hâmid Şevket İnce
Cemil Önder
Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Salih Fuad Kegeci
Hasan Polatkan
Hicri Sezen
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik
İhsan Dağ
Samih İnal

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnanç
Abdullah İzmen
Doğan Köymen
Mazhar Şener
Adnan Tüfekcioğlu

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa
Sabri Özcan Sarn
Halis Tokdemir

HATAY

Celâl Ramazanoğlu

İÇEL

Rüştü Çetin

Yakup Çukuroğlu

İbrahim Gürgen

Refik Koraltan

Aziz Köksal

Hidayet Sinanoğlu

Mehmet Mutlugil

İSPARTA

Said Bilgiç

Zühtü Hilmi Velibeşe

İSTANBUL

Nazim Bezmen

Ali Fuad Cebesoy

Seyfi Gögen

Aleksandros Hacopulos

Hâdi Hüsman

Lütfi Kırdar

Ziya Köktürk

Fuad Köprülü

Adnan Menderes

Mükerrem Sarol

Hanri Soriano

Nazlı Tlalar

Ahmet Topcu

Celâl Türkgeldi

Tahsin Yazıcı

İZMİR

Abdullah Aker

Mehmet Aldemir

Pertev Arat

Muammer Çavuşoğlu

Sadık Giz

Arif Güngören

Osmân Kapani

Halûk Ökeren

Mehmet Ali Sebük

İhan Sipahioğlu

Behçet Uz

KASTAMONU

Nâzım Batur

Süleyman Çağlar

Hilmi Dura

Salim Esen

Nazifi Şerif Nabel

KAYSERİ

Fikri Apaydın

Kâmil Gündes

İbrahim Kirazoğlu

Ömer Mart

KIRŞEHİR

Osman Alişiroğlu

Mehmet Mahmudoğlu

KOCAELİ

Nüzhet Akın

Selâmi Dinçer

Hamza Osman Erkan

Turan Güneş

Cemal Tüzün

Nüzhet Unat

Sadettin Yahm

KONYA

Hidayet Aydın

Mustafa Bağrıaçık

Tevfik Fikret Baran

Sıtkı Salim Burçak

Abdi Çilingir

Ziyad Ebüzziya

Mekki Keskin

Muammer Obuz

M. Rüştü Özal

Halil Özyörük

KÜTAHYA

Ahmet İhsan Gürsoy

İhsan Şerif Özgen

MALATYA

Hilmi Özbay

MANİSA

Samet Ağaoğlu

Hikmet Bayur

Hayri Büke

Şemi Ergin

Adnan Karaosmanoğlu

Nafiz Körez

Sudi Mihçioğlu

Muhlis Tümay

MARAŞ

Abdullah Aytemiz

Nedim Ökmen

Remzi Öksüz

Mazhar Özsoy

MARDİN

Halim Şatana

Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA

Turan Akarca

Yavuz Başer

Zeyyat Mandalıncı

Nuri Özsan

MUŞ

Şefik Çağlayan

NİĞDE

Sadettin Ertur

Hüseyin Avni Göktürk

Ahmed Nuri Kadioğlu

Cavit Kavurmacıoğlu

Hüseyin Ülkü

Zihni Üner

ORDU

Refet Aksoy

Feyzi Boztepe

Fazıl Erim

Fazlı Ertekin

Sabri İşbakan

Selâhattin Orhon

Memiş Yazıcı

RİZE

Hüseyin Agun

Kemal Balta

Mehmet Fahri Mete

Ahmet Morgil

SAMSUN

Ekrem Anıt

Abdullah Eker

Ömer Güriş

Tevfik İleri

Muhittin Özkefeli

Hamdi Tekay

Ferid Tüzel

Şükrü Uluçay

Hâdi Uzer

SEYHAN

Mustafa Akçalı

Sadat Barı

Enver Batumlu

Sinan Tekelioğlu

Ahmet Topaloğlu

İsmet Uslu

SİRD

Suat Bedük

Mehmet Daim Süalp

SİNOB

M. Vehbi Dayıbaş

Server Somuncuoğlu

Haşim Tarı

SİVAS

Ercüment Damalı

Abdurrahman Doğruyol

Şevki Ecevit

Etem Erding

Bahattin Örnekol

Ahmet Özel

Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

Ferid Alpiskender

Zeki Erataman

TOKAD

Ahmet Gürkan

Ömer Sunar

TRABZON

Halit Ağanıoğlu

Sabri Dilek

Mahmut Goloğlu

Muzaffer Harunoğlu

Selâhattin Karayavuz

Emrullah Nutku

Sami Orberk

Pertev Sanaç

İsmail Şener

Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Bahri Turgut Okaygün

URFA

Feridun Ergin

Hasan Oral

Saim Önhon

Muzaffer Timur

UŞAK

Orhan Dengiz

Hâcim Yılmaz

VAN

Hamit Kartal

YOZGAD

Danyal Akbel

İhsan Aktürel

Talât Alpay

Mahmut Ataman

Numan Kurban

Hâşim Tathoğlu

Ali Ünlüsoy

ZONGULDAK
Sebati Ataman

Hüseyin Balık
Necati Diken

Sabih Duralı
Hakkı Hilâlci

Cemal Kıpçak
Nusret Kirişcioğlu
Edibe Sayar

[Reye iştirak etmiyenler]

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Kemal Özçoban
Saip Özer (İ.)
Osman Talu
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Kasım Küfrevi
Halis Öztürk (İ.)

AMASYA

İsmet Olgaç
Mustafa Zeren

ANKARA

Hamdi Bulgurlu (İ.)
Ramiz Eren
Muhlis Ete
Abdullah Gedikoğlu
Necmi İnanç
Şeref Kâmil Mengü
Fuad Seyhun

Mümtaz Tarhan
ANTALYA

Kenan Akmanlar
Fatin Dalaman
Ahmet Tekelioğlu

AYDIN

Necati Çelim
Nail Geveci

Nihat İyriboz

A. Baki Ökdem
BALIKESİR

Enver Güreli
Yahya Pelvan
Muharrem Tunçay

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Şevki Hasırcı
Talât Oran

BİNGÖL

Sait Göker (İ.)

Ekrem Yıldız

BİTLİS

Selâhattin İnan (İ.)

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu

Fahri Belen
Mithat Dayıoğlu
İhsan Gülez
Ahmet Hatı

BURDUR

Fethi Çelikbaş

BURSA

Raif Aybar
Sabahattin Çiracıoğlu
Selim Ragıp Emeç
Muhlis Erdener
Müfit Erkuyumeu
Sadettin Karacabey

Halûk Şaman

Kenan Yılmaz

ÇANAKKALE

Bedi Enüstün
Safaettin Karanakçı
İhsan Karasioğlu
Servet Sezgin

Nuri Togay

ÇORUH

Yaşar Gümüsel

ÇORUM

Yakup Gürsel
Hüseyin Ortakcioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
İsmail Hadımlioğlu

Ali Rıza Karaca

Mehmet Karasan

Osman Ongan

A. Hamdi Sancar

Refet Tavashoğlu

DIYARBAKIR

Fikri Arıç

Mustafa Ekinci

İhsan Hamid Tığrel

Halil Turgut

Mehmet Hüsrev Ünal

ELÂZİĞ

Hüsnu Göktuğ

Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Hüsnu Çanakçı (İ.)

Sadık Perinçek
Veysel Varol

ERZURUM

Rıfki Salim Burçak
Zeki Çavuşoğlu

Bahadır Dülger

Sabri Erduman

Şevki Erker

Hasan Numanoğlu

Rıza Topcuoğlu (İ.)

ESKİŞEHİR

Abidin Potuoğlu

İsmail Sayın

GAZİANTEP

Ekrem Cenani

Süleyman Kuranel

Ali Ocak

Cevdet San

Salâhattin Ünlü

GÜMÜŞANE

İsmail Hakkı Baykal

Ekrem Ocaklı (İ.)

Halit Zarbun

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

HATAY

A. Feyzi Atahan

Ali Muhsin Bereketoğlu

Abdullah Cilli

Şekip İnal

A. Mithat Kuseyrioğlu

Şemseddin Mursaloğlu

Şevket Sarıcalı

İÇEL

Hüseyin Fırat

İSPARTA

İrfan Aksu

Kemal Demiralay

Tahsin Tola

İSTANBUL

Necmi Ateş

Celâl Bayar (Reisicum-
hur)

Faruk Nafiz Çamlıbel

Naci Kurt

Nadir Nadi
Emin Onat
Nizamettin Âli Sav
Zeki Rıza Sporel
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver

Zakar Tarver

Füruzan Tekil

Fahrettin Ulaş

Nuri Yamut (İ.)

İZMİR

Nebil Sadi Altuğ

Cihad Baban

Muzaffer Balaban

Behzat Bilgin

Necdet İncekara

Rauf Onursal

Nuriye Pınar

Abidin Tekön

Ekrem Hayri Üstündağ

KARS

Fevzi Aktaş

Sırrı Atalay

Remzi Çakır

Hasan Erdoğan

Turgut Göle

Kemal Güven

Mehmet Hazer

İbrahim Us

Rıza Yalçın

Ali Yeniaras

KASTAMONU

Basri Aktaş

Muzaffer Kuşakçioğlu

Muzaffer Âli Mühto

Ali Muzaffer Tanöver

Ziya Termen

KAYSERİ

Osman Nuri Deniz

Emin Develioğlu (İ.)

Servet Hacıpaşaoğlu

Hakkı Kurler

KIRKLARELİ

Şefik Bakay

M. Ali Ceylân

Fikret Filiz

Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin

Osman Bölükbaşı

Tahir Taşer

KOCAELİ

Ekrem Alican

Ziya Atıg

Hamdi Başak

Sefer Göksel

Kâzım Meriç

KONYA

Abdürrahman Fahri

Ağaoğlu

Hamdi Ragıp Atademir

Remzi Birand

Reyhan Gökmenoğlu

Muhittin Güzelkılınç

Ahmet Koyuncu

Tarık Kozbek

Himmet Ölçmen

Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA

Ali Galip Bubik

Ahmet Kavuncu

Süleyman Süruri Nasuhoglu

Osman Özbilen

Nihat Haluk Pepeyi

İsmail Hakkı Veral

MALATYA

Esat Doğan

Ahmet Fırat (İ.)

İsmet İnönü

Mehmet Kartal

Kâmil Kırkoğlu

Abdullah Koroğlu

Nuri Ocakcıoğlu (İ.)

Mehmet Fahri Oral

Mehmet Zeki Tulunay

Tevfik Ünsalan

Nüvit Yetkin

MANİSA

Yunus Muammer Alakant

Fevzi Lûtfi Karaoşmanoğlu

Melih Koçer

Muzaffer Kurbanoglu

MARAŞ

Ahmet Bozdağ

Ahmet Kadoğlu

Mahmut Karaküçük

MARDİN

Etem Aybar

Abdürrahman Bayar

Bahattin Erdem

Abdülkadir Kalav

Cevdet Öztürk

MUĞLA

Nâtik Poyrazoğlu

Akif Sarıoğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu

Gıyasettin Emre

NIĞDE

Ali Ulvi Arıkan

Hasan Hayati Ülkün

ORDU

Bekir Baykal

Mehmet Cemil Bengü

RİZE

İzzet Akçal

Osman Kavrakoğlu

SAMSUN

Salim Çonoğlu

Rami Ozan Gümüşoğlu

Abdullah Keleşoğlu

SEYHAN

Zahit Akdağ

Ahmet Kınık

Cavid Oral

Salim Serçe

Lûtfi Sezgin

Nurullah İhsan Tolon

Mehmet Ünalrı

SİRD

Baki Erden

Veysi Oran

SİNOB

Şerafettin Ayhan

Nuri Sertoğlu

Muhit Tümerkan

SİVAS

Hüseyin Çitil

Nuri Demirağ (İ.)

Nurettin Ertürk

Kâzım Oskay

Rifat Öçten

M. Nurettin Tugay

Memduh Turhan

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz

Necmi Arman

Fethi Mahramlı

Samim Yücedere

TOKAD

İhsan Bağ (İ.)

Hulûsi Bozbeyoğlu

Selâhattin Gülüt

Osman Hacıbaloglu

İhsan Kangel

Mehmet Şahin

Yusuf Ulusoy

TRABZON

Süleyman Fehmi Kalyacıoğlu

Osman Turan

TUNCELİ

Arslan Bora

Fethi Ülkü

URFA

Feridun Ayalp

Mehmet Hatiboğlu

Celâl Öncel

Aziz Özbay

UŞAK

Yusuf Aysal

Hakkı Gedik

VAN

Hilmi Durmaz

Muslih Görentaş

Kemal Yörükoğlu

YOZGAD

Ömer Lûtfi Erzurumluoğlu (İ.)

ZONGULDAK

Suat Başol

Avni Yurdabayrak

[Münhal Mebusluklar]

Aydın	1	Kıkrılareli	1
Bursa	1	Zonguldak	1
Diyarbakır	1		—
İstanbul	1		8
Kayseri	2		

Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Kanununa verilen reylerin sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi	: 541
Rey verenler	: 279
Kabul edenler	: 279
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 254
Münhal mebusluklar	: 8

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSARSıtkı Koraltan
Hüseyin TiryakioğluGazi Yiğitbaşı
AGRIKasım Küfrevi
Halis ÖztürkNimet Sümer
Celâl Yardımcı**AMASYA**Faruk Çöl
Kemal ErenHâmit Koray
İsmet Olgaç

Mustafa Zeren

ANKARAÖmer Bilen
Dağistan BinerbayHamdi Bulgurlu
Osman Şevki Çiçekdağ

Ramiz Eren

Muzaffer Ergüder

Mümtaz Faik Fenik

Abdullah Gedikoğlu

Talât Vasfi Öz

Âliye Temuçin

Hâzım Türegün

Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Enver Karan

Attilâ Konuk

Asım Okur

Burhanettin Onat

Ahmet Tokuş

AYDIN

Namık Gedik

Etem Menderes

Cevat Ülkü

BALIKESİR

Vacid Asena

Esat Budakoğlu

Mücteba İştin

Halil İmre

Arif Kalıpsızoğlu

Ahmet Karagür

Ahmet Kocabıyıkoglu

Yahya Pelvan

M. Halûk Timurtaş

Muharrem Tunçay

Sırrı Yırcalı

Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu

Şevki Hasırcı

Talât Oran

Yümnü Üresin

BİNGÖL

Necati Aras

BİTLİS

Nusrettin Barut

BOLU

Selâhattin Baysal

Fahri Belen

Ahmet Uatı

BURDUR

Hüseyin Çimen

Behçet Kayaalp

BURSA

Selim Ragıp Emeç

Müfit Erkuyumcu

Agâh Erozan

Hulûsi Köymen

İbrahim Öktem

Halûk Şaman

Ali Ferruh Yücel

Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Emin Kalafat

Fatin Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Tahir Akman

İbrahim Aydın

Kenan Çığman

Asım Emrem

Tahsin Uygur

ÇORUH

Hilmi Çeltikçioğlu

Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran

Mustafa Kemal Biber-
oğlu

Şevki Gürses

Ali Rıza Kılıçkale

Baha Koldaş

Cevat Köstekçi

Hüseyin Ortakçioğlu

Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Ali Çobanoğlu

Mustafa Gülcügil

DİYARBAKIR

Yusuf Azizoğlu

İhsan Hamid Tiğrel

EDİRNE

Cemal Köprülü

Hasan Maksudoğlu

Rükneddin Nasuhioğlu

Kemal Yasıncılıç

ELAZIĞ

Suphi Ergene

Hüsnü Göktuğ

Mehmet Şevki Yazman

ERZINCAN

Mustafa Rahmi Sanalan

Tevfik Şenocak

ERZURUM

İshak Avni Akdağ

Bahadır Dülger

Sabri Erduman

Abdülkadir Eryurt

Hâmid Şevket İnce

Cemil Önder

Rıza Topcuoğlu

Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt

Salih Fuad Keçeci

Hasan Polatkan

Abidin Potuoğlu

İsmail Sayın

Hicri Sezen

Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik

İhsan Daî

Samih İnal

Ali Ocak

GİRESUN

Hamdi Bozbağ

Ali Naci Duyduk

Hayrettin Erkmen

Tahsin İnanç

Abdullah İzmen

Doğan Köymen

Mazhar Şener

Adnan Tüfekçioğlu

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa
Sabri Özcan San
Halis Tokdemir

HATAY

Celâl Ramazanoğlu

İÇEL

Yakup Çukuroğlu
İbrahim Gürgen
Refik Koraltan

Aziz Köksal
Hidayet Sinanoğlu

Mehmet Mutlugil

İSTANBUL

Nazim Bezmen
Ali Fuad Cebesoy
Seyfi Gögen
Aleksandros Hacopulos

Lûtfi Kırdar
Ziya Köktürk
Fuad Köprülü
Adnan Menderes

Emin Onat
Mükerrem Sarol

Hanri Soriano
Zeki Rıza Sporel
Füruzan Tekil

Nazlı Tlabar
Celâl Türkgeldi
Tahsin Yazıcı

İZMİR

Abdullah Aker
Mehmet Aldemir
Pertev Arat
Muzaffer Balaban
Muammer Çavuşoğlu

Sadık Giz
Arif Güngören
Osman Kapani
Halûk Ökeren
Nuriye Pınar
Mehmet Ali Sebük
İlhan Sipahioğlu

KASTAMONU

Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Salim Esen
Nazifi Şerif Nabel

Ali Muzaffer Tanöver

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Emin Develioğlu
Kâmil Gündes

İbrahim Kirazoğlu
Ömer Mart

KIRŞEHİR

Osman Alişiroğlu
Osman Bölükbaşı
Mehmet Mahmudoğlu

KOCAELİ

Nüzhet Akın
Ekrem Alican
Ziya Atıç

Hamdi Başak
Selâmi Dinger
Kâzım Meriç

Cemal Tüzün
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım

KONYA

Tevfik Fikret Baran
Remzi Birand
Ziyad Ebuzziya

Muhittin Güzelkılıç
Mekki Keskin
Muammer Obuz

Himmet Ölçmen
M. Rüstü Özal
Halil Özyörük

KÜTAHYA

Osman Özbilen
İhsan Şerif Özgen
MALATYA

Mehmet Kartal
Mehmet Fahri Oral
Hiimi Özbay

Nüvit Yetkin
MANISA

Samet Ağaoğlu
Hikmet Bayur
Hayri Büke

Şemi Ergin
Nafiz Körez
Muzaffer Kurbanoğlu

Sudi Mihçioğlu
Muhlis Tümay
MARAS

Abdullah Aytemiz

Nedim Ökmen

Mazhar Özsoy

MARDİN

Reşit Kemal Timuroğlu
MUĞLA

Turhan Akarca
Yavuz Başer

Zeyyat Mandalıncı
Nuri Özsan

MUŞ

Şefik Çağlayan
NİĞDE

Ahmed Nuri Kadioğlu
Cavit Kavurmacıoğlu

Hüseyin Ülkü
Zihni Üner

ORDU

Refet Aksoy
Feyzi Boztepe
Fazıl Erim

Fazlı Ertekin
Sabri İşbakan
Selâhattin Orhon

RİZE

Osman Kavrakoğlu
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil

SAMSUN

Ekrem Anıt
Tevfik İleri
Ferid Tüzel

Hâdi Uzer

SEYHAN

Lûtfi Sezgin
Sinan Tekelioğlu
Ahmet Topaloğlu

SİİRD

Suat Bedük
Mehmet Daim Süalp
SİNOB

M. Vehbi Dayıbaş
Server Somuncuoğlu
Haşim Tarı

SİVAS

Abdurrahman Doğruyo.
Şevki Ecevit
Etem Erding
Bahattin Örnekol

Ahmet Özel

TEKİRDAĞ

Ferid Alpiskender
Neemi Arman

TOKAD

Ahmet Gürkan
Ömer Sunar

TRABZON

Halit Ağanoglu
Sabri Dilek
Muzaffer Harunoğlu

Süleyman Fehmi Ka-
laycioğlu
Emrullah Nutku

Sami Orterk
Pertev Sanaç
İsmail Şener

Mustafa Reşit Tarak-
çioğlu

TUNCELİ

Bahri Turgut Okay-
gün

URFA

Feridun Ergin
Hasan Oral
Saim Önhon

UŞAK

Yusuf Aysal
Orhan Dengiz
Hâcım Yılmaz

VAN

Hamit Kartal
YOZGAD

İhsan Aktürel
Talât Alpay
Mahmut Ataman

Numan Kurban
Hâşim Tathioğlu
Ali Ünlüsoy

ZONGULDAK

Sebati Ataman
Hüseyin Balık
Suat Başol

Necati Diken
Sabih Durallı
Hakkı Hilâlci

Cemal Kıpçak
Nusret Kirişcioğlu
Edibe Sayar

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer
Kemal Özğöban
Saip Özer (İ.)
Osman Talu
Murad Âli Ülgen
ANKARA
Muhlis Bayramoğlu
Âtîf Benderlioğlu
Muhlis Ete
Zafer Gökçer
Necmi İnanç
Seyfi Kurttek
Şeref Kâmil Mengü
Fuad Seyhun
Mümtaz Tarhan
ANTALYA
Kenan Akmanlar
Fatin Dalaman
Ahmet Tekelioğlu
AYDIN
Necati Çelim
Nail Geveci
Nihat İyriboz
A. Baki Ökdem
Zühtü Uray
BALIKESİR
Mekki Said Esen
Enver Güreli
BİNGÖL
Sait Göker (İ.)
Ekrem Yıldız
BITLİS
Selâhattin İnan (İ.)
BOLU
Reşat Akşemsettinioğlu
Sabri Çonkar
Mithat Dayioğlu
İhsan Gülez
Lûtfi Oğultürk
BURDUR
Fethi Çelikbaş
Mehmet Özbey
BURSA
Raif Aybar
Sabahattin Çıracıoğlu
Muhlis Erdener

Sadettin Karacabey

Kenan Yılmaz

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alp-
kartal
Bedi Enüstün
Safaeddin Karanakeç
İhsan Karasioğlu
Servet Sezgin
Nuri Togay
ÇANKIRI
Celâl Boynuk
ÇORUH
Mecit Bumin
Yaşar Gümüşel
Muzaffer Önal
ÇORUM
Yakup Gürsel
DENİZLİ
Baha Akşit
İsmail Hadımlıoğlu
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
Osman Ongan
A. Hamdi Sancar
Refet Tavashoğlu
DİYARBAKIR
Fikri Arıç
Mustafa Ekinci
Ragıp Karaosmanoğlu
Halil Turgut
Mehmed Hüsrev Ünal
EDİRNE
Mehmet Enginün
Sabahattin Parsoy
ELAZIĞ
Ömer Faruk Sanaç
Salâhattin Toker
ERZİNCAN
Hüsnü Çanakçı (İ.)
Sadık Perinçek
Veysel Varol
ERZURUM
Rıfkı Salim Burçak
Zeki Çavuşoğlu
Şevki Erker
Hasan Numanoglu

GAZİANTEP

Ekrem Cenani
Süleyman Kuranel
Cevdet San
Salâhattin Ünlü
GÜMÜŞANE
İsmail Hakkı Baykal
Ekrem Ocaklı (İ.)
Halit Zarbun
HAKKÂRİ
Übeydullah Seven
HATAY
A. Feyzi Atahan
Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Şekip İnal
A. Mithat Kuseyrioğlu
Şemsettin Mursaloğlu
Şevket Sarıcalı
İÇEL
Rüştü Çetin
Hüseyin Fırat
İSPARTA
İrfan Aksu
Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Tahsin Tola
Zühtü Hilmi Velibese
İSTANBUL
Necmi Ateş
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Faruk Nafiz Çamlıbel
Hâdi Hüsman
Naci Kurt
Nadir Nadi
Nizamettin Âli Sav
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver
Zakar Tarver
Ahmet Topcu
Fahrettin Ulaş
Nuri Yamut (İ.)
İZMİR
Nebil Sadi Altuğ
Cihad Baban
Behzat Bilgin
Neadet İncekara

Rauf Onursal

Abidin Tekön

Behçet Uz (V.)

Ekrem Hayri Üstündağ

KARS

Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Remzi Çakır
Hasan Erdoğan
Turgut Göle
Kemal Güven
Mehmet Hazer
İbrahim Us
Rıza Yalçın
Ali Yeniaras
KASTAMONU
Basri Aktaş
Muzaffer Kuşakçioğlu
Muzaffer Âli Mühtö
Ziya Termen
KAYSERİ
Osman Nuri Deniz
Servet Hacıpaşaoğlu
Hakkı Kurler
KIRKLARELİ
Şefik Bakay
M. Ali Ceylân
Fikret Filiz
Hüsnü Yaman
KİRŞEHİR
Ahmet Bilgin
Tahir Taşer
KOCAELİ
Hamza Osman Erkan
Sefer Göksel
Turan Güneş
KONYA
Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Hidayet Aydın
Mustafa Bağrıaçık
Sıtkı Salim Burçak
Abdi Çilingir
Reyhan Gökmenoğlu
Ahmet Koyuncu
Tarık Kozbek
Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA
 Ali Galib Bubik
 Ahmet İhsan Gürsoy
 Ahmet Kavuncu
 Süleyman Süruri Nasuhoğlu
 Nihat Haluk Pepeyi
 İsmail Hakkı Veral
MALATYA
 Esat Doğan
 Ahmet Fırat (İ.)
 İsmet İnönü
 Kâmil Kırıkoğlu
 Abdullah Köroğlu
 Nuri Ocakcıoğlu (İ.)
 Mehmet Zeki Tulunay
 Tefrik Ünsalan
MANİSA
 Yunus Muammer Alakant
 Adnan Karaosmanoğlu
 Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu
 Melih Koçer
MARAS
 Ahmet Bozdağ
 Ahmet Kadoğlu
 Mahmut Karaküçük
 Remzi Öksüz
MARDİN
 Etem Aybar
 Abdürrahman Bayar
 Bahaettin Erdem

Ablükadir Kalav
 Cevdet Öztürk
 Halim Şatana
MUĞLA
 Nâtık Poyrazoğlu
 Akif Sarıoğlu
MUŞ
 Şemsi Ağaoğlu
 Gıyasettin Emre
NİĞDE
 Ali Ulvi Arıkan
 Sadettin Ertur
 Hüseyin Avni Göktürk
 Hasan Hayati Ülkün
ORDU
 Bekir Baykal
 Mehmet Cemil Bengü
 Memiş Yazıcı
RİZE
 Hüseyin Agun
 İzzet Akçal
 Kemal Balta
SAMSUN
 Salim Çonoğlu
 Abdullah Eker
 Rami Ozan Gümüšoğlu
 Ömer Güriş
 Abdullah Keleşoğlu
 Muhittin Özkefe
 Hamdi Tekay
 Şükrü Ulucay
SEYHAN
 Mustafa Akçalı

Zahit Akdağ
 Sedat Barı (İ.)
 Enver Batumlu
 Ahmet Kınık
 Cavid Oral
 Salim Serçe
 Nurullah İhsan Tolon
 İsmet Uslu
 Mehmet Ünalda
SİİRD
 Baki Erden
 Veysi Oran
SİNOB
 Şerafettin Ayhan
 Nuri Sertoğlu
 Muhit Tümerkan
SİVAS
 Hüseyin Çitil
 ERCÜMENT DAMALI
 Nuri Demirağ (İ.)
 Nurettin Ertürk
 Kâzım Oskay
 Rifat Öçten
 M. Nurettin Turgay
 Memduh Turhan
 Hüseyin Yüksel
TEKİRDAĞ
 İsmail Hakkı Akyüz
 Zeki Erataman
 Fethi Mahramlı
 Samim Yücedere

TOKAD
 İhsan Baç (İ.)
 Hulûsi Bozbeyoğlu
 Selâhattin Gülüt
 Osman Hacıbalıoğlu
 Hasan Kangal
 Mehmet Şahin
 Yusuf Ulusoy
TRABZON
 Mahmut Goloğlu
 Selâhattin Karayavuz
 Osman Turan
TUNCELİ
 Arslan Bora
 Fethi Ülkü
URFA
 Feridun Ayalp
 Mehmet Hatıboğlu
 Celâl Öncel
 Aziz Özbay
 Muzaffer Timur
UŞAK
 Hakkı Gedik
VAN
 Hilmi Durmaz
 Muslih Görentaş
 Kemal Yörükoğlu
YOZGAD
 Danyal Akbel
 Ömer Lûtfi Erzurumluoğlu (İ.)
ZONGULDAK
 Avni Yurdabayrak

[Münhal Mebusluklar]

Aydın	1	Kırklareli	1
Bursa	1	Zonguldak	1
Diyarbakır	1		—
İstanbul	1		8
Kayseri	2		

Âza adedi	: 541
Rey verenler	: 275
Kabul edenler	: 275
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 258
Münhal mebusluklar	: 8

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Arif Demirer

Sıtkı Koraltan

Kemal Özçoban

Hüseyin Tiryakioğlu

Murad Âli Ülgen

Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Kasım Küfrevi

Nimet Sümer

Celâl Yardımcı

AMASYA

Hâmit Koray

Mustafa Zeren

ANKARA

Atıf Benderlioğlu

Ömer Bilen

Hamdi Bulgurlu

Osman Şevki Çiçekdağ

Muzaffer Ergüder

Muhlis Ete

Mümtaz Faik Fenik

Zafer Gökçer

Talât Vasfi Öz

Mümtaz Tarhan

Âliye Temuçin

Fiâzım Türegün

Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Enver Karan

Attilâ Konuk

Asım Okur

Burhanettin Onat

Ahmet Tokuş

AYDIN

Namık Gedik

Etem Menderes

Cevat Ülkü

BALIKESİR

Esat Budakoğlu

Mücteba İştin

Arif Kalıpsızoğlu

Ahmet Karagür

Ahmet Kocabıykoğlu

M. Halûk Timurtaş

Sırrı Yırcalı

Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu

Yümnü Üresin

BİNGÖL

Necati Aras

Ekrem Yıldız

BİTLİS

Nusrettin Barut

BOLU

Selâhattin Baysal

Fahri Belen

Sabri Çonkar

Mithat Dayıoğlu

İhsan Gülez

Lûtfi Oğultürk

BURDUR

Hüseyin Çimen

Behçet Kayaalp

Mehmet Özbey

BURSA

Raif Aybar

Selim Ragıp Emeç

Muhlis Erdener

Agâh Erozan

Hulûsi Köymen

İbrahim Öktem

Kenan Yılmaz

Ali Ferruh Yücel

Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alp-
kartal

Emin Kalafat

Safaeddin Karanakçı

İhsan Karasioğlu

Fatin Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Celâl Boynuk

Kenan Çığman

Asım Emrem

ÇORUH

Mecit Bumin

Hilmi Çeltikçioğlu

Muzaffer Önal

Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran

Mustafa Kemal Biber-
oğlu

Şevki Gürses

Ali Rıza Kılıçkale

Baha Koldaş

Cevat Köstekçi

Hüseyin Ortakçioğlu

Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Ali Çobanoğlu

Mustafa Gülcügil

DIYARBAKIR

Ragıp Karaosmanoğlu

EDİRNE

Cemal Köprülü

Hasan Maksudoğlu

Rükneddin Nasuhioğlu

Kemal Yaşınkılıç

ELÂZİĞ

Suphi Ergene

Hüsnü Gökтуğ

Selâhattin Toker

Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Mustafa Rahmi Sanalan

Tevfik Şenocak

ERZURUM

Rıfki Salim Burçak

Bahadır Dülger

Sabri Erduman

Hâmid Şevket İnce

Cemil Önder

Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt

Hasan Polatkan

Abidin Potuoğlu

Hicri Sezen

Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEP

İhsan Dağ

Samih İnal

GİRESUN

Hamdi Bozbağ

Ali Naci Duyduk

Hayrettin Erkmen

Tahsin İnanç

Abdullah İzmen

Mazhar Şener

Adnan Tüfekecioğlu

GÜMÜŞANE

Halis Tokdemir

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

HATAY

Celâl Ramazanoğlu

İÇEL

Yakup Çukuroğlu

Refik Koraltan

Aziz Köksal

Hidayet Sinanoğlu

Mehmet Mutlugil

İSTANBUL

Nazim Bezmen

Ali Fuad Cebesoy

Seyfi Gögen

Aleksandros Hacopulos

Hâdi Hüsmân

Ziya Köktürk

Fuad Köprülü

Adnan Menderes

Mükerrem Sarol

Hanri Soriano

Nazlı Tlalar

Celâl Türkgeldi

Tahsin Yazıcı

İZMİR

Mehmet Aldemir

Pertev Arat

Muzaffer Balaban

Muammer Çavuşoğlu

Sadık Giz

Osman Kapani

Halûk Ökeren

Nuriye Pınar

Mehmet Ali Sebük

İhan Sipahioğlu

Behçet Uz

KASTAMONU

Basri Aktaş

Nâzım Batur

Süleyman Çağlar

Hilmi Dura

Muzaffer Kuşakçioğlu

Nazifi Şerif Nabel

Ali Muzaffer Tanöver

KAYSERİ

Fikri Apaydın

Osman Nuri Deniz

Kâmil Gündeş

Servet Hacıpaşaoğlu

İbrahim Kirazoğlu

Ömer Mart

KIRŞEHİR

Osman Alişiroğlu

Osman Bölükbaşı

Mehmet Mahmudoğlu

KOCAELİ

Nüzhet Akın

Ekrem Alican

Hamdi Başak

Selâmi Dincer

Hamza Osman Erkan

Sefer Göksel

Kâzım Meriç

Cemal Tüzün

Nüzhet Unat

Sadettin Yalım

KONYA

Mustafa Bağrıaçık

Tevfik Fikret Baran

Sıtkı Salim Burçak

Muhittin Güzelkılınç

Mekki Keskin

Muammer Obuz

Himmet Öleşen

M. Rüştü Özal

Halil Özyörük

KÜTAHYA

Ahmet İhsan Gürsöy

İhsan Şerif Özgen

MALATYA

Esat Doğan

Mehmet Kartal

Kâmil Kırıkoğlu

Abdullah Köroğlu

Mehmet Fahri Oral

Hilmi Özbay

Tevfik Ünsalan

Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu

Hikmet Bayur

Hayri Büke

Şemi Ergin

Nafiz Körez

MARAS

Abdullah Aytemiz

Ahmet Kadoğlu

Mahmut Karaküçük

Nedim Ökmen

Mazhar Özsoy

MARDİN

Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA

Turhan Akarca

Yavuz Başer

Nuri Özsan

Nâtık Poyrazoğlu

MUŞ

Şefik Çağlayan

NİĞDE

Ahmed Nuri Kadioğlu

Cavit Kavurmacıoğlu

Hüseyin Ülkü

Zihni Üner

ORDU

Feyzi Boztepe

Fazıl Erim

Fazlı Ertekin

Sabri İşbakan

Selâhattin Orhon

RİZE

İzzet Akçal

Kemal Balta

Osman Kavrakoğlu

SAMSUN

Ekrem Anıt

Tevfik İleri

Ferid Tüzel

Hâdi Uzer

SEYHAN

Lûtfi Sezgin

Sinan Tekelioğlu

SİRD

Suat Bedük

Veysi Oran

SİNOB

M. Vehbi Dayıbaş

Server Somuncuoğlu

Haşım Tari

SİVAS

Şevki Ecevit

Etem Erding

Bahattin Örnekol

Ahmet Özel

TEKİRDAĞ

Ferid Alpiskender

TOKAD

Ahmet Gürkan

Ömer Sunar

TRABZON

Halit Ağanoğlu

Sabri Dilek

Muzaffer Harunoğlu

Emrullah Nutku

Sami Orberk

Pertev Sanaç

İsmail Şener

Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Arslan Bora

Bahri Turgut Okaygün

URFA

Feridun Ayalp

Hasan Oral

Celâl Öncel

Saim Önhon

Aziz Özbay

Muzaffer Timur

UŞAK

Orhan Dengiz

Hâcim Yılmaz

VAN

Hilmi Durmaz

Muslih Görentaş

Hamit Kartal

Kemal Yörükoğlu

YOZGAD

Danyal Akbel

Talât Alpay

Mahmut Ataman

Numan Kurban

Hâşim Tatlıoğlu

Ali Ünlüsoy

ZONGULDAK

Sebati Ataman

Hüseyin Balık

Suat Başol

Sabih Durah

Hakkı Hilâlcı

Cemal Kıpçak

Edibe Sayar

Avni Yurdabayrak

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Saip Özer (İ.)
Osman Talu

AGRI

Halis Öztürk (İ.)

AMASYA

Faruk Çöl
Kemal Eren
İsmet Olgaç

ANKARA

Muhlis Bayramoğlu
Dağıstan Binerbay
Ramiz Eren
Abdullah Gedikoğlu
Necmi İnanc
Seyfi Kurtbek
Şeref Kâmil Mengü
Fuad Seyhun

ANTALYA

Kenan Akmanlar
Fatin Dalaman
Ahmet Tekelioğlu

AYDIN

Necati Çelim
Nail Geveci
Nihat İyriboz
A. Baki Ökdem
Zühtü Uray

BALIKESİR

Vacîd Asena
Mekki Said Esen
Enver Güreli
Halil İmre
Yahya Pelvan
Muharrem Tunçay

BİLECİK

Şevki Hasırcı
Talât Oran

BİNGÖL

Sait Göker (İ.)

BİTLİS

Selâhattin İnan (İ.)

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu
Ahmet Hatı

BURDUR

Fethi Çelikbaş

BURSA

Sabahattin Çıracıoğlu
Müfit Erkuyumcu
Sadettin Karacabey
Halûk Şaman

ÇANAKKALE

Bedi Enüstün
Servet Sezgin
Nuri Togay

ÇANKIRI

Tahir Akman
İbrahim Aydın
Tahsin Uygur

ÇORUH

Yaşar Gümüşel
ÇORUM

Yakup Gürsel

DENİZLİ

Baha Akşit
İsmail Hadımlıoğlu
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
Osman Ongan
A. Hamdi Sancar
Refet Tavashioğlu

DİYARBAKIR

Fikri Arıç
Yusuf Azizoglu (İ.)
Mustafa Ekinci
İhsan Hamid Tığrel
Halil Turgut
Mehmet Hüsrev Ünal

EDİRNE

Mehmet Enginün
Sabahattin Parsoy

ELAZIĞ

Ömer Faruk Sanaç
ERZİNCAN

Hüsnü Çanakçı (İ.)
Sadık Perinçek

Veysel Varol

ERZURUM

İshak Avni Akdağ
Zeki Çavuşoğlu
Şevki Erker
Abdülkadir Eryurt
Hasan Numanoglu

Rıza Topcuoğlu (İ.)

ESKİŞEHİR

Salih Fuad Keçeci
İsmail Sayın

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik
Ekrem Cenani
Süleyman Kuranel
Ali Ocak
Cevdet San
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Doğan Köymen (İ.)

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa
İsmail Hakkı Baykal
Ekrem Ocaklı (İ.)
Sabri Özcan San
Halit Zarbun

HATAY

A. Feyzi Atahan
Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Şekip İnal
A. Mithat Kuseyrioğlu
Şemsettin Mursaloğlu
Şevket Sarıcalı

İÇEL

Rüştü Çetin
Hüseyin Fırat
İbrahim Gürgen

İSPARTA

İrfan Aksu
Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Tahsin Tola
Zühtü Hilmi Velibeşe

İSTANBUL

Necmi Ateş
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Faruk Nafiz Çamhbel
Lûtfi Kırdar
Naci Kurt
Nadir Nadi
Emin Onat

Nizamettin Âli Sav

Zeki Rıza Sporel
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver

Zakar Tarver

Füruzan Tekil

Ahmet Topcu

Fahrettin Ulaş

Nuri Yamut (İ.)

İZMİR

Abdullah Aker

Nebil Sadi Altuğ

Cihad Baban

Behzat Bilgin

Arif Güngören

Needet İncekara

Rauf Onursal

Abidin Tekön

Ekrem Hayri Üstündağ

KARS

Fevzi Aktaş

Sırrı Atalay

Remzi Çakır

Hasan Erdoğan

Turgut Göle

Kemal Güven

Mehmet Hazer

İbrahim Us

Rıza Yalçın

Ali Yeniaras

KASTAMONU

Salim Esen

Muzaffer Âli Mühto

Ziya Termen

KAYSERİ

Emin Develioğlu (İ.)

Hakkı Kurmel

KIRKLARELİ

Şefik Bakay

M. Ali Ceylân

Fikret Filiz

Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin

Tahir Taşer

KOCAELİ

Ziya Atıç

Turan Güneş

KONYA

Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Hidayet Aydın
Remzi Birand
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Reyhan Gökmenoğlu
Ahmet Koyuncu
Tarık Kozbek
Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA

Ali Galip Bubik
Ahmet Kavuncu
Süleyman Süruri Na-
suhoglu
Osman Özbilen
Nihat Haluk Pepeyi
İsmail Hakkı Veral

MALATYA

Ahmet Fırat (İ.)
İsmet İnönü
Nuri Ocakcioğlu (İ.)
Mehmet Zeki Tulunay

MANİSA

Yunus Muammer Ala-
kant
Adnan Karaosmanoğlu
Fevzi Lûtfi Karaos-
manoğlu
Melih Koçer
Muzaffer Kurbanoglu
Sudi Mihçioğlu
Muhlis Tümay

MARAŞ

Ahmet Bozdağ
Remzi Öksüz

MARDİN

Etem Aybar
Abdürrahman Bayar
Bahaettin Erdem
Abdülkadir Kalav
Cevdet Öztürk
Halim Şatana

MUĞLA

Zeyyat Mandalinci

Akif Saroğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Gıyasettin Emre

NİĞDE

Ali Ulvi Arıkan
Sadettin Ertur
Hüseyin Avni Göktürk
Hasan Hayati Ülkün

ORDU

Refet Aksoy
Bekir Baykal
Mehmet Cemil Bengü
Memiş Yazıcı

RİZE

Hüseyin Agun
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil

SAMSUN

Salim Çonoğlu
Abdullah Keleşoğlu
Rami Ozan Gümüşoğlu
Ömer Güriş

Abdullah Eker
Muhittin Özkefeli
Hamdi Tekay
Şükrü Uluçay

SEYHAN

Mustafa Akçalı
Zahit Akdağ
Sedat Barı (İ.)
Enver Batumlu
Ahmet Kınık
Cavid Oral
Salim Serçe
Nurullah İhsan Tolon
Ahmet Topaloğlu
İsmet Uslu
Mehmet Ünalı

SİRD

Baki Erden
Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Şerafettin Ayhan
Nuri Sertoğlu
Muhit Tümerkan

SİVAS

Hüseyin Çitil
Ercüment Damalı
Nuri Demirağ (İ.)
Abdurrahman Doğruyol
Nurettin Ertürk
Kâzım Oskay
Rifat Öçten
M. Nurettin Turgay
Memduh Turhan
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz
Necmi Arman
Zeki Erataman
Fethi Mahramlı
Samim Yücedere

TOKAD

İhsan Baç (İ.)
Hulfisi Bozbeyoğlu
Selâhattin Gülüt
Osman Hacıbaloglu
Hasan Kangel
Mehmet Şahin
Yusuf Ulusoy

TRABZON

Mahmut Goloğlu
Süleyman Fehmi Ka-
laycioğlu
Selâhattin Karayavuz.
Osman Turan

TUNCELI

Fethi Ülkü

URFA

Feridun Ergin
Mehmet Hatiboglu

UŞAK

Yusuf Aysal
Hakkı Gedik

YOZGAD

İhsan Aktürel
Ömer Lûtfi Erzurumlu-
oğlu (İ.)

ZONGULDAK

Necati Diken
Nusret Kirişcioğlu

[Münhal Mebusluklar]

Aydın	1	Kırklareli	1
Bursa	1	Zonguldak	1
Diyarbakır	1		—
İstanbul	1		8
Kayseri	2		

Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti hastaneleriyle réhabilitatiyon müesseselerine verilecek mütedavil sermaye hakkındaki Kanuna verilecek reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi	: 541
Rey verenler	: 281
Kabul edenler	: 281
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 252
Münhal mebusluklar	: 8

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Sıtkı Koraltan
Kemal Özçoban
Hüseyin Tiryakioğlu
Murad Âli Ülgen

AĞRI

Kasım Küfrevi
Halis Öztürk
Nimet Sümer
Celâl Yardımcı

ANKARA

Muhlis Bayramoğlu
Âtîf Benderlioğlu
Ömer Bilen
Dağistan Binerbay
Hamdi Bulgurlu
Osman Şevki Çiçekdağ
Ramiz Eren

Muzaffer Ergüder
Mümtaz Faik Fenik

Zafer Gökçer
Talât Vasfi Öz
Mümtaz Tarhan

Âliye Temuçin
Hâzım Türegün
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Enver Karan
Attilâ Konuk
Asım Okur
Burhanettin Onat
Ahmet Tokuş

AYDIN

Namık Gedik
Etem Menderes
A. Baki Ökdem

Cevat Ülkü

BALIKESİR

Vacîd Asena
Esat Budakoğlu
Mücteba İştın
Halil İmre
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Karagür
Ahmet Kocacıyıkioğlu
M. Halûk Timurtaş
Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Yümnü Üresin

BİTLİS

Nusrettin Barut

BOLU

Selâhattin Baysal
Fahri Belen
İhsan Gülez
Ahmet Hatı

BURDUR

Behçet Kayaalp

BURSA

Müfit Erkuyumcu
Agâh Erozan
İbrahim Öktem
Ali Ferruh Yücel
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alpkartal
Emin Kalafat
Fatın Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Tahir Akman
Kenan Çığman
Asım Emrem

ÇORUH

Mecit Bumin
Hilmi Çeltikçioğlu
Muzaffer Önal
Zihni Ural

ÇORUM

Mustafa Kemal Biber-
oğlu
Şevki Gürses
Ali Rıza Kılıçkale
Baha Koldaş
Cevat Köstekçi
Hüseyin Ortakçioğlu
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Ali Çobanoğlu
Mustafa Gülcügil
A. Hamdi Sancar
Refet Tavashoğlu

DİYARBAKIR

Yusuf Azizoğlu
Ragıp Karaosmanoğlu

EDİRNE

Cemal Köprülü
Hasan Maksudoğlu
Rükneddin Nasuhioğlu
Kemal Yaşınkılıç

ELAZIĞ

Suphi Ergene
Hüsnü Göktaş
Selâhattin Toker
Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Mustafa Rahmi Sanalan
Tevfik Şenocak

ERZURUM

Rıfık Salim Burçak
Bahadır Dülger
Şevki Erker
Abdülkadir Eryurt
Hâmid Şevket İnce
Cemil Önder
Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Salih Fuad Keçeci
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
Hicri Sezen
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEP

İhsan Dağ
Samih İnal
Ali Ocak

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnanç
Abdullah İzmen
Doğan Köymen
Mazhar Şener
Adnan Tüfekçioğlu

GÜMÜŞANE

Halis Tokdemir
Halit Zarbun

HATAY

Celâl Ramazanoğlu

İÇEL

Rüştü Çetin
Yakup Çukuroğlu
İbrahim Gürgen
Aziz Köksal
Hidayet Sinanoğlu
Mehmet Mutluğil

İSPARTA

İrfan Aksu
Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Tahsin Tola

İSTANBUL

Nazim Bezmen
Seyfi Gögen
Aleksandros Hacopulos
Hâdi Hüsman
Lütfi Kırdar
Ziya Köktürk
Fuad Köprülü
Adnan Menderes
Mükerrem Sarol
Hanri Soriano
Zeki Rıza Sporel
Füruzan Tekil
Nazlı Tılabar
Celâl Türkgeldi
Nuri Yamut

Tahsin Yazıcı

İZMİR

Mehmet Aldemir
Pertev Arat
Cihad Baban
Muzaffer Balaban
Muammer Çavuşoğlu
Sadık Giz
Osman Kapani
Rauf Onursal
Halûk Ökeren
Nuriye Pınar
Mehmet Ali Sebük
İlhan Sipahioğlu
Behçet Uz

KARS

Mehmet Hazer
Rıza Yalçın

KASTAMONU

Basri Aktaş
Süleyman Çağlar

Salim Esen
Muzaffer Kuşakçioğlu
Muzaffer Âli Mühto
Ali Muzaffer Tanöver

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Kâmil Gündes
İbrahim Kirazoğlu
Ömer Mart

KIRKLARELİ

Şefik Bakay

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı
Mehmet Mahmudoğlu

KOCAELİ

Selâmi Dincer
Hamza Osman Erkan
Sefer Göksel
Kâzım Meriç
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat

Sadettin Yalım

KONYA

Hamdi Ragıp Atademir
Hidayet Aydınır
Mustafa Bağriaçık
Tevfik Fikret Baran
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkılınç
Mekki Keskin
Muammer Obuz
Himmet Ölçmen
M. Rüştü Özal
Halil Özyörük

KÜTAHYA

Ahmet İhsan Gürsoy
İhsan Şerif Özgen

MALATYA

Esat Doğan
Mehmet Kartal
Abdullah Köroğlu
Mehmet Fahri Oral
Hilmi Özbay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoglu

Hikmet Bayur
Hayri Büke
Şemi Ergin
Nafiz Körez
Muzaffer Kurbanoglu

Sudi Mihçioğlu

MARAŞ

Abdullah Aytemiz
Ahmet Kadoğlu
Nedim Ökmen
Mazhar Özsoy

MARDİN

Abdülkadir Kalav
Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA

Turhan Akarca
Yavuz Başer
Zeyyat Mandalinci
Nuri Özsan
Akif Sarıoğlu

MUŞ

Şefik Çağlayan

NİĞDE

Sadettin Ertur
Ahmed Nuri Kadioğlu
Cavit Kavurmacıoğlu
Hüseyin Ülkü
Hasan Hayati Ülkün
Zihni Üner

ORDU

Refet Aksoy
Feyzi Boztepe
Fazıl Erim
Fazlı Ertekin
Sabri İşbakan
Selâhattin Orhon

RİZE

Kemal Balta
Osman Kavrakoğlu

SAMSUN

Ekrem Anıt
Tevfik İleri
Ferid Tüzel
Hâdi Uzer

SEYHAN

Salim Serçe
Lütfi Sezgin

SİİRT

Suat Bedük

Veysi Oran
Mehmet Daim Süalp

SİNOB

Şerafettin Ayhan
M. Vehbi Dayıbaş
Server Somuncuoğlu
Haşim Tarı

SİVAS

Şevki Ecevit
Etem Erdingç
Nurettin Ertürk
Rifat Öçten
Bahattin Örnekol
Ahmet Özel

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz
Ferid Alpiskender
Zeki Erataman

TOKAD

Ahmet Gürkan

TRABZON

Halit Ağanoglu
Muzaffer Harunoğlu
Süleyman Fehmi Kalaycioğlu
Emrullah Nutku
Sami Orberk
İsmail Şener
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

URFA

Saim Önhon
Muzaffer Timur

UŞAK

Yusuf Aysal
Hakkı Gedik
Hâcım Yılmaz

VAN

Hamit Kartal

YOZGAD

İhsan Aktürel
Talât Alpay
Mahmut Ataman
Ömer Lütfi Erzurumluoğlu
Numan Kurban
Hâşim Tatlıoğlu
Ali Ünlüsoy

ZONGULDAK
Sebati Ataman

Hüseyin Balık
Suat Başol

Hakkı Hilâlet
Cemal Kıpçak

Nusret Kirişciöğlü
Edibe Sayar

[Reye iştirak etmiyenler]

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer
Saip Özer (İ.)
Osman Talu
Gazi Yiğitbaşı

AMASYA

Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray
İsmet Olgaç
Mustafa Zeren

ANKARA

Muhlis Ete
Abdullah Gedikoğlü
Necmi İnang
Seyfi Kurtbek
Şeref Kâmil Mengü
Fuad Seyhun

ANTALYA

Kenan Akmanlar
Fatin Dalaman
Ahmet Tekelioğlü

AYDIN

Necati Çelim
Nail Geveci
Nihat İyriboz
Zühtü Uray

BALIKESİR

Mekki Said Esen
Enver Güreli
Yahya Pelvan
Muharrem Tunçay

BİLECİK

Şevki Hasırcı
Talât Oran

BİNGÖL

Necati Aras
Sait Göker (İ.)
Ekrem Yıldız

BİTLİS

Selâhattin İnan (İ.)

BOLU

Reşat Akşemsettinöğlü
Sabri Çonkar

Mithat Dayioğlü
Lûtfi Oğultürk

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Hüseyin Çimen
Mehmet Özbek

BURSA

Raif Aybar
Sabahattin Çiracıoğlü
Selim Ragıp Emeç
Muhlis Erdener
Sadettin Karacabey
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman
Kenan Yılmaz

ÇANAKKALE

Bedi Enüstün
Safaeddin Karanakçı
İhsan Karasioğlü
Servet Sezgin
Nuri Togay

ÇANKIRI

İbrahim Aydın
Celâl Boynuk
Tahsin Uygur

ÇORUH

Yaşar Gümüşel

ÇORUM

Sedat Baran
Yakup Gürsel
Baha Akşit
İsmail Hadımlıoğlü
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
Osman Ongan

DIYARBAKIR

Fikri Arıç
Mustafa Ekinci
İhsan Hamid Tiğrel
Halil Turgut
Mehmet Hüsrev Ünal

EDİRNE

Mehmet Enginün
Sabahattin Parsöy

ELÂZİĞ

Ömer Faruk Sanaç

ERZİNCAN

Hüsnü Çanakçı (İ.)
Sadık Perinçek
Veysel Varol

ERZURUM

İshak Avni Akdağ
Zeki Çavuşoğlü
Sabri Erduman
Hasan Numanoğlü
Rıza Topcuoğlü (İ.)

ESKİŞEHİR

İsmail Sayın

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik
Ekrem Cenani
Süleyman Kuranel
Cevdet San
Salâhattin Ünlü

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa
İsmail Hakkı Baykal
Ekrem Ocaklı (İ.)
Sabri Özcan San

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

HATAY

A. Feyzi Atahan
Ali Muhsin Bereketoğlü
Abdullah Cilli
Şekip İnal
A. Mithat Kuseyrioğlü
Şemsettin Mursaloğlü
Şevket Sarıcalı

İÇEL

Hüseyin Fırat
Refik Koraltan (Reis)

İSPARTA

Zühtü Hilmi Velibeşe

İSTANBUL

Necmi Ateş
Celâl Bayar (Reisi-cumhur)
Ali Fuad Cebesoy

Faruk Nafiz Çamlıbel
Naci Kurt
Nadir Nadi
Emin Onat
Nizamettin Âli Sav
Hamdullah Suphi Tanrıöver

Zakar Tarver

Ahmet Topcu

Fahrettin Ulaş

İZMİR

Abdullah Aker
Nebil Sadi Altuğ
Behzat Bilgin
Arif Güngören
Necdet İncekara

Abidin Tekön

Ekrem Hayri Üstündağ

KARS

Fevzi Aktaş

Sırrı Atalay

Remzi Çakır

Hasan Erdoğan

Turgut Göle

Kemal Güven

İbrahim Us

Ali Yeniaras

KASTAMONU

Nâzım Batur

Hilmi Dura

Nazifi Şerif Nabel

Ziya Termen

KAYSERİ

Osman Nuri Deniz

Emin Develioğlü (İ.)

Servet Hacıpaşaoğlü

Hakkı Kurmel

KIRKLARELİ

M. Ali Ceylân

Fikret Filiz

Hüsnü Yaman

KİRŞEHİR

Osman Alişiroğlü

Ahmet Bilgin

Tahir Taşer

KOCAELİ

Nüzhet Akın
Ekrem Alican
Ziya Atıĝ
Hamdi Başak
Turan Güneş

KONYA

Abdürrahman Fahri
Aĝaoĝlu
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Ahmet Koyuncu
Tarık Kozbek
Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA

Ali Galip Bubik
Ahmet Kavuncu
Süleyman Süruri Na-
suboĝlu
Osman Özbilen
Nihat Haluk Pepeyi
İsmail Hakkı Veral

MALATYA

Ahmet Fırat (İ.)
İsmet İnönü
Kâmil Kırkoĝlu
Nuri Ocakcıoĝlu (İ.)
Mehmet Zeki Tulunay

MANİSA

Yunus Muammer Ala-
kant
Adnan Karaosmanoĝlu
Fevzi Lûtfi Karaos-
manoĝlu
Melih Koçer

Muhlis Tümay

MARAŞ

Ahmet Bozdaĝ
Mahmut Karaküçük
Remzi Öksüz

MARDİN

Etem Aybar
Abdürrahman Bayar
Bahattin Erdem
Cevdet Öztürk

Halim Şatana

MUĞLA

Nâtık Poyrazoĝlu

MUŞ

Şemsi Aĝaoĝlu
Gıyasettin Emre

NİĞDE

Ali Ulvi Arkan
Hüseyin Avni Göktürk

ORDU

Bekir Baykal
Mehmet Cemil Bengü
Memiş Yazıcı

RİZE

Hüseyin Agun
İzzet Akçal
Mehmet Fahri Mete

Ahmet Morgil

SAMSUN

Salim Çonoĝlu
Abdullah Eker
Rami Ozan Gümüšoĝlu
Ömer Güriş
Abdullah Keleşoĝlu
Muhittin Özkefeli

Hamdi Tekay

Şükrü Uluçay

SEYHAN

Mustafa Akçalı
Zahit Akdaĝ
Sedat Barı (İ.)
Enver Batumlu
Ahmet Kınık
Cavid Oral
Sinan Tekelioĝlu
Nurullah İhsan Tolon
Ahmet Topaloĝlu
İsmet Uslu
Mehmet Ünalđı

SİRD

Baki Erden

SİNOB

Nuri Sertoĝlu
Muhit Tümerkan

SİVAS

Hüseyin Çitil
Ercüment Damalı
Nuri Demiraĝ (İ.)
Abdurrahman Doğruyol
Kâzım Oskay

M. Nurettin Turgay

Memduh Turhan

Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

Necmi Arman
Fethi Mahramlı
Samim Yücedere

TOKAD

İhsan Baç (İ.)
Hultisi Bozbeyoĝlu

Selâhattin Gülüt
Osman Hacıbaloĝlu
Hasan Kanga
Ömer Sunar
Mehmet Şahin
Yusuf Ulusoy

TRABZON

Sabri Dilek
Mahmut Goloĝlu
Selâhattin Karayavuz
Pertev Sanaç
Osman Turan

TUNCELİ

Arslan Bora
Bahri Turgut Okaygün
Fethi Ülkü

URFA

Feridun Ayalp
Feridun Ergin
Mehmet Hatiboĝlu
Hasan Oral
Celâl Öncel
Aziz Özbay

UŞAK

Orhan Dengiz

VAN

Hilmi Durmaz
Muslih Görentaş
Kemal Yörükoĝlu

YOZGAD

Danyal Akbel

ZONGULDAK

Necati Diken
Sabih Duralı
Avni Yurdabayrak

[Münhal Mebusluklar]

Aydın	1	Kırklareli	1
Bursa	1	Zonguldak	1
Diyarbakır	1		—
İstanbul	1		8
Kayseri	2		

Âza adedi	: 541
Rey verenler	: 275
Kabul edenler	: 275
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmiyenler	: 258
Münhal mebusluklar	: 8

[Kabul edenler]

AFYON KARAHISAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer
Sıtkı Koraltan
Kemal Özçoban
Hüseyin Tiryakioğlu
Murad Âli Ülgen

AĞRI

Kasım Küfrevi
Halıs Öztürk
Nimet Sümer
Celâl Yardımcı

ANKARA

Âtîf Benderlioğlu
Ömer Bilen
Hamdi Bulgurlu
Osman Şevki Çiçekdağ
Muzaffer Ergüder
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik
Talât Vasfı Öz
Fuad Seyhun
Mümtaz Tarhan
Âliye Temuçin
Hâzım Türegün
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Enver Karan
Attilâ Konuk
Asım Okur
Burhanettin Onat
Ahmet Tokuş

AYDIN

Namık Gedik
Etem Menderes
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Esat Budakoğlu
Mücteba İştın
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Karagür
Ahmet Kocabıykoğlu
M. Halûk Timurtaş
Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Talât Oran
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Necati Aras
Ekrem Yıldız

BİTLİS

Nusrettin Barut

BOLU

Selâhattin Baysal
Fahri Belen
İhsan Gülez
Ahmet Hatı
Lûtfi Oğultürk

BURDUR

Hüseyin Çimen
Behçet Kayaalp
Mehmet Özbey

BURSA

Selâm Ragıp Emeç
Muhlis Erdener
Agâh Erozan
Hulûsi Köymen
İbrahim Öktem
Kenan Yılmaz
Ali Ferruh Yücel
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alp-
kartal
Emin Kalafat
Fatin Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Celâl Boynuk
Kenan Çıgman
Asım Emrem

ÇORUH

Mecit Bumin
Hilmi Çeltikçioğlu
Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran
Mustafa Kemal Biber-
oğlu
Yakup Gürsel
Şevki Gürses
Ali Rıza Kılıçkale
Baha Koldaş
Cevat Köstekci
Hüseyin Ortakçioğlu
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Ali Çobanoğlu
Mustafa Gülcügil
İsmail Hadımlıoğlu

DIYARBAKIR

Ragıp Karaosmanoğlu

EDİRNE

Mehmet Enginün
Cemal Köprülü
Hasan Maksudoğlu
Rükneddin Nasuhioğlu
Kemal Yaşınkılıç

ELÂZİĞ

Suphi Ergene
Hüsnü Göktuğ
Selâhattin Toker
Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Sadık Perinçek
Mustafa Rahmi Sanalan
Tevfik Şenocak

ERZURUM

Rıfki Salim Burçak
Bahadır Dülger
Sabri Erduman
Abdülkadir Eryurt
Hâmid Şevket İnce
Cemil Önder
Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Sâlih Fuad Keçeci
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
İsmail Sayın
Hicri Sezen
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEP

İhsan Daî
Samih İnal

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnanç
Abdullah İzmen
Doğan Köymen
Mazhar Sener
Adnan Tüfekçioğlu

GÜMÜŞANE

Halis Tokdemir

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

İÇEL

Rüştü Çetin

Yakup Çukuroğlu

İbrahim Gürgen

Aziz Köksal

Hidayet Sinanoğlu

Mehmet Mutlugil

İSTANBUL

Nazim Bezmen

Ali Fuad Cebesoy

Seyfi Gögen

Aleksandros Hacopulos

Hâdi Hüsman

Lâtîfi Kırdar

Ziya Köktürk

Fuad Köprülü

Adnan Menderes

Mükerrem Sarol

Hanri Soriano

Zeki Rıza Sporel

Füruzan Tekil

Nazlı Tıbar

Celâl Türkgeldi

Tahsin Yazıcı

İZMİR

Mehmet Aldemir

Pertev Arat

Muzaffer Balaban

Muammer Çavuşoğlu

Sadık Giz

Osman Kapani

Halûk Ökeren

Nuriye Pınar

Mehmet Ali Sebük

İlhan Sipahioğlu

Behçet Uz

KARS

Mehmet Hazer

KASTAMONU

Basri Aktaş

Süleyman Çağlar

Hilmi Dura

Salim Esen

Muzaffer Âli Mühtö

Nazifi Şerif Nabel

Ali Muzaffer Tanöver

KAYSERİ

Fikri Apaydın

Kâmil Gündes

Servet Hacıpaşaoğlu

İbrahim Kirazoğlu

Hakkı Kurmel

Ömer Mart

KIRŞEHİR

Osman Alişiroğlu

Osman Bölükbaşı

Mehmet Mahmudoğlu

KOCAELİ

Nüzhet Akın

Ekrem Alican

Hamdi Başak

Selâmi Dinçer

Hamza Osman Erkan

Sefer Göksel

Cemal Tüzün

Nüzhet Onat

Sadettin Yalım

KONYA

Hidayet Aydın

Mustafa Bağrıaçık

Tevfik Fikret Baran

Sıtkı Salim Burçak

Ziyad Ebüzziya

Reyhan Gökmenoğlu

Muhittin Güzelkılınc

Mekki Keskin

Muammer Obuz

M. Rüştü Özal

Halil Özyörük

KÜTAHYA

Ahmet İhsan Gürsoy

Ahmet Kavuncu

İhsan Şerif Özgen

MALATYA

Mehmet Kartal

Mehmet Fahri Oral

Hilmi Özbay

Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu

Hikmet Bayur

Hayri Büke

Şemi Ergin

Nafiz Körez

MARAŞ

Abdullah Aytemiz

Ahmet Kadoğlu

Mahmut Karaküçük

Nedim Ökmen

Mazhar Özsoy

MARDİN

Bahaettin Erdem

Abdülkadir Kalav

Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA

Yavuz Başer

Nuri Özsan

Nâtık Poyrazoğlu

MUŞ

Şefik Çağlayan

NİĞDE

Hüseyin Avni Göktürk

Ahmet Nuri Kadioğlu

Cavit Kavurmacıoğlu

Hüseyin Ülkü

Zihni Üner

ORDU

Refet Aksoy

Feyzi Boztepe

Fazıl Erim

Fazlı Ertekin

Sabri İşbakan

RİZE

Kemal Balta

Osman Kavrakoğlu

SAMSUN

Ekrem Anıt

Tevfik İleri

Muhittin Özkefeli

Hamdi Tekay

Ferid Tüzel

Şükrü Uluçay

Hâdi Uzer

SEYHAN

Lâtîfi Sezgin

Ahmet Topaloğlu

SİRD

Suat Bedük

Veysi Oran

SİNOB

M. Vehbi Dayıbaş

Server Somuncuoğlu

Haşim Tarı

SİVAS

Şevki Ecevit

Etem Erdinç

Bahattin Örnekol

TOKAD

Ahmet Gürkan

TRABZON

Halit Ağanoğlu

Muzaffer Harunoğlu

Sami Orberk

Pertev Sanaç

İsmail Şener

Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Bahri Turgut Okaygün

URFA

Hasan Oral

Celâl Öncel

Saim Önhon

Aziz Özbay

Muzaffer Timur

UŞAK

Orhan Dengiz

Hâcım Yılmaz

VAN

Hi'emi Durmaz

Muslih Görentaş

Hamit Kartal

YOZGAD

İhsan Aktürel

Talât Alpay

Mahmut Ataman

Numan Kurban

Hâşim Tathoğlu

Ali Ünlüsoy

ZONGULDAK

Sebati Ataman

Suat Başol

Hakkı Hilâlcı

Cemal Kıpçak

Nusret Kirişcioğlu

Edibe Sayar

Avni Yurdabayrak

[Reye iştirak etmiyenler]

AFYON KARAHİSAR

Saip Özer (İ.)
Osman Talu
Gazi Yiğitbaşı

AMASYA

Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray
İsmet Olgaç
Mustafa Zeren

ANKARA

Muhlis Bayramoğlu
Dağistan Binerbay
Ramiz Eren
Abdullah Gedikoğlu
Zafer Gökçer
Necmi İnang
Seyfi Kurtbek
Şeref Kâmil Mengü

ANTALYA

Kenan Akmanlar
Fatma Dalaman (İ.)
Ahmet Tekelioğlu

AYDIN

Necati Çelim
Nail Geveci
Nihat İyriboz
A. Baki Ökdem
Zühtü Uray

BALIKESİR

Vacit Asena
Mekki Sait Esen
Enver Güreli
Halil İmre
Yahya Pelvan
Muharrem Tunçay

BİLECİK

Şevki Hasıret

BİNGÖL

Sait Göker (İ.)

BİTLİS

Selâhattin İnan (İ.)

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu
Sabri Çonkar
Mithat Dayioğlu

BURDUR

Fethi Çelikbaş

BURSA

Raif Aybar
Sabahattin Çiracıoğlu
Müfit Erkuyumeu
Sadıttin Karacabey
Halûk Şaman

ÇANAKKALE

Bedi Enüstün
Safaeddin Karanakaç
İhsan Karasioğlu
Servet Sezgin
Nuri Togay

ÇANKIRI

Tahir Akman
İbrahim Aydın
Tahsin Uygur

ÇORUH

Yaşar Gümüşel
Muzaffer Önal

DENİZLİ

Baha Akşit
Ali Rıza Karaca
Mehmet Karasan
Osman Ongan

A. Hamdi Sancar
Refet Tavashioğlu

DIYARBAKIR

Fikri Arıç
Yusuf Azizoğlu (İ.)
Mustafa Ekinci
İhsan Hâmid Tiğrel
Halil Turgut
Mehmet Hüseyin Ünal

EDİRNE

Sabahattin Parsoy

ELAZIĞ

Ömer Faruk Sanaç

ERZİNCAN

Hüsnü Çanakçı (İ.)
Veysel Varol

ERZURUM

Ishak Avni Akdağ
Zeki Çavuşoğlu
Şevki Erker
Hasan Numanoğlu
Rıza Topcuoğlu (İ.)

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik

Ekrem Cenani
Süleyman Kuranel
Ali Ocak
Cevdet San
Salâhattin Ünlü

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa
İsmail İlaklı Baykal
Ekrem Ocaklı (İ.)
Sabri Özcan San
Halit ZARBUN

HATAY

A. Feyzi Atahan
Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Şekip İnal
A. Mithat Küseyrioğlu
Şemseddin Mursaloğlu
Celâl Ramazanoğlu
Şevket Sarıçalı

İÇEL

Hüseyin Fırat
Refik Koraltan (Reis)

İSPARTA

İrfan Aksu
Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Tahsin Tola
Zühtü Hilmi Velibeşe

İSTANBUL

Necmi Ateş
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Faruk Nafiz Çamlıbel
Naci Kurt
Nadir Nadi
Emin Onat
Nizamettin Ali Sav
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver
Zakar Tarver
Ahmet Topcu
Fahrettin Ulaş
Nuri Yamut (İ.)

İZMİR

Abdullah Aker
Nebil Sadi Altuğ
Cihad Baban

Behzat Bilgin
Arif Güngören
Needet İncekara
Rauf Onursal
Abidin Tekön
Ekrem Hayri Üstündağ

KARS

Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Remzi Çakır
Hasan Erdoğan
Turgut Göle
Kemal Güven
İbrahim Us
Rıza Yalçın
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Nâzım Batur
Muzaffer Kuşakçioğlu
Ziya Termen

KAYSERİ

Osman Nuri Deniz
Emin Develioğlu (İ.)

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
M. Ali Ceylân
Fikret Filiz
Hüsnü Yaman

KİRŞEHİR

Ahmet Bilgin
Tahir Taşer

KOCAELİ

Ziya Atıç
Turan Güneş
Kâzım Meriç

KONYA

Abdülrahman Fahri
Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Remzi Birand
Abdi Çilingir
Ahmet Koyuncu
Tariq Kozbek
Himmet Ölçmen
Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA

Ali Galib Bubik
Süleyman Süruri Na-

suhoğlu
Osman Özbilen
Nihat Halûk Pepeyi
İsmail Hakkı Veral

MALATYA

Esat Doğan
Ahmet Fırat (İ.)
İsmet İnönü
Kâmil Kırkoğlu
Abdullah Köroğlu
Nuri Ocakcioğlu
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan

MANISA

Yunus Muammer Alakant
Adnan Karaosmanoğlu
Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu
Melih Koçer
Muzaffer Kurbanoğlu
Sudi Miheçioğlu
Muhlis Tümay

MARAŞ

Ahmet Bozdağ
Remzi Öksüz

MARDİN

Etem Aybar
Abdürrahman Bayar
Cevdet Öztürk
Halim Şatana

MUĞLA

Turhan Akarca
Zeyyat Mandalinci

Akif Sarıoğlu
MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Gıyasettin Emre
NİĞDE

Ali Ulvi Arıkan
Sadettin Ertur
Hasan Hayati Ülkün
ORDU

Bekir Baykal
Mehmet Cemil Bengü
Salâhattin Orhon
Memiş Yazıcı

RİZE

Hüseyin Agun
İzzet Akçal
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil

SAMSUN

Salim Çonoğlu
Abdullah Eker
Rami Ozan Gümüšoğlu
Ömer Güriş
Abdullah Keleşoğlu

SEYHAN

Mustafa Akçalı
Zahit Akdağ
Sedat Barı
Enver Batumlu
Ahmet Kınık
Cavid Oral
Salim Serçe
Sinan Tekelioğlu

Nurullah İhsan Tolon
İsmet Uslu
Mehmet Ünalı
SİİRD

Baki Erden
Mehmet Daim Süalp
SİNOB

Şerafettin Ayhan
Nuri Sertoğlu
Muhit Tümerkan
SİVAS

Hüseyin Çitil
Ercüment Damalı
Nuri Demirağ (İ.)
Abdurrahman Doğruyol
Nurettin Ertürk

Kâzım Oskay
Rifat Öçten
Ahmet Özel
M. Nurettin Turgay
Memduh Turhan
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz
Ferid Alpiskender
Necmi Arman
Zeki Erataman
Fethi Mahramlı
Samim Yücedere

TOKAD

İhsan Bağ (İ.)
Hulûsi Bozbeyoğlu
Selâhattin Gülüt

Osman Hacıbalıoğlu
Hasan Kangal
Ömer Sunar
Mehmet Şahin
Yusuf Ulusoy

TRABZON

Sabri Dilek
Mahmut Goloğlu
Süleyman Fehmi Kalaycıoğlu
Selâhattin Karayavuz
Emrullah Nutku
Osman Turan

TUNCELİ

Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA

Feridun Ayalp
Feridun Ergin
Mehmet Hatiboğlu
UŞAK

Yusuf Aysal
Hakkı Gedik

VAN

Kemal Yörükoğlu

YOZGAD

Danyal Akbel
Ömer Lûtfi Erzurumluoğlu (İ.)

ZONGULDAK

Hüseyin Balık
Necati Diken
Sabih Duralı

[Münhal Mebusluklar]

Aydın	1	Kırklareli	1
Bursa	1	Zonguldak	1
Diyarbakır	1		—
İstanbul	1		8
Kayseri	2		

6 Haziran 1947 tarihinde La Haye'de kurulan (Milletlerarası Beratlar Enstitüsü) ne İltihakımız hakkındaki Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi	: 541
Rey verenler	: 272
Kabul edenler	: 272
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 261
Münhal mebusluklar	: 8

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Sıtkı Koraltan
Kemal Özçoban
Hüseyin Tiryakioğlu
Murad Âli Ülgen
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Halis Öztürk
Nimet Sümer
Celâl Yardımcı

AMASYA

Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray
İsmet Olgaç
Mustafa Zeren

ANKARA

Âtîf Benderlioğlu
Ömer Bilen
Dağistan Binerbay
Hamdi Bulgurlu
Osman Şevki Çiçekdağ
Ramiz Eren
Muzaffer Ergüder
Abdullah Gedikoğlu
Talât Vasfi Öz
Fuad Seyhun
Âliye Temuçin
Hâzım Türegün
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Enver Karan
Attilâ Konuk
Asım Okur
Burhanettin Onat

AYDIN

Namık Gedik
Etem Menderes

BALIKESİR

Vacîd Asena
Esat Budakoğlu
Mekki Said Esen
Mücteba İştın
Halil İmre
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Karagür
Ahmet Kocabıykoğlu
Yahya Pelvan
M. Halûk Timurtaş
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı
Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Şevki Hasırcı
Talât Oran
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Necati Aras
Sait Göker
Ekrem Yıldız
BİTLİS
Nusrettin Barut
Selâhattin İnan

BOLU

Selâhattin Baysal
Fahri Belen
Sabri Çonkar
İhsan Gülez
Lütfi Oğultürk

BURDUR

Hüseyin Çimen
Behçet Kayaalp
Mehmet Özbey

BURSA

Raif Aybar
Agâh Erozan
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman
Ali Ferruh Yücel
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alp-
kartal
Bedi Enüstün
Emin Kalafat
Nuri Togay
Fatin Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Tahir Akman
Kenan Çığman
Asım Emrem

ÇORUH

Mecit Bumin
Hilmi Çeltikçioğlu
Yaşar Gümüşel
Muzaffer Önal
Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran
Mustafa Kemal Biber-
oğlu
Yakup Gürsel
Şevki Gürses
Ali Rıza Kılıçkale

Baha Koldaş

Cevat Köstekçi
Hüseyin Ortakçioğlu
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Ali Çobanoğlu
DIYARBAKIR

Yusuf Azizioğlu
Mustafa Ekinci

EDİRNE

Mehmet Enginün
Cemal Köprülü
Hasan Maksudoğlu
Rükneddin Nasuhioğlu
Sabahattin Parsöy
Kemal Yaşınkılıç

ELÂZİĞ

Suphi Ergene
Hüsnü Göktuğ
Ömer Faruk Sanaç
Selâhattin Toker
Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Mustafa Rahmi Sanalan
ERZURUM

Bahadır Dülger
Sabri Erduman
Şevki Erker
Abdülkadir Eryurt
Hâmid Şevket İnce
Hasan Numanoğlu
Cemil Önder
Rıza Topcuoğlu
Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt

Salih Fuad Keçeci
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
İsmail Sayın
Hicri Sezen
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEP

Ihsan Dağ
Samih İnal
Ali Ocak
Cevdet San

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnanç
Abdullah İzmen
Doğan Köymen
Mazhar Şener
Adnan Tüfekcioğlu

GÜMÜŞANE

Halis Tokdemir
HAKKARİ

Übeydullah Seven
HATAY

Celâl Ramazanoğlu

İÇEL

Rüştü Çetin
Yakup Çukuroğlu
Hüseyin Fırat
Refik Koraltan
Aziz Köksal
Hidayet Sinanoğlu
Mehmet Mutlugil

İSPARTA

Zühtü Hilmi Velibeşe

İSTANBUL

Seyfi Gögen
Aleksandros Hacopulos
Lütfi Kırdar
Ziya Köktürk
Adnan Menderes
Mükerrem Sarol
Hanri Soriano
Füruzan Tekil
Nazlı Tıtabar
Celâl Türkgeldi

İZMİR

Abdullah Aker

Mehmet Aldemir
Cihad Baban
Muzaffer Balaban
Behzat Bilgin
Muammer Çavuşoğlu
Sadık Giz
Arif Güngören
Osman Kapani
Halûk Ökeren
Nuriye Pınar
Mehmet Ali Sebük
İlhan Sipahioğlu
Behçet Uz

KARS

Mehmet Hazer
Rıza Yalçın

KASTAMONU

Basri Aktaş
Hilmi Dura
Muzaffer Kuşakçioğlu
Nazifi Şerif Nabel
Ali Muzaffer Tanöver

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Kâmil Gündes
İbrahim Kirazoğlu
Hakkı Kurmel
Ömer Mart

KIRŞEHİR

Osman Alişiroğlu
Mehmet Mahmudoğlu

KOCAELİ

Ekrem Alican
Hamdi Başak
Selâmi Dinçer
Hamza Osman Erkan
Sefer Göksel
Kâzım Meriç
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım

KONYA

Tevfik Fikret Baran
Ziyad Ebüzziya
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkılınç
Mekki Keskin
Muammer Obuz
Himmet Ölçmen
M. Rüştü Özal

Halil Özyörük
KÜTAHYA
İhsan Şerif Özgen
MALATYA

Mehmet Kartal
Mehmet Fahri Oral
Hilmi Özbay
Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Hikmet Bayur
Hayri Büke
Şemi Ergin
Nafiz Körez
Muzaffer Kurbanoğlu
Sudi Mihçioğlu
Muhlis Tümay

MARAŞ

Abdullah Aytemiz
Nedim Ökmen
Mazhar Özsoy

MARDİN

Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA

Nuri Özsan

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Şefik Çağlayan
Gıyasettin Emre

NİĞDE

Ahmed Nuri Kadioğlu
Cavit Kavurmacioğlu
Hüseyin Ülkü
Zihni Üner

ORDU

Feyzi Boztepe
Fazıl Erim
Fazlı Ertekin
Sabri İşbakan

RİZE

Kemal Balta
Osman Kavrakoğlu
Ahmet Morgil

SAMSUN

Ekrem Anıt
Tevfik İleri
Hâdi Uzer

SEYHAN

Lütfi Sezgin

SİRD

Suat Bedük
Veysi Oran

SİNOB

Şerafettin Ayhan
M. Vehbi Dayıbaş
Server Somuncuoğlu
Haşim Tari

SIVAS

Etem Erdiç
Bahattin Örnekol

TEKİRDAĞ

Ferid Alpiskender

TOKAD

Ahmet Gürkan

TRABZON

Halit Ağanoglu
Muzaffer Harunoğlu
Emrullah Nutku
Sami Orberk
İsmail Şener
Mustafa Reşit Tarakçioğlu

TUNCELİ

Arslan Bora
Bahri Turgut Okaygün

URFA

Feridun Ergin
Mehmet Hatiboğlu
Saim Önhon

UŞAK

Yusuf Aysal
Orhan Dengiz
Hâcim Yılmaz

VAN

Kemal Yörükoğlu

YOZGAD

İhsan Aktürel
Talât Alpay
Mahmut Ataman
Numan Kurban
Hâşim Tathoğlu
Ali Ünlüsoy

ZONGULDAK

Sebati Ataman
Suat Başol
Sabih Durallı
Hakkı Hilâlci
Cemal Kıpçak
Nusret Kirişcioğlu

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer
Saip Özer (İ.)
Osman Talu

AGRI

Kasım Küfrevi

ANKARA

Muhlis Bayramoğlu
Muhlis Ete

Mümtaz Faik Fenik

Zafer Gökçer

Necmi İnanç

Seyfi Kurtbek

Şeref Kâmil Mengü

Mümtaz Tarhan

ANTALYA

Kenan Akmanlar

Fatin Dalaman

Ahmet Tekelioğlu

Ahmet Tokuş

AYDIN

Necati Çelim

Nail Geveci

Nihat İyriboz

A. Baki Ökdem

Zühtü Uray

Cevat Ülkü

BALIKESİR

Enver Gürel

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu

Mithat Dayıoğlu

Ahmet Hatı

BURDUR

Fethi Çelikbaş

BURSA

Sabahattin Çıracıoğlu

Selim Ragıp Emeç

Muhlis Erdener

Müfit Erkuyumcu

Sadettin Karacabey

İbrahim Öktem

Kenan Yılmaz

ÇANAKKALE

Safaettin Karanakçı

İhsan Karasioğlu

Servet Sezgin

ÇANKIRI

İbrahim Aydın

Celâl Boynuk

Tahsin Uygur

DENİZLİ

Baha Akşit

Mustafa Gülcügil

İsmail Hadımlioğlu

Ali Rıza Karaca

Mehmet Karasan

Osman Ongan

A. Hamdi Sancar

Refet Tavashoğlu

DIYARBAKIR

Fikri Arıç

Ragıp Karaosmanoğlu

İhsan Hamit Tiğrel

Halil Turgut

Mehmet Hüsrev Ünal

ERZINCAN

Hüsnü Çanakçı (İ.)

Sadık Perinçek

Tevfik Şenocak

Veysel Varo

ERZURUM

İshak Avni Akdağ

Rıfki Salim Burçak

Zeki Çavuşoğlu

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik

Ekrem Cenani

Süleyman Kuranel

Salâhattin Ünlü

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa

İsmail Hakkı Baykal

Ekrem Ocaklı (İ.)

Sabri Özcan San

Halit Zarbun

HATAY

A. Feyzi Atahan

Ali Muhsin Bereketoğlu

Abdullah Cilli

Şekip İnal

A. Mithat Kuseyrioğlu

Şemsettin Mursaloğlu

Şevket Sarıcalı

İÇEL

İbrahim Gürgen

İSPARTA

İrfan Aksu

Said Bilgiç

Kemal Demiralay

Tahsin Tola

İSTANBUL

Necmi Ateş

Celâl Bayar (Reisicum-
hur)

Nazim Bezmen

Ali Fuad Cebesoy

Faruk Nafiz Çamlıbel

Hâdi Hüsman

Fuad Köprülü (V.)

Naci Kurt

Nadir Nadi

Emin Onat

Nizamettin Âli Sav

Zeki Rıza Sporel

Hamdullah Suphi Tan-
rıöver

Zakar Tarver

Ahmet Topcu

Fahrettin Ulaş

Nuri Yamut (İ.)

Tahsin Yazıcı

İZMİR

Nebil Sadi Altuğ

Perteve Arat

Necdet İncekara

Rauf Onursal

Abidin Tekön

Ekrem Hayri Üstündağ

KARS

Fevzi Aktaş

Sırrı Atalay

Remzi Çakır

Hasan Erdoğan

Turgut Göle

Kemal Güven

İbrahim Us

Ali Yeniaras

KASTAMONU

Nâzım Batur

Süleyman Çağlar

Salim Esen

Muzaffer Âli Mühto

Ziya Termen

KAYSERİ

Osman Nuri Deniz

Emin Develioğlu (İ.)

Servet Hacipaşaoğlu

KIRKLARELİ

Şefik Bakay

M. Ali Ceylân

Fikret Filiz

Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı

Ahmet Bilgin

Tahir Taşer

KOCAELİ

Nüzhet Akın

Ziya Atıç

Turan Güneş

Cemal Tüzün

KONYA

Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu

Hamdi Ragıp Atade-
mir

Hidayet Aydınar

Mustafa Bağrıaçık

Remzi Birand

Sıtkı Salim Burçak

Abdi Çilingir

Ahmet Koyuncu

Tarık Kozbek

Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA

Ali Galip Bubik

Ahmet İhsan Gürsoy

Ahmet Kavuncu

Süleyman Süruri Na-
suhoğlu

Osman Özbilen

Nihat Haluk Pepeyi

İsmail Hakkı Veral

MALATYA

Esat Doğan

Ahmet Fırat (İ.)

İsmet İnönü

Kâmil Kırkoğlu

Abdullah Köroğlu

Nuri Ocakcioğlu (İ.)
 Mehmet Zeki Tulunay
 Tefrik Ünsalan
MANISA
 Yunus Muammer Alakant
 Adnan Karaosmanoğlu
 Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu
 Melih Koçer
MARAS
 Ahmet Bozdağ
 Ahmet Kadoğlu
 Mahmut Karaküçük
 Remzi Öksüz
MARDİN
 Etem Aybar
 Abdürrahman Bayar
 Bahaettin Erdem
 Abdülkadir Kalav
 Cevdet Öztürk
 Halim Şatana
MUĞLA
 Turhan Akarca
 Yavuz Başer
 Zeyyat Mandalinci
 Nâtak Poyrazoğlu
 Akif Sarıoğlu
NİĞDE
 Ali Ulvi Arıkan
 Sadettin Ertur
 Hüseyin Avni Göktürk
 Hasan Hayati Ülkün

ORDU
 Refet Aksoy
 Bekir Baykal
 Mehmet Cemil Bengü
 Selâhattin Orhon
 Memiş Yazıcı
RİZE
 Hüseyin Agun
 İzzet Akçal
 Mehmet Fahri Mete
SAMSUN
 Salim Çonoğlu
 Abdullah Eker
 Rami Ozan Gümüşoğlu
 Ömer Güriş
 Abdullah Keleşoğlu
 Muhittin Özkefeli
 Hamdi Tekay
 Ferid Tüzel
 Şükrü Uluçay
SEYHAN
 Mustafa Akçalı
 Zahit Akdağ
 Sedat Barı (İ.)
 Enver Batumlu
 Ahmet Kınık
 Cavid Oral
 Salim Serçe
 Sinan Tekelioğlu
 Nurullah İhsan Tolon
 Ahmet Topaloğlu
 İsmet Uslu
 Mehmet Ünalđı

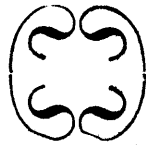
SİRD
 Baki Erden
 Mehmet Daima Süalp
SİNOB
 Nuri Sertoğlu
 Muhit Tümerkan
SİVAS
 Hüseyin Çitil
 Ercüment Damalı
 Nuri Demirağ (İ.)
 Abdurrahman Doğruyol
 Şevki Ecevit
 Nurettin Ertürk
 Kâzım Oskay
 Rifat Öçten
 Ahmet Özel
 M. Nurettin Turgay
 Memduh Turhan
 Hüseyin Yüksel
TEKİRDAĞ
 İsmail Hakkı Akyüz
 Necmi Arman
 Zeki Erataman
 Fethi Mahramlı
 Samim Yücedere
TOKAD
 İhsan Baç (İ.)
 Hulûsi Bozbeyoğlu
 Selâhattin Gülüt
 Osman Hacıbaloğlu
 Hasan Kangal
 Ömer Sunar
 Mehmet Şahin

Yusuf Ulusoy
TRABZON
 Sabri Dilek
 Mahmut Goloğlu
 Süleyman Fehmi Kalaycioğlu
 Selâhattin Karayavuz
 Pertev, Sanag
 Osman Turan
TUNCELİ
 Fethi Ülkü
URFA
 Feridun Ayalp
 Hasan Oral
 Celâl Öncel
 Aziz Özbay
 Muzaffer Timur
UŞAK
 Hakkı Gedik
VAN
 Hilmi Durmaz
 Muslih Görentaş
 Hamit Kartal
YOZGAD
 Danyal Akbel
 Ömer Lûtfi Erzurumluoğlu (İ.)
ZONGULDAK
 Hüseyin Balık
 Necati Diken
 Edibe Sayar
 Avni Yurdabayrak

[Münhal Mebusluklar]

Aydın	1	Kırklareli	1
Bursa	1	Zonguldak	1
Diyarbakır	1		
İstanbul	1		8
Kayseri	2		

İstanbul Mebusu Tahsin Yazıcı ve 6 arkadaşının, Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla değiştirilen 10 ncu maddesinin tadiline ve aynı kanuna geçici iki madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/73)

20 . XII . 1954

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun muaddel onuncu maddesinin bir fıkrasının değiştirilmesine ve bu maddeye geçici iki madde eklenmesine dair kanun teklifimizi ve esbabı mucibesini saygılarımızla sunarız.

İstanbul	Çorum	Elâzığ	Çorum
T. Yazıcı	Ş. Gürses	H. Göktuğ	M. K. Biberoglu
Çorum	Kırklareli	Sivas	Erzincan
Y. Gürsel	M. Ali Ceylan	M. N. Turgay	M. R. Sanalan

GEREKÇE

Ordu Subaylarına Mahsus Terfi Kanununun 10 ncu maddesi subayların terfiye hak kazanmaları için her rütbede fiili olarak en az bulunacakları süreleri tesbit etmektedir.

Evvelce yarbaylar, için (3) yıl olarak kabul edilmiş olan bu müddet 20 Mart 1950 tarih ve 5611 sayılı Kanunla (6) yıla çıkarılmış bulunmaktadır.

Kanunun gerekçesinde, altı yıla çıkarılma sebepleri sayılırken :

«Üç senelik müddetin terfileri çoğalttığı, albay rütbesindekilerin adedini pek çok şişirdiği ve albaylıktaki üç sene müddetin yarbaylığa nakledildiği, bununla beraber bir subayın general oluncuya kadar müddetin evvelkinden farksız olduğu» ileri sürülmüştür.

Görülüyor ki, bu esbabı mucibenin hedefi yalnızca yüksek rütbelerdeki birikmeyi önlemek olup, orduda yarbay oluncuya kadar geçirilen tecrübeli ve en verimli yaşta ve enerjiye tekabül eden vasatı 25 senelik hizmet müddetinin, bu durumdaki subayların yıpranmalarını âzami hadde yükselttiği düşünülmemiş ve hele zıyaa uğrayan hukukunu hiç nazarı itibara almamıştır.

Bir subayın general oluncuya kadar geçireceği müddette bir fark olmadığı hususu da bu esbabı mucibenin en büyük zaafını teşkil etmektedir. Çünkü, bir subayın yalnızca müddetini doldurmakla general olamayacağı diğer ahkâmı kanuniyedeki tahditli hükümlerle meydandadır. Generallik ayrıca bir de Erkânı Harbiyei Umumiye Reisinin seçimine bağlı tutulmuş olmakla diğer rütbelerden pek farklı bir mahiyet arz eder. Şu halde bu tarzı beyan, istikbale mâtuf bir teminat olmaktan uzaktır.

Bundan başka, esbabı mucibenin (Albaylığın üç senesinin yarbaylığa ilâve edildiği) tarzındaki kısmı kanun metnine uygun değildir. Çünkü, hiçbir zaman kanunlarımızda albaylık asgari müddeti üç seneden fazla değildi. Fazla olmayınca da buradan yarbaylığa üç sene ilâve edilmesi de tabiatıyla mevzuubahis olamaz.

Diğer taraftan, kıdemli yarbay veya muadili dereceye ulaşmış olan subay ve askerî memurlar, kesintilerden sonra eline geçebilen (40) liralık bir tazminatla tatmin edilmek istenmiş ise de, bu

tazminatın, 30 senesini ikmal edenlerin alacakları ikramiyeler ile emekli maaşlarına da hiçbir aksi mevzu bahis olamadığına göre bu çeşit malî ve iktisadi zararları da mağduriyetlerinin maddi bir delilini teşkil etmektedir.

Bu hususu teyit için B. M. M. tutanak dergisinin 25 nci cilt 233 ncü sahifesindeki M. M. Komisyonu raporundan bu mevzu ile ilgili kısmı aynen aşağıya çıkarılmıştır.

«Kıdemli yarbayla, yarbaya 90 lira asli maaş ve tutarı 625 lira olmak üzere maaş tahsis ve kıdemli yarbaya da ayrıca 50 lira tazminat verilmesi kabul edilmiştir.

Her ne kadar aralarında 50 lira gibi tazminat farkıyla bir üstünlük sağlanmış ise de bu tazminatın emeklilik hesabında dikkat nazara alınmayacağı ve bu yüzden kıdemli yarbaylar ve emsallerinin mağdur olacakları da aşikârdır.

Bu 50 lira tazminatın emeklilik hesabında dikkati nazara alınması için bu kanuna bir hüküm konulmasına da 5434 No. lu Emekli Sandığı Kanununda mevcut bir hüküm mâni bulunmaktadır.

Bu mevzu üzerinde yapılan görüşmeler sırasında, Millî Müdafaa Vekili bu gibilerin emekliliğe ayrılmaları sırasında emeklilik maaşlarının bir üst derece maaş üzerinden hesaplanması hususu Maliye Vekâletince kararlaştırılmış olduğu beyan edilmiş ve bu beyanın bir an evvel tahakkuk ettirilmesi kaydıyla şimdilik bu tazminatlarla iktifa edilmesi komisyonumuzca münasip görülmüştür.»

Yukarda arz edilen durum, bugüne kadar vadedilen şekilde düzeltilmemiş ve yarbayların mağduriyeti devam etmiştir.

Her ne kadar, E. U. Riyaseti başta olmak üzere Askerî Şûra âzası 1950 yılından beri subaylara mahsus Terfi Kanununun tadili hususununki müzakerelerinde ve senelerden beri hazırlanıp müte-nevvi hükümleri ihtiva etmesi dolayısıyla bir türlü Meclise sevk edilemeyen ve daha bir müddet gecikeceği anlaşılan Personel Kanunu görüşmelerinde yarbaylık rütbesinde bekleme müddetinin 3 sene olması üzerinde ittifak etmişlerse de bu karar bugüne kadar kuvveden fiile çıkamamıştır.

Diğer eihetten, ordu kumanda heyetinin geliştirilmesi için sarfedilen gayretler yanında en seri ve tabii tedbir mahiyetinde olan yarbaylığa ait 3 yıllık müddetin kabulü ve bu subayların alay ve daha yukarı makamlara, enerjilerini kaybetmeden bir an evvel yükselmelerini de sağlıyacaktır.

Yarbaylık müddetinin 3 yıla indirilmesi Millî Müdafaa kadrolarında hiçbir değişikliği icabettirmeyecek ve halen kıdemli yarbaylar 50 liralık bir tazminat almakta olduklarına göre de malî porte bakımından ehemmiyetli bir fark da tahassul etmeyecektir.

Bütün bu esbabı mucibe muvacehesinde yarbaylık rütbesinde fiilen en az bulunulacak sürenin 3 yıl olarak düzeltilmesi suretiyle maddenin eski hale getirilmesi icabettir.

Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa Encümeni

Esas No. 2/73

Karar No. 9

14 . I . 1955

Yüksek Reisliğe

İstanbul Mebusu Tahsin Yazıcı ve 6 arkadaşından teklif edilen Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla değiştirilen 10 ncu maddesinin birinci fıkrasının tadiline ve aynı kanuna geçici iki madde eklenmesine dair teklif 12 . I . 1955 günü alâkalı vekâlet mümessillerinin huzuriyle encümenimizde görüşüldü.

Kanun teklifi aynen kabul edildi. Yalnız yüksek tahsil görmeyen muamele memurlarının yarbaylık rütbesinin üstüne terfileri mevzu bahis olamayacağına göre bu teklifin şümulü haricinde kalacakları yani üç senesini ikmal etmiş olanların terfi edeceklerin halen almakta oldukları ve ileride alacakları terfi zamlarının verilmesine devam edilmesi tabii görülmekte ve halen üç seneyi doldurup da her hangi bir sebeple terfi edemiyen yarbayların da bu husustaki müktesep haklarının devam etmesinin de tabii olacağı belirtil-

mesine karar verilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine vermek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Millî Müdafaa En. Reisi

M. Muharriri

Bolu

Elâzığ

F. Belen

M. Şevki Yazman

Kâtip

Erzincan

Ankara

Edirne

M. R. Sanalan

M. Ergüder

K. Yaşınkılıç

Elâzığ

Erzurum

İstanbul

H. Göktuğ

İ. Avni Akdağ

A. F. Cebesoy

İstanbul

Kocaeli

T. Yazıcı

K. Meriç

Niğde

Niğde

A. Ulvi Arıkan

Z. Üner

İmzada bulunamadı

İmzada bulunamadı

Rize

Trabzon

Tunceli

K. Balta

S. Orberk

A. Bora

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 2/73

Karar No. 88

29 . IV . 1955

Yüksek Reisliğe

İstanbul Mebusu Tahsin Yazıcı ve 6 arkadaşının, Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla değiştirilen 10 ncu maddesinin tadiline ve aynı kanuna geçici 2 madde eklenmesine dair olan kanun teklifi Millî Müdafaa Encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla teklif sahibi, Millî Müdafaa Vekili ve Maliye Vekâleti mümessili hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun teklifi gerekçesinde yazılı mucip sebeplere istinaden yarbayların terfiye hak kazanmaları için 4273 sayılı Kanunun 10 ncu

maddesiyle tesbit edilmiş olan fiilî hizmet müddeti (3) sene iken bilâhara bu kanunu tadil eden 5611 sayılı Kanunla (6) seneye çıkarılmış olduğundan, bu müddetin (3) seneye indirilmesini istihdaf etmekte ve muvakkat maddelerle ise bu kanunun neşrini mütaakıp yarbaylıkta fiilen (3) senesini doldurmuş olanların aldıkları son sicillerine göre 30 Ağustos tarihini bekletilmeksizin terfilerinin yapılmasının ve yarbaylıkta üç yıldan fazla bekliyenlerin bu kanunla albaylık nasplarının yarbaylıkta üç yılı bitirdikleri tarihe götürülmesinin temini istenilmektedir.

Teklif üzerinde encümenimizde cereyan eden müzakerelerden ve bu hususta Millî Müdafaa Vekilinin verdiği tamamlayıcı izahattan sonra maddelerin müzakeresine geçilmiş teklifin başlığı ile birinci maddesi şeklen değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Encümenimizce kabul olunan teklifin 2 nci maddesine göre kanun neşri tarihinden itibaren meriyete gireceğine ve kabul olunan birinci maddede ile de yarbaylıkta fiilî olarak en az bulunacak müddet de (3) yıl olarak tesbit edilmiş olduğuna binaen bu şeraiti haiz yarbayların kanunun neşrini mütaakıp terfileri yapılacağından ve 5611 sayılı Kanunun yürürlükte kaldığı müddet zarfında emekliye sevk edilen veyahut ölümleri dolayısıyla dul ve yetimlerine maaş tahsis edilmiş olanların durumlarını da göz önünde bulundurmamak, sonra yarbaylıkta (3) seneden fazla geçen müddetlerin albaylıkta dâhil hesabedilmesi geriyeye doğru bir hesaplaşma gibi istisna teşkil edeceği cihetle encümenimiz muvakkat maddelerin kabulüne imkân göremediği için tayyetmiştir.

Kanun teklifinde mevcut olmamakla beraber, Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununda bu teklifi kanuni ile tadil ve kabul olunan hükümlere mütenazır olarak Subay ve Askerî Memurların Maaşları hakkındaki 5609 sayılı Kanunun 5838 sayılı Kanunla değiştirilen birinci ve ikinci maddelerinde de değişiklik yapılması gerekmekte olduğu cihetle buna ait hükümler 2 ve 3 ncü mad-

deler olarak encümenimizce kabul edilmiştir.

Mütaakıp yürürlük maddeleri şeklen değiştirilmek suretiyle kabul olunan kanun lâyihası Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis		Reisvekili
Rize		Balıkesir
<i>İ. Akçal</i>		<i>H. İmre</i>
Mazbata Muharriri		Kâtip
İstanbul		Siird
<i>H. Hüsman</i>		<i>B. Erden</i>
Ağrı	Antalya	Aydın
<i>K. Küfrevi</i>	<i>K. Akmanlar</i>	<i>Z. Uray</i>
Balıkesir	Çankırı	Çorum
<i>M. H. Timartaş</i>	<i>T. Uygur</i>	<i>Y. Gürsel</i>
Diyarbakır	Diyarbakır	Eskişehir
<i>Y. Azizoglu</i>	<i>M. Ekinci</i>	<i>A. Potuoğlu</i>
Gazianteb	İçel	İzmir
<i>E. Cenani</i>	<i>İ. Gürgen</i>	<i>B. Bilgin</i>
Kırklareli	Konya	Konya
<i>Ş. Bakay</i>	<i>M. Bağraçak</i>	<i>R. Birand</i>
Muğla	Niğde	Ordu
<i>A. Sarıoğlu</i>	<i>H. A. Göktürk</i>	<i>R. Aksoy</i>
Rize	Seyhan	Sinob
<i>H. Agun</i>	<i>N. İ. Tolon</i>	<i>S. Somuncuoğlu</i>
Sivas		Trabzon
<i>A. Özel</i>	<i>S. F. Kalaycıoğlu</i>	
Yozgad	Zonguldak	Zonguldak
<i>D. Akbel</i>	<i>S. Ataman</i>	<i>H. Balık</i>

İSTANBUL MEBUSU TAHSİN YAZICI VE İKİ ARKADAŞININ TEKLİFİ

Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla değişen onuncu maddesinin bir fıkrasının değiştirilmesi ve bu kanuna geçici iki madde eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 4273 sayılı (Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanunu) nun 5611 sayılı Kanununun (2 nci) maddesiyle değişen 10 neu maddesindeki Yarbayların bu rütbede fiilî olarak en az bulunacakları süreyi gösteren fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Yarbay 3 yıl

MADDE 2. — 5611 sayılı Kanuna aşağıdaki iki geçici madde eklenmiştir :

Geçici madde 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takipeden 30 Ağustos tarihine kadar üç senesini tamamlamış bulunan yarbaylarla muadili askerî memurların (Kıta veya geri hizmetlerde) aldıkları son sicillerine göre 30 Ağustos beklemeksizin derhal terfileri yapılır. Yarbaylıkta üç yıldan fazla bekliyenlerin albaylık naspları yarbaylıkta üç yılı bitirdikleri tarihe götürülür. Bu nasıp düzeltmesinden dolayı geçen müddetler için maaş farkları verilmez.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

4273 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla değiştirilen 10 neu maddesi ile Subay ve Askerî Memurların Maaşları hakkındaki 5609 sayılı Kanunun 5838 sayılı Kanunla değiştirilen birinci ve ikinci maddelerinde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 4273 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla değiştirilen 10 neu maddesindeki (Yarbay 6 yıl - havada, denizde 5 yıl -) ibaresi (Yarbay 3 yıl) olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2. — Subay ve Askerî Memurların Maaşları hakkındaki 5609 sayılı Kanunun 5838 sayılı Kanunla değiştirilen birinci maddesine ait cetveldeki (Kıdemli yarbay, kıdemli ikinci sınıf askerî memurlar, yarbay ve ikinci sınıf askerî memurlar) ibaresi (Yarbay ve ikinci sınıf askerî memurlar) olarak değiştirilmiştir.

MADDE 3. — Subay ve Askerî Memurların Maaşları hakkındaki 5609 sayılı Kanunun 5838 sayılı Kanunla değiştirilen 2 nci maddesinden (Naspından itibaren üç yılı tamamlayan ve bu oldukları görevlerde bir üst derece maaşa liyakatleri, üstleri tarafından tasdik edilen yarbaylara kıdemli yarbay denir. Bunlara ve eşiti askerî memurlara 4 neu derece maaşı ve ayrıca (50) lira tazminat verilir.) ibaresi çıkarılmıştır.

Teklif

B. E.

Geçici madde 2. — 5611 sayılı Kanunun neş-
rinden sonra yarbaylıkta 6 veya 5 sene bekliye-
rek albaylığa ve birinci sınıf askerî memurluğa
terfi eden subay ve askerî memurların naspları,
4273 sayılı Kanunun hükümlerine göre yüksel-
me şartlarını tamamladıkları tarihe götürülür
ve bunlara da geçen müddetler için maaş farkı
verilmez.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden
muteberdir.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini icraya
İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden
itibaren mer'idir.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini ic-
raya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Petrol Kanununun bâzı maddelerinin tadili ve bâzı maddelerine fıkralar ilâvesi hakkında kanun lâiyhası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/236)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Teknik Dairesi

Say. : 71 - 98, 1070

6 . IV . 1955

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

6326 sayılı Petrol Kanununun bâzı maddelerinin tadili ve bâzı maddelerine fıkralar ilâvesi hakkında İşletmeler Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 5 . IV . 1955 tarihinde kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibe ve ilişiğiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

6326 sayılı Petrol Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bâzı maddelerine fıkralar ilâvesine dair kanunun tasarısının mucip sebep lâiyhası

16 . III . 1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanununun 2 nci maddesinde belirtilen maksadına uygun bir şekilde, yani Türkiye'nin petrol kaynaklarının hususi teşebbüs eli ve yatırımlarıyla, süratle, fâsılasız ve verimli bir şekilde geliştirilip kıymetlendirilmesini sağlayacak surette tatbikinin ancak bu kanunun bâzı maddelerinde yapılacak değişiklikler ve bâzı maddelere kanunun kabulü sırasında dereci unutulmuş birtakım hususların ilâvesi sayesinde mümkün olabileceği neticesine varılmıştır.

Filhakika, adı geçen kanunun bâzı maddelerinin bir yıldan beri tatbik mevkiinde olması birtakım aksaklıkları ortaya koymuş ve bu keyfiyet henüz tatbik edilmeyen maddeler üzerinde de dikkatli bir tetkikin zaruri bulunduğu kanaatini uyandırmıştır. Bunun neticesinde, bu maddelerin bâzılarının da tadilinin gerektiği anlaşılmıştır. Teklif edilen değişiklikleri üç esasta hulâsa etmek mümkündür :

1. — Petrol Kanununun bâzı hükümlerine vuzuh vermek (Meselâ piyasa fiyatı, kuyubaşı fiyatının tesbiti gibi) ;

2. — Yeni birtakım hükümleri kanuna ilâve etmek (Sondaj esas masraflarının tarife ilâvesi, disiplin komisyonunun teşkili gibi) ;

3 — Petrol Kanununu hususi teşebbüs için daha teşvik edici bir hâle getirmek (meselâ 13 ncü ve 58 nei, 109 neu ve 112 nei maddelerde yapılan tadilât gibi) ;

Bilhassa bu sonüçü cihetin ehemmiyeti son derece bârızdır. Bugünkü Dünya Petrol istihsalinin Dünya istihlâkine nazaran fazlalık arz ettiği ve bu vaziyetin önümüzdeki beş altı sene daha devam edeceği göz önünde tutulursa yukarıda mevzuubahs edilen ikinci madde gereğince süratle memleketimizin Petrol kaynaklarını bulup geliştirecek sermaye, malzeme ve teknik malûmatın temininin petrol sanayiine tatbik edilecek hükümlerin komşu memleketlere nazaran daha elverişli olmasına bağlı bulunduğu anlaşılır.

Bu itibarla, mevcut hükümleri bir taraftan tazvih ve ikmal, diğer taraftan daha teşvikkâr bir hâle sokmak maksadiyle bu tadil tasarısı takdim kılınmıştır.

Değiştirilmesi veya yeniden ilâve olunması istenilen maddelerin ayrı ayrı mucip sebepleri aşağıda arz edilmiştir :

Madde 3 :

1)b Petrolün tarifine ait bu değişiklik asfalt yataklarının Maden Kanununa göre çalıştırılabilmesini temin maksadiyle yapılmıştır.

25)a Kanunda mevcut «piyasa fiyatı» tarifi vazih değildir. Yapılan değişiklikte petrolün Türkiye'de istihlâk edilmesi veya Türkiye'den ihracolonması hallerinde dünya piyasası mevcut olsun olmasın piyasa fiyatının ne şekilde tesbit edildiği vazihan gösterilmiştir. Bu meyanda her sanayi şubesinde olduğu gibi memleketimizde petrol endüstrisine, gelişinceye kadar, gümrük himayesi tanınmıştır.

b «Ortalama piyasa fiyatı»nın adedi veya hendesi vasati esasına göre hesaplanacağı tâyin edilmemiş olduğundan gerek devlet hissesinin cibayetinde, gerekse petrolün memleket dâhilindeki satışında fiyat tesbitinde ihtilâflara yol açacağı düşünülerek bu tâbirin kaldırılması cihetine gidilmiş ve yerine piyasa fiyatı esas alınmak suretiyle «kuyu başı fiyatı» tarif edilmiştir. Esasen bu sonuncu tâbirin kanun metninde mevcut olmakla beraber tarifler maddesinde yer almış bulunması bir eksiklik idi. Böylelikle bu noksan giderilmiştir.

26) Tarife sadece «tesisat» kelimesi ilâve edilmiştir.

27) Kanunda bizatihi sondaj masrafları nazara alınmamış olduğundan bu masraflar «sondaj fer'i masrafları» tâbirine ilâve edilmiştir.

32) Petrol birimi tarifinde suhnet derecesi tarife ilâve edilmiştir.

Madde 5. :

Maden Kanununa göre asfalt arama veya işletme ruhsatnamesi almış olanların petrol ameliyatı yapmalarını ve aynı yerde petrol ameliyatı yapacak olanlara mâni olmamalarını temin maksadiyle maddede gereken değişiklik yapılmıştır.

Madde 12 :

1. — Yabancı bir devlet namına hareket eden şahısları da bu hükme tâbi kılmak üzere fıkrada gereken değişiklik yapılmıştır.

Madde 13 :

1. — Türkiye'de istihsal edilen ham petrolün dışarıya çıkarılıp müstahsalın yabancı memleketlerdeki tasfiyhanelerinde muameleye tâbi tutulması mecburiyetini vaz'eder gibi görünen bu maddeye vuzuh vermek ve petrol hakkı sahiplerinin eğer varsa Türkiye'deki tasfiyhanelerinde bunu yapmakla mükellef bulduklarını belirtmek üzere fıkrada değişiklik yapılmıştır.

3. Türkiye'de kurulacak bileümle tasfiyhanelerin ham petrol ihtiyacının Türkiye ihtiyacına dâhil olduğunu ifade ve şirketlerden bu ihtiyacın karşılanmasının her şeyden evvel istenebileceği hükmünü ihtiva eden bu fıkra Türkiye'nin sivil ve askerî ihtiyaçlarını temin edecek kapasitedeki tasfiyhanelerin ihtiyaçlarının memleket ihtiyacına dâhil bulunduğu şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 43 :

Petrol hakkı sahiplerince gizli tutulması istenebilecek hususlara dair olan bu maddeye vuzuh verilmiş ve teknik ve ameliyata mütaallik malûmat meyanına malî malûmat da ilâve edilmiştir.

Madde 50 :

2 — Fıkradaki değişiklik «civarında» kelimesinin yerine «dışında» kelimesinin ikamesinden ibarettir. Bunun sebebi, arama sahasının petrol imkânlarını tesbit maksadiyle yapılacak istikşaf- ların bazen çok geniş sahalar üzerinde yapılmasının gerektiği göz önünde tutularak petrol hakkı sahibine bu imkânın verilebilmesidir.

Madde 53 :

2 — Bu fıkrada yapılan değişiklik, vuzuh vermek maksadiyle «aynı zamanda» kelimelerinin fıkraya ilâvesinden ibarettir.

Madde 55 :

2. — Kanuna göre petrol hakkı sahiplerinin bir bölgede mevcut ruhsatname sahalarından yal-

nız birinde sondaj yapmak mükellefiyetleri vardır. Bu sahada hüsnüniyetle aramalara devam eden bir hak sahibinin ruhsatnamesi, gösterdiği muhik sebepler dolayısıyla temdidedilirse bölgedeki diğer sahalarının da arama müddetlerinin uzatıldığını tavzih etmek üzere fıkra da gereken değişiklik yapılmıştır.

Madde 56 :

2. — 50 nci maddenin 2 nci fıkrasının tadili mucip sebepleriyle burada da «civarında» kelimesinin yerine «dışında» kelimesi ikame edilmiştir.

3. — Kanuna göre devlet hakları sene sonunda devlet hisseleri ise sene içinde muayyen devrelerde ödendiğinden, sene içinde ödenmiş bulunan devlet hisselerinin sene sonunda tahakkuk edecek devlet hakkından mahsubedilmesi gerekmektedir. Bunu temin maksadiyle gereken değişiklik yapılmıştır.

Madde 57 :

50 nci maddenin 2 nci fıkrasının tadili mucip sebepleriyle burada da «civarında» kelimesinin yerine «dışında» kelimesi ikame edilmiştir.

Madde 58 :

1. — Tarif ve tavsifinde ihtilâflara yol açması muhtemel olan rüsubi havza mefhumu fıkradan kaldırılmış ve verilen haklarda olduğu gibi mükellefiyetlerde de bölgelerin esas alınması hükmü vaz'olunmuştur. Ayrıca arama sondajlarına başlama mecburiyeti de 3 seneden beş seneye çıkarılmıştır. Arama ruhsatnamesinin müddeti değiştirilmeden sonra başlama müddetinin uzatılmasında, sondaj yapılacak yerlerin etüdlerinin tam yapılmasına ve binnetice petrolü daha kolay bulma fırsat vermek bakımından fayda mülâhaza edilmiştir.

2. — Bu fıkra da yukarıki mucip sebeplerle rüsubi havza mefhumu kaldırılmış ve petrol keşfini mütaakıp keşfi yapan tarafından alınacak yeni arama sahalarında sondaja başlama müddetinin Petrol Dairesince tanzimi hükme bağlanmıştır.

Madde 63 :

1 — Arama sahasında bir keşif yapmış bulunan ve işletme ruhsatnamesi talebeden bir arayıcıya arama ruhsatnamesinin verildiği tarihte ve cari bulunan şartlarla işletme ruhsatnamesi verilmesi için bu fıkra da yapılan değişiklik müktesep bir hakkı tanımak maksadına mâtuftur. Ayrıca petrollü arazi yerine arazi parçası denilmekle işletme sahalarına fiilen petrol bulunmamış olmakla beraber işletmeye lüzumlu bâzi arazi parçalarının da ithaline imkân verilmiştir.

Madde 68 :

1 — Kanunda işletmeci ruhsatnamesinin ilk üç senesi zarfında işletme sahasında ticari miktarda petrol istihsal etmediği takdirde en çok 90 günlük mehil verilerek ticari istihsale başlamasının tebliğ edileceği ve başlamadığı takdirde işletme ruhsatnamesinin sukut edeceği yazılıdır. İktisadi mahiyette petrol istihsaline elverişli şartlar mevcut olduğu takdirde böyle bir sanksyonun tatbikini ve hakkın sukutunu intacedecek olan bir tebliğ için verilen 90 günlük mehlin asgari olmasını temin eden bir değişikliğin bu fıkra da yapılması gerekmektedir. Bu değişiklik iktisadi işletmeyi mümkün kılmıyan piyasa şartları veya nakil imkânsızlıkları gibi ahvalin göz önünde bulundurulmasına imkân verecektir.

Madde 69 :

2. — 56 nci maddenin 3 ncü fıkrasındaki değişiklik dolayısıyla bildirilen mucip sebeplere dayanarak bu fıkra da değişiklik yapılmıştır. Aynı zamanda fıkraya yeni tarife göre «kuyu başı fiyatı» tâbiri de ilâve edilmiştir.

Madde 71 :

Kanunda bu maddenin devlet haklarının ödenmesi hususuna mütedair hükmü vuzuhsuz olduğundan yapılan değişiklikle, birleştirilmiş petrollü arazi üzerinde petrol hakkı sahiplerinin ilgileri nispeti esas alınmak suretiyle Devlet haklarının ödeneceği tavzih edilmiştir.

Madde 78 :

1. — Bu fıkra da yapılan iki değişiklikten biri istihsal olunan petrolün zayıat düşüldükten sonra

bakiye kalan kısmından Devlet hissesi verileceğini tavzihten ibarettir. Diğeri de, verimi artırmak maksadiyle yeraltında sevk edilen petrolün sadece daha alttaki bir hazne tabakasına inhisar ettirilmeyip lüzum görülecek diğeri hazne tabakalarına da enjeksiyon imkânlarını sağlamaktadır.

2. — Bu fıkraya kuyu başı fiyatı tâbiri ithal edilmiş ve memleket ihtiyacını karşılamak üzere bir petrol hakkı sahibinin ayracağı petrolden o yıl içinde aynı olarak ödediği Devlet hissesinin tenzil edileceği hususu tavzih olunmuştur.

Madde 79 :

Devlet hakkı ve hissesinin petrol hakkı sahibinin beyanına istinadettirilmek suretiyle tahakkuku cihetine gidileceği hususu vuzuhlandırılmak üzere maddede gereken değişiklik yapılmıştır.

Madde 81 :

Kanunun bu maddesi belgeye mütaallik müracaatların ne gibi hallerde reddolunacağı hükmünü vaz'eylemektedir. Bu metne göre belge müracaatlarının birçoğu otomatik bir şekilde reddolunmak durumundadır. Maddede yapılan değişiklik, hükmü menfi durumdan müspet duruma getirmiştir. Bu suretle müracaatların hepsinin tetkika tâbi tutulmaları imkân dâhiline getirmektedir.

Madde 82 :

1. — Bu fıkranın b ve c bentleri yer değiştirmedikçe her iki bent hükmünün boru hatlarına mütedair bulunduğu zehabı hâsıl olmaktadır. Halbuki, bentlerden biri boru hattına ait olup diğeri umumiyetle bütün belge mevzularına şâmil bulunması iktiza etmektedir. Bu itibarla, bentlerin yerleri değiştirilmiş ve bu arada yeni b bendine vuzuh verilmiştir.

Madde 84 :

3. — Tarife yapılırken taşıyıcının sermayesine mâkul bir nema sağlamayı hükme bağlayan bu fıkraya vuzuh verilmek maksadiyle sermaye mevcutları da nazara alınarak fıkrada değişiklik yapılmıştır.

Madde 95 :

Bu maddeye ikinci fıkra ilâve edilmiştir. Petrol ameliyeleri ile sair ameliyelerin aynı şirket tarafından ifa edilmesi halinde; gerek petrol ameliyelerinin ve gerekse bu ameliyelerden tevellüdeden neticelerin diğeri tefrikini mümkün kılmak üzere sermaye tahsisi ve müstakil muhasebe kurulması esası kabul edilmiştir. Böyle bir tefrik, petrol faaliyetleri dışında kalan muamelelerin umumi hükümlere tâbi tutulması ve Petrol Kanunu hükümlerinin sadece petrol faaliyetlerine inhisar ettirilmesi için zaruridir.

Ayrıca birinci fıkraya vuzuh verilmiştir.

Madde 97 :

Bu maddede «Muafiyet» yerine «İstisna» ve «Kazanç ve irat» yerine «Gelir ve kazanç» tâbirleri kullanılarak madde vuzuhlandırılmıştır.

Madde 98 :

Bu maddede «Kabul edilen veya edilebilen» yerine «Talep ve kabul edilmiş olan» ibaresi kullanılmak suretiyle maddeye vuzuh verilmiştir.

Madde 101 :

Maddeye yapılan ilâvelerle, petrol hakkı sahibinin tahmin suretiyle hesaplıyacağı hâربولma, yıpranma ve işe yaramaz hale gelme müddetlerini, bilâhara değiştirmek istediği takdirde, yapacağı müracaatın esasları hakkında Nizamnameye hüküm konması derpiş edilmiş ve bu müddetlerin «Maliye Vekilinin lüzum göstermesi üzerine» de değiştirilebilmesi temin olunmuştur.

Madde 102 :

Maddenin tadilden evvelki şeklinde, petrol hakkı sahibi, hiçbir şarta tâbi olmaksızın, maliyet veya nispî tükenme paylarından hangisi büyükse onun indirilmesini isteyebilmekte ve hükmün mefhumu muhalifinden, küçük olanı da istemek hakkını haiz bulunduğu anlaşılmakta idi.

Yapılan değişiklikte, itfa süresinin uzatılmamasını temin maksadiyle, petrol hakkı sahibinin indirebileceği asgari tükenme payı, maliyet tükenme payı miktarı ile tahdidedilmiş; fakat tüken-

me paylarından hangisi büyük ise onun indirilmesini istemek hakkı mahfuz tutulmuştur.

Diğer taraftan, petrol hakkı sahibinin, bu madde ile tanınan tercih hakkını her yıl için yeniden kullanabileceği hususu tavzih edilmiştir.

Madde 103 :

Maddede geçen «iktisadi kıymet» ibaresi yerine «münferit saha» tâbiri ikame edilmiş ve ifadeye vuzuh vermek maksadiyle bâzı yerlere münferit saha tâbiri ilâve olunmuştur.

Birinci fıkranın (b) bendindeki «bakıye kıymet» tâbiri, «petrol hakkı sahibi bakımından haiz olduğu bakıye kıymet» şeklinde tavzih edilmiştir.

İkinci fıkradaki «yeraltında mevcut ve istihsali kabil petrol birimi», petrol hakkı sahibinin bu husustaki tahmini ile irtibatlandırılarak fıkra tamamlanmıştır.

Üçüncü fıkrada «kendi petrol ameliyelerinde kullanılan veya yeraltına iade olunanlar hariç tutulmak üzere» ibaresi 78 nci maddenin birinci fıkrasında yapılan değişikliğe mütenazır olarak tadil edilmiştir.

Bundan başka; bâzı fıkralarda : Meselâ, «istihsal edilen» tâbiri yerine «istihsal edilip depolanan» ve «bakıye kıymet» yerine «petrol hakkı sahibi bakımından haiz olduğu bakıye kıymet» ibarelerinin kullanılması suretiyle ifadeye vuzuh verilmiştir.

Dördüncü fıkranın teklif olunan şeklinde, petrol hakkı sahibinin, tahminde yapacağı değişikliği bildirmesi ve bu bildirim yapılma şekli ve süresi hakkında Nizamnameye hüküm konulması derpiş edilmiştir.

Madde 104 :

Bu maddede 102 nci maddeye muvazi olarak nispi tükenme payının münferit saha itibariyle hesaplanacağı husus teyit ve «kendi petrol ameliyatında kullanılan veya yeraltına iade olunanlar hariç» ibaresi tavzih olunmuştur. «Kuyu başı ortalama piyasa fiyatı», «kuyu başı fiyatı» olarak düzeltilmiştir.

Diğer taraftan; birinci fıkrada «istihsal edilen petrol» yerine «istihsal edilip depolanan» tâbiri kullanılmış ve bundan başka, nispi tükenme payı hesabında devlet haklarının münferit sahalarına tevziinin ne şekilde yapılacağını göstermek üzere maddeye üçüncü fıkra ilâve edilmiştir.

Madde 105 :

Bu maddede muhtelif fıkralara «... veya terkten mütevellit zarar olarak...» ibaresi ilâve edilmiş ve böylece aktifleştirilen masraflardan kalan bakıyenin terk halinde zarar yazılmak suretiyle itfasına imkân verilmiştir.

Tercih hakkının kullanılacağı ilk vergi beyannamesinden ne kasdolunduğu da «... masrafların yapıldığı ilk döneme ait vergi beyannamesi...» şeklinde tasrih edilmiştir.

Madde 106 :

Zararların devri hususunda her şeyden önce tahassul eden zararların ihtiyat mahiyetinde olan tükenme payı fazlaları ile kapatılması kabul edilmiştir. Devredilebilecek zarar tükenme payı fazlalıkları ile kapatılamıyan zarardır.

Ayrıca maddede zarar naklinin ne şekilde yapılacağını izah maksadiyle nizamnameye hüküm konması derpiş edilmiştir.

Madde 107 :

Bu maddeye de, iştirak halinde devri mümkün hemen evvelki iki döneme ait zararın 106 nci maddedeki hükme muvazi olarak önce tükenme payı fazlalığı ile mahsubu ve bakıye zararın devri için hüküm ilâve edilmiştir.

Madde 109 :

Birinci fıkranın (a) bendinde, normal verginin hangi vergilerden terekkübedeceği gösterilmiştir.

Sermayenin nasıl itfa edileceği hakkında ikinci fıkra halinde maddeye yeni bir hüküm ilâve edilmiş ve buna mütenazır olarak munzam verginin nasıl hesaplanacağı da bu esasa göre tadil ve tavzih olunmuştur.

Diğer taraftan, munzam verginin hesabında sâfi gelir ve kazançtan indirilecek vergiler meyanına, harçlarla gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri de ilâve edilmiştir.

Üçüncü fıkraya ilâve edilen bir hüküm ile normal vergi, sair vasıtasız vergiler ve Devlet hakları ile Devlet hisseleri, harçlar, gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri yekûnunun, sâfi gelirin % 50 sini aşamıyacağı kabul edilmiştir.

Madde 110 :

İkinci fıkraya, 109 ncü maddede yapılan ilâveye mütenazır olarak, harçlar, gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri kelimeleri eklenmiştir.

Madde 111 :

Maddenin ikinci fıkrasına ilâve edilen hükümlerle, ihraç ve depo edilen petrol ibaresi tavzih ve gelir ve kazançlar üzerinden alınması mukarrer vergilerin, vergi sınırı içinde kalacağı hususu teyid olunmuştur.

Diğer taraftan, memleket ihtiyacını karşılamak için satılan petrol mahsullerinin mükellefiyet sınırı içinde kalması temin edilmiştir.

Madde 112 :

1. Bu fıkranın tatbikatta fiilen doğurduğu müşkülât göz önünde bulundurularak fıkroda üç değişiklik yapılmıştır. Biri, vuzuhsuz ve ihtilâflara yol açmakta olan «müstehlek madde» tâbirini fıkradan kaldırmak; diğeri mütaahhit vasıtasıyla yapılacak petrol ameliyatına muktazi malzemenin de gümrük muafiyetinden faydalanmasını sağlamak. Üçüncüsü, petrol ameliyatında yerli malzemenin kullanılmasını temin için lüzumlu himayeyi tesis etmektir.

Madde 115 :

Mer'î Kanunda transfer hükümleri yabancı sermayeyi teşvik kanunu hükümlerinden mülhem olarak ve bu kanunun derpiş ettiği esaslara muvazi olarak tedvin edilmiştir.

Bu defa petrol araştırma ve işletilmesinin arz ettiği ehemmiyet ve hususiyet ile şimdiye kadar cari tatbikat göz önünde bulundurularak bu mevzuun yeniden ele alınmasına zaruret duyulmuş ve işbu madde bu icapların ışığı altında ve muaddel metnin 3 ncü maddesiyle ihdas edilen «sermaye mevcutları» müessesesine muvazi olarak yeniden tedvin edilmiş bulunmaktadır.

Madde metninde transfere mevzu olacak kıymetler, petrol hakkı sahibinin nakdî fonları ve buna mütaallik haklarıyla sermaye mevcutları ismi altında iki grup halinde ele alınmış ve bu gruplara dâhil kıymetlerden transfer hakkı dışında bırakılan unsurlar maddede ayrı ayrı tadad edilmiştir.

Diğer taraftan petrol faaliyetlerinin arz ettiği ehemmiyet göz önünde bulundurularak aynı maddenin 2 ncü fıkrasında, petrol hakkı sahiplerinin petrol ameliyatında kullanılmak üzere harıçten ithal edecekleri sermaye, hizmet ve malzeme için döviz tahsisi esası kabul edilmiş bulunmaktadır. Ancak bu suretle harice transferine müsaade edilecek iktisadi kıymetlerle harıçten temin edilecek sermaye, hizmet ve malzeme ve diğer iktisadi fonlar petrol hakkı sahibince Türkiye'de, fakat Türkiye'deki petrol faaliyetleri dışındaki kaynaklardan temin edilmiş addolunacak ve transfer hükümlerinden istifade etmeyecektir.

Madde 116 :

Bir evvelki maddede tesbit edilen transfer hükümlerinin mütenazır olarak yeniden tedvin edilmiş olan bu maddede usule mütaallik esaslar yer almış bulunmaktadır.

Maddede derpiş edilen esasa göre; memlekete ithal edilen sermaye, malzeme ve diğer mevzuatların kıymetlerinin takdiri ve aynen harice transferinde bunların kıymetinin tesbiti, nakden transferi halinde de transfer edilecek dövizin cins ve miktarının tâyini Maliye Vekâletiyle Petrol Dairesi tarafından müştereken yapılacaktır.

Kıymet takdiri mevzuunda, petrol ameliyatının haiz olduğu ehemmiyet ve hususiyet göz önünde bulundurularak ithal edilecek nakdî sermaye, malzeme ve diğer mevcudat için, ithal tarihinde veya Petrol Dairesiyle petrol hakkı sahibinin aralarında mutabık kalacakları daha mukaddem bir tarihte cari resmî kambiyo kuruna nazaran kıymet takdir edilmesi derpiş olunmuştur.

Yine aynı sebeple hariçten ithal edilmiş nakit ve bunlara mütaallik haklar ile sermaye mevcudatı meyanına giren kıymetlerin transferi mevzuunda da bunların ithali sırasında cari olan resmî kurun veya mutabık kalınmış daha mukaddem tarihteki kurun tatbiki kabul edilmiş bulunmaktadır.

Madde 117 :

Maddenin birinci fıkrası, yukardaki maddeler mucibince transfer edilecek kıymetler için gerekli transfer müsaadesinin ve döviz tahsislerinin Maliye Vekâletince yapılacağını derpiş etmektedir.

İkinci fıkrada, petrol ameliyelerinin arz ettiği hususiyet ve ehemmiyet göz önünde bulundurulurak, petrol hakkı sahibine, memleketin petrol ihtiyacı temin edildikten sonra Türkiye'den ihracedeceği petrolün hariçteki satışından mütevellit hâsılatın Türkiye'deki kendi ameliyeleri ve bu Kanunun tatbikatından doğan mükellefiyetleri için lâzım olacak miktarlar haricinde kalan kısmını hariçte muhafaza edebilmesi hakkı tanınmıştır.

Madde 118 :

Umumi kambiyo rejimini tanzim eden 1567 sayılı Kanun ve ek ve tadilleriyle Türk Parası Kıymetini Koruma hakkındaki 13 sayılı Kararın Petrol Kanunu mevzuunda ne şekilde tatbik edileceğini gösteren bu maddenin esas hükmü muhafaza edilmekle beraber, tatbikatta karşılaşılması muhtemel bâzı güçlükleri önlemek maksadiyle, madde metninin bâzı değişikliklerle yeniden yazılması uygun görülmüştür.

Madde 120 :

1. Kanunda Petrol ameliyatının her safhasında petrol hakkı sahibine personel yetiştirmek mükellefiyeti yüklemektedir. Halbuki, petrol hakkı sahibi ancak petrolü bulduktan ve işletme safhasına geçtikten veya petrolü tasfiye etme teşebbüsüne başladıktan sonra a'fond perdu çalışmaktan kurtulmakta ve bir sanayi kurma durumuna vâsıl olmaktadır. Bu durumdan evvelki safhalar ancak muvakkat mahiyet arz etmekte ve binaenaleyh, sonu belli olmıyan bu safhalarda personel yetiştirme teşebbüsünün yarım kalması ihtimalini ortaya koymaktadır. Bu itibarla, fıkra değiştirilerek işletmecî ve belge sahiplerine personel yetiştirme mükellefiyeti tahmil edilmiştir. Aynı zamanda eğitim ve staj görececek personelin Petrol Dairesince uygun görüldüğü nispette Türkiye'de de yetiştirilmesine mesaj verilmiştir.

Madde 132 :

1. Fesih kadar ehemmiyetli bir müeyyideyi ihtiva eden bu maddeden talimatnamenin çıkarılması uygun mütalâa edilmiştir.

Yeniden ilâve edilmiş fıkralara gelince :

Madde 3 :

8 — c) Petrol ameliyatının tarif edildiği 8 nci fıkrada açıkça zikredilmiş olmakla beraber, idari faaliyetlerin de ameliyata dâhil olduğu tabii telâkki edilir. Ancak, tatbikatta yanlış tefsirlere yol açması ihtimaline binaen bir c bendi ilâve ederek bu husus vuzuhlandırılmıştır.

30 — b, c) Kanunda yapılan tadilâtlarla; 109 ncu maddede sermayenin itfası, «Sermaye mevcutları esası» na istinat ettirildiği ve 115 nci madde de transfer edilecek kıymetlerin tâyininde bu esastan faydalanıldığı için 3 ncu maddedeki tarifler arasına «Sermaye mevcutları esası» nın tarifini koymak lüzumlu görülmüştür.

31 — Gümrük muafiyetini sağlıyan 112 nci maddenin tatbikatında çıkacak müşkülâtı önlemek maksadiyle malzeme tâbirinin tarifine lüzum hâsıl olmuştur.

Madde 19 :

3 — Memurin Kanunu muvacehesinde Petrol Dairesi teşkilâtında görülen bir noksanı telâfi etmek üzere disiplin komisyonuna mütedair bu fıkrayı ilâve etmek zarureti hâsıl olmuştur.

Madde 24 :

2 — Tatbikatta raslanacak müşkülli, ilgili vekâletlerin mümessilleriyle müştereken müzaker ederek işin gecikmesine mâni olacak tedbirleri vaktinde almak maksadiyle koordinasyona mütaallik bu fıkra ilâve edilmiştir.

Madde 120 :

3 — Eğitim ve staj yapacak Türk personelinin masraflarını ödiyen şirkete karşı ve buna muvazi olarak devlete karşı her hangi bir mecburi hizmeti mevzubahis olmadığını hükme bağlamak üzere bu fıkra ilâve edilmiştir.

Madde 3 :

Kadro cetveli : Petrol Kanunu ve neşredilecek Nizamnamenin tatbikatını mümkün kılmak üzere kadroya bâzı ilâveler ve bunda bâzı değişiklikler yapılması lüzumlu görülmüştür.

Madde 4 :

Hak almak isteyen şirketlerin Nizamname hükümlerine hakkiyle agâh olmalarını ve Petrol Dairesinin bu hükümlere tevfiakan lüzumlu hazırlıklarını yapmasını temin maksadı ile Nizamnamenin neşri tarihinden muayyen bir müddet sonra yürürlüğe girmesi zaruri görülmektedir. Bu itibarla kanunun bu maddesinde bu mehlin verilmesine imkân sağlayacak değişiklik yapılmıştır.

Muvakkat Encümen Mazbatası

T. B. M. M.

Muvakkat Encümen

Esas No: 1/236

Karar No: 4

30 . IV . 1955

Yüksek Reisliğe

Meclis Umumi Heyetinin 8 . IV . 1955 tarihli celsesinde alınan bir kararla «Petrol Kanununun bâzı maddelerinin tadili ve bâzı maddelerine fıkralar ilâvesi hakkında kanun lâyihası» nı tetkik ve müzakere etmek üzere kurulan Muvakkat Encümenimiz İşletmeler Vekili, Maliye, İktisat ve Ticaret, Adliye ve İşletmeler vekâletleri temsilcilerinin huzuru ile yaptığı mütaaddit toplantılarda adı geçen lâyihayı tetkik ve müzakere ederek aşağıdaki neticelere varmıştır :

Hükümet esbabı mucibesinde ifade olunduğu üzere, 6326 sayılı Petrol Kanununun 2 nci maddesinde belirtilen, memleketimiz petrol kaynaklarının hususi teşebbüs eli ve yatırımları ile, süratle, fasilasız ve verimli bir şekilde geliştirilip kıymetlendirilmesini sağlayabilmek için bu kanunda teklif olunan değişikliklerin yapılması zaruri görülmüştür.

İdari, teknik ve malî olmak üzere Petrol Kanununun her veçhesine ait tadil tekliflerinin bir kısmı vuzuhsuzluğu giderilmek ve kanunun tatbikatını kolaylaştırmak gayesini istihdaf etmektedir.

Encümen müzakereleri sırasında da bu gaye esas tutulmuş ve bâzı maddeler, ihtiva ettikleri hükümlere tam bir vuzuh verilmek üzere ta-

dilen yeniden kaleme alınmıştır. Petrol şirketlerinin memleketimizde gayretle çalışmalarını ve büyük yatırımlarda bulunmalarını teşvik etmek üzere yapılan diğer tadillerde de, 6326 sayılı Petrol Kanununun vaz'etmiş olduğu, ana prensiplerde mühim değişiklik yapılmamasına dikkat ve itina gösterilmiştir.

Kârın şirketlerle yarı yarıya paylaşılması prensibi dâhilinde malî hükümlerde yapılmış olan ve daha fazla transfer kolaylıkları veren değişikliklerle arama müddetini uzatmadan sondaj mükellefiyetlerinde yapılmış olan hafifletme bu cümledendir.

Nihayet, vekâletler arasında petrol mevzuunda koordinasyon temini ve kadro ilâveleri gibi yeni hükümlerde idari hususlarda kanunun tatbikatını kolaylaştıracak değişiklikler olarak mütalâa edilmiştir.

Lâyihanın birinci maddesi, değişiklik yapılması teklif olunan madde ve fıkraları ihtiva etmektedir. Bunlardan sırası ile :

3 ncü maddenin (b) 1 fıkrası, hükümetin teklifinde lisan bakımından yapılan iki kelime eki ilâvesi ile aynen kabul edilmiştir.

Aynı maddenin (a) 8 fıkrası lâyihada mevcut olmamakla beraber encümende hükümet tarafından teklif edilmek sureti ile takabbül edile-

rek müzakere olunmuş ve petrol mahsullerinin satış ve tevziinden kasdolunan mâna açıklanarak değiştirilmiştir.

Yine 3 ncü maddenin (a) 25. fıkrası 109 neu maddeye de âtif yapılmış ve vuzuhlandırılmak suretiyle lâyihadaki aynı esas kabul edilmiştir.

Aynı maddenin (b) 25, 26, 27, 32 nci fıkraları aynen kabul edilmiştir.

13 ncü maddede (b) fıkrasına sarahat verilecek şekilde cümle değişikliği yapılmış ve aynı fıkranın son cümlesi (a) fıkrasına da şâmil bulunduğundan satırbaşına alınmıştır.

43 ncü maddede lâyihadaki gizlilik prensipi aynen kabul edilmekle beraber gizli tutulma hükmü ile istisnaları birbirinden ayrılarak madde yaniden yazılmıştır.

68 nci maddede istihsale geçmek üzere verilecek mehilin tâyininde iktisadi istihsal şartlarının da kıstas olarak ele alınması kabul edilmiş ve madde de ona göre tâdil edilmiştir.

84 ncü maddede tarifenin tespitinde sermaye mevcutları esasına dâhil kıymetler için mâkul kârın nazara alınması kabul edilmekle beraber nakdî fonların ancak nakliye ameliyesinde fiilen kullanılan mikdarının tarifeye müessir olabileceği esası vaz'olunmuştur.

98 nci maddede sermaye hesabına alınmak sureti ile aktifleştirilen masraflara arama ve sondaj fer'i masrafları da ilâve edilmek suretiyle kanunun 105 nci maddesinde vaz'olunan hükümlere tenazur tesis edilmiştir.

116 nci maddede nakdî sermaye tâbiri sermaye mevcutları esasına dâhil bulunan kıymetleri dışında kabul edilen nakdî fonlar ve bunlara mütaallik haklar olarak mütalâa edilmiş ve madde bu mefhum esas alınmak suretiyle tadil edilmiştir.

134 ncü madde lâyihasında mevcut olmakla beraber müzakere sırasında Hükümet tarafından teklif edildiğinden tetkik olunmuş ve Nizamnamenin neşri tarihi ile yürürlük tarihi

arasında fark bulunacağı anlaşıldığından bu maddenin de tadili cihetine gidilmiştir.

12, 53, 57, 58, 71, 78, 81, 101, 102, 104, 106, 109, 111, 112, 118, ve 120 nci maddeler redaksiyon veya vuzuh bakımından yapılan bâzı kelime veya ek veyahut virgül ilâve ve tayıları suretiyle değiştirilerek kabul edilmiştir.

5, 50, 55, 56, 63, 69, 79, 82, 95, 97, 103, 105, 107, 110, 115, 117, ve 132 nci maddeler aynen kabul edilmiştir.

Lâyihanın 2 nci maddesi yeniden ilâve edilen madde ve fıkraları ihtiva etmektedir. Bunlardan :

3 ncü maddenin 31 nci fıkrasında malzeme tarifi vuzuhlandırılmak suretiyle tadil edilmiştir.

19, 24 ve 120 nci maddeler aynen kabul edilmiştir.

Lâyihanın 3, 4 ve 5 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Takdimen ve müstacelen görüşülmesi temeniyle Umumi Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Muvakkat Encümen Reisi	M. M.
Sivas	Zonguldak
A. Özel	S. Başol
Kâtip	
İsparta	Antalya
S. Bilgiç	K. Akmanlar
Balıkesir	Bolu
S. Yırcalı	S. Baysal
	İmzada bulunamadı
Diyarbakır	Diyarbakır
İ. H. Tiğrel	M. H. Ünal
İmzada bulunamadı	
İstanbul	İzmir
N. Â. Sav	A. Aker
Kocaeli	Niğde
N. Akın	A. N. Kadroğlu
Seyhan	
M. Akçalı	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

6326 sayılı Petrol Kanununun bazı maddelerinin tadili ve bazı maddelerine fıkralar ilâvesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 6326 sayılı Kanunun, 3 ncü maddesinin 1 nci fıkrasında b bendi, 25 nci fıkrasının a, b bentleri; 26 nci fıkrası, 27 nci fıkrasının a, b bentleri, 32 nci fıkrası, 5 nci maddesi, 12 nci maddesinin 1 nci fıkrası, 13 ncü maddesinin 1 nci, 3 ncü fıkraları, 43 ncü maddesi, 50 nci maddesinin 2 nci fıkrası, 53 ncü maddesinin 2 nci fıkrası, 55 nci maddesinin 2 nci fıkrası, 56 nci maddesinin 2 nci ve 3 ncü fıkraları, 57 nci maddesi, 58 nci maddesinin 1 nci ve 2 nci fıkraları, 63 ncü maddesinin 1 nci fıkrası, 68 nci maddesinin 1 nci fıkrası, 69 ncu maddesinin 2 nci fıkrası, 71 nci maddesi, 78 nci maddesinin 1 nci ve 2 nci fıkraları, 79, 81 nci maddeleri, 82 nci maddesinin 1 nci fıkrasının b, c bentleri, 84 ncü maddesinin 3 ncü fıkrası, 95 nci maddesi, 97 nci maddesi, 98 nci maddesi, 101 nci maddesinin 2 nci fıkrası, 102 nci maddesinin 1 nci fıkrası, 103 ncü maddesi, 104 ncü maddesi 105 nci maddesinin 2 nci fıkrasının a bendi ve 3 ncü ve 4 ncü fıkraları, 106 nci maddesi, 107 nci maddesi, 109, 110 ncu maddesi, 111 nci maddesi, 112 nci maddesinin 1 nci fıkrası, 115 nci maddesi, 116 nci maddesi, 117 nci maddesi, 118 nci maddesi, 120 nci maddesinin 1 nci fıkrası, 132 nci maddesinin 1 nci fıkrası, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 3. — 1. b) Mayi petrol, veya gazla birlikte istihsale elverişli olan veya bunlar içinde erimiş bulunan bileümle asfalt ve diğer sulb hidrokarbonlara;

25. a) Petrolün, Türkiye dâhilinde veya haricinde en yakın erişilebilir dünya piyasasında, evsaf ve izafi sıklet bakımından normal olarak mütat ayarlamalara göre tesbit edilmiş serbest rekabet fiyatına, aynı evsafta petrolün dünya piyasasından Türkiye'de teslim edildiği mahalle kadar getirilmesi için normal ve munzam vergilerden gayri vasıtalı, vasıtasız vergiler, gümrük vergi ve rüsumu da dâhil olmak üzere gereken bileümle masrafların ilâvesiyle elde edilen rakama «Piyasa fiyatı»,

MUVAKKAT ENCÜMENİN TADİLİ

6326 sayılı Petrol Kanununun bazı maddelerinin tadili ve bazı maddelerine fıkralar ilâvesi hakkında Kanun lâyihası

MADDE 1. — 6326 sayılı Kanunun, 3 ncü maddesinin 1 nci fıkrasının b bendi, 8 nci fıkrasının a bendi, 25 nci fıkrasının a, b bentleri; 26 nci fıkrası, 27 nci fıkrasının a, b bentleri, 32 nci fıkrası, 5 nci maddesi, 12 nci maddesinin 1 nci fıkrası (a, b, c bentleri hariç), 13 ncü maddesinin 1 nci, 3 ncü fıkraları, 43 ncü maddesi, 50 nci maddesinin 2 nci fıkrası, 53 ncü maddesinin 2 nci fıkrası, 55 nci maddesinin 2 nci fıkrası, 56 nci maddesinin 2 nci ve 3 ncü fıkraları, 57 nci maddesi, 58 nci maddesinin 1 nci ve 2 nci fıkraları, 63 ncü maddesinin 1 nci fıkrası, 68 nci maddesinin 1 nci fıkrası, 69 ncu maddesinin 2 nci fıkrası, 71 nci maddesi, 78 nci maddesinin 1 nci ve 2 nci fıkraları, 79, 81 nci maddeleri, 82 nci maddesinin 1 nci fıkrasının b, c bentleri, 84 ncü maddesinin 3 ncü fıkrası, 95 nci maddesi, 97 nci maddesi, 98 nci maddesi, 101 nci maddesinin 2 nci fıkrası, 102 nci maddesinin 1 nci fıkrası, 103 ncü maddesi, 104 ncü maddesi, 105 nci maddesinin 2 nci fıkrasının a bendi ve 3 ncü ve 4 ncü fıkraları, 106 nci maddesi, 107 nci maddesi, 109, 110 ncu maddesi, 111 nci maddesi, 112 nci maddesinin 1 nci fıkrası, 115 nci maddesi, 116 nci maddesi, 117 nci maddesi, 118 nci maddesi, 120 nci maddesinin 1 nci fıkrası, 132 nci maddesinin 1 nci fıkrası, 134 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 3. — 1. b) Mayi petrol, veya gazla birlikte istihsale elverişli olan veyahut bunların içinde erimiş bulunan bileümle asfalt ve diğer sulb hidrokarbonlara;

8. a) Arama, keşif, inkişaf, istihsal, tasfiye ve bunlarla ilgili ameliyelerle, petrolün ve petrol mahsullerinin depolanmasına, nakledilmesine ve petrol mahsullerinin doğrudan doğruya müstehlike perakende olarak veya tevzi müesseseleri tarafından satışı hariç olmak üzere satılmasına;

25. a) Petrolün, Türkiye dâhilinde veya haricinde en yakın erişilebilir dünya piyasasında, evsaf ve izafi sıklet bakımından normal olarak mütat ayarlamalara göre tesbit edilmiş

veya erişilebilir dünya piyasası mevcut olmadığı takdirde, petrol hakkı sahibinin Türkiye'de teslim edildiği noktada mahallen tatbik ettiği satış fiyatına «Piyasa fiyatı»;

25. b) Tasfiye edilmiş petrol mahsullerinden gayri petrolün kuyu başından Türkiye'de teslim edildiği mahalle kadar getirilmesi için, normal ve munzam vergilerden gayri vasıtalı, vasıtasız vergiler ve gümrük rüsumu da dâhil olmak üzere, gereken bilecümle masrafların piyasa fiyatından tenziliyle elde edilen rakama «Kuyu başı fiyatı»;

26. Miadı bir seneden fazla olan malzeme veya tesisat masrafları hariç olmak üzere, arama maksadiyle yapılan veya bu maksatla ilgili diğer bilecümle masraflara «Arama masrafları»;

27. a) Miadı bir seneden fazla olup, tesis edilmemiş veya kullanılmamış olan veya,

b) Tesisinden veya kullanılmaya başlanılmasından itibaren bir sene sonunda kullanılabilir durumda olan veya hurda kıymeti bulunan;

Tesisat veya malzeme masrafları hariç olmak üzere kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya bu ameliyelere hazırlık için veya bunlara müteferri olarak yapılan bilecümle işçilik, yakıt, tamir, bakım, nakliye, ikmal ve malzeme masraflarına «Sondaj fer'i masrafları»;

32. 15,5 santigrat derecesinde ve her santimetre kare başına 1,03 kilogram tazyik altında ölçülen 158,984 litre (42 galonluk bir varil) mayi petrole veya 500 metre küb gaz halinde petrole «Petrol Birimi»;

Madde 5. — a) Bu kanuna göre müsaade, arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi veya belge alınmadan hiçbir petrol ameliyesi yapılamaz.

b) Başka bir kanuna göre bir asfalt veya diğer bir sulp hidrokarbon yatağı için verilmiş

serbest rekabet fiyatına, aynı evsafda petrolün dünya piyasasından Türkiye'de teslim edildiği mahalle kadar getirilmesi için gereken bilecümle masrafların (109 ncu maddedeki normal ve munzam vergiler hariç olmak üzere vasıtalı, vasıtasız vergiler, gümrük vergi ve resimleri de dâhil) ilâvesiyle elde edilen miktara «piyasa fiyatı»,

Veya erişilebilir dünya piyasası mevcut olmadığı takdirde, petrol hakkı sahibinin Türkiye'de teslim edildiği noktada mahallen tatbik ettiği satış fiyatına «piyasa fiyatı»;

b) Tasfiye edilmiş petrol mahsullerinden gayri petrolün kuyu başından Türkiye'de teslim edildiği mahalle kadar getirilmesi için, normal ve munzam vergilerden gayri vasıtalı, vasıtasız vergiler ve Gümrük Rüsumu da dâhil olmak üzere, gereken bilecümle masrafların piyasa fiyatından tenziliyle elde edilen rakama «kuyubaşı fiyatı»;

26. Miadı bir seneden fazla olan malzeme veya tesisat masrafları hariç olmak üzere, arama maksadiyle yapılan veya bu maksatla ilgili diğer bilecümle masraflara «arama masrafları»;

27. a) Miadı bir seneden fazla olup, tesis edilmemiş veya kullanılmamış olan veya;

b) Tesisinden veya kullanılmaya başlanılmasından itibaren bir sene sonunda kullanılabilir durumda olan veya hurda kıymeti bulunan;

Tesisat veya malzeme masrafları hariç olmak üzere kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya bu ameliyelere hazırlık için veya bunlara müteferri olarak yapılan bilecümle işçilik, yakıt, tamir, bakım, nakliye, ikmal ve malzeme masraflarına «sondaj fer'i masrafları»;

32. 15,5 santigrat derecesinde ve her santimetre kare başına 1,03 kilogram tazyik altında ölçülen 158,984 litre (42 galonluk bir varil) mayi petrole veya 500 metre küb gaz halinde petrole «petrol birimi»;

Madde 5. — a) Bu kanuna göre müsaade, arama ruhsatnamesi, işletme ruhsatnamesi veya belge alınmadan hiçbir petrol ameliyesi yapılamaz.

b) Başka bir kanuna göre bir asfalt veya diğer bir sulp hidrokarbon yatağı için verilmiş

Hü.

her hangi bir hak, bu hakkın sahibine bir petrol ameliyatı yapmak veya bir ameliyeye müdahale etmek hakkını vermez.

Madde 12. — 1. Yabancı devletlerin doğrudan doğruya veya dolayısıyla idaresinde müessir olabilecekleri miyasta veya şekilde malî ilgileri veya menfaatleri bulunan hükmi şahıslar yabancı bir devlet için veya yabancı bir devlet namına hareket eden şahıslar ;

Madde 13. — 1. İcra Vekilleri Heyeti kararıyla petrol hakkı sahiplerinden, Türkiye’de istihsal ettikleri petrolden istihsal ettikleri miktar ile mütenasip olarak memleket ihtiyacına tekabül etmek üzere :

a) Tasfiye edilmiş petrol mahsullerinden gayri petrolü,

b) Mevcut olduğu takdirde Türkiye’deki tasfiye tesislerinin müsaadesi nispetinde tasfiye edilmiş petrol mahsullerini, piyasa fiyatı üzerinden sağlamaları istenebilir.

3. Memleket ihtiyacı, Türkiye’nin silâhlı kuvvetleriyle sivil halkın ihtiyaçlarına tekabül eden petrol demektir. Bu miktara Türkiye limanlarındaki gemilerin ve hava meydanlarındaki uçakların yakıtları ve Türkiye’deki tasfiyehanelerin bu fıkradaki ihtiyaçları karşılamak üzere tasfiye etmeleri gereken petrol dâhildir.

Madde 43. — Umumi jeolojik malûmatla kuyu yerleri, muhafaza boruları, sondajcı kesitleri, umumi istihsal rakamları ve umumi malî malûmat, hariç teknik malî ve ameliyata mütaallik bilecümle malûmat, taallük ettikleri petrol hakkı bir şahsın tasarrufunda bulunduğu müddetçe ve hak sahibi tarafından açıklanmalarına rıza gösterilmedikçe gizli tutulur.

Madde 50. — 2. Kendi petrol imkânlarını tesbit maksadiyle, arama sahası dışında müsaade sahibi imiş gibi jeolojik istikşafıta bulunmak.

Madde 53. — 2. Bir bölgede bir hükmi şahıs aynı zamanda en fazla arama ruhsatnamesine sahibolabilir.

Muvakkat E.

her hangi bir hak, bu hakkın sahibine bir petrol ameliyatı yapmak veya bir ameliyeye müdahale etmek hakkını vermez.

Madde 12. — 1. Yabancı devletlerin doğrudan doğruya veya dolayısıyla idaresinde müessir olabilecekleri miyasta veya şekilde malî ilgileri veya menfaatleri bulunan hükmi şahıslarla yabancı bir devlet için veya yabancı bir devlet namına hareket eden şahıslar ;

Madde 13. — 1. İcra Vekilleri Heyeti kararıyla, petrol hakkı sahiplerinden, Türkiye’de istihsal ettikleri petrolden istihsal ettikleri miktar ile mütenasip olarak memleket ihtiyacına tekabül etmek üzere :

a) Tasfiye edilmiş petrol mahsullerinden gayri petrolü;

b) Türkiye’de tasfiye tesisleri mevcut olduğu takdirde tasfiye edilmiş petrol mahsullerini; Piyasa fiyatı üzerinden sağlamaları istenebilir.

3. Memleket ihtiyacı, Türkiye’nin silâhlı kuvvetleriyle sivil halkın ihtiyaçlarına tekabül eden petrol demektir. Bu miktara Türkiye limanlarındaki gemilerin ve hava meydanlarındaki uçakların yakıtları ve Türkiye’deki tasfiyehanelerin bu fıkradaki ihtiyaçları karşılamak üzere tasfiye etmeleri gereken petrol dâhildir.

Madde 43. — Bu kanun hükümlerine göre vazifelilerin görevleri dolayısıyla muttali oldukları, petrol hakkı sahibine ait teknik, malî ve ameliyata mütaallik malûmat, kendisinin rızası olmadıkça ve petrol hakkının devamı müddetince ifşa edilemez.

Bunların dışındaki malûmatla umumi mahiyetteki teknik malî ve jeolojik malûmat, kuyu yerleri, sondajcı kesitleri ve muhafaza boruları kayıtları ve umumi istihsal rakamları bu kayda tâbi değildir.

Madde 50. — Kendi petrol imkânlarını tesbit maksadiyle, arama sahası dışında müsaade sahibi imiş gibi jeolojik istikşafıta bulunmak.

Madde 53. — 2. Bir bölgede bir hükmi şahıs aynı zamanda en fazla sekiz arama ruhsatnamesine sahip olabilir.

Hü.

Muvakkat E.

Madde 55. — 2. Bir bölge dâhilindeki arama sahalarının her hangi birinde, bu kanun hükümlerine riayet etmek suretiyle, hüsnüniyetle aramaya devam eden bir arayıcının o bölgedeki arama ruhsatnameleri müddetleri, her defasında iki yılı aşmamak üzere, zaman zaman temdidedilebilir.

Madde 56. — 2. Arayıcının bir yıl zarfında arama sahası içinde yaptığı aramanın ve bu sahanın petrol imkânlarını tesbit maksadiyle saha dışında yaptığı jeolojik istikşafın masrafları o yıl içinde ödiyeceği mecmu devlet hakkından tenzil edilir. Ancak, tenzil edilecek miktar devlet hakkının % 80 ini aşamaz.

3. Arama sahasında bir keşif yapmış olan arayıcının bir vergilendirme döneminde kuyu başı fiyatı üzerinden ödediği devlet hissesi, aynı dönem içinde o saha üzerinden ödiyeceği devlet hakkından mahsubedilir.

Madde 57. — Arayıcı ruhsatnamesinin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde arama sahası dâhilinde aramaya veya bu sahanın petrol imkânlarını tesbit maksadiyle saha dışında jeolojik istikşaf yapmaya başlamakla ve ruhsatname müddetince aramaya hüsnüniyetle devam etmekle mükelleftir.

Madde 58. — 1. Arayıcı, aynı bölgeye dâhil arama sahalarının her hangi birinde o bölgeye mütaallik en eski ruhsatnamesinin tarihinden itibaren en geç 5 yıl içinde arama sondajına başlamaya mecburdur. Bu müddet, petrol dairesince âzami iki yıl daha uzatılabilir.

2. Bir bölgedeki arama sahalarından birinde bir keşif yapan arayıcı, keşfi takibeden iki yıl içinde aynı bölgedeki diğer bir arama sahasında ve yine bu keşiften itibaren beş yıl içinde de o bölgedeki arama sahalarında arama sondajına başlamaya mecburdur. Ancak, aynı bölge dâhilinde keşfi mütaakıp iktisabetdilecek arama ruhsatnameleri hususunda Petrol Dairesi, 33 ncü madde mucibince ameliyatın yapılmamasına veya bunların kanuni mehillerinin temdidine karar verir.

Madde 63. — 1. Arama sahasında bir keşif yapmış bulunan ve arama ruhsatnamesi yürürlükte iken nizamname hükümlerine uygun

Madde 55. — 2. Bir bölge dâhilindeki arama sahalarının her hangi birinde, bu kanun hükümlerine riayet etmek suretiyle, hüsnüniyetle aramaya devam eden bir arayıcının o bölgedeki arama ruhsatnameleri müddetleri, her defasında iki yılı aşmamak üzere, zaman zaman temdidedilebilir.

Madde 56. — 2. Arayıcının bir yıl zarfında arama sahası içinde yaptığı aramanın ve bu sahanın petrol imkânlarını tesbit maksadiyle saha dışında yaptığı jeolojik istikşafın masrafları o yıl içinde ödiyeceği mecmu devlet hakkından tenzil edilir. Ancak, tenzil edilecek miktar devlet hakkının % 80 ini aşamaz.

3. Arama sahasında bir keşif yapmış olan arayıcının bir vergilendirme döneminde kuyu başı fiyatı üzerinden ödediği devlet hissesi aynı dönem içinde o saha üzerinden ödiyeceği devlet hakkından mahsubedilir.

Madde 57. — Arayıcı, ruhsatnamesinin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde arama sahası dâhilinde aramaya veya bu sahanın petrol imkânlarını tesbit maksadiyle saha dışında jeolojik istikşaf yapmaya başlamakla ve ruhsatname müddetince aramaya hüsnüniyetle devam etmekle mükelleftir.

Madde 58. — 1. Arayıcı, aynı bölgeye dâhil arama sahalarının her hangi birinde o bölgeye mütaallik en eski ruhsatnamesinin tarihinden itibaren en geç 5 yıl içinde arama sondajına başlamaya mecburdur. Bu müddet, Petrol Dairesince âzami iki yıl daha uzatılabilir.

2. Bir bölgedeki arama sahalarından birinde bir keşif yapan arayıcı, keşfi takibeden iki yıl içinde aynı bölgedeki diğer bir arama sahasında ve yine bu keşiften itibaren beş yıl içinde de o bölgedeki mütebaki arama sahalarında arama sondajına başlamaya mecburdur. Ancak, aynı bölge dâhilinde keşfi mütaakıp iktisabetdilecek arama ruhsatnameleri hususunda Petrol Dairesi, 33 ncü madde mucibince ameliyatın yapılmamasına veya bunların kanuni mehillerinin temdidine karar verir.

Madde 63. — 1. Arama sahasında bir keşif yapmış bulunan ve arama ruhsatnamesi yürürlükte iken nizamname hükümlerine uygun

Hü.

olarak işletme ruhsatnamesi talebeden bir arayıcıya, arama sahası dâhilinde kendi seçtiği ve arama sahasının yarısını aşmayan her hangi bir veya mütaaddit arazi parçası için 61 ve 62 nei maddelerdeki tahditlere tâbi olmak kaydıyle, arama ruhsatnamesinin verildiği tarihte cari bulunan şartlarla işletme ruhsatnamesi verilir. Arayıcı, taleplerine ruhsatname harcının ödendiğini gösteren makbuzu da bağlar.

Madde 68. — 1. Bir işletmeci, iktisadi mahiyette petrol istihsaline elverişli şartlar mevcut olmasına rağmen işletme ruhsatnamesinin ilk üç senesi zarfında işletme sahasından ticari miktarda petrol istihsal etmediği ve bu müddetin nihayetlenmesini mütaakıp Petrol Dairesi kendisine 90 günden az olmamak üzere bir mehil vererek ticari miktarda petrol istihsaline başlamasını tebliğ ettiği halde, istihsale tebliğatta istenildiği veçhile başlamadığı takdirde, verilen bu mehilin hitamında işletme ruhsatnamesi sukut eder.

Madde 69. — 2. İşletmecinin bir vergilendirme döneminde bir işletme sahası için kuyubaşı fiyatı üzerinden ödediği devlet hissesi, o işletme sahasına ait olarak o dönem için ödiyeceği Devlet hakkından mahsubolunur.

Madde 71. — Petrol Dairesince dermeyan olunan şartlara tâbi olmak kaydıyle ameliyatlarını birleştiren işletmeciler, birleştirilmiş petrolü arazinin verimli olarak işletilmesinin gerektirdiği her şeyi yapabilirler ve müşterek istihsal için tek bir Devlet Hissesi ödiyebilirler. Bunların her biri bu suretle yapılan birleşme haricinde normal olarak ödemekle mükellef buldukları Devlet Hakkına ilâveten birleştirilmiş saha üzerinden aralarında tâyin ve tesbit edecekleri ilgileri nispetinde Devlet Hakkı ödemekle mükelleftirler.

Madde 78. — 1. Bir arayıcı veya işletmeci, arama veya işletme sahasından istihsal ettiği ve depoladığı petrolün sekizde birini Devlet Hissesi olarak ödemekle mükelleftir. Ancak :

a) Arama ve işletme sahası ile ilgili olarak yapılan arama, inkişaf veya istihsal ameliyelerinde, veya

b) Daha çabuk, daha verimli veya nihai ola-

Muvakkat E.

olarak işletme ruhsatnamesi talebeden bir arayıcıya, arama sahası dâhilinde kendi seçtiği ve arama sahasının yarısını aşmayan her hangi bir veya mütaaddit arazi parçası için 61 ve 62 nei maddelerdeki tahditlere tâbi olmak kaydıyle, arama ruhsatnamesinin verildiği tarihte cari bulunan şartlarla işletme ruhsatnamesi verilir. Arayıcı, taleplerine ruhsatname harcının ödendiğini gösteren makbuzu da bağlar.

Madde 68. — Bir işletmeci işletme ruhsatnamesinin ilk üç yılı sonuna kadar işletme sahasından ticari miktarda petrol istihsal etmediği takdirde Petrol Dairesi kendisine iktisadi istihsal şartlarını da göz önünde bulundurarak 90 günden az olmamak üzere münasip bir mehil verir. İşletmeci bu müddet içinde de ticari miktarda petrol istihsalinde bulunmazsa işletme hakkı sukut eder.

Madde 69. — 2. İşletmecinin bir vergilendirme döneminde bir işletme sahası için kuyubaşı fiyatı üzerinden ödediği devlet hissesi, o işletme sahasına ait olarak o dönem için ödiyeceği devlet hakkından mahsubolunur.

Madde 71. — Petrol Dairesince dermeyan olunan şartlara tâbi olmak kaydıyle ameliyatlarını birleştiren işletmeciler, birleştirilmiş petrolü arazinin verimli olarak işletilmesinin bütün icaplarına tevessül edebilirler. Ve müşterek istihsal için tek bir devlet hissesi ödiyebilirler. Bu suretle birleşen işletmeciler birleşme haricinde kalan sahaları için normal olarak ödemekle mükellef buldukları devlet hakkına ilâveten birleştirilmiş petrolü arazi üzerinden aralarında tâyin ve tesbit edecekleri nispetlerde devlet hakkı ödemekle mükelleftirler.

Madde 78. — 1. Bir arayıcı veya işletmeci, arama veya işletme sahasından istihsal edip depoladığı petrolün sekizde birini devlet hissesi olarak ödemekle mükelleftir. Ancak :

a) Arama ve işletme sahası ile ilgili olarak yapılan arama, inkişaf veya istihsal ameliyelerinde veya

b) Daha çabuk, daha verimli veya nihai

Hü.

Muvakkat E.

arak daha büyük istihsal yapmak maksadiyle, aynı veya diğer bir hazne tabakasına sevk etmek suretiyle kendisi tarafından kullanılan petrol-lerden Devlet Hissesi ödiyemez.

2. Petrol müstahsılının ödiyeceği Devlet Hissesi nakten veya bu maddenin 3 neü fıkrasında derpiş edildiği veçhile aynen ödenebilir. Ve bu ödemelerin tutarı kuyu başı fiyatı üzerinden hesaplanır. 13 neü maddenin 1 nci fıkrası mucibince petrol hakkı sahibinden memleket ihtiyaçlarına mukabil temini talebedilen miktarlardan kendisi tarafından aynen ödenen Devlet Hissesi miktarları tenzil edilir.

Madde 79. — Arayıcı veya işletmecilerin ödemekle mükellef buldukları Devlet Hakkı ve Hissesi kendilerince beyan edilir. Ve Petrol Dairesi tarafından tahakkuk ettirilir.

Nakden ödenecek Devlet Hakkı ve Hissesi Petrol Dairesinin bağlı bulunduğu yer vergi dairesine ödenir. Hevlet Hakkı ve Hissesinin beyan, tahakkuk ve ödeme usul, şekil ve zamanı Nizamnamede gösterilir.

Madde 81. — Petrol Dairesi, belge istihsali için yapılacak müracaatın :

1. Mevkii muameleye konmuş bulunan diğer bir müracaatla tedahül etmemesi,
2. Evvelce verilmiş ve müracaat tarihinde yürürlükte bulunan bir belge ile tedahül etmemesi,
3. Petrol dairesince bu kanunun maksadına aykırı telâkki edilmemesi,

Halinde, müracaatın alındığı tarihten itibaren 90 gün içinde bu kanunun maksadına uygun olarak tesbit edeceği şartlarla istenilen belgeyi verir.

Madde 82. — 1. b) Aynı ihtiyacı temine mâtuף aynı hizmeti istihdaf ediyorsa;

c) Boru hatları güzergâhları bir birine tedahül ediyorsa,

Madde 84. — 3. Derpiş edilen nakil ücreti petrolü taşıtan ile taşıyıcı için munsif ve mâkûl olmadıkça tarife tasvibedilemez. Tarife taşıyıcıya, yıpranma, faiz ve amortisman paylarını havi nakliye masraflarına ilâveten nakliye amelîyesinin ifa edilebilmesi için gerekli sermaye

olarak daha büyük istihsal yapmak maksdiyle, aynı veya diğer bir hazne tabakasına sevk etmek suretiyle kendisi tarafından kullanılan petrol-lerden devlet hissesi ödememez.

2. Petrol müstahsılının ödiyeceği devlet hissesi nakden veya bu maddenin 3 neü fıkrasında derpiş edildiği veçhile aynen ödenebilir. Ve bu ödemelerin tutarı kuyubası fiyatı üzerinden hesaplanır. 13 neü maddenin 1 nci fıkrası mucibince petrol hakkı sahibinden memleket ihtiyaçlarına mukabil temini talebedilen miktarlardan kendisi tarafından aynen ödenen devlet hissesi miktarları tenzil edilir.

Madde 79. — Arayıcı veya işletmecilerin ödemekle mükellef buldukları devlet hakkı ve hissesi kendilerince beyan edilir. Ve petrol Dairesi tarafından tahakkuk ettirilir.

Nakden ödenecek devlet hakkı ve hissesi Petrol Dairesinin bağlı bulunduğu yer vergi dairesine ödenir. Devlet hakkı ve hissesinin beyan, tahakkuk ve ödeme usul, şekil ve zamanı nizamnamede gösterilir.

Madde 81. — Petrol Dairesi, belge istihsali için yapılacak müracaatı :

1. Mevkii muameleye konmuş bulunan diğer bir müracaatla tedahül etmemesi,
2. Evvelce verilmiş ve müracaat tarihinde yürürlükte bulunan bir belge ile tedahül etmemesi,
3. Petrol Dairesince bu kanunun maksadına aykırı görülmemesi,

halinde, müracaatın alındığı tarihten itibaren 90 gün içinde bu kanunun maksadına uygun olarak tesbit edeceği şartlarla istenilen belgeyi verir.

Madde 82. — 1. b) Aynı ihtiyacı temine mâtuף aynı hizmeti istihdaf ediyorsa;

c) Boru hatları güzergâhları birbirine tedahül ediyorsa,

Madde 84. — 3. Derpiş edilen nakil ücreti petrolü taşıtan ile taşıyıcı için munsif ve mâkûl olmadıkça tarife tasvib edilemez. Tarife taşıyıcıya, yıpranma, faiz ve amortisman paylarını havi nakliye masraflarına ilâveten nakliye amelîyesinin ifa edilebilmesi için gerekli sermaye mevcut-

Hü.

mevcutları veya bunlara mütedair haklar üzerinden munsif bir kâr temin edecektir.

Madde 95. — 1. Bu kanun hükümleri mahfuz kalmak şartıyla her petrol hakkı sahibi, yürürlükte bulunan bilûmum vergi, resim ve harc kanunları ile vergi usul kanunları hükümlerine, bunların tadilleirne veya bunlar yerine kaim olacak kanunlara tâbi tutulacaktır.

2. Bu kanunda yazılı petrol ameliyeleri ile birlikte umumi hükümlere tâbi diğer faaliyetlerde bulunan petrol hakkı sahipleri, petrol ameliyelerine mütaallik faaliyetleri için ayrı sermaye tahsis eder, bu mahiyetteki muamelelerini tefrik etmek üzere ayrı kayıt ve muhasebe tutar ve petrol ameliyelerinin netice hesaplarını diğer faaliyetlerin netice hesaplarına karıştırmaksızın ayrı bir beyanname ile bildirirler. Petrol ameliyelerinden mütevellit neticeler müstakillen vergilendirilir.

Madde 97. — 5421 sayılı Kanunun 7 inci maddesinin 1 nei fıkrası ile 5422 sayılı Kanunun 12 nei maddesinin 1 nei fıkrasındaki istisnaya mütaallik hükümler, petrol ve petrol mahsullerinden elde edilen gelir ve kazançlara tatbik olunmaz.

Madde 98. — Geliri vergilendirmeye ve aynı zamanda harap olma, yıpranma, işe yaramaz hale gelme, tükenme, kayıp, devir veya terk halleri için yapılacak indirimleri tâyine esas olan «İktisadi kıymetler» değeri, «İktisadi kıymetler» in petrol hakkı, sahibi tarafından ilk iktisap kıymetine, bu «İktisadi kıymetler» üzerinde yapılan ve aktifleştirilen masrafların ilâvesi (bu masraflar meyanına, arama masrafları, sondaj fer'i masrafları, petrol hakkı sahibinin sermayeye kalbetmeyi tercih ettiği ticari miktarda petrol verimi olmayan kuyuların açılış masrafları dâhildir) ve hâsıl olan bu kıymetten önceden indirim olarak talep ve kabul edilmiş olan harap olma, yıpranma, işe yaramaz hale gelme, tükenme veya kayıp paylarının tenzili suretiyle elde edilen miktardan ibarettir.

Muvakkat E.

ları esasına dâhil kıymetler ile nakliye ameliyesinde fiilen kullanılan nakdî fonlar ve bunlara mütedair haklar üzerinden mâkûl bir kâr temin edecektir.

Madde 95. — 1. Bu kanunun hükümleri mahfuz kalmak şartıyla her petrol hakkı sahibi, yürürlükte bulunan bilûmum vergi, resim ve harc kanunları ile vergi usul kanunları hükümlerine, bunların tadillerine veya bunlar yerine kaim olacak kanunlara tâbi tutulacaktır.

2. Bu kanunda yazılı petrol ameliyeleri ile birlikte umumi hükümlere tâbi diğer faaliyetlerde bulunan petrol hakkı sahipleri, petrol ameliyelerine mütaallik faaliyetleri için ayrı sermaye tahsis eder, bu mahiyetteki muamelelerini tefrik etmek üzere ayrı kayıt ve muhasebe tutar ve petrol ameliyelerinin netice hesaplarını diğer faaliyetlerin netice hesaplarına karıştırmaksızın ayrı bir beyanname ile bildirirler. Petrol ameliyelerinden mütevellit neticeler müstakillen vergilendirilir.

Madde 97. — 5421 sayılı Kanunun 7 nei maddesinin 1 nei fıkrası ile 5422 sayılı Kanunun 12 nei maddesinin 1 nei fıkrasındaki istisnaya mütaallik hükümler, petrol ve petrol mahsullerinden elde edilen gelir ve kazançlara tatbik olunmaz.

Madde 98. — Geliri vergilendirmeye ve aynı zamanda harap olma, yıpranma, işe yaramaz hale gelme, tükenme, kayıp, devir veya terk halleri için yapılacak indirimleri tâyine esas olan «İktisadi kıymetler» değeri; «İktisadi kıymetler» in petrol hakkı sahibi tarafından ilk iktisap kıymetine, bu «İktisadi kıymetler» üzerinde yapılan ve aktifleştirilen masrafların ilâvesi (bu masraflar meyanına petrol hakkı sahibinin aktifleştirmeyi tercih ettiği arama masrafları, sondaj fer'i masrafları, ve ticari miktarda petrol verimi olmayan kuyuların açılış masrafları dâhildir.) ve hâsıl olan bu kıymetten önceden indirim olarak talep ve kabul edilmiş olan harap olma, yıpranma, işe yaramaz hale gelme, tükenme veya kayıp paylarının tenzili suretiyle elde edilen miktardan ibarettir.

Hü.

Madde 101. — 2. petrol hakkı sahibi, bu tahmini, iktisadi kıymetlere ait böyle bir indirim ihtiva edecek ilk beyannamesini vermeden önce yapar. Nizamnamede tesbit olunan esaslar dairesinde, Maliye Vekilinin lüzum göstermesi veya yapılacak müracaatı kabul etmesi üzerine başka bir tahmin ikame olununcaya kadar, bu tahmin petrol hakkı sahibini bağlar.

Madde 102. — 1. petrol hakkı sahibi, her vergilendirme dönemi için maliyet esasına veya nispi esasa göre hesaplanacak bir tükenme payı indirimini isteyebilir. Ancak indirilmesi istenilen bu tükenme payı, maliyet esasına göre hesaplanacak indirimden daha düşük olamaz.

Madde 103. — Tükenme payı, maliyet esasından şöyle hesaplanır :

1. Tükenmeye mevzu olan kıymet; petrol hakkı sahibinin sahip bulunduğu her bir münferit sahanın tükenmeye mevzu mecmu kıymetinden,

a) Münferit sahanın petrol istihsalinden gayrı bir maksada tahsis edilmiş bulunan kısmının maliyeti veya kıymeti ile,

b) Petrol ameliyatının nihayetlendiği tarihte, münferit sahanın petrol hakkı sahibi bakımından haiz olduğu bakiye kıymet,

İndirilerek bulunur.

2. Tükenme birimi; vergilendirme dönemi başında tükenmeye mevzu olan kıymetin, petrol hakkı sahibinin tahminine göre, o tarihte münferit sahada yeraltında mevcut bulunan istihsalî mümkün petrol birimi adedine taksim suretiyle tâyin olunur.

3. Tükenme payı; 2 nci fıkradaki esaslara göre bulunan tükenme birimi, petrol hakkı sahibi tarafından,

a) Arama veya işletme sahası ile ilgili arama, inkişaf veya istihsal ameliyelerinde kullanılan,

b) Daha çabuk, daha verimli ve netice itibariyle daha fazla istihsal yapmak maksadiyle kendisine ait olan aynı veya başka hazneye sevk edilen,

Petroller hariç olmak üzere, vergilendirme dönemi içinde o münferit sahada istihsal edilip depolanan petrol birimi sayısı ile çarpılarak tâyin edilir.

Muvakkat E.

Madde 101. — 2. Petrol hakkı sahibi, bu tahmini, iktisadi keymetlere ait böyle bir indirim ihtiva edecek ilk beyannamesini vermeden önce yapar. Nizamnamede tesbit olunan esaslar dairesinde, Maliye Vekilinin lüzum göstermesi veya yapılacak müracaatı kabul etmesi üzerine başka bir tahmin ikame olununcaya kadar, bu tahmin petrol hakkı sahibini bağlar.

Madde 102. — Petrol hakkı sahibi, her vergilendirme dönemi için maliyet esasına veya nispi esasa göre hesaplanacak bir tükenme payı indirimini isteyebilir. Ancak, indirilmesi istenilen bu tükenme payı, maliyet esasına göre hesaplanacak indirimden daha düşük olamaz.

Madde 103. — Tükenme payı, maliyet esasından şöyle hesaplanır :

1. Tükenmeye mevzu olan kıymet; petrol hakkı sahibinin sahip bulunduğu her bir münferit sahanın tükenmeye mevzu mecmu kıymetinden,

a) Münferit sahanın petrol istihsalinden gayrı bir maksada tahsis edilmiş bulunan kısmının maliyeti veya kıymeti ile,

b) Petrol ameliyatının nihayetlendiği tarihte, münferit sahanın petrol hakkı sahibi bakımından haiz olduğu bakiye kıymet,

İndirilerek bulunur.

2. Tükenme birimi; vergilendirme dönemi başında tükenmeye mevzu olan kıymetin, petrol hakkı sahibinin tahminine göre, o tarihte münferit sahada yer altında mevcut bulunan istihsalî mümkün petrol birimi adedine taksim suretiyle tâyin olunur.

3. Tükenme payı; 2 nci fıkradaki esaslara göre bulunan tükenme birimi, petrol hakkı sahibi tarafından,

a) Arama veya işletme sahası ile ilgili arama, inkişaf veya istihsal ameliyelerinde kullanılan,

b) Daha çabuk, daha verimli ve netice itibariyle daha fazla istihsal yapmak maksadiyle kendisine ait olan aynı veya başka bir hazneye sevk edilen,

Petroller hariç olmak üzere, vergilendirme dönemi içinde o münferit sahada istihsal edilip depolanan petrol birimi sayısı ile çarpılarak tâyin edilir.

Hü.

4. Petrol hakkı sahibi, her vergilendirme dönemi başında o tarihte münferit sahada mevcut bulunan istihsali mümkün petrol birimi hakkındaki tahminini değiştirebilir ve Nizamnameye uygun olarak hesaphıyacağı yeni tahminini Nizamnamede gösterilen müddet ve şekiller dâhilinde bildirir.

Madde 104 — 1. Tükenme payı, nispi esas üzerinden şöyle hesaplanır :

a) Petrol hakkı sahibi tarafından,

1. Arama veya işletme sahası ile ilgili arama, inkişaf veya istihsal ameliyelerinde kullanılan,

2. Daha çabuk daha verimli ve netice itibariyle daha fazla istihsal yapmak maksadiyle kendisine ait olan aynı veya bir başka hazneye sevk edilen, petroller hariç olmak üzere, vergilendirme dönemi içinde her bir münferit sahada istihsal edilip depolanan petrol birimi sayısı, her bir birimin kuyu başı fiyatı ile çarpılmak, tükenme payı bakımından o münferit sahanın garisâfi geliri bulunur.

b) Bu fıkranın (a) bendi gereğince hesaplanan gayrisâfi gelirden, petrol hakkı sahibi tarafından vergilendirme dönemi için, Devlete ödenmiş veya ödenecek o münferit sahaya ait devlet hisseleri ile o münferit sahanın içinde bulunduğu arama veya işletme sahasının devlet hakları indirilir.

c) Geri kalan miktarın % 27,5 u tükenme payıdır.

2. Her bir münferit saha için nispi esas üzerinden hesaplanan tükenme payı, petrol hakkı sahibinin bu münferit sahadan elde ettiği gayrisâfi gelirden, tükenme payı indirimi hariç olmak üzere, tenziline salâhiyetli bulunduğu bütün indirimleri yaptıktan sonra kalan sâfi gelirin % 50 sinden fazla olamaz.

3. Tükenme payı bakımından gayrisâfi ve sâfi gelirin hesaplanmasında, birleştirilmiş sahalara ait kısımlar hariç olmak üzere, her bir arama veya işletme sahası için ödenmiş veya ödenecek devlet haklarından, bu sahalar içindeki her bir münferit sahaya düşecek hisselerin tâyininde: her bir münferit sahadan bir vergilendirme döneminde istihsal olunup depolanan petrol birimleri adedinin, aynı dönem içinde bunların bu-

Muvakkat E.

4. Petrol hakkı sahibi, her vergilendirme dönemi başında o tarihte münferit sahada mevcut bulunan istihsali mümkün petrol birimi hakkındaki tahminini değiştirebilir ve nizamnameye uygun olarak hesaphıyacağı yeni tahminini nizamnamede gösterilen müddet ve şekiller dâhilinde bildirir.

Madde 104. — 1. Tükenme payı, nispi esas üzerinden şöyle hesaplanır :

a) Petrol hakkı sahibi tarafından,

1. Arama veya işletme sahası ile ilgili arama, inkişaf veya istihsal ameliyelerinde kullanılan,

2. Daha çabuk, daha verimli ve netice itibariyle de daha fazla istihsal yapmak maksadiyle kendisine ait olan aynı veya bir başka hazneye sevk edilen,

Petroller hariç olmak üzere, vergilendirme dönemi içinde her bir münferit sahada istihsal edilip depolanan petrol birimi sayısı, her birimin kuyubaşı fiyatı ile çarpılarak tükenme payı bakımından o münferit sahanın gayrisâfi geliri bulunur.

b) Bu fıkranın (a) bendi gereğince hesaplanan gayrisâfi gelirden, petrol hakkı sahibi tarafından vergilendirme dönemi için, Devlete ödenmiş veya ödenecek o münferit sahaya ait Devlet hisseleri ile o münferit sahanın içinde bulunduğu arama veya işletme sahasının Devlet hakları indirilir.

c) Geri kalan miktarın % 27,5 u tükenme payıdır.

2. Her bir münferit saha için nispi esas üzerinden hesaplanan tükenme payı, petrol hakkı sahibinin bu münferit sahadan elde ettiği gayrisâfi gelirden, tükenme payı indirimi hariç olmak üzere, tenziline salâhiyetli bulunduğu bütün indirimleri yaptıktan sonra kalan sâfi gelirin % 50 sinden fazla olamaz.

3. Tükenme payı bakımından gayrisâfi ve sâfi gelirin hesaplanmasında, birleştirilmiş sahalara ait kısımlar hariç olmak üzere her bir arama veya işletme sahası için ödenmiş veya ödenecek devlet haklarından, bu sahalar içindeki her bir münferit sahaya düşecek hisselerin tâyininde: her bir münferit sahadan bir vergilendirme döneminde istihsal olunup depola-

Hü.

lundukları arama veya işletme sahalarında istihsal edilip depolanan petrol birimleri adedi yekûnuna nispeti esas alınır.

Madde 105. — 2. a) Petrol hakkı sahibi, yukardaki masraf gruplarından her biri için gayrisâfi gelirinden indirmek veya bir aktif olarak sermaye hesabına almak hususunda haiz bulunduğu tercih hakkını, bu gruba dâhil masrafların yapıldığı ilk döneme ait vergi beyannamesinde kullanır.

3. Sermaye hesabına alınarak aktifleştirilmiş arama masrafları, tükenme payı indirimi yolu ile veya terkten mütevellit zarar olarak itfa edilir.

4. Sermaye hesabına alınarak aktifleştirilmiş sondaj fer'î masrafları ile ticari miktarda verimi olmıyan kuyuların açılma masraflarından;

a) İktisadi kıymetin maliyeti ile bu iktisadi kıymetin elde edilmesi ve üzerindeki tesisatın kurulması ile ilgili masraflar, amortisman yolu ile veya terkten mütevellit zarar olarak,

b) Bütün diğer masraflar, tükenme payı indirimi yolu ile veya terkten mütevellit zarar olarak,

itfa olunur.

Madde 106. — Tekevvün, ettikleri seneden itibaren 10 yıldan fazla devredilmemek şartıyla petrol hakkı sahibinin cari ve evvelki vergilendirme dönemlerine mütaallik vergi beyannamelerine göre tahassul etmiş olan zararlarından; kendisinin nispî esas üzerinden talebettiği ve ayırmasına müsaade edilmiş olan tükenme payının maliyet esası üzerinden ayırabileceği tükenme payına nazaran fazlalığı ile kapatıldıktan sonra bakiye kalan kısmı, nizamnamede gösterilen esaslar dâhilinde mütaakıp senelere devredilebilir.

Madde 107. — Esas faaliyetleri bu kanuna göre petrol ameliyatı olan ve bütün bir vergilendirme dönemi boyunca biri diğerinin hisse senetlerinin % 90 ına veya daha fazlasına sahip olmak suretiyle aralarında iştirak tesis etmiş bulunan iki veya daha fazla petrol hakkı sahibi, ayrı ayrı vergiye tâbi olacak yerde isterlerse

Muvakkat E.

nan petrol birimleri adedinin, aynı dönem içinde bunların buldukları arama veya işletme sahalarında istihsal edilip depolanan petrol birimleri adedi yekûnuna nispeti esas alınır.

Madde 105. — 2. a) Petrol hakkı sahibi, yukardaki masraf gruplarından her biri için gayrisâfi gelirinden indirmek veya bir aktif olarak sermaye hesabına almak hususunda haiz bulunduğu tercih hakkını, bu gruba dâhil masrafların yapıldığı ilk döneme ait vergi beyannamesinde kullanır.

3. Sermaye hesabına alınarak aktifleştirilmiş arama masrafları, tükenme payı indirimi yolu ile veya terkten mütevellit zarar olarak itfa edilir.

4. Sermaye hesabına alınarak aktifleştirilmiş sondaj fer'î masrafları ile ticari miktarda verimi olmıyan kuyuların açılma masraflarından;

a) İktisadi kıymetin maliyeti ile bu iktisadi kıymetin elde edilmesi ve üzerindeki tesisatın kurulması ile ilgili masraflar, amortisman yolu ile veya terkten mütevellit zarar olarak,

b) Bütün diğer masraflar, tükenme payı indirimi yolu ile veya terkten mütevellit zarar olarak,

itfa olunur.

Madde 106. — Tekevvün ettikleri seneden itibaren 10 yıldan fazla devredilmemek şartıyla petrol hakkı sahibinin cari ve evvelki vergilendirme dönemlerine mütaallik vergi beyannamelerine göre tahassul etmiş olan zararlarından; kendisinin nispî esas üzerinden talebettiği ve ayırmasına müsaade edilmiş olan tükenme payının maliyet esası üzerinden ayırabileceği tükenme payına nazaran fazlalığı ile kapatıldıktan sonra bakiye kalan kısmı, nizamnamede gösterilen esaslar dâhilinde mütaakıp senelere devredilebilir.

Madde 107. — Esas faaliyetleri bu kanuna göre petrol ameliyatı olan ve bütün bir vergilendirme dönemi boyunca biri diğerinin hisse senetlerinin % 90 ına veya daha fazlasına sahip olmak suretiyle aralarında iştirak tesis etmiş bulunan iki veya daha fazla petrol hakkı sahibi, ayrı ayrı vergiye tâbi olacak yerde isterlerse

gelir ve zararlarını birleştirerek bir vergi beyannamesi ile bildirebilirler. Bu takdirde müşterek beyannamenin verildiği ilk dönemden hemen evvelki iki döneme ait zararlar tekevvün tarihinden itibaren mütaakıp 10 yıldan fazla devredilmemek şartıyla ve bu kanunun 106 ncı maddesine uygun olarak Nizamnamede tesbit olunan esaslar dairesinde mütaakıp senelere devredilebilir.

Madde 109. — 1. Petrol hakkı sahibi, her vergilendirme dönemi için gelir ve kazançları üzerinden aşağıdaki vergilere tâbidir :

a) 1. Yürürlükte bulunan kanunlara göre petrol hakkı sahibinin sâfi gelir ve kazançları üzerinden alınacak kurumlar vergisi ile,

2. Hissedarlar namına gelir ve kazançları üzerinden vergilerine mahsuben tevkif yolu ile veya başka bir şekilde ödenmesi gereken gelir vergisi,

Mecmuundan ibaret olan bir «Normal vergi» ;

b) Sermaye mevcutları esasına dâhil kıymetleri ve 106 ncı madde mucibince mütaakıp senelere devri mümkün bakıye zararlarını bir kere itfa ettikten sonra gelir ve kazançları üzerinden; sâfi gelir ve kazançlarının % 50 sinden, o vergilendirme dönemi için kendisi tarafından devlete ödenen veya ödenecek olan normal vergi ile diğer vasıtasız vergiler, devlet hakları, Devlet hisseleri, harelar, gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri çıktıktan sonra kalan miktar kadar bir «Munzam vergi».

2. Petrol hakkı sahibinin sermaye mevcutları esasına dâhil kıymetler ile 106 ncı madde mucibince devredebileceği zararlar yekûnu;

a) Cari ve evvelki bütün vergilendirme dönemlerinde normal vergiye esas tutulan sâfi gelir ve kazançlarından :

1. Munzam vergiye tâbi olacağı dönem için ödediği veya ödeyeceği normal vergi ve,

2. Bütün evvelki vergilendirme dönemlerinde ödemiş olduğu normal vergiler,

Çıktıktan sonra kalan kısım ile,

b) Munzam vergiye tâbi olacağı tarihe kadar, petrol hakkı sahibinin nispi esas üzerinden talebettiği ve ayırması kabul edilmiş bulunan tükenme payının maliyet esasına göre ayırabi-

se gelir ve zararlarını birleştirerek bir vergi beyannamesi ile bildirebilirler. Bu takdirde müşterek beyannamenin verildiği ilk dönemden hemen evvelki iki döneme ait zararlar tekevvün tarihinden itibaren mütaakıp 10 yıldan fazla devredilmemek şartıyla ve bu kanunun 106 ncı maddesine uygun olarak nizamnamede tesbit olunan esaslar dairesinde mütaakıp senelere devredilebilir.

Madde 109. — 1. Personel hakkı sahibi, her vergilendirme dönemi için gelir ve kazançları üzerinden aşağıdaki vergilere tâbidir.

a) 1. Yürürlükte bulunan kanunlara göre petrol hakkı sahibinin sâfi gelir ve kazançları üzerinden alınacak kurumlar vergisi ile,

2. Hissedarlar namına gelir ve kazançları üzerinden vergilerine mahsuben tevkif yolu ile veya başka bir şekilde ödenmesi gereken Gelir Vergisi,

Mecmuundan ibaret olan bir «normal vergi» ,

b) Sermaye mevcutları esasına dâhil kıymetleri ve 106 ncı madde mucibince mütaakıp senelere devri mümkün bakıye zararlarını bir kere itfa ettikten sonra gelir ve kazançları üzerinden; sâfi gelir ve kazançlarının % 50 sinden, o vergilendirme dönemi için kendisi tarafından devlete ödenen veya ödenecek olan normal vergi ile diğer vasıtasız vergiler, devlet hakları, devlet hisseleri, harelar, gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri çıktıktan sonra kalan miktar kadar bir «munzam vergi».

2. Petrol hakkı sahibinin sermaye mevcutları esasına dâhil kıymetler ile 106 ncı madde mucibince devredebileceği zararlar yekûnu;

a) Cari ve evvelki bütün vergilendirme dönemlerinde normal vergiye esas tutulan sâfi gelir ve kazançlarından;

1. Munzam vergiye tâbi olacağı dönem için ödediği veya ödeyeceği normal vergi ve,

2. Bütün evvelki vergilendirme dönemlerinde ödemiş olduğu normal vergiler,

Çıktıktan sonra kalan kısım ile,

b) Munzam vergiye tâbi olacağı tarihe kadar petrol hakkı sahibinin nispi esas üzerinden talep ettiği ve ayırması kabul edilmiş bulunan tükenme payının maliyet esasına göre ayırabileceği tükenme payına nazaran fazlalığı,

Hü.

leceği tükenme payına nazaran fazlalığı,

Yekûnundan aşağı düştüğü tarihten itibaren petrol hakkı sahibi munzam vergiye tâbi olur.

3. Petrol hakkı sahibinin gelir ve kazançlarından, bu maddenin yukarıki fıkralarında sözü geçen ve hesaplanma şekli gösterilen vergilerden gayri gelir ve kazançlar üzerine müesses vergiler alınmaz. Petrol hakkı sahibinin bu maddenin 1 nei fıkrası mucubince mükellef bulunduğu normal vergi; aynı vergilendirme dönemi zarfında Devlete ödenmiş veya ödenecek diğer vasıtasız vergiler, Devlet hakları ve hisseleri, harelar, gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri meemuuna ilâve edildiği zaman petrol hakkı sahibinin bu dönem için 110 neu maddenin 2 nei fıkrası gereğince hesaplanmaya salâhiyetli olduğu sâfi gelir ve kârlarının % 50 sini aşamaz.

Madde 110. — Petrol hakkı sahibî, sâfi gelir ve kazançlarını tesbit ederken :

1. Normal vergi bakımından; kendi petrol ameliyatının gayrisâfi gelirinden tatbika yetkili olduğu bütün indirimleri,

2. Munzam vergi bakımından; kendi petrol ameliyatının gayrisâfi gelirinden Devlete ödediği veya ödiyeceği Devlet hakları, Devlet hisseleri, harelar, gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri, normal ve munzam vergiler ve diğer vasıtasız vergiler hariç olmak üzere, tatbikine yetkili bulunduğu bütün indirimleri,

Düşebilir.

Madde 111. — Bir petrol hakkı sahibi, Türkiye'de yaptığı petrol ameliyeleri dolayısıyla Devlet hakkına, Devlet hissesine, bu kanunun 109 neu maddesindeki hükümlerle derpiş olunan vergilere, sair vasıtalı ve vasıtasız vergi, resim ve harelara tâbi tutulmakla beraber, kendisi için, diğer mükellefiyet zümrelerine nazaran farklı mükellefiyetler ihdas eden veya bu kanunda mükellefiyet mevcut olmadığına sarahaten işaret edilen vasıtalı, vasıtasız hiçbir vergi, resim ve harc ile teklif olunamaz.

Bir petrol hakkı sahibi, kendi arama ve işletme sahasında bulunan veya istihsal olunan veya bir petrollü araziden istihraç olunan, depolanan, naklolunan ve satılan petrol için bu kanun gereğince hesaplanacak Devlet hakları, Devlet hisseleri, gelir ve kazançları üzerinden alınacak vergi-

Muvakkat E.

Yekûndan aşağı düştüğü tarihten itibaren petrol hakkı sahibi munzam vergiye tâbi olur.

3. Petrol hakkı sahibinin gelir ve kazançlarından, bu maddenin yukarıki fıkralarında sözü geçen ve hesaplanma şekli gösterilen vergilerden ayrı gelir ve kazançlar üzerine müesses vergiler alınmaz Petrol hakkı sahibinin bu maddenin 1 nei fıkrası mucibince mükellef bulunduğu normal vergi; aynı vergilendirme dönemi zarfında devlete ödenmiş veya ödenecek diğer vasıtasız vergiler, devlet hakları ve hisseleri, harelar, Gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri meemuuna ilâve edildiği zaman petrol hakkı sahibinin bu dönem için 110 neu maddenin 2 nei fıkrası gereğince hesaplamaya salâhiyetli olduğu sâfi gelir ve kârlarının % 50 sini aşamaz.

Madde 110. — Petrol hakkı sahibi, sâfi gelir ve kazançlarını tesbit ederken :

1. Normal vergi bakımından; kendi petrol ameliyatının gayrisâfi gelirinden tatbika yetkili olduğu bütün indirimleri,

3. Munzam vergi bakımından; kendi petrol ameliyatının gayrisâfi gelirinden, devlete ödediği veya ödiyeceği devlet hakları, devlet hisseleri, harelar, Gümrük ve diğer ithal vergi ve resimleri, normal ve munzam vergiler ve diğer vasıtasız vergiler hariç olmak üzere, tatbikine yetkili bulunduğu bütün indirimleri,

Düşebilir.

Madde 111. — Bir petrol hakkı sahibi, Türkiye'de yaptığı petrol ameliyeleri dolayısıyla devlet hakkına, devlet hissesine, bu kanunun 109 neu maddesinde derpiş olunan vergilere, sair Vasıtalı ve Vasıtasız Vergi, Resim ve Harelara tâbi tutulmakla beraber, kendisi için diğer mükellefiyet zümrelerine nazaran farklı mükellefiyetler ihdas eden veya bu kanunda mükellefiyet mevcut olmadığına sarahaten işaret edilen vasıtalı vasıtasız hiçbir vergi, resim veya harc ile teklif olunamaz.

Bir petrol hakkı sahibi, kendi arama ve işletme sahasında bulunan veya istihsal olunan veya bir petrollü araziden istihraç olunan, depolanan, naklolunan ve satılan petrol için bu kanun gereğince hesaplanacak devlet hakları, devlet hisseleri, gelir ve kazançları üzerinden alınacak vergiler

Hü.

ler hariç olmak üzere petrol üzerine müesses vasıtasız veya vasıtalı hiçbir vergi resim veya harca tâbi değildir. Memleket ihtiyaçlarını karşılamak için satılan petrol mahsulleri bu hükümden müstesnadır.

Madde 112. — 1. Bir petrol hakkı sahibi bizat veya bir mümessili veya Petrol Dairesince kabul edilmiş bir mütaahhidi vasıtasıyla Türkiye'ye kendi petrol ameliyatı için petrol dairesince lüzumlu görülen, bütün malzemeyi bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren 25 sene müddetle gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerinden muaf olarak ithal eder. Ancak işbu devrenin 6 ncı senesinden sonra İcra Vekilleri Heyeti, Türkiye'de istihsal veya imal edilen ve evsafi, mevcudu ve emre âmâde miktarı bakımından ithal edilen mümasil maddelerle kıyası kabil bulunan ve fiyatları ithal maddelerine nazaran % 15 ten daha yüksek bulunmayan maddelerin isimlerini muhtevi müfredatlı bir liste neşrederek, bu listede gümrükten muaf olarak ithal edilmekte bulunan maddelerden hangilerinin Gümrük Vergisine veya diğer İthal Vergi ve Rüsümüne tâbi tutulacağını tâyin ve tesbit edebilir. Bu liste muayyen devrelerde yeniden gözden geçirilerek tadil olunabilir; muaddel liste neşrolunduğu tarihten 6 ay sonra meriyete girer. Ancak, muaddel listenin neşir tarihinden evvel iktisabedilmiş, sipariş edilmiş veya satın alınmış olan maddeler listenin meriyete girdiği tarihten sonra teslim edildikleri tarihte Gümrük Vergisine tâbi tutulmazlar. 25 yıllık muafiyet kısmen veya tamamen İcra Vekilleri Heyeti kararıyla uzatılabilir.

Madde 115. — 1. Bir petrol hakkı sahibi, petrol dairesine müracaatla :

a) Nakdî fonlarının ve buna mütaallik haklarının :

1. Devlete ödenmesi gereken fakat ödenmemiş bulunan her türlü vergi, resim, harca, Devlet hakları ve Devlet hisselerinin tediyesi için lüzumlu kısmı ile;

2. Türkiye'de petrol ameliyatından gayri membalardan elde ettiği fonlarının ve bunlara mütaallik haklarının sermaye mevcutlarının 98 ncı madde mucibince tesbit olunan kıymetini aşan kısmı; ve

Muvakkat E.

hariç olmak üzere petrol üzerine müesses vasıtasız veya vasıtalı hiçbir vergi, resim ve harca tâbi değildir. Memleket ihtiyaçlarını karşılamak için satılan petrol mahsulleri bu hükümden müstesnadır.

Madde 112. — 1. Bir petrol hakkı sahibi bizat veya bir mümessili veya Petrol Dairesince kabul edilmiş bir mütaahhidi vasıtasıyla Türkiye'ye kendi petrol ameliyatı için Petrol Dairesince lüzumlu görülen, bütün malzemeyi bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren 25 sene müddetle Gümrük ve diğer İthal Vergi ve Resimden muaf olarak ithal eder. Ancak, işbu devrenin 6 ncı senesinden sonra İcra Vekilleri Heyeti, Türkiye'de istihsal veya imâl edilen ve evsafi, mevcudu ve emre âmâde miktarı bakımından ithal edilen mümasil maddelerle kıyası kabil bulunan ve fiyatları ithal maddelerine nazaran % 15 ten daha yüksek bulunmayan maddelerin isimlerini muhtevi müfredatlı bir liste neşrederek, bu listede gümrükten muaf olarak ithal edilmekte bulunan maddelerden hangilerinin Gümrük Vergisine veya diğer İthal Vergi ve Rüsümüne tâbi tutulacağını tâyin ve tesbit edebilir. Bu liste muayyen devrelerde yeniden gözden geçirilerek tadil olunabilir, muaddel liste neşrolunduğu tarihten 6 ay sonra meriyete girer. Ancak, muaddel listenin neşir tarihinden evvel iktisabedilmiş, sipariş edilmiş veya satın alınmış olan maddeler listenin meriyete girdiği tarihten sonra teslim edildikleri takdirde Gümrük Vergisine tâbi tutulmazlar. 25 yıllık muafiyet kısmen veya tamamen İcra Vekilleri Heyeti kararıyla uzatılabilir.

Madde 115. — 1. Bir petrol hakkı sahibi, Petrol Dairesine müracaatla :

a) Nakdî fonlarının ve buna mütaallik haklarının :

1. Devlete ödenmesi gereken fakat ödenmemiş bulunan her türlü vergi, resim, harca, devlet hakları ve devlet hisselerinin tediyesi için lüzumlu kısmı ile;

2. Türkiye'de petrol ameliyatından gayri membalardan elde ettiği fonlarının ve bunlara mütaallik haklarının sermaye mevcutlarının 98 ncı madde mucibince tesbit olunan kıymetini aşan kısmı; ve

Hü.

Muvakkat E.

3. Petrol hakkı sahibinin nispi esas üzerinden talebettiği ve ayırmasına müsaade edilmiş olan tükenme payının maliyet esasından ayırabileceği tükenme payına nazaran fazlalığı dolayısıyla ödenecek vergi miktarında hâsıl olacak noksanlığa tekabül edecek kısmı,

Hariç olmak üzere kalan kısmını ve

b) Sermaye mevcutları esasının :

1. Devlete ödenmesi gereken fakat ödenmemiş bulunan her türlü vergi, resim, harc, devlet hakları ve devlet hisselerinin tediyesi için lüzumlu kısmı; ve

2. Petrol hakkı sahibinin Türkiye'de petrol ameliyatından gayri membalardan elde ettiği kısmı,

Hariç olmak üzere kalan kısmını;

Vergiden muaf olarak, nakden veya aynen harice transfer edebilir.

2. Petrol hakkı sahibinin petrol ameliyatında kullanılmak üzere hariçten sermaye, hizmet, malzeme veya diğer bir iktisadi kıymetin getirilmesine mâtufl talebi üzerine, Maliye Vekili, Türkiye'de petrol ameliyatından gayri bir membadan elde edilmiş, nakdi sermaye ve buna mütaallik haklar dâhil, iktisadi kıymetlerin harice transferi için müsaade verebilir. Bu fıkra gereğince harice transferine müsaade edilen iktisadi kıymetlerle hariçten temin edilen sermaye, hizmet, malzeme veya diğer iktisadi kıymetler, petrol hakkı sahibince Türkiye'deki petrol ameliyatından gayri membalardan elde edilmiş addolunur.

Madde 116. — 1. Petrol ameliyatında kullanılmak üzere Türkiye'ye ithal edilmiş sermaye mevcutları esasının bir cüz'ünü teşkil eden bileümle nakdi sermaye ve malzemenin veya diğer mevcudatın kıymeti, transferin yapıldığı döviz ile Türk parasının, ithal tarihinde veya Petrol Dairesi ile petrol hakkı sahibinin aralarında mutabık kalacakları daha mukaddem bir tarihte cari resmî kambiyo kuruna nazaran kıymeti itibariyle tesbit edilecektir. Bu maddenin meriyete girmesinden evvel ithal edilmiş iktisadi kıymetlerin (nakdi sermaye ve buna mütaallik haklar dâhil) değerleri ithal tarihleri itibariyle tâyin ve tesbit olunur. Kıy-

3. Petrol hakkı sahibinin nispi esas üzerinden talebettiği ve ayırmasına müsaade edilmiş olan tükenme payının maliyet esasından ayırabileceği tükenme payına nazaran fazlalığı dolayısıyla ödenecek vergi miktarında hâsıl olacak noksanlığa tekabül edecek kısmı,

Hariç olmak üzere kalan kısmını ve

b) Sermaye mevcutları esasının :

1. Devlete ödenmesi gereken fakat ödenmemiş bulunan her türlü vergi, resim, harc, devlet hakları ve devlet hisselerinin tediyesi için lüzumlu kısmı; ve

2. Petrol hakkı sahibinin Türkiye'de petrol ameliyatından gayri membalardan elde ettiği kısmı,

Hariç olmak üzere kalan kısmını;

Vergiden muaf olarak nakden veya aynen harice transfer edebilir.

2. Petrol hakkı sahibinin petrol ameliyatında kullanılmak üzere hariçten sermaye, hizmet, malzeme veya diğer bir iktisadi kıymetin getirilmesine mâtufl talebi üzerine, Maliye Vekili, Türkiye'de petrol ameliyatından gayri bir membadan elde edilmiş, nakdi sermaye ve buna mütaallik haklar dâhil, iktisadi kıymetlerin harice transferi için müsaade verebilir. Bu fıkra gereğince harice transferine müsaade edilen iktisadi kıymetlerle hariçten temin edilen sermaye, hizmet, malzeme veya diğer iktisadi kıymetler, petrol hakkı sahibince Türkiye'deki petrol ameliyatından gayri membalardan elde edilmiş addolunur.

Madde 116. — 1. Petrol ameliyatında kullanılmak üzere Türkiye'ye ithal edilmiş olan bileümle nakdi fonlar ve buna mütaallik haklarla sermaye mevcutları esasının bir cüz'ünü teşkil eden malzeme veya diğer kıymetler, transferin yapıldığı döviz ile Türk parasının, ithal tarihinde veya Petrol Dairesi ile petrol hakkı sahibinin aralarında mutabık kalacakları daha mukaddem bir tarihte cari resmî kambiyo kuruna nazaran kıymeti itibariyle tesbit edilecektir. Bu maddenin meriyete girmesinden evvel ithal edilmiş iktisadi kıymetlerin (Nakdi fonlar ve buna mütaallik haklar dâhil) değerleri ithal tarihleri itibariyle tâyin ve tesbit olunur.

Hü.

met tâyin ve tesbiti, Maliye Vekâyeti ile müştereken Petrol Dairesince yapılır.

2. Evvelce ithal edilmiş malzeme veya sermaye mevcutları esasının bir cüz'ünü teşkil eden diğer mevcudatı da ihtiva etmek üzere madde 115 (1) de münderiç nakdî sermaye ve buna mütaallik haklar dâhil iktisadi kıymetlerin harice transferleri için müracaat yapıldığı zaman bu hususta gereken transfer hakkının, transfer edilecek dövizin cins ve miktarının, kabili tatbik olan hallerde malzeme veya sermaye mevcutları esasının bir cüz'ünü teşkil eden mevcudatın ithal edilenlerle aynı olduklarının tevsiki, Maliye Vekâleti ile müştereken Petrol Dairesince ifa edilecektir.

3. Bu suretle yapılacak tevsik muamelelerinde Maliye Vekâleti ve Petrol Dairesi, dövizin cinsi hakkındaki kararını petrol hakkı sahibinin ve transfer edilecek maddeler ile buna ait hakların hangi memlekete mensub olduklarına ve bu gibi diğer alâkalı hususlara istinadettirecektir. Hilâfına delil mevcut bulunmadıkça, transfer edilecek maddelerin nelerden ibaret bulunacağı hakkındaki kararda, transfer edilecek nakdî sermaye ve buna mütaallik haklar dâhil iktisadi kıymetlerin, mukabilinde elde edildikleri nakdî sermaye ve buna mütaallik haklar dâhil iktisadi kıymetlerin memlekete ithal tarihlerindeki sırayı takibetmeleri prensibi gözetilecektir.

Hariçten ithal edilmiş nakdî sermaye veya bu mahiyetteki haklarla sermaye mevcutlarının bir cüz'ünü teşkil eden diğer kıymetlerin transferinde, transfer edilecek meblâğ bunların ithal zamanında cari olan resmî kambiyo kuru veya bu maddenin 1 nci fıkrası gereğince mutabık kalmamak daha mukaddem tarihteki kambiyo kuru üzerinden tesbit edilecektir. Bunların dışında kalan hususlarda tesbit de esas tutulacak kur, petrol hakkı sahibi için cari resmî kurdan daha az menfaatli olmayacaktır.

Madde 117. — 1. Maliye Vekâleti, 115 nci maddenin 1 nci fıkrasına göre vukubulacak transfer taleplerini Petrol Dairesiyle müştereken ve aynı maddenin 2 nci fıkrası mucibince

Muvakkat E.

Kıymet tâyin ve tesbiti, Maliye Vekâleti ile müştereken Petrol Dairesince yapılır.

2. Evvelce ithal edilmiş malzeme veya sermaye mevcutları esasının bir cüz'ünü teşkil eden diğer mevcudatı da ihtiva etmek üzere madde 115 (1) de münderiç nakdî fonlar ve buna mütaallik haklar dâhil iktisadi kıymetlerin harice transferleri için müracaat yapıldığı zaman bu hususta gereken transfer hakkının, transfer edilecek dövizin cins ve miktarının, kabili tatbik olan hâllerde malzeme veya sermaye mevcutları esasının bir cüz'ünü teşkil eden mevcudatın ithal edilenlerle aynı olduklarının tevsiki, Maliye Vekâleti ile müştereken Petrol Dairesince ifa edilecektir.

3. Bu suretle yapılacak tevsik muamelelerinde Maliye Vekâleti ile birlikte Petrol Dairesi, dövizin cinsi hakkındaki kararını petrol hakkı sahibinin ve transfer edilecek nakdî fonlar ve buna mütaallik haklar dâhil iktisadi kıymetler ile buna ait hakların hangi memlekete mensub olduklarına ve bu gibi diğer alâkalı hususlara istinadettirecektir. Hilâfına delil mevcut bulunmadıkça, transfer edilecek nakdî fonlar ve buna mütaallik haklar dâhil iktisadi kıymetlerin nelerden ibaret bulunacağı hakkındaki kararda, transfer edilecek nakdî fonlar ve buna mütaallik haklar dâhil iktisadi kıymetlerin, mukabilinde elde edildikleri nakdî fonlar ve buna mütaallik haklar dâhil iktisadi kıymetlerin memlekete ithal tarihlerindeki sırayı takibetmeleri prensibi gözetilecektir.

Hariçten ithal edilmiş nakdî sermaye veya bu mahiyetteki haklarla sermaye mevcutlarının bir cüz'ünü teşkil eden diğer kıymetlerin transferinde, transfer edilecek meblâğ bunların ithal zamanında cari olan resmî kambiyo kuru veya bu maddenin 1 nci fıkrası gereğince mutabık kalmamak daha mukaddem tarihteki kambiyo kuru üzerinden tesbit edilecektir. Bunların dışında kalan hususlarda tesbitte esas tutulacak kur, petrol hakkı sahibi için cari resmî kurdan daha az menfaatli olmayacaktır.

Madde 117. — 1. Maliye Vekâleti, 115 nci maddenin 1 nci fıkrasına göre vukubulacak transfer taleplerini Petrol Dairesiyle müştereken ve aynı maddenin 2 nci fıkrası mucibince

Hü.

vukubulacak transfer taleplerini de müstakillen tetkik ettikten sonra 115 nci maddeye uygun olan talepler için gerekli müsaadeyi verir ve yukardaki maddelere tevfikan lüzumlu dövizi tahsis eder.

2. Bir petrol hakkı sahibi bu kanunun 13 üncü maddesinin 3 ncu fıkrasında tarif edildiği veçhile, memleketin petrol ihtiyacı temin edildikten sonra Türkiye'den ihracettiği petrolün hariçteki satışından mütevellit hasılatın Türkiye'deki ameliyeleri ve bu kanundan doğan mükellefiyetleri için lâzım olacak miktarlar hariçinde kalan kısmını hariçte muhafaza etmek hakkına sahip olacaktır.

Madde 118. — 1567 sayılı Kanun ve bunun ek ve tadilleri ile Türk Parası Kıymetinin Korunması hakkındaki 13 numaralı Kararname hükümleri ve bu hususa mütaallik diğer kanun ve kararnameler petrol hakkı sahipleri hakkında bu kanun hükümleri mahfuz kalmak şartıyla tatbik olunur.

Madde 120. — 1. İşletmeciler ve belge sahipleri 119 ncu madde mucibince istihdam ettikleri eenebi şahıslar adedinin % 15 inden aşağı adedde olmamak üzere Türk vatandaşlarının petrol ameliyatının her safhasında ihtisas kazanmaları için yabancı memleketlerde veya Petrol Dairesince uygun görüldüğü nispette Türkiye'deki ilmî veya meslekî müessese veya işletmelerde eğitim ve staj görmelerini, masraflarını deruhde ederek sağlarlar;

Madde 132. — 1. Petrol hakkı sahibi, bu kanuna, nizamnameye, bunlara müstenit kararname ve emirlere veya müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi ve belgede yazılı şartlara riayet etmediği takdirde Petrol Dairesi, kendisine 90 gün zarfında bunlara riayeti, aksi halde verilen müsaadenin, arama veya işletme ruhsatnamelerinin veya belgenin fesholunacağını ihtar eder. Bu ihtara rağmen 90 günlük mühletin hitamında petrol hakkı sahibinin riayetsizliği devam ederse, riayet olunmayan husus veya mükellefiyetin mesnedi olan müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi veya belge İcra Vekilleri Heyeti kararıyla fesholunur.

Muvakkat E.

vukubulacak transfer taleplerini de müstakillen tetkik ettikten sonra 115 nci maddeye uygun olan talepler için gerekli müsaadeyi verir ve yukardaki maddelere tevfikan lüzumlu dövizi tahsis eder.

2. Bir petrol hakkı sahibi bu kanunun 13 ncu maddesinin 3 ncu fıkrasında tarif edildiği veçhile, memleketin petrol ihtiyacı temin edildikten sonra Türkiye'den ihracettiği petrolün hariçteki satışından mütevellit hasılatın Türkiye'deki ameliyeleri ve bu kanundan doğan mükellefiyetleri için lâzım olacak miktarlar hariçinde kalan kısmını hariçte muhafaza etmek hakkına sahip olacaktır.

Madde 118. — 1567 sayılı Kanun ve bunun ek ve tadilleri ile Türk Parası Kıymetini Koruma hakkındaki 13 numaralı Kararname hükümleri ve bu hususa mütaallik diğer kanun ve kararnameler petrol hakkı sahipleri hakkında bu kanun hükümleri mahfuz kalmak şartıyla tatbik olunur.

Madde 120. — 1. İşletmeciler ve belge sahipleri 119 ncu madde mucibince istihdam ettikleri eenebi şahıslar adedinin % 15 inden aşağı adedde olmamak üzere Türk vatandaşlarının petrol ameliyatının her safhasında ihtisas kazanmaları için yabancı memleketlerde veya Petrol Dairesince uygun görüldüğü nispette Türkiye'deki ilmî veya meslekî müessese veya işletmelerde eğitim ve staj görmelerini, masraflarını deruhde ederek sağlarlar.

Madde 132. — 1. Petrol hakkı sahibi, bu kanuna, nizamnameye, bunlara müstenit kararname ve emirlere veya müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi ve belgede yazılı şartlara riayet etmediği takdirde Petrol Dairesi, kendisine 90 gün zarfında bunlara riayeti, aksi halde verilen müsaadenin, arama veya işletme ruhsatnamelerinin veya belgenin fesholunacağını ihtar eder. Bu ihtara rağmen 90 günlük mühletin hitamında petrol hakkı sahibinin riayetsizliği devam ederse, riayet olunmayan husus veya mükellefiyetin mesnedi olan müsaade, arama veya işletme ruhsatnamesi veya belge İcra Vekilleri Heyeti kararıyla fesholunur.

MADDE 2. — 6326 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin 8 nci fıkrasına c bendi, 30 ncu fıkrasına b, c bentleri, 31 nci fıkrası yerine yeni bir fıkra, 19 ncu, 24 ncü ve 120 nci maddelerine aşağıda gösterilen fıkralar ilâve edilmiştir.

Petrol Kanununun 3 ncü maddesinin 31 nci, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39 ncu fıkraları sırasıyla 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40 nci fıkra olarak değiştirilmiş ve 30 ncu fıkrası a bendi ile isimlendirilmiştir.

Madde 3. — 8. C) a ve b bentlerinde sözü geçen ameliyelere mütaallik idari faaliyetlere,

30. b) Petrol hakkı sahibinin Türkiye'deki petrol ameliyatı ile ilgili olarak kullanmaya tahsis ettiği sermaye mevcutlarının 98 nci madde mucibince hesaplanmış kıymetine «sermaye mevcutları esası»;

c) 1. Arazi, isticar hakları, irtifak hakları ve bu kanuna göre iktisabedilen haklar;

2. Binalar, teçhizat, makineler, hammadde mevcutları, yedek parçalar, ikmal malzemesi ve sermaye hesabına alınarak aktifleştirilmiş diğer malzeme;

3. Peşin kira, sigorta ve imtiyaz bedeli gibi peşin ödenmiş masraflardan tahakkuk etmeyen kısım;

4. Patentler, alâmeti farika, mukaveleden doğan haklar ve sermaye hesabına alınarak aktifleştirilmiş ilk tesis ve taazzuv masrafları ve hizmet bedelleri gibi gayrimaddi haklar ve mevcutlar ile;

5. Petrol hakkı sahibinin 105 nci madde gereğince sermaye hesabına alıp aktifleştirdiği arama masrafları, sondaj fer'i masrafları ve ticari miktarda verimi olmıyan kuyuların açılma maliyetine «sermaye mevcutları»;

31. Gerek ham gerek yarı mamul eşya teçhizat, alât, edevat, makine, nakil vasıtaları, bilcümle diğer vasıtalar ve bunlara mütedair yedek parçalarına «malzeme»;

Madde 134. — Bu kanunun teşkilâtla müsaade ve belgeye mütaallik hükümleri neşri tarihinde, diğer hükümleri 14 ncü maddede zikrolunan nizamnamenin meriyet tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 2. — 6326 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin 8 nci fıkrasına c bendi, 30 ncu fıkrasına b, c bentleri, 31 nci fıkrası yerine yeni bir fıkra, 19 ncu, 24 ncü ve 120 nci maddelerine aşağıda gösterilen fıkralar ilâve edilmiştir.

Petrol Kanununun 3 ncü maddesinin 31 nci, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39 ncu fıkraları sırasıyla 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40 nci fıkra olarak değiştirilmiş ve 30 ncu fıkrası a bendi ile isimlendirilmiştir.

Madde 3. — 8. c) a ve b bentlerinde sözü geçen ameliyelere mütaallik idari faaliyetlere,

3. b) Petrol hakkı sahibinin Türkiye'deki petrol ameliyatı ile ilgili olarak kullanmaya tahsis ettiği sermaye mevcutlarının 98 nci madde mucibince hesaplanmış kıymetine «sermaye mevcutları esası»

c) 1. Arazi, isticar hakları, irtifak hakları ve bu kanuna göre iktisabedilen haklar;

2. Binalar, teçhizat, makineler, hammadde mevcutları, yedek parçalar, ikmal malzemesi ve sermaye hesabına alınarak aktifleştirilmiş diğer malzeme;

3. Peşin kira, sigorta ve imtiyaz bedeli gibi peşin ödenmiş masraflardan tahakkuk etmeyen kısım;

4. Patentler, alâmeti farika, mukaveleden doğan haklar ve sermaye hesabına alınarak aktifleştirilmiş ilk tesis ve taazzuv masrafları ve hizmet bedelleri gibi gayrimaddi haklar ve mevcutlar ile;

5. Petrol hakkı sahibinin 105 nci madde gereğince sermaye hesabına alıp aktifleştirdiği arama masrafları, sondaj fer'i masrafları ve ticari miktarda verimi olmıyan kuyuların açılma maliyetine «Sermaye mevcutları»;

31. Gerek ham, gerek yarı mamul, yahut mamul bilcümle eşya, teçhizat, alât, edevat, makine, nakil vasıtaları, bilcümle diğer vasıtalar ve bunlara mütedair yedek parçalarına «Malzeme»;

Hü.

Madde 19. — 3. Petrol Dairesi Disiplin Komisyonu, reisin başkanlığı altında, reis muavinleri, şube müdürleri ve hukuk müşavirinden teşekkül eder. Bu komisyon Petrol Dairesince tâyin edilmiş memurlara taallük eden disiplin işleriyle meşgul olur. Vekil tarafından tâyin edilmiş memurlara taallük eden disiplin işleri Vekâlet Disiplin Komisyonunca incelenir.

Madde 24. — 2. Bu kanunun tatbikiyle ilgili bulunan vekâletlerin mümessilleri Petrol Dairesi Reisinin başkanlığında Vekilin tâyin edeceği tarihlerde toplanarak kanunun 2 nci maddesinde yazılı maksadı temin için alınması gereken tedbirleri tâyin ve tesbit ederler.

Madde 120. — 3. Bu suretle eğitim ve staj görenler gerek devlete ve gerekse masraflarını deruhde eden petrol hakkı sahiplerine karşı mecburi hizmet veya iş mükellefiyeti ile bağlı değildirler.

MADDE 3. — 6326 sayılı Kanununun 18 nci maddesinde kadrosu kanuna eklenmiş olduğu bildirilen kadroya yapılan ilâveler bu kanuna ilişik cetvelde gösterilmiştir. Bu ilâve kadro cetvelinde ihtisas mevki olarak gösterilenlerle müşavir avukatın 6326 sayılı Kanununun 18 nci maddesinin 2 nci fıkrasının «b» bendi hükmü dâhilinde mukavele ile istihdamı caizdir.

MADDE 4. — Bu kanunun teşkilâtla müsaade ve belgeye mütaallik hükümleri neşri tarihinde, diğer hükümleri 6326 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinde zikrolunan nizamnamenin meriyet tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

5 . IV . 1955

Başvekil
A. Menderes

Devlet Vekili
M. Sarol
Adliye Vekili
O. Ş. Çiçekdağ
Dahiliye Vekili
N. Gedik

Devlet Vekili ve
Başvekil Yardımcısı
F. R. Zorlu
Devlet Vekili
O. Kapani
Millî Müdafaa Vekili
E. Menderes
Hariciye Vekili
F. Köprülü

Muvakkat E.

Madde 19. — 3. Petrol Dairesi Disiplin Komisyonu, Reisin başkanlığı altında, reis muavinleri, şube müdürleri ve hukuk müşavirinden teşekkül eder. Bu komisyon Petrol Dairesince tâyin edilmiş memurlara taallük eden disiplin işleriyle meşgul olur. Vekil tarafından tâyin edilmiş memurlara taallük eden disiplin işleri Vekâlet Disiplin Komisyonunca incelenir.

Madde 24. — 2. Bu kanunun tatbikiyle ilgili bulunan vekâletlerin mümessilleri Petrol Dairesi Reisinin başkanlığında vekilin tâyin edeceği tarihlerde toplanarak kanunun 2 nci maddesinde yazılı maksadı temin için alınması gereken tedbirleri tâyin ve tesbit ederler.

Madde 120. — 3. Bu suretle eğitim ve staj görenler gerek devlete ve gerekse masraflarını deruhde eden petrol hakkı sahiplerine karşı mecburi hizmet veya iş mükellefiyeti ile bağlı değildirler.

MADDE 3. — 6326 sayılı Kanununun 18 nci maddesinde kadrosu kanuna eklenmiş olduğu bildirilen kadroya yapılan ilâveler bu kanuna ilişik cetvelde gösterilmiştir. Bu ilâve kadro cetvelinde ihtisas mevki olarak gösterilenlerle müşavir avukatın 6326 sayılı Kanununun 18 nci maddesinin 2 nci fıkrasının «b» bendi hükmü dâhilinde mukavele ile istihdamı caizdir.

MADDE 4. — Bu kanunun teşkilâtla müsaade ve belgeye mütaallik hükümleri neşri tarihinde, diğer hükümleri 6326 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinde zikrolunan nizamnamenin meriyet tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Hü.

Muvakkat E.

Maliye Vekili	Maarif Vekili
H. Polatkan	C. Yardımcı
Nafia Vekili	İktisat ve Ticaret Vekili
K. Zeytinoglu	S. Yırcalı
Sih. ve İç. Mv. Vekili	G. ve İnhisarlar Vekili
Dr. B. Uz	E. Kalafat
Ziraat Vekili	Münakalât Vekili
N. Ökmen	M. Çavuşoğlu
Çalışma Vekili	İşletmeler Vekili
H. Erkmen	S. Ağaoglu

Hükümetin teklifine bağlı

CETVEL

Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
<i>Petrol Dairesi ilâve kadro cetveli</i>		
Başmühendis (İhtisas mevkii)	1	125
Mühendis (» »)	2	100
Jeolog (» »)	1	100
Jeofizikçi (» »)	1	100
Müşavir avukat	1	90
İdari ve malî işler müşaviri (İhtisas mevkii)	1	100
Tarife ve istatistik müşaviri (İhtisas mevkii)	1	100
Raportör	1	80
Petrol sicil müdürü yardımcısı	1	80
Muhasebe müdür yardımcısı	1	70
Devlet hak ve hisseleri tahakkuk şefi	1	60
Kısım şefi	4	60
Memur	7	40

Muvakkat Encümenin tadiline bağlı

CETVEL

Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
<i>Petrol Dairesi ilâve kadro cetveli</i>		
Başmühendis (İhtisas mevkii)	1	125
Mühendis » »	2	100
Jeolog » »	1	100
Jeofizikçi » »	1	100
Kimya mühendisi » »	1	100
Müşavir avukat	1	90
İdari ve malî işler müşaviri (İhtisas mevkii)	1	100
Tarife ve istatistik müşaviri (İhtisas mevkii)	1	100
Raportör	1	80
Petrol sicil müdürü yardımcısı	1	80
Muhasebe müdür yardımcısı	1	70
Devlet hak ve hisseleri tahakkuk şefi	1	60
Kısım şefi	4	60
Memur	7	40

Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri kanunu lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/243)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-107,1258

15 . IV . 1955

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine.

Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri hakkında İşletmeler Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İera Vekilleri Heyetince 12 . IV . 1955 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesiyile birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

MUCİP SEBEPLER

Sümerbank'a bağlı bir müessesese halinde idare edilmekte bulunan Karabük Demir ve Çelik fabrikalarının İktisadi Devlet Teşekkülü haline ifrağına mâtuf olan ilişik kanun lâyihasının mucip sebepleri şunlardır:

Sümerbank mahiyet, faaliyet ve idare tarzları itibariyle birbirlerinden farklı teknik, idari ve malî sistemlere ihtiyaç gösteren çok değişik sınai ve iktisadi mevzuları kendi bünyesinde toplamış bir müessesedir. Asli kuruluş hedeflerinden birisi de büyük bir sınai finansman müessesesi olmasına rağmen bu vaziyet bankanın bu maksada göre 'üzumu kadar semereli bir şekilde çalışmasına mâni olduğu gibi kendisine bağlı bu çeşitli müesseselerin de her birinin hususiyetlerine göre zaruri olan idari ve iktisadi istiklâlleri içinde inkişaflarını geciktirmektedir. Her ne kadar bankaya bağlı muhtelif işletmeler kanunlarına göre kısmi bir muhtariyeti haiz iseler de faaliyetlerine ait bütün direktifler ancak bankadan verilmekte ve müesseseler hakikatte bankanın birer şubesi halinde idare edilmektedirler. Halbuki bu müesseselerin her biri memleketimizin ekonomik bünyesinde çok mühim birer mevki sahibidirler ve Devlet ve Hükümetin iktisadi politikasının başlı başına tahakkuk ve tanzim organlarıdır. Bu kadar ehemmiyetli müesseseleri kendi rolleriyle mütenasip salâhiyetlerle teçhiz etmek ve onları millî ekonomimizin içinde vazife ve mesuliyetleriyle karşı karşıya getirmek zarureti belirmiş bulunuyor.

Sümerbank'a bağlı bu muhtelif müesseseleri tamamen müstakil birer İktisadi Devlet Teşekkülü haline getirirken aynı zamanda bankaya da memleketin en büyük sınai finansman müessesesi hüviyetini vermiş bulunacağız. Bu suretle sanayileşme hareketimizin Devlet sektörü rasyonel bir iş bölümüne kavuşacaktır. Sınai istihsal faaliyetlerinin yanında sınai finansman faaliyetleri ve her ikisinin arasında birbirlerini itmam eden ve destekliyen münasebetler manzumesi vücut bulmuş olacaktır.

Binaenaleyh ilişik kanun lâyihasının istihdaf ettiği maksadı, sadece Karabük tesislerini bir İktisadi Devlet Teşekkülü haline getirmekten ibaret telâkki etmekten ziyade sanayileşme hareketimizin bir yeni safhasının tahakkuku olarak karşılamak yerinde olur. Burada bir noktaya da işaret etmek icabeder.

Sümerbank'tan ayrılarak müstakil birer İktisadi Devlet Teşekkülü haline gelecek müesseselerle

banka arasındaki kredi münasebetleri tanzim edilirken memleketimiz için yepyeni sayılabilecek bir finansman sisteminin tatbikine de başlanmış bulunacaktır. Bu sistem, sınai müessese ile onu finanse eden banka arasında mevcut karşılıklı vazifeler dolayısıyla onları memleket ekonomisi içinde tam bir vahdet haline getirmektedir. Filhakika banka DÇ yi muhakkak surette finanse etmek mecburiyetindedir. Burada serbestisi yoktur. Buna mukabil DÇ de, kefaleti olmadıkça bankadan başka bir yerden uzun vâdeli kredi talebinde bulunamaz. Bu suretle teşekküllerin daha verimli, daha mütekâmil daha rasyonel olmalarını temin eden murakabe yollarına çok tabii ve iktisadi yeni bir yol ilâve edilmiş bulunmaktadır. Teşekküle kredi temin eden malî müessese bu kredinin iktisadiliğini ve teşekkülün maksatları dâhilinde kullanılmasını kontrol etmek mevkiine getirilmiş olmaktadır.

Kanun lâyihasında İktisadi Teşekküllerimizin ihtisaslaşma prensibi etrafında temerküzüne doğru da bir adım atılmış bulunmaktadır.

Etibank tarafından idare edilmekte bulunan ve fakat demir sanayiinin en başta gelen ham maddesini teşkil eden Divriği madenleri DÇ ye bağlanmıştır.

Yukarda zikredilen maksatlarla hazırlanan kanun lâyihasının 1, 3, 7, 10, 11 ve 12 nci maddeleri her teşekkül kanununa 3460 numaralı Kanunun bâzı maddelerinin icabı olarak konulması lâzımgelen hükümleri ihtiva etmektedir.

Lâyihanın 2 nci maddesinde DÇ nin yapacağı işler tadadedilmiş ve bu madde ile DÇ nin diğer demir sanayii merkezlerini kurması için her imkâna sahip olması temin edilmiştir.

DÇ nin, yukarda izah olunduğu vechile, munhasıran işletmeci bir teşekkül olması ve kredi muameleleri ile meşgul bulunmaması, kredi ihtiyaçlarının Sümerbank tarafından karşılanması esaslarına lâyihanın 4, 5 ve 6 nci maddelerinde yer verilmiştir.

Lâyihanın 8 nci maddesi, iş programının hükümet görüşüne uygunluğunu sağlamak maksadiyle konulmuştur.

İşletmenin finansmanı ile vazifeli olması itibariyle Sümerbankın, DÇ nin kuracağı fabrika ve tesislere ve yapacağı esaslı tevsiilere ait projelerinin malî kısımlarına evvelden muttali olması ve bu hususlarda DÇ ye mütalâasını bildirmesi kendine tahmil edilen finansman vazifesinin tabii bir neticesi olduğundan lâyihanın 9 ncu maddesi bunu temin etmek maksadiyle hazırlanmıştır.

3460 numaralı Kanuna göre bir teşekkül idare meclisi reisi ve âzaları ile umum müdür ve muavinlerinden gayri personelinden imza salâhiyetini haiz olanlarla bu derecede memurların tâyinlerinin idare meclislerince, diğerlerininkinin umum müdürlükçe yapılması gerektiği halde 3612 numaralı Kanunun 6 nci maddesi İşletmeler Vekâletine bağlı teşekküllerin şube müdürleriyle bu derecedeki memurlarının ve müfettişlerinin ve kurdukları müesseselerle müdürlerinin mezkûr vekâletin tasvibi ile tâyin olunacağı hükmünü vaz'etmiştir. Bu hüküm tatbikatta faideli olmaktan ziyade kırtasi muamelelere yol açmış olduğundan lâyihanın 13 ncü maddesi 3612 numaralı Kanun hükümlerinin DÇ memurlarına tatbik edilmesini temin maksadiyle hazırlanmıştır.

Lâyihanın 14 ncü maddesi, DÇ nin elindeki tesisleri müessese haline getirmeden işletebilmesi-ne imkân vermek maksadiyle konulmuştur.

3460 numaralı Kanunun 43 ncü maddesinde, bu kanuna tâbi teşekküllerin memur ve müstahdemlerinin, devlet memurları gibi tecziye edilmelerini mucip olacak suçlar umumi bir ifade ile gösterilmiştir. Ancak bu maddedeki hükme göre teşekkül memur ve müstahdemlerini rüşvet ve irtikâp suçlarından dolayı cezalandırmak mümkün olmamaktadır. Lâyihanın 15 nci maddesi bu suçlardan dolayı da suçluların cezalandırılmalarını temine mâtuftur.

Lâyihanın muvakkat 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddeleri devir ve intikal hükümlerini ihtiva etmektedir.

Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi ile Divriği Demir Madenleri İşletme Müessesesinin bütün mevcudatı, hak ve menfaatleri ile bileümle taahhüt ve borçları ve Sümerbank tarafından Karabük'te, Etibank tarafında Divriği'de bu müesseselerle ilgili olarak girilmiş ve henüz bitirilmemiş veya başlangıç halinde bulunan ve bu müesseselerin hesaplarına intikal ettirilmemiş olan tesisler ve bunlara ait hak ve menfaatlerle taahhüt ve borçlar DÇ ye intikal edecek ve her

iki bankanın ödenmiş sermayelerinden gereken tenzilât yapılacaktır. Bu maksada mâtufl hükümlere muvakkat 1 nci ve 3 ncü maddelerinde yer verilmiştir.

Lâyiha ile yeni bir teşekkül kurulmakta olduğundan DÇ nin sermayesine karşılık olmak üzere devredilecek kıymetlerin, teşekkülün kuruluş tarihindeki durum ve rayiçlerine göre değerlendirilmesi sermayenin hakikate uygunluğunu temin bakımından lüzumlu görülmüş ve muvakkat 2 nci madde bu esasa göre tanzim edilmiştir.

DÇ ye devredilecek kıymetlerin takdirini yapacak ve devir bilânçosunu hazırlıyacak olan heyete ait hükümler muvakkat 4 ncü maddede zikredilmiştir.

İlk hesap devresine ait hükümler muvakkat 5 nci maddede memur, hizmetli ve işçilerin devrine ve haklarının mahfuz tutulmasına ait hükümler muvakkat 6 ncı maddede gösterilmiştir.

Muvakkat 7 nci madde her teşekkül kanununda yer alan bir hüküm olup devir, intikal ve tesvil muamelelerinden vergi, resim ve harc alınmamasını temin maksadıyla konulmuştur.

Kanunun neşrinden sonra gerekli devirlerin ve hazırlıkların yapılabilmesi için bir müddete ihtiyaç olduğu muhakkaktır. Lâyihanın 16 ncı maddesi bunu temine mâtuftur.

Lâyihanın 17 ncı maddesi bu kanunun tathibine İera Vekilleri Heyetinin memur edildiği hakkındaki hükmü ihtiva etmektedir.

Muvakkat Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Muvakkat Encümen

Esas No. 1/243

Karar No. 2

2 . V . 1955

Yüksek Reisliğe

Encümenimize havale buyurulan, Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri kanunu lâyihası, İşletmeler Vekili ve İşletmeler, İktisat ve Ticaret, Maliye vekâletleri ve Umumi Murakabe Heyeti temsilcileri huzuriyle incelendi.

Gerek mahiyet, gerekse faaliyet ve idari sistem bakımından birbirinden derin ayrılıklar gösteren, sınaî ve iktisadî kuruluşları bünyesinde cemedan Sümerbank, kuruluş maksadı bakımından sınaî finansmanı temin hususunda bünyesinde bulunan müesseselerin farklı teknik ve idari sistemlere ihtiyaç göstermesi sebebiyle, beklenen randımanı verememekte ve bankanın finanse edeceği müesseselerin de inkişafı bu sebepten gecikmektedir. Memleketimizin iktisadî bünyesinde çok önemli rolleri olan bu müesseseler, geniş bir iktisadî camianın içinde gayelerine uygun bir hareketin inkişafında müşkülâtla karşılaşıyorlardı. Encümenimizde beliren kanaat, teşekkül etmekte olan bu yeni iktisadî varlığın merkezîyet sisteminden kısmen uzaklaştırılıp hususî sektörün iktisadî anlamdaki mâna ve muvaffakiyetine

kısmen olsun yaklaştırılmış olmasıdır.

Memleketin en mühim ihtiyaçlarından birisi olan demir ve çelik mamullerinin teminini üzerine almış olacak bu müessesenin müstakil idareye yakın bir idare sistemine kavuşturulmuş olmasının istikbal bakımından tevli dedeceği ferahlığın mevcudiyetine encümenimiz ittifakla inanmış bulunuyor.

Sümerbankın DÇ yi finanse etmek mecburiyetine mukabil, bu müessesenin de kefaleti olmadan başka bir yerden uzun vâdeli kredi talebedememesi bakımından, DÇ ve banka, memleket ekonomisinde tam bir vahdet haline gelmektedir. Müesseseye kredi temin eden bankanın bu kredinin, teşekkülün maksatları dâhilinde kullanılmasını kontrol mevkiinde bulunması dolayısıyla yeni ve rasyonel bir murakabe sistemine gidilmektedir.

Demir ve çelik sanayiinin hammaddesini teşkil etmesi bakımından Divriği madenleri de DÇ ye bağlanmıştır.

Lâyihanın 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15 nci, muvakkat 1, 3, 4, 5, 6 ncı maddeleri Hükü-

met esbabı mucibesine uyularak aynen ve meriyete taallük eden 16 neı ve 17 neı maddeler keza aynen kabul edilmiştir.

İkinci maddenin 4 neı fıkrasına vuzuh vermek kasdiyle «fıkralarda yazılı» kaydı ilâve edilmiştir.

Onuncu madde : Hükümet teklifindeki, idare meclisinin, biri umum müdür olmak üzere, reis ve bir âzanın İşletmeler Vekâletinden, bir âzanın Maliye Vekâletinden, birisinin de İktisat ve Ticaret Vekâletinden olmak üzere teşekkülü derpiş edilmekte idi. Encümenimiz, kurulmakta olan bu müessesenin İdare Meclisinde Ticaret Vekâletinin bir mümessilinin bulunması DC'nin Sümerbank bünyesinden ayrılıp istiklâline kavuşması için atılan adımla bağdaşamıyacağı kanaatinde dir.

Yine onun maddedeki idare meclisi teşekkülünde idare meclisi âzalarının bu müessesede randımanlı olabilecek evsafı haiz bulunmalarının lüzumlu olduğu encümenimizce muvafık görüldüğünden bir fıkra eklenmiştir.

Onbirinci madde : Encümenimiz umum müdürün yakın mesai arkadaşı olacak muavininin, kendisinin seçmesinin işlerin selâmeti bakımından daha doğru olacağı kanaatinde olduğu için bu maddeye bir fıkra ilâve edilmiştir.

Muvakkat ikinci madde : Encümenimiz muvakkat ikinci maddedeki rayiç tâbirinin, devir bilângosunu yapacak heyetin çalışmalarında günlük fiyat temevvüçlerinin sabit kıymetlere intikal ettirilmesi lâzımgeleceği kanaatini vermesi endişesiyle, çıkarılmasını lüzumlu görmüştür.

Muvakkat yedinci maddede lüzualu redaksiyon yapılmıştır.

Heyeti Umumiyenin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Muv. En. Reisi	M. M.	Kâtip
Ordu	Tokad	Afyon K.
<i>Refet Aksoy</i>	<i>Ömer Sunar</i>	<i>M. Â. Ülgen</i>
Afyon K.	Balıkesir	İstanbul
<i>A. Demirer</i>	<i>H. İmre</i>	<i>S. Gögen</i>
İstanbul	İzmir	Kırklareli
<i>N. A. Sav</i>	<i>A. Aker</i>	<i>Ş. Bakay</i>
Kocaeli		Kocaeli
<i>E. Alican</i>	Söz hakkın mahfuz	<i>N. Akın</i>
Niğde		Trabzon
<i>A. N. Kadioğlu</i>		<i>İ. Şener</i>
Zonguldak		
Ş. Başol		
(İmzada bulunamadı)		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Kanun
lâyihası*

Bölüm : I.

MADDE 1. — Hükmi şahsiyeti haiz bulunmak ve bu kanunla 3460 sayılı Kanun hükmüne tâbi olmak üzere «Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri» adı ile bir teşekkül kurulmuştur.

Bu kanunda «Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri» DÇ remziyle ifade olunmuştur.

DÇ, İşletmeler Vekâletine bağlı olup merkezi Karabük'tedir.

DÇ, yurt içinde ve dışında şubeler açabilir ve temsilciler bulundurabilir.

MADDE 2. — DÇ nin yapabileceği işler şunlardır :

1. a) Her nevi ham demir ve halitalarını;
- b) Her nevi pik ve çelik döküm, dövme ve pres mamullerini;
- c) Her nevi font, çelik boru ve aksamını;
- d) Her neviden demir ve çelik hadde mamullerini;
- e) Kok ve kok fabrikası tâli mahsullerini;
- f) Sülfirik asit, suni gübreler ve tâli maddelerini;

İstihsal ve imal etmek.

2. Yukardaki fıkralarda yazılı işler için lüzumlu maden cevherleri, her nevi ham ve yardımcı maddeleri aramak, işletmek ve bunları istihraç ve istihsal etmek;

3. İşletme faaliyetlerinin her safhasında hâsıl olabilecek değerlerin kıymetlendirilmesi için lüzumlu tesisleri kurup işletmek;

4. Yukardaki işlerle ilgili olmak üzere yeni tesis ve fabrikalar kurmak ve işletmek;

5. Yukardaki fıkralarda yazılı faaliyetlerin icabettirdiği her türlü ticari muamelelerle alım ve satım muamelelerini yapmak;

6. Yukardaki fıkralarda yazılı işlerle meşgul olmak üzere kurulmuş ve kurulacak anonim veya limitet şirketlere lüzumu halinde iştirak etmek.

MUVAKKAT ENCÜMENİN TADİLİ

Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Kanunu

Bölüm : I.

MADDE 1. — Lâyihamın I nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — DÇ nin yapabileceği işler şunlardır :

1. a) Her nevi ham demir ve halitalarını,
- b) Her nevi pik ve çelik döküm, dövme ve pres mamullerini,
- c) Her nevi font, çelik boru ve aksamını,
- d) Her neviden demir ve çelik hadde mamullerini,
- e) Kok ve kok fabrikası tâli mahsullerini,
- f) Sülfirik asit, suni gübreler ve tâli maddelerini, istihsal ve imal etmek.

istihsal ve imal etmek.

2. Yukardaki fıkralarda yazılı işler için lüzumlu maden cevherleri, her nevi ham ve yardımcı maddeleri aramak, işletmek ve bunları istihraç ve istihsal etmek.

3. İşletme faaliyetlerinin her safhasında hâsıl olabilecek değerlerin kıymetlendirilmesi için lüzumlu tesisleri kurup işletmek.

4. Yukardaki fıkralarda yazılı işlerle ilgili olmak üzere yeni tesis ve fabrikalar kurmak ve işletmek.

5. Yukardaki fıkralarda yazılı faaliyetlerin icabettirdiği her türlü ticari muamelelerle alım ve satım muamelelerini yapmak.

6. Yukardaki fıkralarda yazılı işlerle meşgul olmak üzere kurulmuş ve kurulacak anonim veya limitet şirketlere lüzumu halinde iştirak etmek.

Hü.

Bölüm : II.

Malî hükümler

MADDE 3. — DÇ nin sermayesi 200 milyon lira olup İcra Vekilleri Heyeti kararıyla bir misline kadar artırılabilir. Bu sermaye aşağıdaki kaynaklardan terekkübeder :

a) Muvakkat birinci madde gereğince DÇ ye intikal edecek her çeşit kıymetler.

b) Yedinci maddeye göre sermayeye eklenecek kârlar.

c) Umumi bütçeden sermayeye mahsuben yapılacak tediyeler.

MADDE 4. — DÇ nin bankacılık ve kredi muamelelerini Sümerbank yapar.

Ancak, DÇ nin diğer malî müesseselerden kısa vâdeli kredi temin etmek hakkı mahfuzdur.

DÇ, Sümerbank'ın muvafakati olmadıkça diğer bir bankaya tevdiatta bulunamaz.

MADDE 5. — DÇ, itibari sermayesinin yarısını geçmemek üzere, Sümerbank ile müştereken veya münferiden her türlü tahviller çıkarabileceği gibi sair membalardan da uzun vâdeli istikraz yapabilir.

Sümerbank DÇ nin çıkaracağı tahvillere ve yapacağı her türlü istikraza kefalet eder.

6115 sayılı Kanunun 23 neü maddesi DÇ nin Sümerbank'tan yapacağı istikrazlara tatbik edilmez.

MADDE 6. — DÇ, kendi kurduğu müesseselerin dışında hakiki veya hükmi şahıslara ikraz yapamaz.

MADDE 7. — DÇ nin yıllık sâfi kârından 3460 sayılı Kanunun 42 nci maddesi ve 6212 sayılı Kanun hükümlerine göre gerekli tefrikler yapıldıktan sonra bakiye ödenmemiş sermayeye mahsubedilir.

Sermaye tamamen ödendikten sonra kârlar sermayenin dörtte birine varıncaya kadar fevkalâde ihtiyat akçesi olarak tefrik olunur.

Muvakkat E.

Bölüm : II.

Malî hükümler

MADDE 3. — Lâyihanın 3 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Lâyihanın 4 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Lâyihanın 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Lâyihanın 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Lâyihanın 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Bölüm : III.

İş ve finansman programları

MADDE 8. — DÇ, her yıla ait iş programını İşletmeler Vekâletinin mütalâasını aldıktan sonra yapar.

MADDE 9. — DÇ, kuracağı yeni fabrika ve tesislerle yapacağı esaslı tevsilere ait projelerini tatbik etmeden evvel bu projelerin malî kısımları hakkında Sümerbank'ın mütalâasını alır.

DÇ, senelik finansman programını hesap yılı başlangıcından bir ay evvel Sümerbank'a gönderir.

Bölüm : IV.

İdari hükümler

MADDE 10. — DÇ, biri umum müdür olmak üzere 5 kişilik bir idare meclisi tarafından idare olunur. Reis ile bir âza ve Umum Müdür İşletmeler Vekilinin, bir âza Maliye Vekilinin, bir âza İktisat ve Ticaret Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetince tâyin olunur.

Reis ve âzaların (Umum Müdür hariç) hizmet müddetleri üç yıldır. Müddeti bitenler yeniden tâyin edilebilirler. Müddetlerini doldurmadan ayrılanların yerine tâyin olunan âzalar ayrılanların müddetlerini tamamlarlar.

MADDE 11. — DÇ nin bir Umum Müdürü ile lüzumu kadar muavini bulunur. Umum müdür ve muavinlerinin yüksek tahsil görmüş, teknik işlerle iştigal edecek muavinlerin ise yüksek mühendis olmaları şarttır.

MADDE 12. — Umum Müdür DÇ nin bütün muamelelerini kanunlar ve nizamnameler hükümleri ile idare meclisi kararları dairesinde ve DÇ nin iştigal mevzularının icaplarına göre tedvir eder.

Muvakkat E.

Bölüm : III.

İş ve finansman programları

MADDE 8. — Lâyihanın 8 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Lâyihanın 9 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bölüm : IV.

İdari hükümler

MADDE 10. — DÇ, biri umum müdür olmak üzere beş kişilik bir idare meclisi tarafından idare olunur. Reis ile iki âza İşletmeler Vekilinin, bir âza Maliye Vekilinin, bir âza İktisat ve Ticaret Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetince tâyin olunur.

İdare Meclisi reis ve âzalarının, teşekkülün iştigal mevzuları ile alâkalı teknik, malî, iktisadî işlerden en az biri üzerinde tecrübe ve ehliyet sahibi olmaları şarttır.

Reis ve âzaların hizmet müddetleri üç yıldır. Müddeti bitenler yeniden tâyin edilebilirler. Müddetlerini doldurmadan ayrılanların yerine tâyin olunan âzalar ayrılanların müddetlerini tamamlarlar.

MADDE 11. — DÇ nin bir umum müdürü ile lüzumu kadar muavini bulunur. Umum Müdür ve muavinlerinin yüksek tahsil görmüş, teknik işlerle iştigal edecek, muavinlerin ise yüksek mühendis olmaları şarttır.

Umum Müdür muavinleri, umum müdürün inhası ve İşletmeler Vekilinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince tâyin olunurlar.

MADDE 12. — Lâyihanın 12 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 13. — 3612 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi DÇ memurlarına tatbik edilmez.

Bölüm : V.

Müteferrik hükümler

MADDE 14. — DÇ, bileümle tesislerini 3460 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi mucibince müessesese haline getirmeden kendine bağlı teşebbüsler halinde idare edebilir.

MADDE 15. — 3460 sayılı Kanunun 43 ncü maddesinde yazılı suçları işliyen DÇ memur ve müstahdemleri haklarında aynı madde hükümleri tatbik edilir.

İrtikâp veya rüşvet suçlarını işliyen DÇ memur ve müstahdemleri Türk Ceza Kanununundaki devlet memurlarına mütaallik cezalar ile cezalandırılır.

Bölüm : VI.

Muvakkat maddeler

MUVAKKAT MADDE 1. — Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi ile Divriği Demir Madenleri İşletmesi Müessesesinin mevcut tesisleri ile bitmemiş veya başlangıç halinde bulunan ve henüz müessesese hesaplarına intikal ettirilmemiş olan tesislerine ait bütün hak ve menfaatleri, mevcut ve matlupları, bileümle taahhüt ve borçları ve birikmiş fonları ve tahakkuk etmiş ve edecek vergi borçları ve buna mütaallik diğer vccibeleri bu kanunla DÇ ye intikal eder;

MUVAKKAT MADDE 2. — Muvakkat birinci madde gereğince Etibank ve Sümerbanktan devredilen kıymetler, muvakkat dördüncü maddede yazılı heyet tarafından, kanunun meriyete girdiği tarihteki durum ve rayıçlere göre değerlendirilerek bir devir bilânçosu yapılır.

Defter kıymetleri ile yeni değerler arasındaki fark hiçbir suretle Sümerbank'la Etibank'ın hesaplarına geçirilmez ve her hangi bir vergi ve resme tâbi tutulmaz.

Bu bilânçoda evvelâ üçüncü madde mucibince DÇ ye tahsis edilen 200 milyon liralık itibari sermaye kaydı tesis edildikten sonra,

Muvakkat E.

MADDE 13. — Lâyihamın 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bölüm : V.

Müteferrik hükümler

MADDE 14. — Lâyihamın 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Lâyihamın 15 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bölüm : VI.

Muvakkat maddeler

MUVAKKAT MADDE 1. — Lâyihamın muvakkat birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Muvakkat birinci madde gereğince Etibank ve Sümerbanktan devredilen kıymetler, muvakkat dördüncü maddede yazılı heyet tarafından, kanunun meriyete girdiği tarihteki durum ve takdir edilen kıymetlere göre değerlendirilerek bir devir bilânçosu yapılır.

Defter kıymetleri ile yeni değerler arasındaki fark hiçbir suretle Sümerbankla Etibankın hesaplarına geçirilmez ve her hangi bir Vergi ve Resme tâbi tutulmaz.

Bu bilânçoda evvelâ üçüncü madde mucibince DÇ ye tahsis edilen 200 milyon liralık itibari sermaye kaydı tesis edildikten sonra,

Mü.

muvakkat birinci madde mucibince aktife :

- a) Menkul ve gayrimenkullerle haklar,
- b) Bileümle alacaklar,

Pasife :

- a) Bileümle borçlar,
- b) Çürük alacaklarla vafını ve kıymetini kaybetmiş aynı mevcutlar için usulü dairesinde ayrılacak karşılıklar, müterakim amortismanlar, bileümle ihtiyatlar ve diğer fonlar,

Kanunun meriyete girdiği tarihteki rayiçlere göre takdir edilmiş kıymetler üzerinden geçirilir.

Devir bilânçosunda gösterilip kesin neticeleri sonradan anlaşılacak olan hesaplar, sonuçlarına göre devir bilânçosunun aktif ve pasifine kaydolunur.

Aktif ve pasif arasındaki fark DÇ nin ödenmiş sermayesini teşkil eder.

MUVAKKAT MADDE 3. — Sümerbank'ın Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesine ödediği 42 000 000 liralık sermaye ile Etibank'ın Divriği Demir Madenleri İşletmesi Müessesesine ödediği 12 000 000 liralık sermaye devir tarihi itibarıyla Sümerbank ve Etibank'ın ödenmiş sermayelerinden tenzil edilir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Muvakkat ikinci maddede yazılı olduğu ve hile DÇ ye devredilecek kıymetlerin, takdiri ve devir bilânçosunun tanzimi muameleleri, Maliye ve İşletmeler vekâletleriyle Umumi Murakabe Heyeti, Sümerbank, Etibank ve DÇ taraflarından seçilen birer üyeden müteşekkil bir heyet mârifetiyle kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yapılır. Heyet lüzumu kadar personel kullanabilir. Heyetin ücret ve masrafları ile kullanacağı personelin ücret ve masrafları DÇ tarafından takdir ve tediye olunur.

MUVAKKAT MADDE 5. — Bu kanunun meriyete girdiği tarihten aynı yılın sonuna kadar olan müddet DÇ nin ilk hesap devresidir.

MUVAKKAT MADDE 6. — Bu kanunun meriyete girdiği tarihte Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları ve Divriği Demir Madenleri İşletmesi Müesseselerinde müstahdem bulunan bütün memur, hizmetli ve işçilerle bu müesseselerin meşgul olduğu mevzularla ilgili olarak

Muvakkat E.

muvakkat birinci madde mucibince aktife :

- a) Menkul ve gayrimenkullerle haklar,
- b) Bileümle alacaklar,

Pasife :

- a) Bileümle borçlar,
- b) Çürük alacaklarla vafını ve kıymetini kaybetmiş aynı mevcutlar için usulü dairesinde ayrılacak karşılıklar, müterakim amortismanlar, bileümle ihtiyatlar ve diğer fonlar,

Kanunun meriyete girdiği tarihteki takdir edilmiş kıymetler üzerinden geçirilir.

Devir bilânçosunda gösterilip kesin neticeleri sonradan anlaşılacak olan hesaplar, sonuçlarına göre devir bilânçosunun aktif ve pasifine kaydolunur.

Aktif ve pasif arasındaki fark DÇ nin ödenmiş sermayesini teşkil eder.

MUVAKKAT MADDE 3. — Lâyihanın muvakkat üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Lâyihanın muvakkat dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 5. — Lâyihanın muvakkat beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 6. — Lâyihanın muvakkat altıncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mü.

Sümerbank ve Etibank taraflarından yaptırılan montaj ve inşaat işlerinde bu Bankalar mensubu olarak çalışan memur, müstahdem ve işçiler bütün hakları ve vecibeleri mahfuz kalmak şartıyla DÇ ye geçerler.

MUVAKKAT MADDE 7. — Bu kanun gereğince DÇ ye intikal edecek menkul ve gayrimenkullerin DÇ namına tescilinden her hangi bir resim ve harc devrinden İntikal Vergisi alınmaz.

MADDE 16. — Bu kanun neşri tarihinden bir ay sonra meriyete girer.

MADDE 17. — Bu kanunun hükümlerini icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

12 . IV . 1955

Başvekil <i>A. Menderes</i>	Devlet Vekili ve Başvekil Yardımcısı
Devlet Vekili <i>M. Sarol</i>	Devlet Vekili <i>O. Kapani</i>
Adliye Vekili <i>O. Ş. Çiçekdağ</i>	Millî Müdafaa Vekili <i>E. Menderes</i>
Dahiliye Vekili <i>N. Gedik</i>	Hariciye Vekili <i>F. Köprülü</i>
Maliye Vekili <i>H. Polatkan</i>	Maarif Vekili <i>C. Yardımcı</i>
Nafia Vekili <i>K. Zeytinoglu</i>	İkt. ve Ticaret Vekili <i>S. Yırcalı</i>
Sih. ve İğ. Mv. Vekili <i>Dr. B. Uz</i>	G. ve İnhisarlar Vekili <i>E. Kalafat</i>
Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i>	Münakalât Vekili <i>M. Çavuşoğlu</i>
Çalışma Vekili <i>H. Erkmen</i>	İşletmeler Vekili <i>S. Ağaoglu</i>

Muvakkat E.

MUVAKKAT MADDE 7. — Bu kanun gereğince DÇ ye intikal edecek menkul ve gayrimenkullerin DÇ namına tescilinden her hangi bir resim, harc ve devrinden İntikal Vergisi alınmaz.

MADDE 16. — Lâyihanın 16 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Lâyihanın 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

**Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi kanun lâyihası ve
Muvakkat Encümen mazbatası (1/244)**

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-106, 1257

15 . IV . 1955

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi hakkında İşletmeler Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 12 . IV . 1955 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Sümerbanka bağlı bir müessesese hâlinde idare edilmekte bulunan Selüloz Sanayii Müessesesi-nin İktisadi Devlet Teşekkülü haline ifrağına mâtuf olan ilişik kanun lâyihasının mucip sebepleri şunlardır :

Sümerbank mahiyet, faaliyet ve idare tarzları itibariyle birbirlerinden farklı teknik, idari ve malî sistemlere ihtiyaç gösteren çok değişik sınai ve iktisadi mevzuları kendi bünyesinde toplamış bir müessesedir. Asli kuruluş hedeflerinden birisi de büyük bir sınai finansman müessesesi olmasına rağmen bu vaziyet bankanın bu maksada göre lüzumu kadar semereli bir şekilde çalışmasına mâni olduğu gibi kendisine bağlı bu çeşitli müesseselerin de her birinin hususiyetlerine göre zaruri olan idari ve iktisadi istiklâlleri içinde inkişaflarını geciktirmektedir. Her ne kadar bankaya bağlı muhtelif işletmeler kanunlarına göre kısmi bir muhtariyete haiz iseler de faaliyetlerine ait bütün direktifler ancak bankadan verilmekte ve müesseseler hakikatta bankanın birer şubesi halinde idare edilmektedirler. Halbuki bu müesseselerin her biri memleketimizin ekonomik bünyesinde çok mühim birer mevki sahibi ve devlet ve hükümetin iktisadi politikasının başlıbaşına tahakkuk ve tanzim organlarıdır. Bu kadar ehemmiyetli müesseseleri kendi rolleriyle mütenasip salâhiyetlerle teşhiz etmek ve onları millî ekonomimizin içinde vazife ve mesuliyetleri ile karşı karşıya getirmek zarureti belirmiş bulunuyor.

Sümerbanka bağlı bu muhtelif müesseseleri tamamen müstakil birer İktisadi Devlet Teşekkülü haline getirirken aynı zamanda bankaya da memleketin en büyük sınai finansman müessesesi hüviyetini vermiş bulunacağız. Bu suretle sanayileşme hareketimizin devlet sektörü rasyonel bir iş bölümüne kavuşacaktır: Sınai istihsal faaliyetlerinin yanında sınai finansman faaliyetleri ve her ikisinin arasında birbirlerini itmâm eden ve destekliyen münasebetler manzumesi.

Binaenaleyh ilişik kanun lâyihasının istihdaf ettiği maksadı, sadece selüloz sanayii tesislerini bir İktisadi Devlet Teşekkülü haline getirmekten ibaret telâkki etmekten ziyade sanayileşme hareketimizin bir yeni safhasının tahakkuku olarak karşılamak yerinde olur.

Burada bir noktaya da işaret etmek icabeder :

Sümerbanktan ayrılarak müstakil birer İktisadi Devlet Teşekkülü haline gelecek müesseselerle

banka arasındaki kredi münasebetleri tanzim edilirken memleketimiz için yepyeni sayılabilecek bir finansman sisteminin tatbikine de başlanmış bulunacaktır.

Bu sistem, sınaî müessese ile bunu finanse eden banka arasında mevcut karşılıklı vazifeler dolayısıyla onları memleket ekonomisi içinde tam bir vahdet haline getirmektedir.

Filhakika banka Sekayı muhakkak surette finanse etmek mecburiyetindedir. Burada serbestisi yoktur. Buna mukabil Seka da, kefaleti olmadıkça bankadan başka bir yerden uzun vâdeli kredi talebinde bulunamaz. Bu suretle teşekküllerin daha verimli, daha mütekâmil ve daha rasyonel olmalarını temin eden murakabe yollarına çok tabii ve iktisadi yeni bir yol ilâve edilmiş bulunmaktadır. Teşekküle kredi temin eden malî müessese bu kredinin iktisadiliğini ve teşekkülün maksatları dâhilinde kullanılmasını kontrol etmek mevkiine getirilmiş olmaktadır.

İlişik kanun lâyihası ile ve yukardaki sebeplere binaen İktisadi Devlet Teşekkülü olması teklif edilen Selüloz Sanayii Müessesesinin çok yakın bir istikbalde geniş bir inkişafa kavuşacağını beklemek lâzımgelir. Her çeşit kâğıt imalâtının yanında sanayiimizin çok muhtaç olduğu ambalâj malzemesine kadar selülozla doğrudan doğruya alâkalı tesislerden başka kimya sanayiinin de ehemmiyetli bir şubesi sıfatıyla meşgul olacağı mevzular vardır.

Bu fikirlerin tahakkuku maksadiyle hazırlanan kanun lâyihasının 1, 3, 7, 10, 11 ve 12 nci maddeleri her teşekkül kanununa 3460 numaralı Kanunun bâzı maddelerinin icabı olarak konulması lâzımgelen hükümleri ihtiva etmektedir.

Lâyihanın 2 nci maddesinde Seka'nın yapacağı işler tadadedilmiştir.

Seka'nın, yukarda izah olunduğu veçhile, munhasıran işletmeci bir teşekkül olması ve kredi muameleleriyle meşgul bulunmaması kredi ihtiyaçlarının Sümerbank tarafından karşılanması esaslarına lâyihanın 4, 5 ve 6 nci maddelerinde yer verilmiştir.

Lâyihanın 8 nci maddesi, iş programının Hükümet görüşüne uygunluğunu sağlamak maksadiyle konulmuştur.

İşletmenin finansmanı ile vazifeli olması itibariyle Sümerbank'ın, Seka'nın kuracağı fabrika ve tesislere ve yapacağı esaslı tevşilere iat projelerinin malî kısımlarına evvelden muttali olması ve bu hususlarda Seka'ya mütalâasını bildirmesi kendine tahmil edilen finansman vazifesinin tabii bir neticesi olduğundan lâyihanın 9 ncu maddesi bunu temin etmek maksadiyle hazırlanmıştır.

3460 numaralı Kanuna göre bir teşekkül idare meclisi reisi ve âzaları ile umum müdür ve muavinlerinden gayrı personelinden imza salâhiyetini haiz olanlarla bu derecede memurların tâyinlerinin idare meclislerince, diğerlerinin ise Umum Müdürlükçe yapılması gerektiği halde 3612 numaralı Kanunun 6 nci maddesi, Vekâletimize bağlı teşekküllerin şube müdürleriyle bu derecedeki memurlarının ve müfettişlerinin ve kurdukları müesseseleri müdürlerinin İşletmeler Vekâletinin tasvibi ile tâyin olunacağı hükmünü vaz'etmiştir. Bu hüküm tatbikatta faydalı olmaktan ziyade kırtasi muamelelere yol açmış olduğundan lâyihanın 13 ncu maddesi 3612 numaralı Kanun hükümlerinin Seka memurlarına tatbik edilmemesini temin maksadiyle hazırlanmıştır.

Lâyihanın 14 ncu maddesi, Seka'nın elindeki tesisleri müessese haline getirmeden işletebilmesine imkân etmek maksadiyle konulmuştur.

3460 numaralı Kanunun 43 ncu maddesinde, bu kanuna tâbi teşekküllerin memur ve müstahdemlerinin, Devlet memurları gibi tecziye edilmelerini mucip olacak suçlar umumi bir ifade ile gösterilmiştir. Ancak bu maddedeki hükme göre teşekkül memur ve müstahdemlerini rüşvet ve irtikâp suçlarından dolayı cezalandırmak mümkün olamamaktadır. Lâyihanın 15 nci maddesi bu suçlardan dolayı da suçluların cezalandırılmalarını temine mâtuftur.

Lâyihanın muvakkat 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddeleri devir ve intikal hükümlerini ihtiva etmektedir.

Sümerbank Sellüloz Sanayii Müessesesinin bütün mevcudatı, hak ve menfaatleri ile bilcümle taahhüt ve borçları Seka'ya intikal edecek ve Sümerbank'ın ödenmiş sermayesinden gereken tenzi-

lât yapılacaktır. Bu maksada mâtufl hükümlere muvakkat 1 nei ve 3 neü maddelerinde yer verilmiştir.

Lâyiha ile yeni bir teşekkül kurulmakta olduğundan Seka'nın sermayesine karşılık olmak üzere devredilecek kıymetlerin teşekkülün kuruluş tarihindeki durum ve rayiçlerine göre değerlendirilmesi sermayenin hakikate uygunluğunu temin bakımından lüzumlu görülmüş ve muvakkat ikinci madde bu esasa göre tanzim edilmiştir.

Seka'ya devredilecek kıymetlerin takdirini yapacak ve devir bilânçosunu hazırlıyacak olan heyete ait hükümler muvakkat dördüncü maddede zikredilmiştir.

İlk hesap devresine ait hükümler muvakkat 5 nei maddede, memur, hizmetli ve işçilerin devrine ve haklarının mahfuz tutulmasına ait hükümler muvakkat 6 nei maddede gösterilmiştir.

Muvakkat 7 nei madde, her teşekkül kanununda yer alan bir hüküm olup devir, intikal ve tes-cil muamelelerinden vergi, resim ve harc alınmamasını temin maksadiyle konulmuştur.

Kanunun neşrinden sonra gerekli devirlerin ve hazırlıkların yapılabilmesi için bir müddete ihtiyaç olduğu muhakkaktır. Lâyihanın 16 nei maddesi bunu temine mâtuftur.

Lâyihanın 17 nei maddesi bu kanunun tatbikine İcra Vekilleri Heyetinin memur edildiği hakkındaki hükmü ihtiva etmektedir.

Muvakkat Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Muvakkat Encümen

Esas No : 1/244

Karar No : 3

2 . V . 1955

Yüksek Reisliğe

Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi kanun lâyihası, İşletmeler Vekili ve İşletmeler, İktisat, Maliye vekâletleri ve Umumi Murakabe Heyeti temsilcileri huzuriyle tetkik ve müzakere edildi.

Memleket iktisadiyatında pek mühim rolleri olan ve fakat Sümerbankın bünyesinde yarı muhtar bir halde yaşayan işletmelerden biri olan Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları Müessesesi, mahiyeti ve idare tarzı itibariyle değişik bir teknik, malî ve idari sisteme muhtaç bulunmaktadır. Merkûr müessese faaliyetine ait direktifleri Sümerbanktan alması bakımından, halen bankanın bir şubesi durumunda bulunmaktadır. Bu hal, bankanın kuruluş gayesinde beklenen randımanı verememesine sebep olduğu gibi, kendisine bağlı müesseselerin de muhtaç buldukları idari ve iktisadi istiklâllerine sahip olamadıklarından dolayı inkişaflarının gecikmesi neticesini doğurmaktadır.

Sümerbanka bağlı bu müesseseler birer iktisadi devlet teşekkülü haline getirilmekle hem ihtiyaçları olan müstakil teknik ve idari sisteme kavuşturulmakta, aynı zamanda banka memleketi-

mizin en büyük sanai finansman müessesesi haline gelmektedir.

Sümerbankın Seka'yı finanse etmek mecburiyetine mukabil Seka'da kefaleti olmaksızın başka bir yerden uzun vâdeli kredi talebinde bulunamayacak böylece memleket ekonomisinde yepyeni bir finansman sistemine gidilmiş olacaktır.

Seka, müstakil bir işletme haline gelmekle yakında kendinden beklenen inkişafa kavuşacak ve kâğıt imalâtının yanında memleketin muhtaç bulunduğu ampalâj malzemesi yapımına geçecek ve selülozla alâkalı kimyevi mevzu-larla da iş-tigal edecektir.

Hükümetçe 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, Muvakkat 1, 3, 4, 5 ve 7 nei maddeler için gösterilen esbabı mucibe encümenimizce de muvafık görülerek mezkûr maddeler aynen, kanunun meriyetine ait 16 ve 17 nei maddeler de keza aynen kabul edilmiştir.

İkinci maddenin 3 neü fıkrasına vuzuh vermek maksadiyle «Zirai mahsul ve sanai» kelimeleri ilâve edilmiştir.

Onuncu madde : Hükümet teklifindeki idare meclisi teşekkülünde Ticaret Vekâleti mümes-sili olarak bulunacak bir âza yerine, kurulmak-ta olan teşekkülün iştigal mevzularıyla, Tica-ret Vekâletinden daha çok Ziraat Vekâletinin alâkalı bulunduğu kanaati encümenimizce ka-bul edildiğinden Ticaret Vekâleti yerine Zira-at Vekâletinden bir âzamn bulunması uygun görülerek madde bu şekilde tadil edilmiştir.

Teşekkülün sevk ve idaresinde en mühim rolü oynayan idare meclislerinin üyelerinin ça-ışacakları müesseselerin iştigal mevzularıyla yakinen aşına bulunmaları lüzumuna inanan encümenimiz, İdare Meclisi üyelerinin vasıfları-na taallük eden bir hüküm ilâve etmiştir.

Muvakkat ikinci madde : Encümenimiz mu-vakkat ikinci maddedeki rayiç tâbirinin, devir bilânçosunu yapacak heyetin çalışmalarında günlük fiyat temevvüçlerinin sabit kıymetlere intikal ettirilmesi lâzım geleceği kanaatini ver-

mesi endişesiyle, çıkarılmasını lüzumlu görmüş-tür.

Muvakkat altıncı maddede gerekli redaksi-yon yapılmıştır.

Heyeti Umumiyenin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reislığe sunulur.

Muvakkat En. Reisi	M. Muharriri	Kâtip
Ordu	Tokad	Afyon K.
R. Aksoy	Ö. Sunar	M. Â. Ülgen
Afyon K.	Balıkesir	İstanbul
A. Demirer	H. İmre	S. Gögen
İstanbul	İzmir	Kırklareli
N. Â. Sav	A. Aker	Ş. Bakay
Kocaeli		Kocaeli
E. Alican	Söz hakkım mahfuz	
(İmzada bulunamadı)	N. Akın	
Niğde	Trabzon	
A. N. Kadıoğlu	İ. Şener	
	Zonguldak	
	S. Başol	
	(İmzada bulunamadı)	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi
kanun lâyihası*

Bölüm : I.

MADDE 1. — Hükmi şahsiyeti haiz bulunmak ve bu kanunla 3460 sayılı Kanun hükmüne tâbi olmak üzere «Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi» adı ile bir teşekkül kurulmuştur.

Bu kanunda, Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi «Seka» remziyle ifade olunmuştur.

Seka, İşletmeler Vekâletine bağlı olup merkezi İzmit'tedir.

Seka, yurt içinde ve dışında şubeler açabilir ve temsilciler bulundurabilir.

MADDE 2. — Sekanın yapabileceği işler şunlardır :

1. a) Muhtelif cins kâğıt ve karton ve icabettiği takdirde her nevi kâğıt ve karton mamulü yapmak,

b) Kâğıt ve karton imali için lüzumlu her nevi selüloz, mihanikî odun hamuru ve yarı kimyevi hamur gibi bilûmum yarı mamulleri ihzar ve istihsal eylemek,

c) Yukardaki fıkralarda yazılı neviden mamullerin istihsali ameliyelerinde ihtiyaç duyulan kimyevi maddelerle diğer yardımcı maddeleri imal etmek,

d) Klor ve sütkostik ve bunların müstaklarını istihsal eylemek,

e) Bilûmum mamul, yarı mamul ve yardımcı maddeler istihsali sırasında tahassul edebilecek tâli maddeleri de değerlendirmek.

2. İmalâtın ihtiyac göstereceği odun esasına müstenit selüloz, mihanikî odun hamuru ve yarı kimyevi hamur gibi yarı mamul maddeleri elde etmek maksadiyle fidanlık ve ormanlar vücuda getirmek ve işletmek ve orman tâli mahsullerini kıymetlendirmek.

3. Yukardaki fıkralarda yazılı işler ve kâğıt, karton ve diğer mamullerin ambalâj ihtiyaçları için lüzumlu bileümle tesisatı kurmak ve işletmek.

4. Yukardaki fıkralarda yazılı faaliyetlerin icabettirdiği her türlü ticari muamelelerle alım ve satım muamelelerini yapmak.

MUVAKKAT ENCÜMENİN TADİLİ

*Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi
Kanunu*

Bölüm : I.

MADDE 1. — Lâyihanın 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Seka'nın yapabileceği işler şunlardır :

1. a) Muhtelif cins kâğıt ve karton ve icabettiği takdirde her nevi kâğıt ve karton mamulü yapmak,

b) Kâğıt ve karton imali için lüzumlu her nevi selüloz, mihanikî odun hamuru ve yarı kimyevi hamur gibi bilûmum yarı mamulleri ihzar ve istihsal eylemek,

c) Yukardaki fıkralarda yazılı neviden mamullerin istihsali ameliyelerinde ihtiyaç duyulan kimyevi maddelerle diğer yardımcı maddeleri imal etmek,

d) Klor ve sütkostik ve bunların müstaklarını istihsal eylemek,

e) Bilûmum mamul, yarı mamul ve yardımcı maddeler istihsali sırasında tahassül edebilecek tâli maddeleri de değerlendirmek.

2. İmalâtın ihtiyac göstereceği odun esasına müstenit selüloz, mihanikî odun hamuru ve yarı kimyevi hamur gibi yarı mamul maddeleri elde etmek maksadiyle fidanlık ve ormanlar vücuda getirmek ve işletmek ve orman tâli mahsullerini kıymetlendirmek.

3. Yukardaki fıkralarda yazılı işler ve kâğıt, karton ve diğer zirai mahsul ve sınaî mamullerin ambalâj ihtiyaçları için lüzumlu bileümle tesisatı kurmak ve işletmek.

4. Yukardaki fıkralarda yazılı faaliyetlerin icabettirdiği her türlü ticari muamelelerle alım ve satım muamelelerini yapmak.

5. Yukardaki fıkralarda yazılı işlerle meşgul olmak üzere kurulmuş ve kurulacak anonim veya limitet şirketlere lüzumu halinde iştirak etmek.

Bölüm : II.

Malî hükümler

MADDE 3. — Sekanın sermayesi 100 milyon lira olup İcra Vekilleri Heyeti kararıyla bir misline kadar artırılabilir. Bu sermaye aşağıdaki kaynaklardan terekübeder.

a) Muvakkat birinci madde gereğince Sekaya intikal edecek her çeşit kıymetler.

b) Yedinci maddeye göre sermayeye eklenecek kârlar.

c) Umumi bütçeden sermayeye mahsuben yapılacak tediyeler.

MADDE 4. — Sekanın bankacılık ve kredi muamelelerini Sümerbank yapar.

Ancak, Sekanın diğer malî müesseselerden kısa vâdeli kredi temin etmek hakkı mahfuzdur.

Seka Sümerbankın muvafakati olmadıkça diğer bir bankaya tevdiatta bulunamaz.

MADDE 5. — Seka, itibari sermayesinin yarısını geçmemek üzere, Sümerbank ile müştereken veya münferiden her türlü tahviller çıkarabileceği gibi sair membalardan da uzun vâdeli istikraz yapabilir.

Sümerbank, Sekanın çıkaracağı tahvillere ve yapacağı her türlü istikraza kefalet eder.

6115 sayılı Kanunun 23 ncü maddesi Sekanın Sümerbanktan yapacağı istikrazlara tatbik edilmez.

MADDE 6. — Seka, kendi kurduğu müesseselerin dışında hakiki veya hükmi şahıslara ikraz yapamaz.

MADDE 7. — Sekanın yıllık sâfi kârından 3460 sayılı Kanunun 42 ncü maddesi ve 6212 sayılı Kanun hükümlerine göre gerekli tefrikler yapıldıktan sonra bakiye ödenmemiş sermayeye mahsubedilir.

Sermaye tamamen ödendikten sonra kârlar sermayenin dörtte birine varıncaya kadar fevkalâde ihtiyat akçesi olarak tefrik olunur.

5. Yukardaki fıkralarda yazılı işlerle meşgul olmak üzere kurulmuş ve kurulacak anonim veya limitet şirketlere lüzumu halinde iştirak etmek.

Bölüm : II.

Malî Hükümler

MADDE 3. — Lâyihanın 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Lâyihanın 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Lâyihanın 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Lâyihanın 6 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Lâyihanın 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Bölüm : III.

İş ve finansman programları

MADDE 8. — Seka, her yıla ait iş programını İşletmeler Vekâletinin mütalâasını aldıktan sonra payar.

MADDE 9. — Seka, kuracağı yeni fabrika ve tesislerle yapacağı esaslı tevsilere ait projelerini tatbik etmeden evvel bu projelerin malî kısımları hakkında Sümerbankın mütalâasını alır.

Seka, senelik finansman programını hesap yılı başlangıcından bir ay evvel Sümerbanka gönderir.

Bölüm : IV.

İdari hükümler

MADDE 10. — Seka, biri Umum Müdür olmak üzere beş kişilik bir idare meclisi tarafından idare olunur. Reis ile bir âza ve Umum Müdür İşletmeler Vekilinin, bir âza Maliye Vekilinin, bir âza İktisat ve Ticaret Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetince tâyin olunur.

Reis ve âzaların (Umum Müdür hariç) hizmet müddetleri üç yıldır. Müddeti bitenler yeniden tâyin edilebilirler. Müddetlerini doldurmadan ayrılanların yerine tâyin olunan âzalar ayrılanların müddetlerini tamamlarlar.

MADDE 11. — Seka'nın bir Umum Müdürü ile lüzumu kadar muavini bulunur. Umum Müdür ve muavinlerinin yüksek tahsil görmüş, teknik işlerle iştigal edecek muavinlerin ise yüksek mühendis olmaları şarttır.

MADDE 12. — Umum Müdür Seka'nın bütün muamelelerini kanunlar ve nizamnameler hükümleri ile İdare Meclisi kararları dairesinde ve Seka'nın iştigal mevzularının icaplarına göre tedvir eder.

MADDE 13. — 3612 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi Seka memurlarına tatbik edilmez.

Muvakkat E.

Bölüm : III.

İş ve finansman programları

MADDE 8. — Lâyihanın 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Lâyihanın 9 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bölüm : IV.

İdari hükümler

MADDE 10. — Seka, biri umum müdür olmak üzere beş kişilik bir idare meclisi tarafından idare olunur. Reis ile bir âza İşletmeler Vekilinin, bir âza Maliye Vekilinin, bir âza Ziraat Vekilinin inhası üzerine İcra Vekilleri Heyetince tâyin olunur.

İdare Meclisi reis ve âzalarının teşekkülün iştigal mevzuları ile alâkalı teknik, malî, iktisadi işlerden en az biri üzerinde tecrübe ve ehliyet sahibi olmaları şarttır.

Reis ve âzaların hizmet müddetleri üç yıldır. Müddeti bitenler yeniden tâyin edilebilirler. Müddetlerini doldurmadan ayrılanların yerine tâyin olunan âzalar ayrılanların müddetlerini tamamlarlar.

MADDE 11. — Lâyihanın 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Lâyihanın 12 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Lâyihanın 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hfi.

Bölüm : V.

Müteferrik hükümler

MADDE 14. — Seka, bilcümle tesislerini 3460 sayılı Kanunun 26 neı maddesi mucibince müessese haline getirmeden kendine bağı teşebüsler halinde idare edebilir.

MADDE 15. — 3460 sayılı Kanunun 43 neı maddesinde yazılı suçları işliyen Seka memur ve müstahdemleri hakkında aynı madde hükümleri tatbik edilir.

İrtikâp veya rüşvet suçlarını işliyen Seka memur ve müstahdemleri Türk Ceza Kanunundaki Devlet memurlarına mütaallik cezalarla cezalandırılır.

Bölüm : VI.

Muvakkat maddeler

MUVAKKAT MADDE 1. — Sümerbank Selüloz Sanayii Müessesesinin mevcut tesisleri ile bitmemiş veya başlangıç halinde bulunan ve henüz müessese hesaplarına intikal ettirilmemiş olan tesislerine ait bütün hak ve menfaatleri, mevcut ve matlupları, bilcümle taahhüt ve borçları ve birikmiş fonları ve tahakkuk etmiş ve edecek vergi borçları ve buna mütaallik diğer vecibeleri bu kanunla Seka'ya intikal eder.

MUVAKKAT MADDE 2. — Muvakkat birinci madde gereğince Sümerbank'tan devredilen kıymetler, muvakkat dördüncü maddede yazılı heyet tarafından, kanunun mer'iyete girdiği tarihteki durum ve rayiçlerine göre değerlendirilerek bir devir bilânçosu yapılır. Defter kıymetleriyle yeni değerler arasındaki fark hiçbir suretle Sümerbank'ın hesaplarına geçirilmez ve herhangi bir vergi ve resme tâbi tutulmaz.

Bu bilânçoda evvelâ üçüncü madde mucibince Seka'ya tahsis edilen 100 milyon liralık itibari sermaye kaydı tesis edildikten sonra, muvakkat birinci madde mucibince aktife :

- a) Menkul ve gayrimenkullerle haklar,
- b) Bilecümle alacaklar,

Pasife :

- a) Bilecümle borçlar,
- b) Çürük alacaklarla vasfını ve kıymetini

kaybetmiş aynı mevcutlar için usulü dairesinde

Muvakkat E.

Bölüm : V.

Müteferrik hükümler

MADDE 14. — Lâyihanın 14 neı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Lâyihanın 15 neı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bölüm : VI.

Muvakkat maddeler

MUVAKKAT MADDE 1. — Lâyihanın muvakkat birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Muvakkat birinci madde gereğince Sümerbanktan devredilen kıymetler, muvakkat dördüncü maddede yazılı heyet tarafından, kanunun meriyete girdiği tarihteki durum ve takdir edilen kıymetlerine göre değerlendirilerek bir devir bilânçosu yapılır. Defter kıymetleri ile yeni değerler arasındaki fark hiçbir suretle Sümerbankın hesaplarına geçirilmez ve her hangi bir vergi ve resme tâbi tutulmaz.

Bu bilânçoda evvelâ üçüncü madde mucibince Seka'ya tahsis edilen 100 milyon liralık itibari sermaye kaydı tesis edildikten sonra, Muvakkat birinci madde mucibince aktife :

- a) Menkul ve gayrimenkullerle haklar,
- b) Bilecümle alacaklar.

Pasife :

- a) Bilecümle borçlar,
- b) Çürük alacaklarla vasfını ve kıymetini

Hü.

ayrılacak karşılıklar, müterakim amortismanlar, bileümle ihtiyatlar ve diğer fonlar,

Birinci fıkra mucibince takdir edilen kıymetler üzerinden geçirilir.

Devir bilânçosunda gösterilip kesin neticeleri sonradan anlaşılacak olan hesaplar, sonuçlarına göre devir bilânçosunun aktif ve pasifine kaydolunur.

Aktif ve pasif arasındaki fark Seka'nın ödenmiş sermayesini teşkil eder.

MUVAKKAT MADDE 3. — Sümerbank'ın «Sümerbank Selüloz Sanayii Müessesesi» ne ödediği 20 000 000, — liralık sermaye devir tarihi itibariyle Sümerbank'ın ödenmiş sermayesinden tenzil edilir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Muvakkat ikinci maddede yazılı olduğu veçhile Seka'ya devredilecek kıymetlerin takdiri ve devir bilânçosunun tanzimi muameleleri Maliye ve İşletmeler vekâletleriyle Umumi Murakabe Heyeti, Sümerbank ve Seka tarafından seçilen birer üyeden müteşekkil bir heyet marifetiyle kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yapılır.

Heyet lüzumu kadar personel kullanabilir. Heyetin ücret ve masrafları ile kullanacağı personelin ücret ve masrafları Seka tarafından takdir ve tediye olunur.

MUVAKKAT MADDE 5. — Bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren aynı yılın sonuna kadar olan müddet Seka'nın ilk hesap devresidir.

MUVAKKAT MADDE 6. — Bu kanun meriyete girdiği tarihte Sümerbank Selüloz Sanayii Müessesesinde müstahdem bulunan memur, hizmetli ve işçilerle bu müessesenin meşgul olduğu mevzularla ilgili olarak Sümerbank tarafından yaptırılan montaj ve inşaat işlerinde bu bankalar mensubu olarak çalışan memur, müstahdem ve işçiler bütün hakları ve vecibeleri mahfuz kalmak şartıyla Seka'ya geçerler.

MUVAKKAT MADDE 7. — Bu kanun gereğince Seka'ya intikal edecek menkul ve gayrimenkullerin Seka namına tescilinden her han-

Muvakkat E.

kaybetmiş aynı mevcutlar için usulü dairesinde ayrılacak karşılıklar, müterakim amortismanlar, bileümle ihtiyatlar ve diğer fonlar,

Birinci fıkra mucibince takdir edilen kıymetler üzerinden geçirilir.

Devir bilânçosunda gösterilip kesin neticeleri sonradan anlaşılacak olan hesaplar, sonuçlarına göre devir bilânçosunun aktif ve pasifine kaydolunur.

Aktif ve pasif arasındaki fark Seka'nın ödenmiş sermayesini teşkil eder.

MUVAKKAT MADDE 3. — Lâyihanın muvakkat üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Lâyihanın muvakkat dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 5. — Lâyihanın muvakkat beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 6. — Bu kanun meriyete girdiği tarihte Sümerbank Selüloz Sanayii Müessesesinde müstahdem bulunan bütün memur, hizmetli ve işçilerle bu müessesenin meşgul olduğu mevzularla ilgili olarak Sümerbank tarafından yaptırılan montaj ve inşaat işlerinde bu banka mensubu olarak çalışan memur, müstahdem ve işçiler bütün hakları ve vecibeleri mahfuz kalmak şartıyla Seka'ya geçerler.

MUVAKKAT MADDE 7. — Lâyihanın muvakkat yedinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İİü.

Muvakkat E.

gi bir resim ve harc ve devrinden intikal vergisi alınmaz.

MADDE 16. — Bu kanun neşri tarihinden bir ay sonra meriyete girer.

MADDE 17. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

12 . IV . 1955

Başvekil
A. Menderes

Devlet Vekili ve
Başvekil Yardımcısı

Devlet Vekili

M. Sarol

Adliye Vekili

O. Ş. Çiçekdağ

Dahiliye Vekili

N. Gedik

Maliye Vekili

H. Polatkan

Nafia Vekili

K. Zeytinoğlu

Sıh. ve İğ. Mv. Vekili

Dr. B. Uz

Ziraat Vekili

N. Ökmen

Çalışma Vekili

H. Erkmen

Devlet Vekili

O. Kapani

Millî Müdafaa Vekili

E. Menderes

Hariciye Vekili

F. Köprülü

Maarif Vekili

C. Yardımcı

İktisat ve Ticaret Vekili

S. Yırcalı

G. ve İnhisarlar Vekili

E. Kalafat

Münakalât Vekili

M. Çavuşoğlu

İşletmeler Vekili

S. Ağaoglu

MADDE 16. — Lâyihanın 16 neı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Lâyihanın 17 neı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair kanun lâyihası ve Sihhat ve İçtimai Muavenet, Maliye ve ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/184)

T. C.

Başvekâlet

Tetkik Dairesi

Kanunlar ve Kararlar

Sayı : 71-2864, 213

27 . I . 1955

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 22 . XII . 1954 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesiyile birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Yurdumuzda hastane ve sair sıhhi müesseselerle bu müesseselerdeki yatak adedinin son dört sene zarfında büyük bir hızla artırılmış olmasına rağmen halkımızın sağlık sahasındaki ihtiyacına henüz cevap vermiş durumda olmadığımızı da kabul etmek mecburiyetindeyiz.

Bu inkişafın güç olmasında başlıca âmillerden biri de nüfus nispetine göre tesisi lâzımgelen yatak adedinin bütçeye tahmil edeceği azım malî külfettir.

Memleketimizde sağlık hizmeti gerek koruyucu ve gerekse tedavi edici sahalarda parasızdır. Hastanelerimize müracaat edenlerin hemen tamamı meccanen tedavi edilmektedir. Ancak muhtaç olmıyan kimselerden istisnaen alınan ücret hiç denecek kadar azdır. Buna mukabil müesseselerimiz bu ücretten de istifade edememekte ve ihtiyaçlarını malî hükümler dairesinde bütçede mevzu tahsisatla mukayyet olmak üzere zamanında temin edememektedir.

Halbuki sıhhi müesseselerimizde derhal temini lâzımgelen veya hastalara derhal tattıkları icabeden birçok maddelerin istendiği anda hazır bulundurulmasındaki zarureti malûm bulunmaktadır.

Bu formaliteler hastanelerimize lüzumlu bâzı maddelerle ilâçların satın alınmasında güçlükler tevlidetmekte ve zamanında halledilmeyen bu mevzular müesseselerin sıkıntılı durumunu bir kat daha artırmaktadır. Diğer taraftan şiddetle ihtiyaç hissedilmesi yüzünden piyasadan sık sık kaybolan Röntgen filimleriyle muayene, tahlil ve tedavi için lüzumlu ilâç ve sair maddelerin bilhassa cezaseni bulunmıyan yerlerdeki hastanelerimizde her an hazır bulundurulmasının âmme sağlığı bakımından ne derece isabetli olduğu da arzdan varestedir.

Bu sebepledir ki hastanelerimiz mütedavil sermaye kanununun, bütçe tahsisatından ayrı olmak üzere, elde edecekleri gelirlerle bu noksanları zamanında telâfi edebilecekler ve müesseselerin te-kâmülünü kendi faaliyetleriyle sağlayacaklardır.

Bunlardan başka Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâletinin ele aldığı mühim bir mevzuun inkişafı noktasından bu kanun büyük bir fayda temin edecektir. Filhakika şimdilik bâzı verem hastanelerimizde kurulmuş olan Rehabilitasyon müesseselerinde hastalara sıhhi bir rejim altında

öğretilmekte olan bâzı sanatların daha mükemmel bir hale gelmesi için bu müesseselerin mütedavil sermaye esasına uygun bir şekilde işletilmesi ve bunlara mahsus sermayenin daima döner bir halde bulundurulması lâzımgelmektedir. Bu suretle hastalıktan tamamen şifayap olmuş vatandaşların hayat mücadelesinde muvaffak olmalarını teminen hastaneden ayrılmadan evvel bu müesseselerin muayyen bir sanat şubesinde çalışmak suretiyle elde ettikleri kazancı biriktirerek kendilerine ufak bir sermaye de sağlanmış olacaktır.

Lâyihanın birinci maddesi : Yukarda izah edilen sebep ve maksatlarla, hastanelerimizle buna bağlı Rehabilitasyon müesseselerimizde, başhekimin mesuliyeti altında bir mütedavil sermaye idaresi kurulmasını âmir bulunmaktadır.

İkinci maddesi : Bu idarenin faaliyetini tedvir etmesi için 500 000 lira mütedavil sermayenin kabul ve bunu idare ve tevzi salâhiyetinin Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletine tevdi edildiğine dairdir.

Üçüncü maddesi : Mütedavil sermaye idaresine, bu hizmetleri ifa sırasında, lüzumlu her türlü maddeleri satınalma ve satma salâhiyeti tanınmaktadır.

Dördüncü madde : Bu baptaki talimatnamesi mucibince hastanelerde ücretle yapılacak her türlü muayene, tedavi, tahlil ve tetkik ve Rehabilitasyon müesseselerinde imâl edilip satılacak mevadda taallûk eden paraların tahsil salâhiyetinin bu idareye ait bulunduğu hakkındadır.

Beşinci madde : Tahsil edilecek bu meblâğdan bütçe ile yatak başına kabul edilen genel gider tutarının, ameliyat masraflarının her üç ayda bir hazineye yatırılacağına ve bakiye paranın idarenin varidatını teşkil edeceğine dair hükmü ihtiva etmektedir.

Altıncı maddesi : Döner sermayenin ne şekilde işletileceği, merkez ve vilâyetlerdeki teşkilâtın nasıl kurulacağı, malî ve idarî muamelelerin ne suretle yürütüleceği ve döner sermaye işlerinde çalışacak bilûmum personele verilecek ücretler hakkında Maliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekâletleri tarafından müştereken bir talimatname çıkarılacağını göstermektedir.

Yedinci maddesi : Mütedavil sermayenin sarf ve kabzı muamelâtının Umumi Muhasebe Kanunu ile Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu hükümlerine tâbi olmadığını ancak her yıl sonunda Divanı Muhasebat tetkikine arz olunacağını ifade etmektedir.

Sekizinci maddesi : Kanunun meriyet tarihini tesbit etmektedir.

Dokuzuncu maddesi : Bu kanun hükümlerinin tatbikine Maliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekillerinin memur olduğuna taallûk etmektedir.

Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Sıhhat ve İç. Mu. Encümeni

Esas No. 1/184

Karar No. 8

17 . II . 1955

Yüksek Reisliğe

Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair olup Yüksek Riyasetçe encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası vekâlet mümessilleri huzuriyle müzakere ve tetkik edildi.

Kanun lâyihasının esbabı mucibesinde Hükümetçe vâzihan ifade edildiği gibi büyük bir ihtiyaca cevap teşkil edeceği kanaatine varılarak heyeti umumiyesinin kabulüyle maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Birinci ve üçüncü mddeler tadilen ve diğer maddeler aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Maliye Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Riyasete arz ve takdim

kılmır.

Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeni Reisi

Ankara

T. V. Öz

M. M.

Gümüşane

Z. Başağa

Bilecik

T. Oran

Denizli

A. R. Karaca

Konya

S. S. Burçak

İzmir

N. Incekara

Bolu

L. Oğultürk

Eskişehir

İ. Sayın

Kâtip

Konya

A. Koyuncu

Çankırı

K. Çıgman

İstanbul

Z. Tarver

Niğde

H. Ülkü

İçel

M. Mutlugil

İmzada bulunamadı

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Esas No. 1/184

Karar No. 49

19 . IV . 1955

Yüksek Reisliğe

Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair olan kanun lâyihası, Hükümet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde müzakere edildi.

Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeninin mazbatası müzakereye esas tutulmuş ve hükümetin esbabı mucibe lâyihasında izah olunan hususlar muvacehesinde lâyihamın kanunlaşmasında fayda mülâhaza edilmiş ve Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeninin tadil metni encümenimizce de aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi

buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Maliye En. Reisi Y.

Mazbata Muharriri

Hakkâri

Ü. Seven

Afyon K.

O. Talu

İmzada bulunamadı

Çorum

Ş. Gürses

Kars

R. Çakır

Seyhan

M. Akçala

Kâtip

Kayseri

H. Kurmel

Bolu

S. Baysal

Erzurum

S. Erduman

Tokad

Ö. Sunar

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 1/184
Karar No. 93

10 . V . 1955

Yüksek reisliğe

Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Mecelise takdimi kararlaştırılıp Başvekâletin 27 . I . 1955 tarihli ve 71/2864 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası, Sihhat ve İctimai Muavenet ve Maliye encümenleri mazbatalarıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Maliye ve Sihhat ve İctimai Muavenet vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, gerekçesinde yazılı mucip sebeplere istinaden Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâletince lüzum görülecek hastanelerde ücretle yapılacak her türlü muayene, tedavi, lâboratuvar tetkik ve tahlil işlerini tedvir ve réhabilitation müesseselerinin işletmesini temin etmek üzere (500 000) lira mütedavil sermaye verilmesini istihdaf etmektedir.

Lâyiha hakkında encümenimizde cereyan eden müzakerelerde gerek lâhiyanın tedvin şekli, gerek mütedavil sermaye olarak tahsis edilen miktarın kifayetsizliği üzerinde durulmuş neticede lâyihanın maddeleri için icapları göz önünde bulundurularak yeniden hazırlanmak ve mütedavil sermaye miktarı da bir milyon liraya çıkarılmak suretiyle tesbit ve kabul edilmiştir.

Encümenimizce hazırlanan lâyihanın 3 neü maddesinde, mütedavil sermayenin işletilmesine

mütaallik her türlü malî ve idari muamelelerin yürütülme şekline ait esasların Maliye ve Sihhat ve İctimai Muavenet vekâletlerince müstereken tesbit edileceği tasrih olunmuştur. Bu hususun bir talimatname ile temin edileceği aşikârdır. Hastanelerde ve bilhassa Réhabilitation müesseselerinde döner sermayeden lüzumu halinde yevmiye ile işçi ve teknisiyen istihdamı imkânı mevcut olacağı mütalâa edilmiştir.

Kanun lâyihası Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	M. M.	
Rize	İstanbul	Afyon K.
İ. Akçal	H. Hüsmen	M. Â. Ülgen
Aydın	Balıkesir	Çankırı
Z. Uray	S. Yırcalı	T. Uygur
Çoruh	Denizli	Diyarbakır
Y. Gümüşel	M. Karasan	Y. Azizoglu
Diyarbakır	İzmir	Kırklareli
İ. H. Tiğrel	B. Bilgin	Ş. Bakay
Muğla		Niğde
N. Poyrazoğlu		H. A. Göktürk
İmzada bulunamadı		
Ordu	Sinob	Sivas
R. Aksoy	N. Sertoğlu	A. Özel
Trabzon	Yozgad	Zonguldak
S. F. Kalaycıoğlu	D. Akbel	S. Ataman
	Zonguldak	
	H. Balık	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâletince lüzum görülecek hastanelerde ücretle yapılacak her türlü muayene, tedavi, lâboratuvar tetkik ve tahlil işlerini tedvir ve Réhabilitation müesseselerine tahsis olunan sermayenin tedavülünü temin etmek üzere müessese amirinin mesuliyeti altında bir mütedavil sermaye idaresi tesis olunur.

MADDE 2. — Mütedavil sermaye idaresinin faaliyetini temin maksadiyle (500 000) beş yüz bin liralık mütedavil sermaye kabul edilmiş ve kullanma ve müesseselere tevzi salâhiyeti Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâletine verilmiştir.

MADDE 3. — Mütedavil sermaye idaresi bu hizmetlerin ifası sırasında lüzum görülen her türlü malzeme ve saireyi alıp satmaya ve cihazları almaya yetkilidir.

MADDE 4. — Hastanelerde ücretle yapılacak her türlü muayene tedavi ve lâboratuvar tetkik ve tahlillerinden ve réhabilitation müesseselerinde imâl edilip satılan mevaddan, bu husustaki talimatname mucibince alınacak ücretler mütedavil sermaye idaresi tarafından tahsil edilir.

MADDE 5. — Tahsil edilen bu meblâğdan, devletçe her sene bütçesinde yatak başına kabul edilen genel gider tutarı ile, küçük ve büyük

SIHHAT VE İCTİMAİ MUAVENET ENCÜMENİ TADİLİ

Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâleti hastane ve réhabilitation müesseselerinde mütedavil sermaye tesisine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Sihhat ve İctimai Muavenet Vekâletince lüzum görülecek hastanelerde ücretle yapılacak her türlü muayene, tedavi, lâboratuvar tetkik ve tahlil işlerini ve réhabilitation müesseselerine tahsis olunan sermayenin tedavülünü temin etmek üzere müessese amirinin mesuliyeti altında bir mütedavil sermaye idaresi tesis olunur.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Mütedavil sermaye idaresi bu hizmetlerin ifası sırasında yalnız bu sermayenin tedvirine munhasır olmak üzere lüzum görülen her türlü malzeme ve saireyi alıp satmaya ve cihazları almaya yetkilidir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti hastaneleriyle réhabilitation müesseselerine verilecek mütedavil sermaye hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince lüzum görülecek hastanelerde ücretle yapılacak bilûmum muayene, tedavi ve lâboratuvar tetkik ve tahlil işlerini yapmak ve réhabilitation müesseselerinin işletilmesini temin etmek üzere (1 000 000) lira mütedavil sermaye verilmiştir.

MADDE 2. — Birinci madde ile verilen mütedavil sermaye her nevi müstehlik maddelerle mütedavil sermaye hizmetlerinin istilzam ettiği alât ve cihazların mubayaa ve tamirleri için kullanılabilir.

Ancak bu işlerde ek vazife ile istihdam edileceklere 100 lirayı geçmemek üzere Sihhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince tesbit edilecek bir ücret verilir.

MADDE 3. — Mütedavil sermayenin işletilmesine mütaallik her türlü malî ve idari muamelelerin yürütülme şekline ait esaslar Maliye ve Sihhat ve İçtimai Muavenet vekâletlerince müştereken tesbit olunur. Malî yıl sonunda hâsıl olacak kârlar bir milyon liraya baliğ olunca ya kadar mütedavil sermayeye mahsup edilir.

Mütedavil sermaye muameleleri 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanuniyle 2490 sayılı Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir.

Ancak mütedavil sermayenin her malî yıl sonunda tanzim olunacak bilânçoları evrakı müsbiteleriyle birlikte üç ay içinde Divanı Muhasebatın tetkik ve vizesine arz olunur.

ameliyeler için alınması lâzımgelen masraflar ayrılarak, her üç ayda bir mütedavil sermaye idaresince Hazineye - makbuz mukabili - yatırılır. Bundan bakiye kalacak meblûğ ile bâzı maddelerin alım satımından tahassul edecek kârlar mütedavil sermayenin varidatını teşkil eder.

MADDE 6. — Mütedavil sermayenin idaresi mesul muhasiple bulunduğu hastanede, müessese âmirinin müşterek mesuliyeti altında yürütülür.

Mütedavil sermayenin malî ve idari muameleleri ile merkez ve vilâyetler teşkilâtı Maliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince mutabık kalınarak hazırlanacak bir talimatname ile tesbit olunur.

Asli vazife veya ek görev suretiyle mütedavil sermaye muhasipliklerine ve bunlara yardımcı olarak tâyin edilecek personele verilecek ücretler mezkûr vekâletlerce tesbit olunur.

MADDE 7. — Mütedavil sermaye muamelâtı 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu ile 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir.

Ancak mütedavil sermayenin her yıl sonunda tanzim olunan bilânçoları varidat ve masraf vesikalariyle birlikte Divanı Muhasebatın tetkikine arz olunur.

MADDE 8. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 9. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekilleri memurdur.

22 . XII . 1954

Başvekil	Devlet Vekili ve
A. Menderes	Başvekil Yardımcısı
	<i>F. R. Zorlu</i>
Devlet Vekili	Devlet Vekili
<i>Dr. M. Sarol</i>	<i>O. Kapani</i>
Adliye Vekili	Millî Müdafaa Vekili
<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>	
Dahiliye Vekili	Hariciye Vekili
<i>N. Gedik</i>	
Maliye Vekili	Maarif Vekili
ve Millî M. V. V.	<i>C. Yardımcı</i>
<i>H. Polatkan</i>	

MADDE 6. — Hükümetin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Hükümetin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Hükümetin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 5. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekilleri memurdur.

Hü.

Nafia Vekili <i>K. Zeytinoglu</i>	İktisat ve Ticaret Vekili <i>S. Yırcalı</i>
Sıh. ve İç. Mv. Vekili <i>Dr. B. Uz</i>	G. ve İnhisarlar Vekili <i>E. Kalafat</i>
Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i>	Münakalât Vekili <i>M. Çavuşoğlu</i>
Çalışma Vekili <i>H. Erkmen</i>	İşletmeler Vekili ve Hariciye V. V. <i>S. Ağaoğlu</i>

D. D. T. Döner Sermayesi kanunu lâyihası ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/71)

T. C.

Başbakanlık

26 . XI . 1951

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/2138,6/3725

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 8 . II . 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan D. D. T. Döner Sermayesi kanunu tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

Biyolojik vasıfları birbirinden farklı çeşitli haşerelerle intikal eden bazı bulaşıcı hastalıkların ordular ve büyük halk kitleleri arasında sirayet ve intişarını önlemek maksadiyle son yıllarda D.D.T. ve D.D.T. tesir ve evsafını haiz başka, başka ticari unvanlarla dünya piyasalarına çıkarılmış olan diğer maddelerle bunların müstahzarlarının tatbikat sahası genişlemekte ve elde edilen müspet neticeleri bakımından bu maddeler çok büyük kıymet ve ehemmiyet kazanmış bulunmaktadır.

Bu sebeple yurt dâvalarımız arasında bu mevzuun müstaceliyetle ele alınması lüzumu gün geçtikçe büyük bir zaruret halini almaktadır.

Dünya ölçüsünde istihsali esasen mahdut olan ve normal zamanlarda bile bu maddelerin temin ve tedarikinde rastlanan güçlükler, İkinci Cihan Harbi dolayısıyla her gün biraz daha artmakta ve istenilen zaman matlup miktarda bulunamaması yüzünden büyük müşkilâta mâruz kalınmaktadır.

Bu itibarla harb sağlığı bakımından olduğu kadar bulaşıcı hastalıkların sirayet ve intişarını önlemek üzere bu hastalıklarla yapılacak savaşlaramütaallik normal sıhhi hizmetlerin muasır ilmi telâkkilere uygun olarak gereği gibi ifası için memlekette daimi bir D.D.T. stoku bulundurulması mecburiyeti bütün şiddetiyle hissedilmiş bulunmaktadır.

Bu itibarla, frengi ve sıtma ilâçları için Kızılay Derneğine hususi kanunlarla verilen inhisar hakları gibi D.D.T. ve emsali ensektisit maddeler için bir monopol tesisi düşünülebilirse de bu cihet Devletin takibettiği demokratik ana prensiplere aykırı düşeceğinden âmme sağlığını şiddetle alâkadar eden bu mühim problemin ancak kuvvetli mütedavil sermaye tesisi ile halli imkânları maslahata daha uygun görülmüş ve keyfiyet şu şekilde mütalâa edilerek bu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Halen 9 . VI . 1939 tarih ve 3631 sayılı, 10 . XII . 1940 tarihli ve 3943 sayılı kanunlarla elde devlet kinini ve milihleri için verilmiş olan (400 000) liralık «Sıtma ilâçları mütedavil sermayesi» mevcuttur.

Bu sermayenin bir kısmı muhtelif sıtma ilâçları, bir kısmı da nakitten müteşekkildir. Şimdilik (600 000) lira bir ilâve yapılmak suretiyle bu sermayenin (D. D. T. , D. D. T. tesir ve evsafını haiz

maddeler mütedavil sermayesi) haline inkılâp ettirilmesi ve yeni bir sermaye tesisi derpiş edilmiş ve tasarıya bu cihetleri temin eden hükümler vaz'olunmuştur.

İkinci Dünya Harbi dolayısıyla bâzı muhtekirler tarafından muhteviyatında pek az müessir madde bulunan veya hiç mevcut olmıyan bâzı mağşuş maddelerin piyasaya sürülmüş olduğu ve bunların kontrolünün de imkânsız bulunduğu nazarı dikkate alınarak mütedavil sermayenin istok buldurma bakımından olduğu kadar halk ihtiyacını da temin etmesi için sıtma ilâçları mütedavil sermayesinde olduğu gibi, D. D. T. ve D. D. T. tesir ve evsafını haiz maddelerin maliyetine zaruri masrafların ilâvesi suretiyle fiyatlarının tesbiti ve bayilere verilecek muayyen beyiye haklarının buna inzimamı suretiyle sattırılması ciheti tasarının dördüncü maddesi ile temin olunmuştur.

D. D. T. ve D. D. T. tesir ve evsafını haiz ensektisit maddelerin zamanla tagayyüre uğrayarak tesirlerinin azaldığı göz önünde tutularak mütedavil sermaye elindeki istokun devamlı olarak teedidi lâzımgelmektedir. Bu cihet nazarı dikkate alınarak genel muvazene, özel idare, belediye ve katma bütçeli daire ve müesseselerle mahallî çeltik komisyonlarının ihtiyaçlarını döner sermaye istokundan temin etmeleri suretiyle eldeki istokun devamlı olarak teedidi imkânları ve mümkün mertebe piyasadaki mağşuş malları almaktan korunmaları keyfiyeti tasarının dördüncü maddesinin son fıkrası ile sağlanmıştır.

Bütün bu ihtiyaçları karşılaması lâzımgelen mütedavil sermayenin varidat membaları tasarının 2 ve 3 ncü maddelerinde gösterilmiş olmakla beraber bu kadar geniş ihtiyacın bir milyon lira sermaye ile temini mümkün olmaması ihtimaline binaen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca gösterilecek lüzum üzerine sermayenin iki misline çıkarılmasına Maliye Bakanının yetkili kılınması tasarının 3 ncü maddesinde özel bir fıkra ile derpiş olunmuştur.

Harb veya fevkalâde hallerin zuhurundan endişe edilen ve böyle bir durumun vukuu muhtemel olan zamanlarda hariçten lüzumlu D.D.T. ve bu tesire malik diğer ensektisitlerin ithali imkânları henüz mevcut iken bunların müstacelen temin ve tedariki, halk sağlığı bakımından olduğu kadar büyük halk kitlelerinin sağlığının korunması bakımından da zaruri bir keyfiyet olduğu nazarı dikkate alınarak, normalin fevkinde büyük stoklar vücade getirmek üzere Maliye Bakanının muvafakati ve Bakanlar Kurulu kararıyla millî bankalardan üç milyon liraya kadar krediler teminine Sağlık Bakanı yetkili kılınmak suretiyle memleket ihtiyacına az çok tekabül edecek bir stokun yapılması imkânları temin edilmiştir.

Döner sermayenin tesisi hakkında yukarıda serdolan mucip sebeplerden de anlaşılacağı üzere bu maksada uygun olarak bu sermayenin ticari usullere göre idare ve işletilmesi zaruri görülmekte olup bunun temini için işletmenin Genel Muhasebe, Artırma, Eksiltme ve İhale kanunları hükümlerinden, aynı zamanda Sayıştayın kablessarf vizesinden istisnaiyeti hakkında tasarının 7 nci maddesine gereken hüküm konulmuştur.

T. B. M. M.
Sıhhat ve İctimai
Muavenet Encümeni
Esas No. 1/71
Karar No. 9

29 . III . 1955

Yüksek Reisliğe

D. D. T. Döner sermayesine ait olup Yük Reislikçe 1 . XI . 1954 tarihinde ve 1/71 numara ile encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası Sıhhat ve İctimai Muavenet ve Maliye Vekâletleri mümessilleri huzurunda müzakere ve tetkik edildi.

İnsanlığın sıhhatini koruma bakımından D. D. T. ve emsali hasarat öldürücü ilâçları oynadığı büyük ve ehemmiyetli rolü dikkate alan ve dünya ölçüsünde istihsalı mahdut ve normal zamanlarda bile temininde müşkilât her vakit kabil olan ve daima kolaylıkla tağşişi mümkün ve evsafı bozulmadan muhafazası icabetmekte bulunan bu kabil ilâçların memleketimiz ihtiyaçlarını giderebilecek kadar elde bulundurulmasında Encümenimizce de bir zaruret görülmüştür. Memleketimizde imali mümkün ve mevaddı iptidaiyesi mevcut bulunmasına rağmen halen maalesef ihtiyaçlarımızı yabancı piyasalardan temin etmek zaruretinde bulunmaktayız. İleride fabrikasyona gitmemiz elbette icabetmektedir. Bu hususu temin için Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletimizin gerekli teşebbüslerde bulunması encümenimizce tasvibedilmiştir.

Kızılayın inhisarı altında bulunan kinin ve milhleri ve benzerleri ilâçların bu teşekkülce temin edilmekte bulunması hasebiyle sıtma ilâçları mütedavil sermayesine tahsis edilmiş bulunan 400 bin liralık sermayenin D. D. T. döner sermayesine katılması hususundaki hükümet lâyihasındaki hükümler de encümenimizce tasvibedilmiştir.

Yalnız D. D. T. ve emsali ilâçlara olan sene-

lik ihtiyacımızın bin tonun üstünde bulunması ve beher kiloya ait fiyatın halen iki liradan ancak temin edilebilmesi dikkate alınarak 26 . X . 1951 tarihinde Meclise sevk edilerek encümenimizce kabul edildiği halde 9 neu devrede kadük olan bu kanun lâyihasındaki 1 milyon liralık döner sermayenin bugünkü ihtiyaçlara katıyen cevap vermiyeceği encümenimizce tezekkür etmiş ve Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti mümessilinin de tasvibiyle döner sermayenin asgari 3 milyon liraya iblâğına zaruret görülmüştür. Kanun lâyihasının tümü ittifakla kabul edilerek maddelerin müzakeresine geçilmiş bütün maddeler tadilen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Maliye Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Sıhhat ve İcti. Mua. En.

Reisi	M. M.
Ankara	Gümüşane
T. V. Öz	Z. Başağa
Kâtip	
Konya	Balıkesir
A. Koyuncu	M. Tunçay
Bilecik	Bursa
T. Oran	İ. Öktem
Çankırı	Eskişehir
K. Çığman	İ. Sayın
	İmzada bulunamadı
Hatay	İstanbul
A. M. Kuseyrioğlu	Z. Tarver
Kırşehir	Niğde
A. Bilgin	H. Ülkü
	Siird
	V. Oran

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Esas No. 1/71
Karar No. 48

19 . IV . 1955

Yüksek Reisliğe

D. D. T. Döner Sermayesi kanunu lâyihası, Hükümet mümessillerinin iştirakiyle encümeni-mizde müzakere edildi.

Müzakere mevzuu lâyiha hakkında alâkalı vekâlet mümessillerinin vermiş oldukları etraflı izahatı mütaakıp Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeninin tadil metni müzakereye esas tutuldu.

Hizmetin verimli olması ve tatbikatta kolaylığı temin maksadiyle 2, 3, 6 ve 9 neu maddeler redaksiyona tâbi tutulmuş ve diğer maddeler de aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Maliye En. Reisi	Mazbata M.
Ankara	Hakkâri
M. Tarhan	Ü. Seven
Bolu	Kocaeli
S. Baysal	N. Akın
Niğde	Siirt
A. N. Kadroğlu	M. D. Süalp
Sivas	Erzurum
K. Oskay	S. Erduman

Bütçe Encümeni Mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No : 1/71
Karar No : 98

10 . V . 1955

Yüksek Reisliğe

D.D.T. döner sermayesi hakkında Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 26 . XI . 1951 tarihli ve 6/3725 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan ve 9 neu devrenin sona ermesinden dolayı hükümsüz kalıp tekrar görüşülmesi Başvekâletin 26 Ekim 1954 tarihli ve 115/3, 420 sayılı tezkeresiyle talbolunan kanun lâyihası Sıhhat ve İctimai Muavenet ve Maliye encümenleri mazbataları ile birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekili, Maliye, Maarif ve İşletmeler vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası; D.D.T. ve D.D.T. tesir ve evsafını haiz maddelerle bunların müstahzarlarını tedarik ederek muayyen fiat ve şekillerde satışa çıkarmak ve gereken stokları vücuda getirmek üzere Sıhhat ve İctimai Muavenet Ve-

kâletine (3 000 000) lira mütedavil sermayesi verilmesini istehdaf etmektedir.

Büyük kitlelerin sağlığını koruma bakımından D.D.T. ve D.D.T. tesir ve evsafını haiz maddelerle bunların müstahzarlarının kıymet ve büyük ehemmiyeti ve bu maddelerin bütün dünyada istihsalinin mahdut ve normal zamanlarda bile tedarikinde müşkülât çekildiği ve taşışları daima mümkün olan bu maddelerin memleketimizin ihtiyaçlarını karşılayacak miktarda elde bulundurulmasının temini maksadiyle sevk edilmiş bulunan kanun lâyihası üzerinde cereyan eden müzakerelerden ve bu hususta hükümet mümessillerinin verdikleri tamamlayıcı izahattan sonra maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeninin tesbit etmiş olduğu birinci madde kelime değişikliği, Maliye Encümeninin hazırladığı 2 ve 3 neu maddeler birleştirilmek suretiyle ikinci, Sıhhat ve

İçtimai Muavenet Encümeninin 4 ncü maddesinin, döner sermaye ile ithal edilecek D. D. T. nin bir inhisar olarak telâkkisine imkân vermemek üzere, son fıkrasının tayyedilmesi suretiyle 3 ncü ve 5 nci maddesi ise 4 ncü madde olarak kabul edilmiştir.

Lâyihanın 6 ncü maddesi 5 nci, Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin 7 nci maddesi 6 ncü, 8 nci maddesi, metindeki kredi miktarı (3) milyon liraya indirilmek suretiyle 7 nci ve Maliye Encümeninin 9 ncü maddesi 8 nci maddeler olarak kabul edilmiştir.

Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin muvakkat maddesi aynen, 10 ncü maddesi 9 ncü ve 11 nci maddesi 10 ncü madde olarak kabul olunan D. D. T. döner sermayesi kanunu lâyihası Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reisvekili
Rize	Balıkesir
<i>I. Akçal</i>	Muhalifim
	H. İmre
	İmzada bulunamadı
Mazbata Muharriri	Kâtip
İstanbul	Siiird
<i>H. Hüsman</i>	<i>B. Erden</i>
Afyon Karahisar	Afyon Karahisar
<i>A. Demirer</i>	<i>M. Â. Ülgen</i>
Aydın	Balıkesir
<i>Z. Uray</i>	<i>S. Yırcalı</i>

Çankırı
T. Uygur
Diyarbakır
Y. Azizoglu
Elâziğ
Ö. F. Sanaç

Hatay
Ş. İnal
İmzada bulunamadı
Konya
M. Bağrıaçık
İmzada bulunamadı
Seyhan
N. İ. Tolon
İmzada bulunamadı
Tokad
İ. Bağ

Denizli
M. Karasan
Diyarbakır
İ. H. Tiğrel
Gazianteb
E. Cenani
İmzada bulunamadı
Kırkklareli
Ş. Bakay
Konya
R. Birand
İmzada bulunamadı
Sinob
N. Sertoğlu
Yozgad
D. Akbel

Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti teşkilâtının bu gibi ticari işlerle uğraşmasını esas hizmetin aksaması bakımından muvafık görmüyoruz. Sitoku yapılacak olan bu ilâçların Kızılay Cemiyeti veya Malzeme Ofisi tarafından teminini mümkün ve maslahata uygun buluyoruz.

Bu sebeple kanunun tamamına muhalifiz.

Çorum Mebusu
Y. Gürsel

Ordu Mebusu
R. Aksoy

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

D.D.T. Döner Sermayesi Kanunu tasarısı

MADDE 1. — D.D.T. ve D.D.T. tesir ve evsafını haiz maddelerle bunların müstahzarlarını tedarik ederek muayyen fiyat ve şekillerde satışa çıkarmak ve gereken stokları vücuda getirmek üzere Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının idare ve mesuliyeti altında (1 000 000) lira-lık (D.D.T. Döner Sermayesi kurulmuştur)

MADDE 2. — 9 . VI . 1930 ve 3631, 10 . XII . 1940 tarihli ve 3943 sayılı kanunlarla Devlet Kinini ve milhleri için verilmiş olan Döner Sermaye, 1 nci maddede yazılı Döner Sermayeye tahsis olunur.

MADDE 3. — Döner Sermayenin kaynakları şunlardır :

- a) 2 nci madde gereğince tahsis olunan mebalig;
- b) Döner Sermaye (1 000 000) liraya ba-
liğ oluncaya kadar elde olunacak kârlar;
- c) Bütçe kanunlarına konulacak ödenekler;
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına göste-
rilecek lüzum ve ihtiyaca binaen sermayenin iki
misline çıkarılmasına Maliye Bakanı yetkilidir.
Sermayeyi tecavüz eden kârlar her bilânço se-
nesi sonunda Hazineye yatırılır.

MADDE 4. — Satışa çıkarılacak D.D.T. ve D.D.T. tesir ve evsafını haiz maddelerle müstahzarlarının fiyatı bunların satışa çıkarılmasına ka-
dar geçireceği safhalara ait masraflarla sair bilûmum masraflar ve verilecek beyiyeler de hesaba katılmak şartıyla tesbit edilecek maliye-
tine fiyat değişiklikleri karşılığı olmak üzere % 5 e kadar yapılan ilâvesiyle tâyin olunur ve bâyiler eliyle yapılan satışlarda bâyilerine % 10 Beyiye Resmi indirilmek suretiyle verilir.

Genel muvazene, özel idare, belediyeler ve katma bütçeli daire ve müesseselerle mahallî çeltik komisyonları Döner Sermayenin karşılı-
yabildiği ihtiyaçlarını başka yerden alamazlar.

MADDE 5. — Döner sermayenin hesap usul-
leri, alım, satım muameleleri, malların gönde-
rilmesi, hesaplarının tanzim ve itası Maliye,
Sağlık ve Sosyal Yardım bakanlıklarınca müş-

SIHHAT VE İÇTİMAİ MUAVENET ENCÜ-
MENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ*D. D. T. Döner Sermayesi kanunu lâyihası*

MADDE 1. — D. D. T. ve D. D. T. tesir ve evsafını haiz maddelerle bunların müstahzarları-
nı tedarik ederek muayyen fiyat ve şekil'erde satışa çıkarmak ve gereken stokları vücuda ge-
tirmek üzere Sıhhat ve İçtimai Muavenet Ve-
kâletinin idare ve mesuliyeti altında 3 000 000
liralık (D. D. T. mütedavil sermayesi) kurul-
muştur.

MADDE 2. — 9 . VI . 1939 ve 3631, 10 . XII . 1940 tarihli ve 3943 numaralı kanunlarla devlet kinini ve milhleri için verilmiş olan mütedavil sermaye, birinci maddede yazılı mütedavil ser-
mayeye tahsis olunur.

MADDE 3. — Mütedavil sermayenin gelir kaynakları şunlardır :

- a) İkinci madde gereğince tahsis olunan mebalig,
- b) Mütedavil sermaye 3 000 000 liraya ba-
liğ oluncaya kadar elde olunacak kârlar.
- c) Bütçe kanunlarına konulacak tahsisat-
lar.

Sermayeyi tecavüz eden kârlar her bilânço senesi sonunda Hazineye yatırılır.

MADDE 4. — Satışa çıkarılacak D. D. T. ve D. D. T. tesir ve evsafını haiz maddelerle müs-
tahzarlarının fiyatı, bunların satışa çıkarılma-
sına kadar geçireceği safhalara ait masraflarla sair bilûmum masraflar ve verilecek beyiyeler de hesaba katılmak şartıyla tesbit edilecek maliye-
tine fiyat değişiklikleri karşılığı olmak üzere % 5 e kadar yapılan ilâvesiyle tâyin olunur ve bâyiler eliyle yapılan satışlarda, bâyilerine % 10 Beyiye Resmi indirilmek suretiyle verilir.

Umumi muvazene, hususi idare belediyeler ve katma bütçeli daire ve müesseselerle mahallî çeltik komisyonları mütedavil sermayenin kar-
şılıyabileceği ihtiyaçlarını başka yerden alamaz-
lar.

MADDE 5. — Mütedavil sermayenin hesap usulleri, alım, satım muameleleri malların gön-
derilmesi, hesaplarının tanzim ve itası Maliye,
Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekâletlerince müş-

MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

D. D. T. Döner Sermayesi Kanunu

MADDE 1. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 3631 ve 3943 sayılı kanunlarla Devlet kinini ve milhleri için verilmiş olan mütedavil sermaye, birinci maddede yazılı mütedavil sermayeye tahsis olunur.

MADDE 3. — Mütedavil sermayenin kaynakları şunlardır:

- A) İkinci madde gereğince tahsis olunan meblâğ,
- B) Bütçe kanunlarına konulacak tahsisat,
- C) Mütedavil sermaye 3 milyon liraya baliğ oluncaya kadar elde olunacak kârlar.

Sermayeyi tecavüz eden kârlar her bilânço senesi sonunda Hazineye yatırılır.

MADDE 4. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

D.D.T. Döner Sermayesi kanunu lâyihası

MADDE 1. — D.D.T. ve D.D.T. tesir ve evsafını haiz maddelerle bunların müstahzarlarını tedarik ederek muayyen fiat ve şekillerde satışa çıkarmak ve gereken stokları vücuda getirmek üzere Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti emrine (3 000 000) lira mütedavil sermaye verilmiştir.

MADDE 2. — Mütedavil sermayenin kaynakları şunlardır :

A) 3631 ve 3943 sayılı kanunlarla devlet kinini ve milhleri için verilmiş olan mütedavil sermaye,

B) Umumi bütçeden ayrılacak tahsisat,

C) Mütedavil sermaye (3) milyon liraya baliğ oluncaya kadar elde olunacak kârlar.

Sermaye bu miktara baliğ olduktan sonra hasıl olacak kârlar her bilânço senesi sonunda Hazineye yatırılır.

MADDE 3. — Satışa çıkarılacak D.D.T. ve D.D.T. tesir ve evsafını haiz maddelerle müstahzarlarının fiatı, bunların satışa çıkarılmasına kadar geçireceği safhalara ait masraflarla saîr bilumum masraflar ve verilecek beyiyeler de hesaba katılmak şartıyla tesbit edilecek maliyetine fiat değişiklikleri karşılığı olmak üzere % 5 e kadar yapılan ilâvesiyle tâyin olunur ve bâyiler eliyle yapılan satışlarda, bâyilerine % 10 Beyiye Resmi indirilmek suretiyle verilir.

MADDE 4. — Mütedavil sermayenin hesap usulleri, alım satım muameleleri malların gönderilmesi, hesaplarının tanzim ve ita esas ve şekilleri Maliye, Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve-

Hü.

tereken tâyin ve tesbit edilecek esaslar dâhilinde yapılır.

MADDE 6. — Döner sermayesinin idare bütçesi ile daimî ve muvakkat kadroları Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca tasdik ve istihdam edileceklerin tâyini adı geçen bakanlık tarafından icra edilir.

Mütedavil sermaye kadrolarına uhdelerinde asli bir vazife bulunanların ilâve vazife olarak tâyinleri halinde kendilerine Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının tensibiyle ayda 30 liradan 100 liraya kadar ücret verilebilir.

MADDE 7. — Döner sermayenin işletmesi ticari usullere göre idare olunur. Bunların sarfiyatı Genel Muhasebe, Artırma ve Eksiltme ve İhale kanunları hükümlerinden ve Sayıştayın kablessarf vizesinden müstesnadır.

İşletme idaresinin malî yıla ait bilânço ve kâr ve zarar hesapları her malî yılın hitamından itibaren en geç 7 ay içinde tanzim ve bir nüshası Sayıştaya ve bir nüshası da Maliye Bakanlığına tevdi olunur.

MADDE 8. — Fevkalâde stoklar tesisine lüzum görüldüğü takdirde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının teklifi, Maliye Bakanlığının muvafakati ve Bakanlar Kurulu kararıyla milli bankalardan üç milyon liraya kadar krediler teminine Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanını yetkilidir.

MADDE 9. — 9 . VI . 1939 tarihli ve 3631 sayılı, 10 . XII . 1940 tarihli ve 3943 sayılı kanunlar kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE — Devlet kinini döner sermayesine ait mevcut kinin, ampulkinin ve sair bilûmum sıtma ilâçları Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca mubayaa ve gerekirse maliyeti mukabilinde Kızılay Genel Merkezine devrolunur.

MADDE 10. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

S. ve İ. M. E.

tereken tâyin ve tesbit edilecek esaslar dâhilinde yapılır.

MADDE 6. — Mütedavil sermayenin idare bütçesiyle daimî ve muvakkat kadroları Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince tasdik ve istihdam edileceklerin tâyini adı geçen vekâlet tarafından icra edilir.

Mütedavil sermaye kadrolarına uhdelerinde asli bir vazife bulunanların ilâvesi vazife olarak tâyinleri halinde kendilerine Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletinin tensibiyle ayda 50 liradan 300 liraya kadar ücret verilebilir.

MADDE 7. — Mütedavil sermaye işletmesi ticari usullere göre idare olunur. Bunların sarfiyatı Umumi Muhasebe, Müzayede ve Müna-kasa ve İhale kanunları hükümlerinden ve Divanı Muhasebatın Kablessarf Vizesinden müstesnadır.

İşletme idaresinin malî yıla ait bilânço ve kâr ve zarar hesapları her malî yılın hitamından itibaren en geç yedi ay içinde tanzim ve bir nüshası Divanı Muhasebata ve bir nüshası da Maliye Vekâletine tevdi olunur.

MADDE 8. — Fevkalâde istoklar tesisine lüzum görüldüğü takdirde Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletinin teklifi, Maliye Vekâletinin muvafakati ve Vekiller Heyeti kararıyla 5 000 000 liraya kadar krediler teminine Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti salâhiyetlidir.

MADDE 9. — 9 . VI . 1939 tarihli ve 3631 numaralı, 10 . XII . 1940 tarihli ve 3943 numaralı kanunlar mülğadır.

MUVAKKAT MADDE — Devlet kinini mütedavil sermayesine ait mevcut kinin, ampul kinin ve sair bilûmum sıtma ilâçları Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince mubayaa ve icabederse maliyeti mukabilinde Kızılay Umumi Merkezine devrolunur.

MADDE 10. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

Mal. E.

MADDE 6. — Mütedavil sermayenin idare bütçesiyle daimi ve muvakkat kadroları Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince tasdik ve istihdaf edileceklerin tâyini adı geçen vekâlet tarafından icra edilir.

Mütedavil sermaye kadrolarını uhdelerinde asli bir vazife bulunanların ilâvei vazife olarak tâyinleri halinde bu maddeye göre tesbit edilecek kadro maaşlarının üçte birini geçmemek üzere kendilerine Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince ücret verilebilir.

MADDE 7. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — 3631 ve 3943 sayılı kanunlar mülğadır.

MUVAKKAT MADDE — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin muvakkat maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

kâletlerince müştereken tâyin ve tesbit olunur.

MADDE 5. — Hükümetin 6 nci maddesi 5 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Mütedavil sermaye ticari usullere göre idare olunur. Sarfiyatı Umumi Muhasebe, Müzayede ve Münakasa ve İhale kanunları hükümlerinden ve Divanı Muhasebatın kablessarf vizesinden müstesnadır.

Malî yıla ait bilânço ve kâr ve zarar hesapları her malî yılın hitamından itibaren en geç (3) ay içinde tanzim ve bir nüshası Divanı Muhasebata ve bir nüshası da Maliye Vekâletine tevdi olunur.

MADDE 7. — Fevkalâde stoklar tesisine lüzum görüldüğü takdirde Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletinin teklifi, Maliye Vekâletinin muvafakati ve Vekiller Heyeti kararıyle (3 000 000) liraya kadar krediler teminine Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti salâhiyetlidir.

MADDE 8. — 3631 ve 3943 sayılı kanunlar kaldırılmıştır.

MUVAKKAT MADDE — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin muvakkat maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin 10 ncu maddesi 9 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 11. — Bu kanunu, Maliye, Sağlık ve Sosyal Yardım bakanları yürütür.

Başbakan <i>A. Menderes</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı V. <i>S. Ağaoğlu</i>
Devlet Bakanı ve İçişleri Bakanı V. <i>F. İ. Karaoğlanoğlu</i>	Adalet Bakanı <i>R. Nasuhioğlu</i>
Millî Savunma Bakanı <i>H. Köymen</i>	İçişleri Bakanı
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı <i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>T. İleri</i>	Bayındırlık Bakanı <i>K. Zeytinoğlu</i>
Ek. ve Ticaret Bakanı <i>Muhlis Etc</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
G. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı <i>N. Ökmen</i>
Ulaştırma Bakanı <i>S. Kurtbek</i>	Çalışma Bakanı ve G. ve T. B. V. <i>N. Özsan</i>
İşletmeler Bakanı <i>Hakkı Gedik</i>	

S. ve İ. M. E.

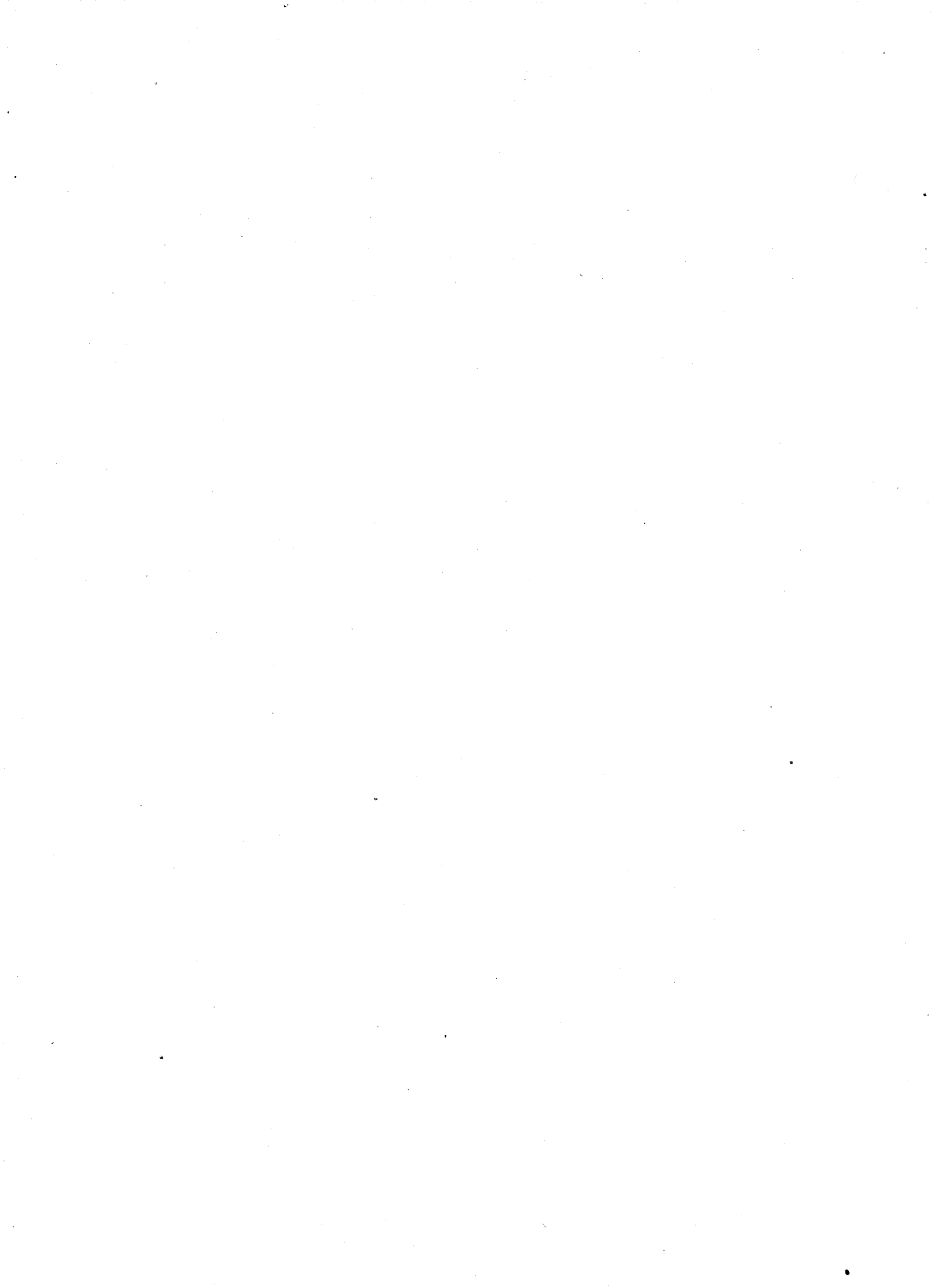
MADDE 11. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye, Sıhhat ve İgtimai Muavenet vekilleri memurdur.

Mal. E.

B. E.

MADDE 11. — Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeninin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeninin 11 nci maddesi 10 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Emniyet Umum Müdürlüğü vilâyetler teşkilâtı mensuplariyle merkez teşkilâtı âmir ve memurlarından bâzı hizmetlerde çalıştırılanlara fazla mesai ücreti verilmesine dair kanun lâyihasıyla Bursa Mebusu Agâh Erozan'ın, Emniyet Teşkilâtına dâhil maaşlı memurlara fazla mesai tazminatı verilmesine dair kanun teklifi ve Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/258, 2/76)

Emniyet Umum Müdürlüğü vilâyetler teşkilâtı mensuplariyle merkez teşkilâtı âmir ve memurlarından bâzı hizmetlerde çalıştırılanlara fazla mesai ücreti verilmesine dair kanun lâyihası (1/258)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-93, 1349

29 . IV . 1955

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Emniyet Umum Müdürlüğü vilâyetler teşkilâtı mensuplariyle merkez teşkilâtı âmir ve memurlarından bâzı hizmetlerde çalıştırılanlara fazla mesai ücreti verilmesine dair Dahiliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 28 . IV . 1955 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Asayiş, âmme, şahıs emniyetinin ve mesken masuniyetinin korunması, halkın ırz, can ve malının muhafazası ve istirahatının temini vazifesi kendisine tevdi olunan polisin; şümüllü ve çeşitli hizmeti ve büyük mesuliyeti bulunduğu izahtan vârestedir.

Hizmetin karakteri icabı devamlı olarak vazife başında bulunan polisin normal mesai süresini aşan ağır, yorucu ve tehlikeli hizmeti karşılığı olarak fazla mesai ücreti namı altında maaşına ek bir ödeme ile terfihi yoluna gidilmesi uygun mütalâa edilmiştir.

Bu veçhile maddi imkânlarının hizmet ve mesuliyet derecesiyle mütenasip olarak kısmen ıslah ve tezyidi suretiyle polisin icabında on iki saati aşan hizmeti karşılığında çalışmaların vâcib olduğu emniyeti için daha verimli kılınması maksadiyle bu lâyiha tanzim edilmiştir.

Lâyihanın birinci maddesiyle, Polis Enstitüsü ve Polis Okulunda tahsil ve kurslarda bulunanlar hariç, emniyet vilâyetler teşkilâtında vazife gören üniformalı ve sivil âmir ve memurlarla vazifelerinin mahiyeti itibariyle Emniyeti Umumiye merkez teşkilâtına bağlı olarak çalıştırılmalarında zaruret bulunan ve fakat vilâyetler teşkilâtındaki âmir ve memurların fazla mesai ücretini istilzom eden karakter ve hususiyetlerini tamamen taşıyan telsiz, trafik ve detektif hizmetlerinde vazifelendirilen âmir ve memurlara da ayda maktuan (50) ser lira fazla mesai ücreti verilmesi derpiş edilmiş ve lâyihanın ikinci maddesinde fazla mesai ücretlerinin tediyeye şartları tesbit olunmuştur.

Muvakkat madde ile bu ücret tutarının 1955 malî yılı içinde Emniyet Umum Müdürlüğü bütçesinin maaş tertibinden ödenmesi hususu sağlanmıştır.

Bursa Mebusu Agâh Erozan'ın, Emniyet teşkilâtına dâhil maaşlı memurlara fazla mesai tazminatı verilmesine dair kanun teklifi

Yüksek Reisliğe

Emniyet teşkilâtına dâhil maaşlı memurlara fazla mesai tazminatı verilmesi hakkındaki kanun teklifimi ilişik olarak sunuyorum.

Gereken işlemin yapılmasına müsaade buyu rulmasını arz ve rica eylerim.

27 . XII . 1954

Bursa

A. Erozan

ESBABI MUCİBE

Emniyet mensuplarının; mesailerinin müddetle mukayyet bulunmamas, diğer devlet memurlarına göre hizmetin arz ettiği hususiyet ve ağırlık gözönünde tutularak her ay maaşları ile birlikte ödenmek üzere maktuan (50) lira fazla mesai tazminatı verilmesine dair ekli kanun tasarısı arz ve teklif edilmiştir.

**BURSA MEBUSU AGÂH EROZAN'IN
TEKLİFİ**

*Emniyet Teşkilâtına Dâhil Maaşlı Memurlara
Fazla Mesai Tazminatı Verilmesine dair kanun
teklifi*

1. — Emniyet teşkilâtına dâhil maaşlı memurlara (Öğretmen, tercüman, doktor, ezacı, kimyager, kabile ve sıhhat memurları hariç) maaşları ile birlikte ödenmek üzere her ay maktuan (50) lira fazla mesai tazminatı verilir.
2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meriyete girer.
3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Esas No : 1/258, 2/76

Karar No : 36

4 . V . 1955

Yüksek Reisliğe

Emniyet Umum Müdürlüğü vilâyetler teşkilâtı mensupları ile merkez teşkilâtı âmir ve memurlarından bâzı hizmetlerde çalıştırılanlara fazla mesai ücreti verilmesine dair olan kanun lâyihası ve Bursa Mebusu Ağâh Erozan'ın aynı mevzudaki kanun teklifi, Dahiliye Vekili ve teklif sahibinin iştirakleriyle encümenimizde müzakere edildi.

Aynı mahiyette olan lâyiha ve teklifin tevhidten müzakeresi kararlaştırıldıktan sonra, hükümetin esbabı mucibe lâyihasında da yazılı olduğu üzere yurt içi asayışı, şahıs ve mal emniyetini korumak gibi ağır ve mesuliyetli bir vazifeyi liyakat ve feragatle ifa etmekte olan ve çok defa normal mesai saatleri dışında da vazife görmek mecburiyetinde bulunan emniyet teşkilâtı mensuplarının hem daha fazla terfiyelerini temin etmek ve hem de vazifeye bağlılık hislerini artırmak için kendilerine fazla mesai ücreti namında bir ücret verilmesi tamamen yerinde görülmüştür.

Ancak, hükümetçe teklif olunan, ayda 50 lira ücretin kâfi bulunmaması dolayısıyla bunun 75 liraya çıkarılması uygun görülmüştür.

Bundan başka, lâyihanın 1 nci maddesiyle Emniyet Umum Müdürlüğü merkez teşkilâtında vazife gören bir kısım memurlarla bu Umum Müdürlük kadrosuna dâhil bulunan ve devletin gizli istihbarat ve emniyet işlerinde hattâ bâzı ahval-

de daha ağır şartlar altında çalışmakta bulunan Millî Emniyet Teşkilâtı mensuplarının bu fazla mesai ücreti zammından istifade ettirilmedikleri görülmüştür. Bu bakımdan, lâyihanın maksat ve gayesi itibariyle, esasen mecmuu 335 kişiden ibaret bulunan Emniyet Merkez Teşkilâtında çalışanlarla Millî Emniyet mensuplarına da bu ücretin verilmesi tabî ve muhik görülmüş olduğundan 1 nci madde bütün bu hususları ihtiva edecek şekilde tadilen ve diğer maddeler de aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Encümen Reisi	Reisvekili	Mazbata M.
Edirne	Ankara	İzmir
R. Nasuhioğlu	A. Benderlioğlu	P. Arat
Kâtip	Amasya	Çoruh
Kocaeli	M. Zeren	Z. Ural
S. Yalım		
Çorum	Denizli	Gümüşane
B. Koldaş	A. H. Sancar	İ. H. Baykal
İsparta	Kastamonu	Kastamonu
T. Tola	S. Çağlar	M. Kuşakçioğlu
Kırşehir	Muğla	Niğde
T. Taşer	Y. Başer	C. Kavurmacioğlu
Samsun	Samsun	Seyhan
E. Anıt	M. Özkefeli	A. Kınık
Trabzon	Uşak	Yozgad
P. Sanaç	Y. Aysal	Ö. L. Erzurumluoğlu

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 1/258, 2/76

Karar No. 101

13 . V . 1955

Yüksek Reisliğe

Emniyet Umum Müdürlüğü vilâyetler teşkilâtı mensuplarıyla merkez teşkilâtı âmir ve memurlarından bâzı hizmetlerde çalıştırılanlara fazla mesai ücreti verilmesine dair Dahiliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 29 . IV . 1955 tarihli ve 71-93/1349 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası ile Bursa Mebusu Agâh Erozan'ın aynı mevzudaki kanun teklifi Dahiliye Encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize havale edilmiş olmakla Maliye Vekili, Dahiliye Vekâleti Müsteşarı ve Emniyet Umum Müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, gerekçesinde yazılı mucip sebeplere istinaden Emniyet Umum Müdürlüğü'nün vilâyetler teşkilâtında vazife gören üniformalı ve sivil polis memurlarıyla komiser muavini, komiser ve başkomiserlere, emniyet âmirlerine, muamelât memurlarına, vilâyet emniyet müdürleriyle muavinlerine ve şube müdürlerine ve Emniyet Umum Müdürlüğü merkez teşkilâtı âmir ve memurlarından telsiz, detektif ve trafik hizmetlerinde çalışanlara fazla mesai ücreti olarak maaşlarına ilâveten ve maktuan ayda (50) lira fazla mesai ücreti verilmesini istihdaf etmektedir.

Lâyihayı bidayeten tetkik eden Dahiliye Encümeni, lâyihada da hariç tutulmuş olan polis enstitüsü ve polis okulunda tahsil ve kurslarda bulunanlarla öğretmenleri hariç tutarak Umum Müdürlük kadrosuna dâhil bulunanlara teşmil etmek ve miktarı da (75) liraya iblâğ etmek suretiyle lâyihayı tadilen kabul etmiştir.

Lâyiha üzerinde encümenimizde cereyan

eden müzakerelerde emniyet kadrosuna mensup memurların ifa ettikleri hizmet bakımından merkez ve vilâyet teşkilâtında bulunmaları dolayısıyla bir tefriğe gidilmesi doğru olacağı kanaatine varılarak birinci madde bu esasa göre tesbit ve verilecek fazla mesai ücreti de hükümetin teklifi veçhile (50) lira olarak kabul edilmiştir.

Lâyihanın ikinci maddesi ile muvakkat maddesi aynen ve mütaakıp yürürlük maddeleri ise şeklen değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis		Reis V.
Rize		Balıkesir
İ. Akçal		H. İmre
Mazbata M.		
İstanbul	Afyon K.	Afyon K.
H. Hüsmen	A. Demirer	M. Â. Ülgen
Aydın	Balıkesir	Çankırı
Z. Uray	S. Yırcalı	T. Uygur
Çorum	Denizli	Diyarbakır
Y. Gürsel	M. Karasan	Y. Azizoglu
Diyarbakır	İzmir	Kırklareli
İ. H. Tiğrel	B. Bilgin	Ş. Bakay
Konya	Niğde	Ordu
M. Bağrıaçık	H. A. Göktürk	R. Aksoy
Rize	Seyhan	Seyhan
H. Agun	S. Barı	N. İ. Tolon
Sinob	Sivas	Trabzon
N. Sertoğlu	A. Özel	S. F. Kalaycıoğlu
Urfa	Van	Yozgad
F. Ergin	K. Yörükoğlu	D. Akbel
Zonguldak		Zonguldak
S. Ataman		H. Balık

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Emniyet Umum Müdürlüğü Vilâyetler Teşkilâtı Mensuplarıyla Merkez Teşkilâtı Âmir ve Memurlarından Bâzı Hizmetlerde Çalıştırılanlara Fazla Mesai Ücreti Verilmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Emniyet Umum Müdürlüğü'nün vilâyetler teşkilâtında vazife gören üniformalı ve sivil polis memurlarıyla komiser muavini, komiser ve başkomiserlere, emniyet âmirlerine, muamelât memurlarına, vilâyetler emniyet müdürleriyle muavinlerine ve şube müdürlerine ve Emniyet Umum Müdürlüğü Merkez Teşkilâtı âmir ve memurlarından telsiz, detektif ve trafik hizmetlerinde çalıştırılanlara (Polis Enstitüsü ve Polis Okulunda tahsil ve kurslarda bulunanlar hariç) fazla mesai karşılığı olarak maaşlarına ilâveten ayda maktuan (50) lira fazla mesai ücreti verilir.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı vazifelere tâyin edilenlerin ücretleri işe başladıkları tarihi takibeden ay başından itibaren verilmeye başlanır. Bu vazifelerden ayrılanların ay sonuna kadar olan istihkakları geri alınmaz.

Okul ve kurslara gönderilenlerin bu ücretlerinin kesilmesinde ve vazifelerine dönmeleri üzerine tekrar ödenmeye başlanmasında yukarıki fıkra hükmü tatbik edilir.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanun gereğince 1955 malî yılı içinde ödenecek fazla mesai ücreti Emniyet Umum Müdürlüğü bütçesinin maaş tertibindeki tahsisattan karşılanır.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde mecrriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Dahiliye vekilleri memurdur.

28 . IV . 1955

Başvekil ve Devlet Vekili

Hariciye V. V. Başvekil Yardımcısı

A. Menderes

Devlet Vekili Devlet Vekili Devlet Vekili

M. Saral F. Köprülü Osman Kapanı

Adliye Vekili Millî Müdafaa Vekili

O. Ş. Çiçekdağ E. Menderes

Dahiliye Vekili Hariciye Vekili

N. Gedik

Maliye Vekili Maarif Vekili

H. Polatkan C. Yardımcı

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Emniyet Umum Müdürlüğü Vilâyetler Teşkilâtı Mensupları İle Merkez Teşkilâtı Âmir ve Memurlarından Bâzı Hizmetlerde Çalıştırılanlara Fazla Mesai Ücreti Verilmesine dair Kanun

MADDE 1. — Emniyet Umum Müdürlüğü kadrosuna dâhil memurlardan (Polis Enstitüsü ve Polis Okulunda tahsil ve kurslarda bulunanlarla öğretmenler hariç) her birine yapmakta oldukları devamlı ve ağır hizmet karşılığı olarak fazla mesai ücreti namı altında ayda maktuan 75 lira ödenir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Hükümetin muvakkat madesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 nüü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Emniyet Umum Müdürlüğü Kadrosuna dâhil Memurlara Fazla Mesai Ücreti Verilmesi hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1. — Emniyet Umum Müdürlüğü kadrosuna dâhil memurlara (Polis Enstitüsü ve polis okulunda tahsil ve kursta bulunanlar ile öğretmenler hariç) fazla mesai ücreti karşılığı olarak maaşlarına ilâveten ayda maktuan (50) lira fazla mesai ücreti verilir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Hükümetin muvakkat maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Dahiliye vekilleri memurdur.

Hü.

Nafia Vekili <i>K. Zeytinoğlu</i>	İktisat ve Ticaret Vekili <i>S. Yırcalı</i>
Sıh. ve İç. Mv. Vekili <i>Dr. B. Uz</i>	G. ve İnhisarlar Vekili <i>E. Kalafat</i>
Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i>	Münakalât Vekili <i>M. Çavuşoğlu</i>
Çalışma Vekili <i>H. Erkmən</i>	İşletmeler Vekili <i>S. Ağaoğlu</i>